

21029/A

D III

18/k

3
Kaly
04

43. B. 11212

WILHELMI WERCKRINGII
SPECILEGIVM
ANATOMICVM.

THEODORI KERCKRINGII,
DOCTORIS MEDICI,
OPERA OMNIA
ANATOMICA;

Continentia

SPICILEGIVM ANATOMICVM,
OSTEOGENIAM FOETVVM:

NEC NON

ANTHROPOGENIÆ
ICHNOGRAPHIAM.

Accuratissimis Figuris æri incisis illustrata.

Editio tertia.

LUGDUNI BATAVORVM,

Apud { THEODORUM HAAK, } 1729.
          &
          { SAMUELEM LUCHTMANS }

11212

B.J.S.
1751-

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO,
EXPERTISSIMO, BENEVOLO
LECTORI MEO,
MEDICINÆ ANTISTITI,
VERITATIS AMATORI,
AMICITIÆ MIHI SACRIS
VEL INITIATO JAMDVDVM,
VEL JAM INITIANDO.

Q*Voi dono lepidum novum libellum
Arida modo pumice expositum?*

Cui? nisi, Lector, tibi. Non diu, nec
incipiti judicii lance deliberandum hoc
fuit; ipsa veritas, me tacente, loquitur

te esse, cujus tutelæ, gratiæ, arbitrioque
hunc fœtum committo, cujus censionem
ac tribunal exspecto. Quid ergo tergiver-
sor, aut per ambages alium patronum
quæro? ad te rectâ venio, ad te, velut
ad quæsitorem totam causam meam con-
jicio. Si gratiæ quid sperandum, à te
nimirum exspecto, cui soli placebo, si
quid favore dignum inveniatur; à quo
solum venia impetranda, si displiceo:
nam splendor ac fama, nisi tu idem de-
deris, ab illis nulla erit, qui non lege-
rint. Tuum ergo, cujus mihi standum
erit iudicio, exquiro favorem; primum
ut fidem habeas, vidisse me, quæ ocu-
lorum consigno testimonio; deinde ut

le-

legas sine præjudicio; addo, si quædam
reperisse me dixero, quæ vel alii non
viderunt, vel etiam esse in rerum natura
negaverunt, veni videre, si non credas;
imo veni, ut credas: habeo enim,
quod sæpe inculco, earum rerum non
exsculptas solùm imagines, sed res ipsas
immortalitati donatas, quas oculis sem-
per curiosorum possum exhibere, ut il-
lis ipsis litem definiant, & sibi, non
mihi credant.

Quo fiet, spero, ut hoc Spicilegium
meum legas cum favore, laude, plau-
su. Vel si me spes ista in te fallat; le-
ge, quæso, cum venia; aspice sine in-
vidia; narra sine mendacio: ita tibi,
Lector,

Lector, studia tua prospere, vita procedat feliciter. Verbum hîc non addo, te enim in proœmio rursus, te opere toto alloquar; neminem enim hîc alium video. Vale igitur, sed mane Lector, & perlege, iterumque vale. Ita optat

Tuus

TH. KERCKRINGIVS.

PRO.

P R O O E M I V M.

Sunt quidam tam iniqui de temporibus suis
judices, ut omnem ubertatem ingenio-
rum & gloriam penes antiquos fuisse, ibi-
que stetisse arbitrentur. Atque hi perpetuò de-
cantant Augusti illa tempora, cum de iis rebus in-
cidit sermo, quæ authores, qui tum vixere, attige-
runt. Si de Philosophia agatur, Platonem & Ari-
stotelem, ut scientiæ perfectæ lumina adferunt, &
pene ut numina adorant, tanquam si duo isti viri
mente & intelligentiâ concepissent quicquid immen-
sa rerum natura tot retro seculis molita est, tot fu-
turis temporibus molietur. In Medicina vero idem
etiam usu venit antiquariis istis temporum suorum
contemptoribus: his Hippocrates semper in ore, ni-
hil à posteris dici volunt, quod senex iste non antea
dixerit: imo tam sunt idololatræ unius viri, ut ni-
hil posse inveniri existiment, quod ille non sciverit,
& antehac pronuntiaverit. Hinc quicquid postea
tot ingenia excogitarunt, quicquid longa experien-
tia docuit, quicquid usus in Medicina perfecit,
omnia ad Hippocratem, verba ejus, quantumcum-
que invita, obtorto quasi collo eò trahentes, referri
volunt.

Si bonâ hominum istorum veniâ rationibus age-
re liceret, peterem quid de rerum natura existi-
ment? an consenuisse eam, atque ut agrum feren-
do, sic illam quotidiano animorum cultu defessam,

* *

vim

P R O O E M I V M.

vim vigoremque suum exhausisse putent? Peterem quantum temporis toti ejus ætati dent? quia sibi fingunt eam tanquam infantem circa incunabula reptantem, res imperfectas primùm, deinde meliores, ac tandem quasi adultam optimas protulisse; unde jam, tanquam in senium vergens, semper in pejus deficiat. Dicerem Philosophiam Aristotelis, & verò etiam Divini, si Diis placet, Platonis ferè puerilem esse infantiam, si cum Ægyptiorum Philosophia conferatur, in qua verè Divinum Legislatorem Mosen versatum fuisse scriptura commemorat, & quam Salomonem, dum eum in summo sapientiæ culmine ponit, quodammodo superasse eadem sacræ pagine affirmant. Ostenderem, quàm exiguas habeamus tot ætatum, quæ ante Mosen, & etiam post illum fluxerunt, reliquias. Quæ Druidæ Gallorum, quæ Gymnosophistæ Indorum, quæ tot sapientes omnium populorum sciverunt, omnia interciderunt, & volumus ex paucis chartulis (sic appellare possum ea, quæ temporum injuriis in omni genere disciplinæ superfuerunt) metiri totam naturæ, & omnium venturorum ingeniorum potentiam, huc concludere omnem ab omnibus deinde impendendam industriam.

Si quàm liberè illi posteros omnes damnant vel insitiæ, vel inertia, tam securè mihi liceat de illis ferre judicium; nihil vel ineptius, vel imperitius, vel denique iniquius reperiri posse dicerem stolidis istis antiquitatis admiratoribus. Viget adhuc, vigebitque semper ingenii humani solertia, nunquam deerit rerum

inve-

P R O O E M I V M.

inveniendarum copia, nunquam res novas quærentium fatigabitur industria. Si quando, ut annus alter altero est fœcundior, ita dum inter se conferuntur secula, doctrinæ fœcunditatem quædam quasi sterilitas nonnunquam excipit, id bellorum quandoque injuriis, quandoque pacis diuturnæ luxui, aliis aliàs casibus referre oportet acceptum. Atque hinc circumscribitur semper quibusdam locorum spatiis, certisque rerum circumstantiis hic defectus, ut potius migrare videatur, quàm sistere natura suam effundendi in homines ingenii liberalitatem. Ut omittam tot integra rerum noviter inventarum volumina; refutavit satis hanc stolidam antiquitatis admirationem, vel in unica Medicinæ parte elaboranda seculi nostri solertia: quot enim, conspirantibus jam in Anatomia excolenda tot ingeniis, hoc tempore nova inventa prodierunt, de quibus nihil quicquam cogitavit antiquitas.

Venarum valvulas ostendit primus Hieronymus Fabricius, ab Aquapendente dictus; cui certè laudandum, quòd eas invenerit, venia danda, quod veram earum constitutionem usumque aliis inveniendum reliquerit.

C. Asellius Ticinensis ductibus istis in mesenterio, quas venas lacteas vocitant, perpetuò orabit.

Guiljelmus autem Harvæus, Angliæ Regis Archiater, propter circulationem sanguinis à se inventam perpetuos aget in Medicina triumphos.

Currum ejus partim antecedunt, partim sequun-

P R O O E M I V M.

tur, non ut captivi, sed ut victores, spolia quisque opima manibus suis parva portantes, Thomas Bartholinus Danus, vasa lymphatica ostentans. Thomas Wartonus Anglus, ductus salivales inferiores; Nicolaus Stenonis Danus superiores, inventa quisque sua tanquam prædas ex ignorantia castris raptas præ se ferentes.

Nec tacendus hic Joannes Georgius Wirsungus, Bavarus, ductus pancreatici inventor, à quo ne plura acciperemus, invidia, eum in flore ætatis sclopeto, dum supra omnes antecessores suos in gloriosa Medicinæ cathedra quotidie de ignorantia ageret triumphos, perimenti, ferimus acceptum.

Thomas item Willes Anglus methodum examinandi cerebrum sine ulla ejus dissectione tam egregiè aperiens. Et verò Fredericus Ruysch bronchialis arteriæ, quæ per omnes pulmones transit reparator, hic etiam laudem suam invenient.

Nam de Francisco de le Boe Sylvio, Professore Medicinæ in Leydensi Academia primario, & jam Rectoris Magnifico, qui inter primos erat nominandus, nihil dicam, ne delibando laudes viri, quid nomini ejus detrabere voluisse existimer. Nam ejus in operationibus anatomicis dexteritatem, longè artem eorum superantem, qui ista ex professione sua tractant; istam gratiam, qua discipulorum animos ad se allicit,

Omnibus injiciens blandum per pectora amorem;

Alle-

P R O O E M I V M.

Allectos Medicinæ præceptis ita imbuit, ut qui ab illo formati sunt novitii cum veteranis etiam Medicis congregari non erubescant: vincit nova ejus Hypothesis, quâ morborum omnium cognitionem accuratorem, & sanationem faciliorem reperiri posse existimat: quam, Lector, malo ex praxi ejus aliisque viri scriptis petat potius, quàm ut hîc mutilam ejus proponam descriptionem.

Omnes, inquam, hi Anatomia Procere non tantam laudem tulissent inventis suis, si omnia deberentur Hippocrati, & nihil recentiorum ad Medicinæ spartam exornandam conferret industria. Quibus si quidem in hocce Spicilegio, quod ego post messes eorum collegi, invenias, quod adjungi mereatur, tu quæso, Lector benigne, respice, & gratus accipe. Quam postulationem meam æquissimam ne rejicias, dicam cur hanc Medicinæ partem ante alias elegerim, cui dedicarem operum meorum primitias: dicam quid hîc scripserim; quibus cùm modum scribendi adjunxero, te, Lector amice, amicâ manu in Spicilegium meum emittam, ut si quid ibi dignum collectione meâ, aut inspectione tuâ reperias, quod novitate suâ arvideat, non invidus abjicias, sed oculo benigniore foveas, per me, vel te, vel fortè alium te, meque magis industriam tandem aliquando sumpturum incrementa,

Cur ergo Anatomica scribam, si quis est, qui me roget, istud responsi ferat. Quia licet tot præstantia ingenia per hanc arenam nunc flectant habenas, nusquam tamen campus restat apertior & amplior, quem ne-

P R O O E M I V M.

mo ararit, quemque magis ex bono publico sit exerceri & coli. Fatebitur quisquis fructus expendit, quos attulerunt nuper tot ab authoribus supra laudatis anatomica inventa. Quibus hîc addam probabilem quandam sententiam nostram, quæ mihi inter operationes anatomicas, dum renes succenturiatos accuratiores perscrutor examine, in mentem venit.

Nostra de renibus succenturiatis sententia.

Quid vasculis hisce à rerum gubernatrice Natura sit demandatum officii, latet etiamnum Medicos. Ego invenio parietes capsarum harum atrabiliarum (ut eas non incongruè nominat Bartholinus) cum illo nigredine intrinsecus obductos; animadverto sanguinem, qui egreditur ab his per venam notabiliter immutatum ab eo, qui per arteriam in illas ingreditur. Quid si ergo diceretur in hisce capsis elaborari succum quendam biliosum, qui deinde per venam emulgentem, vel, ut sæpe accidit, immediatè ad cavam deferatur, hincque cor petens excitet illam effervescentiam, quam Franciscus de le Boe Sylvius ibidem à falso cum acido permixto excitari contendit. Licèt enim delationi ejus succi ex hepate per venam cavam tot jam occlament experientiæ, non tamen quantum ad effervescentiam in corde factam, cui totum systema ejus innititur, causâ cadet Professor ille doctissimus; si veritas huic nostræ suffragetur sententiæ. Si opponas parum hîc generari ejusmodi succi falsi. Respondebo, ut parum fermenti sufficit

P R O O E M I V M.

ficit ad massam ingentem fermentandam ; ita parum salis magnæ acidi quantitati admixtum , magnam efficit effervescentiam ; contra si parum acidi majori copię salis admiscueris , efferveschet quidem , sed leniter , & citò subsistet motus. Experire , sodes , & immitte magnæ copię salis tartari parum spiritus vitrioli , efferveschet quidem , sed non diu , non vehementer. At si è contrario multum spiritus vitrioli , qui acidus est , sumpseris , eique tantillum salis tartari immiseris , & vehemens erit & diutiùs durabit effervescentiæ motus. Cum ergo in corde extra controversiam sit acidum , sitque ibidem per calorem motus , accedente hoc salso bilioso fiet effervescentia satis memorabilis.

Audione rursus te objicientem ? Renes hi succenturiati paulatim accrescente ætate decrescunt. Audi & tu respondentem ; etiam cum eadem ætate minuitur hic effervescentiæ motus , ut satis docet senum tarditas & frigiditas.

Quod si tertio occurrendo interroges ; an succus hic per venam è renibus succenturiatis egrediens clarè satis & apertè distinguatur ? Reponam , hunc etiam tum esse permixtum sanguini : hinc me non tam liquidò posse de eo affirmare , quàm Regnerus de Graef , quem honoris causâ nomino , id ostendit in succo pancreatico : sed probabilia prodo ut talia , speculationique aliorum suggero materiam.

Sed de hoc , uti & de spiritibus animalibus , an non contra vulgatam jam , & fortè vulgarem nimis
sen-

P R O O E M I V M.

sententiam à partibus ad nervos, & inde ad cerebrum deferantur, si Deus mihi otium annuerit, alibi dabitur latius disputandi locus; dum scilicet vacabit per ea ludere, quæ in utramque partem agitari possunt.

Non talia sunt, quæ jam in lucem profero. Spicilegium est non dubiarum, aut qualium qualium herbarum temerè congestarum in manipulum, sed frumenti optimi & probatissimi collectio in binos congesti manipulos; quorum posterior Osteogeniâ fœtuum prior centum constat Observationibus, in quo spicas nonnullas invenies, ita in agro nostro natas, ut novitate suâ oblectaturæ sint curiosum horum talium indagatorem: ut enim singulas de novitate non commendo, ita quasdam aliqua hæcenus minùs observata continere non nego. Qui gemmas in conchis, vel aurum in venis scrutantur, non ita felici id agunt conamine, ut omni petitione, quod querunt, inveniant; gaudent si intervallis quibusdam votis eorum fortuna respondeat: sic tu, si inter centum observationes quandoque unam reperias, quæ novitate placeat, aut quidpiam, ad rem medicam pertinens, doceat, operæ pretium erit omnes percurrisse, ut in hanc incideres. Verbo enim ut dicam

Sunt bona, sunt mediocria.

tertium non addo, ne ipse mihi malè ominari videar;

P R O O E M I V M.

dear ; non aliter libros fieri jamdudum Epigrammatistes vaticinatus est : bonus lector bona colliget , mediocria leget , & si quid tertii generis occurrat , ignoscet.

Restabat è tribus , quæ initio me præfaturum receperam , ut quo modo scripserim hæc anatomica te edoceam. Non repeto , quod Fallopio aliisque multis displicet , totam istam Anatomie cramben toties regestam , & de charta in papyrum translata ; sed ea tantum , quæ vel ad rei propositæ intelligentiam necessaria sunt , vel novitate suâ jucunda adfero , eademque ex novis delineationibus æri incisa depingo. Atque hæc nobis satis certa est rei demonstratio , præsertim ideo , quòd pleraque , quæ vel nova sunt , vel abhorrentia à vulgatis aliorum sententiis , ea domi tam in ossibus , visceribus , musculis , quàm arteriis , venis , nervis , vasisque lymphaticis incorrupta ostendere possim , quod lector dignetur omni mathematicâ demonstratione certius in hac Medicinæ parte assumere : nec enim puto oculari inspectione à quoquam adferri quicquam posse evidentius. Nam eorum , qui jam sibi ita placent in sua Mathematica , ut etiam Medicinam velint ad ejus leges revocare , nihilque tentari à Medico , antequam illud & faciendum esse , & aliter fieri non posse demonstraverit , tanquam ineptos homines à medicandi arte præstantissima rejiciendos censeo. Ego certè eos insanire citius mathematicè demonstravero , quàm illi proba-

P R O O E M I V M.

*verint artem hanc practicam, &, quæ non exigua
ejus laus est, divinatoriam, ad Mathematicorum
leges revocandam esse. Non potest revocari omnium
Regina artium Politica, non debet Medicina. A-
gendum in utraque est ex prudenti judicio, & ser-
vanda respublica ægerque sanandus est, ante-
quam pereant, dum illi suos quæerunt, quos nun-
quam invenient, calculos, quosque quærendos esse
gratis assumunt, & prudentium omnium ingra-
tiis.*

INDEX & SVMMMA OBSERVATIONVM.

OBSERVATIO

I. N Vmmus Pylorum occludens.	Pag: 1
II. N Superfoetatio.	4
III. Tumor in dorso faccum frumento plenum referens imaginationis vi efformatus.	6
IV. Valvulae in venis triplices, imo & quintuplices.	9
V. Arteriarum cum venis anastomosis experimento lymphæ extra eas repertæ impugnatur.	17
VI. Decem uvæ postquam ultra tres menses in ventriculo hæserant, integræ & succo plenæ ejectæ.	19
VII. Vena & arteriæ umbilicales longo post nativitatem tempore apertæ.	21
VIII. Anastomosin arteriarum cum venis ne quidem in cerebro ullam reperiri.	22
IX. Arteriæ umbilicales non uno semper exoriuntur loco.	26
X. Hydatides ad uterum, ceterasque partes repertæ, ab Hydrope distinguuntur.	28
XI. Liene homines aliquando naturaliter, aliquando arte administrâ destituuntur.	30
XII. Hermaphroditi.	32
XIII. Testiculi in juvene delitescentes.	35
XIV. A frequenti narium fricatione polypus, & ab illo mors.	37
XV. Odorifera corpori unico temporis momento vel prodesse vel nocere.	38
XVI. Cor stupendæ magnitudinis.	39
XVII. Cor solitâ magnitudine minus.	43
XVIII. Glandulæ mesenterii insolitæ magnitudinis.	45
XIX. Animalia in aure genita.	46
XX. Quæ ligamenta dicuntur uteri vespertilionum alis assimulata, cum non ligant.	47
XXI. Papilla duplex in uno feminæ ubere.	49
XXII. Monstrum polydactylon.	51
XXIII. Monstrum cacodæmonis picturæ, quàm humanæ figuræ similis.	56
XXIV. Etiamnum nascuntur dentati.	60

I N D E X & S V M M A

OBSERVATIO

XXV. Sputum sanguinis periodicum.	61
XXVI. An venæ & arteriæ venas habeant & arterias , quæ sua illis alimenta suppeditent ?	62
XXVII. Mors à lapidibus asperam arteriam prementibus.	64
XXVIII. Materia podagrica in elementa sua chymicè resoluta.	66
XXIX. Vena cava duplex.	68
XXX. Ductus thoracicus triplex.	71
XXXI. Valvula coli non semper omnem impedit versùs superiora ascensum.	72
XXXII. Quatuor arteriæ spermaticæ sine spermaticis venis reperiæ.	72
XXXIII. Lien magnitudine & duritie peccans.	74
XXXIV. Hepar nec per alvum , nec per urinam ejicitur.	75
XXXV. Lapis in cerebro repertus.	76
XXXVI. Secundinæ portio quarto à partu mense incorrupta & innoxia editur.	78
XXXVII. Placenta mulieris septem cotyledonibus constans.	80
XXXVIII. Placentæ informes , quas vulgus <i>Suygers</i> , & vocat , & esse putat.	81
XXXIX. In colo & in ileo plurimæ reperiuntur valvulæ , quas , quia non totum opplent spatium ; <i>valvulas conniventes</i> appellamus.	85
XL. Matres pueros suos nimis alendo sæpe necant.	90
XLI. Mulier fati sui diem ab impio prædictum mendicabulo nimis apprahendens , eo ipso extincta.	92
XLII. Iliaca passio ab ulceribus intestinorum cum inflammatione potiùs , quàm eorum intortâ convoluzione oritur.	93
XLIII. Vermis è naribus ejectus.	97
XLIV. Acus gutturi inhærens magnete extracta.	99
XLV. <i>Λόρδωσις</i> fanata.	101
XLVI. Oves aliquot & puer cerebro carentes.	102
XLVII. Mors ex sordibus in aspera arteria congregatis.	103
XLVIII. Cartilago fontanellæ similis in ossibus parietalibus , & frontis.	104
XLIX. Ren foëtus unicâ constans glandulâ.	105
L. Varia observatione digna in puero.	107
LI. Pulveres sternutatorii sæpe noxii.	109
LII. Monstrum informe.	111
LIII. Sarcoma totam uteri vaginam occupans , forasque pro- pendens.	113
	LIV.

OBSERVATIONVM.

OBSERVATIO

- LIV. Varia uno in corpore morborum exorbitantia. 114
- LV. Omentum tam in foetibus, quam in adultis reperitur. 115
- LVI. Substantia glandulosa pendens uncias septem infernè ejecta. 116
- LVII. Sanguis & ossa foetus flavo colore ex ictero matris imbuta. 118
- LVIII. Oleum Vitrioli imprudenter & infeliciter vulnere sanando adhibitum. 119
- LIX. Vermis renum simul occupans totum ureterem. 121
- LX. Caput monstrosum foetus. 122
- LXI. Claudicationis per instrumenta ferrea saepe irrita, per alias chirurgias saepe palliata est sanatio. 124
- LXII. Puer variolis repletis pulmonibus subito praefocatus. 126
- LXIII. Varius circa futuram frontalem naturae lusus. 128
- LXIV. Imaginationis prodigium. 129
- LXV. Varia in puero duorum annorum observanda. 132
- LXVI. Pueri praepinguedine nimia extincti anatomia. 134
- LXVII. Multiformis calculorum varietas. 135
- LXVIII. Ductus salivalis aberrans fistularum insanabilium saepe causa. 138
- LXIX. Coi triplici ventriculo praeditum. 132
- LXX. Capitis vulnera incertae judicationis. 141
- LXXI. Epilepsia periodica. 142
- LXXII. Pulmones costis adhaerentes sine dyspnoeae, aut phthiseos symptomatibus. 144
- LXXIII. Pseudopolypi. 145
- LXXIV. Mulier bronchocele praefocata. 148
- LXXV. Ductus pancreaticus foetus parenchymate denudatus. 149
- LXXVI. Testiculi canis in unum coaliti. 150
- LXXVII. Hepatis subita colliquatio. 151
- LXXVIII. Lapis in corde repertus. 152
- LXXIX. Vermes varii. 153
- LXXX. Mors ab incauta nimiaque ciborum abstinentia. 155
- LXXXI. Massa informis per dolores instar parturientis à vidua castissima in lucem edita. 157
- LXXXII. Impedita bilis à sanguine separatio, &c. 158
- LXXXIII. Cor non uno morbo laborans. 160

*** 3

LXXXIV.

INDEX & SVMMMA OBSERVATIONVM.

OBSERVATIO

- LXXXIV. Pili floccique devorati incommadant ventriculo. 162
- LXXXV. Menstrua per verticem effluentia. 165
- LXXXVI. Menstrua per manum dextram fluentia. 166
- LXXXVII. Menstrua ab ipso nativitatis die fluentia. 168
- LXXXVIII. Menstrua ferotina. 169
- LXXXIX. Respirandi difficultas ex corpore, &c. 170
- XC. Nimius Tabaci usus noxius. 172
- XCI. Vasa lymphatica aquosorum tam interiorum, quàm exteriorum morborum origines. 173
- XCII. Mutationes in hominibus ab influentiis, &c. 174
- XCIII. Per Microscopia incertum in Anatomia iudicium. 177
- XCIV. Foramen Ovale cordis clauditur valvulâ semper pellucente. 179
- XCV. Infans Molæ inclusus. 184
- XCVI. Venarum portæ & cavæ hepatis parenchymate exutarum ramificationes. 187
- XCVII. Arteriæ & venæ pulmonalis ramificationes. 190
- XCVIII. Schema venæ & arteriarum placentæ. 193
- XCIX. Arteriæ bronchialis officium non est nutrire pulmones, sed asperam arteriam.
- C. Oculus crystallino ceterisque humoribus spoliatus visum recuperare potest.

ELENCHVS CAPITVM

O S T E O G E N I Æ.

CAP. I.	D E membranis & cartilagine. pag.	213
II.	<i>Os frontis.</i>	215
III.	<i>Ossa syncipitis.</i>	217
IV.	<i>Os occipitis.</i>	218
V.	<i>Ossa temporum.</i>	220
VI.	<i>Os sphenoides.</i>	225
VII.	<i>Os ethmoides.</i>	230
VIII.	<i>Maxilla superior.</i>	231
IX.	<i>Maxilla inferior.</i>	234
X.	<i>Dentes.</i>	237
XI.	<i>Os hyoides.</i>	238
XII.	<i>Spina dorsi.</i>	238
XIII.	<i>Os innominatum.</i>	244
XIV.	<i>Costæ.</i>	246
XV.	<i>Sternum.</i>	248
XVI.	<i>Claviculæ.</i>	250
XVII.	<i>Scapulæ.</i>	251
XVIII.	<i>Artus superiores.</i>	254
XIX.	<i>Artus inferiores.</i>	257

S V M M A R I V M
ANTHROPOGENIÆ.

CAP. I.	O <i>Vum humanum.</i>	289
II.	O <i>Fætus trium, aut summum quatuor dierum.</i>	291
III.	<i>Quindecim dierum Fætus.</i>	293
IV.	<i>Fætus trium hebdomadarum.</i>	293
V.	<i>Mensis unius Fætus.</i>	295
VI.	<i>Sex hebdomadarum Fætus.</i>	298

THEODORI KERCKRINGII
 OBSERVATIONUM
 ANATOMICARUM
 RARIORUM
 CENTURIA UNA.

OBSERVATIO I.

Nummus Pylorum occludens.

Fata sæpe viam invenire, quâ hominem
 enecent, minime prævisam mortalibus,
 docuit Amstelodami infortunium puel-
 læ quinque fere annorum, & tristitia pa-
 rentum ex morte inexpectata filia gravissima.
 Ea inter ludendum XIII. Decembris anni M. DC.
 LXVII. nummum argenteum exiguum assem, sive
 stuferum, ut vocant, valentem, qui septem col-
 ligatas in fascem sagittas provinciarum Belgii
 unitarum insigne præ se fert, deglutierat; in-
 de altero tertioque die nullum sentiebat in-
 commodum, quarto de dolore ventris cœpit
 queri, locumque doloris manu designabat in
 sinistro latere circa inferiorem partem ventri-
 culi: augescente indies dolore, appetitus pe-
 rit, & quidquid ciborum sumit, rursus ejicitur;
 vires intra paucos dies collabuntur. Ego vige-
 sima die mensis advocatus, catharticum medica-

A men-

mentum exhibui, quod statim per vomitum reddidit: itaque nec inferne, nec superne se prodente nummulo, id, quod erat, suspicatus, eum in pylori hæerere orificio, fatalem pronunciaui parentibus sententiam; & quò certius sententiæ meæ veritatem explorarent, author fui, ut vitâ defunctam puellam mihi secandam permitterent; addicunt, & xxiii. die istius mensis circa vesperam misera extinguitur, satis præter opinionem meam placido fato. Altero die causam mortis ostensurus parentibus, eam disseco; & ecce nummus circulo isti, qui pylorum undique cingens coarctat, non secus ac cooperculum ollæ incumbens omnem alimento ad intestina transitum prohibebat: reperi ergo intestina vacua omnino, ceterum sana: nummumque ex parte interiore ventriculi, jam accrescente illic pinguiore quadam materia firmatum, ex parte intestinorum obsessum quibusdam, qui facile diluebantur, vaporibus. Quem nummum sic adhærentem ventriculo, non minus avide, quàm alii vetera numismata, inter anatomix meæ thesauros recondidi.

Felicius successit ante annos quatuor puero, qui cupreum nummum devoraverat, quem Frisii quadrantis nomine insigniunt, haud paulò superiore nummo argenteo majorem, quem fere toto mensis spatio detinuit, tandemque purgationibus, aliisque medicamentis per inferiora dejecit; incolumi quidem puero, sed nummo ita in ventre attrito, ut vix moneta ejus appareret.

Tabula 1. ad Observationem 1. nummum
in pyloro hærentem ostendit.

- A. Pars ventriculi à toto descissa.
B. Pylorus.
C. Nummus pyloro inhærens.

Tab. 1.

A 2

O B-

Superfœtatio.

IN muliere rarò evenit ut superfœtet, sed factum aliquando est, inquit* Philosophus. † Plinius adstipulatur. Et libro integro de superfœtatione scripto, ut omnes taceant, hoc irrefragabiliter testatur divinus Medicorum Magister. Interim *superfœtationis natura & ratio tantis difficultatum involucris est implicita, ut plerique eam fieri non posse existimãrunt: sed audiendi non sunt,* inquit* Laurentius. Nequaquam audienda esse ista speculationi suæ tam addicta ingenia, ut quæ ipsi, quomodo fiant, non percipiunt; audacter, dicam, an impudenter negent, omnemque denegent fidem viris quantumlibet probis, qui se, vel vidisse, vel expertos esse confirmant ea, quæ ipsorum excedunt scientiam. Cum ergo superfœtationem dari præter antiquos clament Laurentius, Sennertus, Nicolaus Florentinus, Paulus Pereda, innumerabiles alii: & tamen pervicaces isti longe petitas, vel tantum auditu cognitatas ogganniant esse historias, volui hîc etiam extare luculentum superfœtationis exemplum. Qui testimoniis tot & tantorum virorum non convincuntur, veniant & videant duo penes me sceleta geminorum uno partu editorum,

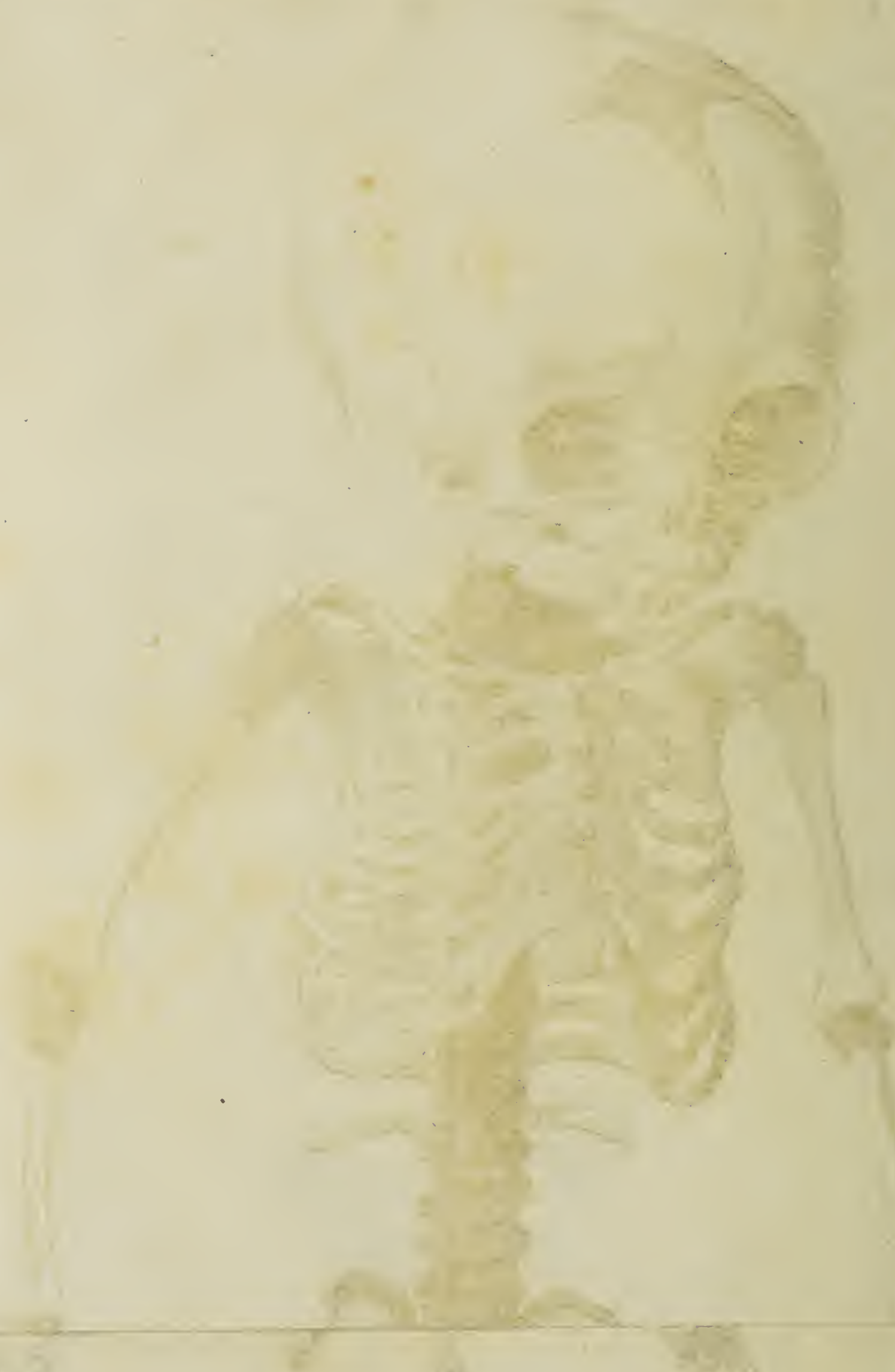
* Lib. 7. hist. anim. c. 4. † Lib. 7. natural. histor. c. II. * Lib. 8. quest. 22.

10

10

10

10

torum, quorum alter octo erat mensium; alter quantum nunc ex ossibus apparet, & tunc, cum carne vestita mihi offerebantur, ex toto corporis habitu apparebat, quartum mensem nondum attigerat: quod etiam figura apposita spectatorem liquidò fatis docebit.

Quamvis non multæ aliæ ex observationibus rarioribus utilitates, hoc saltem haberemus, ut neotericorum experientia fidem astrueret veterum sentiis, quas plerunque increduli isti ad fabulas rejiciunt, quia nihil fere est rarius, quod non commentis suis vel illustrârint, vel obscurârint, qui tum erant populorum magistri, Poëtæ. Quorum allegoriæ, dum rerum veritatem quidem explicarent jucundius, factum est, ut populus adhærescens externo parabolæ cortici, nucleum, qui sub iis latebat, negligeret: ideo quæ de Alcmenæ Herculem & Iphiclem parientis superfætatione mysteriose magis, quam vere ab iis dicuntur, non attulit: ne parabolica ista, tam claris experientiis objicerent tenebras dubitationis.

OBSERVATIO III.

*Tumor in dorso saccum frumento plenum referens
imaginationis vi efformatus.*

Imaginationis vis fide fere omni major, cum tot
in rebus ubique pateat, tum ipse videor hîc al-
laturus insigne quoddam ejus experimentum.
Franciscus quidam Huyer, Quæstor Ducis Neo-
burgici per eum districtum, qui *Meselaen* dicitur,
coactus rusticum quendam ad ea onera solven-
da, quæ subditis communiter erant imposita, qui-
bus vel par non erat, vel non esse se simulabat,
jussit frumentum è granario ejus efferri, cui exe-
cutioni dum ille & adest & præest, anicula quæ-
dam dorsum ejus terque quaterque feriens, Fran-
cisce, inquit, Francisce, quid agis, ô quid agis,
Francisce? Ille percussione verbisque iis non nihil
commotus, sensit eodem die, quo loco anicula
eum tetigerat, tuberculum quoddam surgere nu-
cis avellanæ magnitudine, quod intra triduum ad
magnitudinem ovi gallinacei excrescebat; neque
hîc finis incrementi: tribus id annis gesserat, cum
anno M. D C. LXVII Amstelodamum consilii atque
auxilii causâ excurrit; jam informis tumor eum in-
modum auctus erat, ut saccum frumento imple-
tum, quem dorso portaret, referre videretur.

Consuluit ille multos, quibus Amstelodamum
gloriatur doctissimos viros, & præ ceteris Francis-
cum de Vicq, Guiljelmum Pisonem, Franciscum

vander Schagen, qui inter frequentes in celeberrimâ urbe Medicos tum eminebant: nulli eorum videbatur apertione tumoris quidquam tentandum, quod esset periculosa plenum opus alex: idem præcipui Chirurgi, sed non omnes, ea super re consulti, censuere. Dum me privatim æger confuleret, obstupui videns tantam molem plenum semicrudâ œdematosâ materiâ, quæ jam & maximam dorsi partem occupaverat, & profunde admodum ad ossa ipsa penetraverat. Viro, ne cui unquam apostema aperiendum committeret, suasi, sed quod eventus docuit, non persuasi. Postea enim Coloniae se Chirurgo cuidam tradidit, qui vomicam aperiendo inde œdematosæ materiæ ingentem copiam, unâ cum anima eduxit: communicata mihi postmodum est à consanguineis ejus monstrosi tumoris delineatio, quam ecce tibi æri incisam exhibeo.

Causam hujus monstrosi tumoris plerique ad artem magicam referebant, quâ pollens ista anicula tactu illo hominem intoxicasset. Sed quis non videt, propiorem, & clariorem, & physicam ejus causam posse assignari? Homo superstitiosus tactus hac ratione ab anicula, cum intoxicationis aliquem metum concepisset, & antea, ut fit in talibus executionibus, sese cholera commovisset, humor motu facilis, utpote tenuis & levis, ab imaginatione determinatus ad id loci confluxit, quem anicula tetigerat. Crescente deinde cum imaginatione ipso tumore, phantasia hominis cir-

8.

TH. KERCKRINGII

Tab. III

ca Dei vindictam, quod nimio rigore pauperem rusticum frumento spoliasset, cœpit ludere: unde in ipso, prout fit in gravidis mulierculis, aliquam sacci frumentarii dorso hærentis speciem tumor induit. Quid, quæso, hîc opus est ad magicas artes, quæ nullæ sunt, tales nimirum, quales fingunt, diabolicas recurrere, cùm videamus imaginationem quotidie multò mirabiliora efficere.

OBSERVATIO IV.

Valvulae in venis triplices, imo & quintuplices.

QUæ vidimus, ac manibus ipsi contrectavimus, ea reperiri in rerum natura liquidò affirmare possumus, & jure æquissimo fidem exigimus ab iis, quibus hæc talia vel narramus, vel scribimus: at contra negare ea existere, quæ nobis, quamquam diligenter in ea ipsa inquirentibus nondum oblata sunt; præter notam temeritatis, quæ inde nomini authoris inuritur, multum fidei derogat ceteris, dum suspicantur lectores eum, qui tam leviter propositionem negantem arripuit, non minus temere agentem secutum fuisse: præsertim si postea contrarium reperiatur ab aliis vel diligentioribus, vel certe felicioribus investigatoribus.

Quis Bartholino vel in recensendis aliorum sententiis diligentior, vel in examinandis cultro anatomico corporibus curiosior unquam fuit? magni facio virum cum omnibus, laudo occasio-

ne oblatâ apud plurimos, absentem, & non nisi libris suis notum amo; ideoque (quod mortali-um cavere nemini datum est) vel nævum scri- ptis ejus aspersum reperiri, tanquam si eximius ipse à mortalium conditione esse deberet, doleo. Idcircoque hæc ab * Anatomia ejus reformata ab- esse mallet, ubi dicit. *Numerus valvularum in uno loco non excedit binarium. Nam per intervalla modò singulatim, modò geminatim ad summum sitæ sunt: non ternæ, ut in vasis cordis, unquam re- periuntur valvulae.*

Quæcunque affirmas Vir doctissime te vidisse credimus, & nihil te astruxisse quod non videris, id quoque credimus: at si quid fatearis te non vi- disse, id non esse in rerum natura, propterea cre- dere non debemus. Ego enim in venis tum ho- minum, tum bestiarum valvulas ternas sæpe re- peri; & in testimonium servo venam jugularem internam hominis, in qua ternæ triplici loco con- spiciuntur valvulae; ubi ex subclavia prodit exi- guo intervallo bis, & interjecto fere trium digi- torum spatio iterum, pro ut figura prima tabulae quartæ demonstrat. Imo hoc amplius addo, ser- vare me venam jugularem canis, in qua quinque uno in loco valvulae ita sunt conspicuae, ut dinu- merare eas vel infans possit: quod quia Bartholi- num fugit, neminem observasse existimo. Non fugit tamen † Riolanum aliquas in jugulari inter- na inveniri valvulas præter eas, quas * Hiero-
ny-

* Libello 1. cap. 2. † Anthrop. lib. 5. cap. 49. * De venar. ostiolis Tab. 1.

nymus Fabricius ab Aquapendente in ejus exortu collocat, nullasque alias reperiri affirmat, cujus contrarium aliquando inveniri, jam diximus nos omni tempore posse ostendere.

Poterat autem aliqua etiam ratione morari istam ita universaliter negandi promptitudinem idem ille, qui valvularum primus habetur inventor Hieronymus Fabricius ab Aquapendente, qui Bartholinum, & cum eo plures in errorem induxerat. Cujus verba in tractatu de venarum ostioliis hîc verbis totidem repetam, ut ostendam ab eodem, unde error ortus est, aliquod peti potuisse erroris remedium. *Bina, inquit, ostiola singulis locis passim sunt apposita, non sicut in corde tria, quia in corde recursus magis impediri, in venis transitum aliqua ex parte remorari erat opus: in corde rursus magna aderat diastole & systole, in venis nulla. In corde tandem maxima sunt foramina canalesque amplissimi, ubi ostiola adsunt: ob quam causam in bove, ut puta vasto animali, aliquando tria observata sunt ostiola.*

Auditisne in bove aliquando observata esse tria ostiola, seu valvulas? ne quis affirmaret, nunquam reperiri tres. Auditis & illud *in corde recursus magis impediri, in venis transitum aliqua ex parte remorari erat opus.* Nondum Anglicum illud Harvæi lumen Italiam illustraverat diligentiam, circulatio, inquam, sanguinis nota Fabricio ab Aquapendente nondum erat; ideoque contentus duo invenisse ostiola, quæ tantum re-

morando sanguini, non autem recursum ejus impediendo necessaria putabat, non fuit ei curæ accuratius ea indagare. Si sanguinem sursum ferri per venas scivisset, diligentius, an non etiam tria plurave ostiola ejus recursum sistendo natura adhibuisset, procul dubio fuisset perscrutatus. Quapropter spero nemo posthac nobis tres, & aliquando quinque simul valvulas reperiri, non tantum affirmantibus, sed quocunque tempore (quod hac in re validissimum demonstrationis genus est) oculis exhibere paratis, uti spero, refragabitur. In venis, inquam, hominum jugularibus eas aliquando reperio, & in bubus sæpissime: quod per eas venas omnis sanguis ex capite ad cor præcipitetur, vasaque ipsa sint amplissima, cavit provida natura hac valvularum multiplicatione, ne nimia vi sanguis ille descendat; hinc in hominibus ipsis, si qui jugulares venas habent ampliores. (est enim hinc in magnitudine insignis varietas) reperitur hæc valvularum triplicatio aliquando. Veniam interim facile concedimus iis, qui in Fabricii, & Bartholini sententia fuere: perdifficilis enim est valvularum istarum investigatio; nam qui premendo in venis sanguinem id moliuntur, quàm infido nitantur præsidio, docet error ipsius Fabricii, qui cum valvulas eo modo invenisset, qua ratione aperirentur invenire non potuit. Qui autem venas exactas inflando examen suum accuratius instituunt, iis cautelâ quadam & constantiâ opus est, ne quod non ap-

paret, id esse negent: applicant enim se venæ lateribus tenuissima illa valvularum corpuscula, & ita latitant, ut sæpenumero ne sextâ quidem experientiâ sese prodant: experto credite, etsi non statim reperiatis, in negando ἐπέχετε, in investigando perseverate; & invenietis inter alia, etiam ubi binæ tantum sunt valvulæ, earum unam duas tertias venæ partes sæpe occludere; aliam minorem reliquæ parti claudendæ destinatam esse: scrutentur, inquam, constanter quotquot hanc Medicinæ partem excolendam suscipiunt, (suscipere autem deberent Medici omnes) singulique sine invidia conferant symbolum, & excreset tandem opus Anatomicum in admirandam cunctis perfectionem; cui quantum conferat quotidie Anglorum sub Regis serenissimi protectione congregatio, omnes grati animi lætitiâ agnoscimus. Contulit etiam non parum expertissimi nostri Amstelodamensis Anatomici Domini Frederici Ruysch indefatigabilis solertia, qui inter cetera reperit valvulas illas, quibus venæ, ubi majores ramos spargunt, occluduntur, ab aliis figurâ valde esse distinctas; quarum imaginem, quod ille non fecit, bonâ ejus, uti spero, veniâ, hîc lectori exhibemus.

Explicatio Tabulæ iv. ad Observationem iv. valvulas triplicatas, quintuplicatas, easque, quæ ad majorum venarum divaricationes inveniuntur, octo figuris explicans.

F I G U R A I.

- A. *Vena jugularis hominis.*
- B. *Valvula triplex, prima ubi ex subclavia prodit.*
- C. *Altera triplex valvula priori proxima.*
- D. *Tertia triplex valvula, fere trium digitorum latitudine à secunda distans.*

F I G U R A II.

- A. *Vena jugularis Canis.*
- B. *Quintuplex valvula minus distinctè à chalcographo expressa, quam clarius propono FIG. III.*
- C. *Valvula triplex.*

F I G U R A III.

- A. *Pars venæ jugularis canis aperta paulo quam erat latior, ut clarius quinque valvulæ appareant.*
- b.b.b.b.b. *Quinque valvulæ intra venam conspicuæ.*

F I G U R A IV.

- A. *Pars venæ jugularis humanæ aperta, ut triplex valvula appareat.*
- b.b.b. *Tres valvulæ distinctæ.*

Tab. 4.

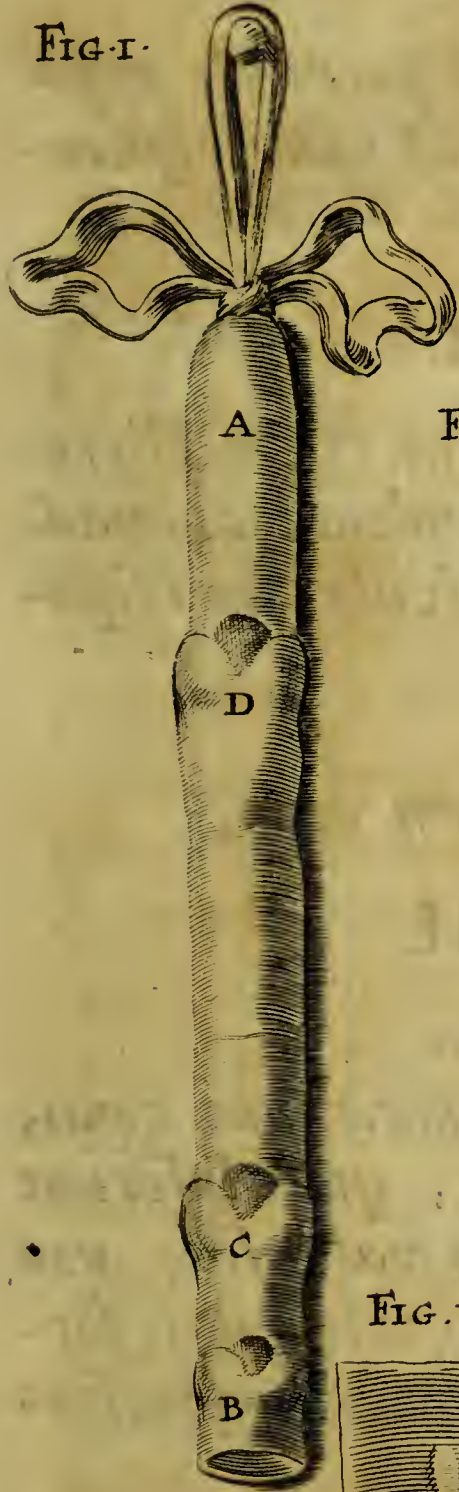

FIG. I.

FIG. IV

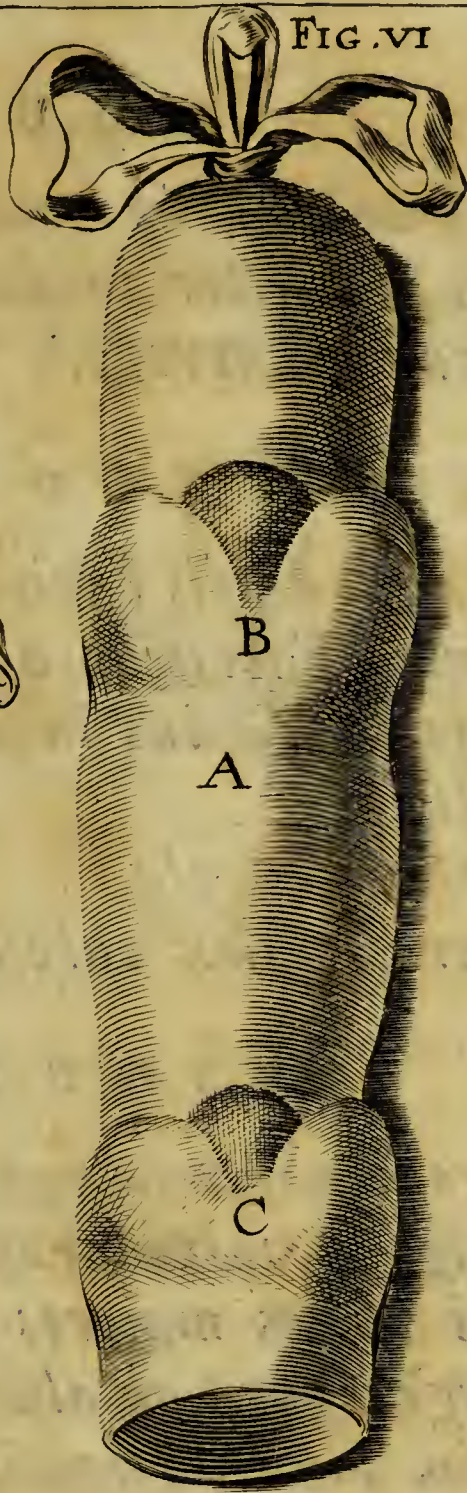

FIG. VI

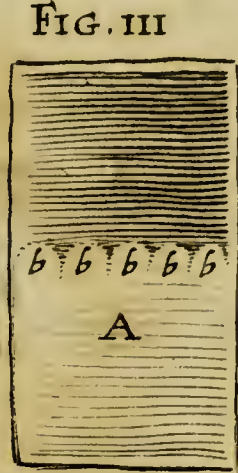

FIG. III

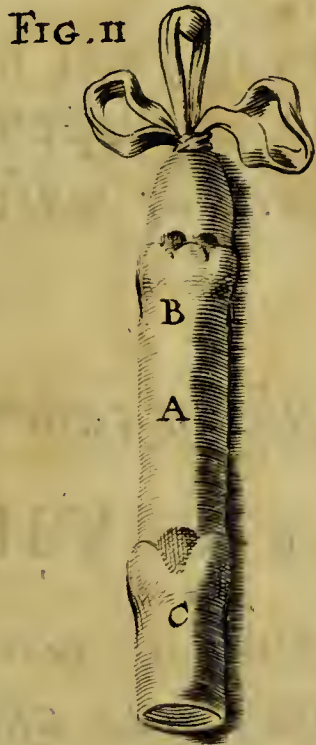

FIG. II

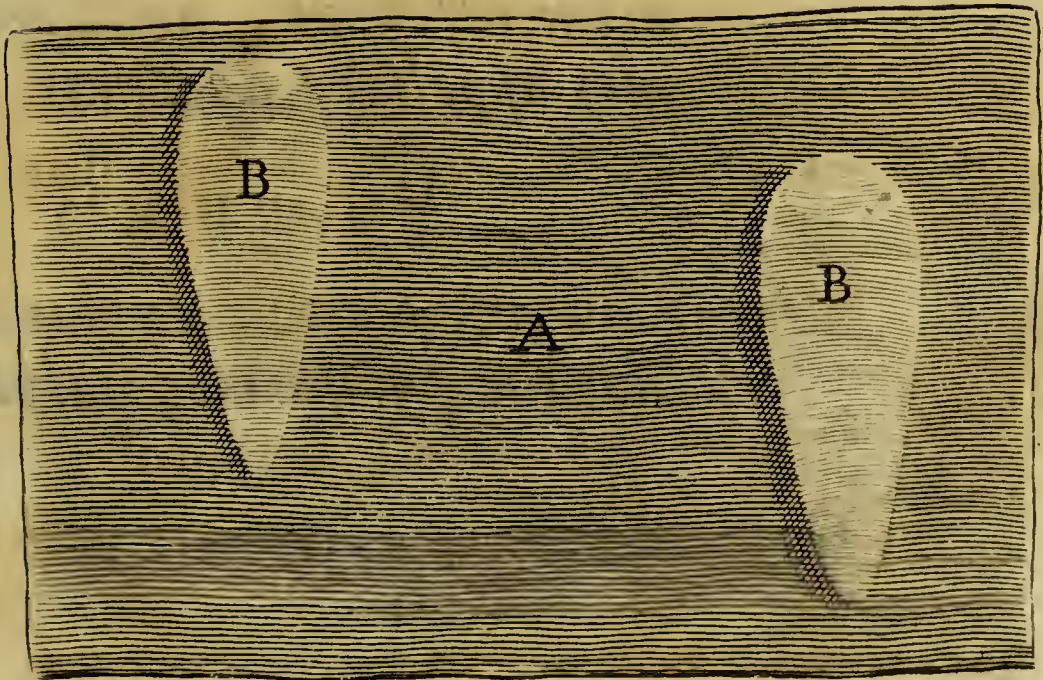

FIG. V

FIG. VIII.

FIG. VII

FIGURA V.

- A. *Tres valvulae in vena jugulari pueri hic appo-
sita, ut lector videat aliquando hanc triplica-
turam occurrere.*

FIGURA VI.

- A. *Vena jugularis bovis, in qua, ut etiam Hiero-
nymus Fabricius ab Aquapendente animad-
vertit, saepius invenitur valvularum tripli-
catura.*
- B. *Triplex valvula.*
- C. *Altera triplex valvula in eadem vena.*

FIGURA VII.

- A. *Pars venae cavae equinae aperta.*
- B. B. *Figura valvularum, quae affixae sunt venis,
ubi ramos majores emittunt, quae differunt
longè figurâ ab aliis venarum valvulis: non
enim lunae crescentis, sed pyri oblongioris for-
mam referunt, unde nos eas meritò pyriformes
appellare audemus.*

FIGURA VIII.

- A. *Pars venae cavae humanae, ubi eadem osten-
duntur pyriformes valvulae.*

OBSERVATIO V.

*Arteriarum cum venis anastomosis experimento
lymphæ extra eas repertæ impugnatur.*

QUanquam circulatio sanguinis jam penè
scholas omnes ita feliciter circumiverit, ut
fere ab omnibus admiffa, non nisi ab imperitis
& pertinacibus repulfam patiatur; nondum ta-
men expeditum fatis videtur, quâ ratione fan-
guis arteriofus ad nutritionem partium in eas
effufus, rurfum ad cor deducatur, ut fic motus
ifte perpetuus continuetur, & interim partes
demenfo non defraudentur fuo. Nam anaf-
tomofis venarum & arteriarum, quæ ne quidem
maximè lynceis ætatis hujus Anatomicorum o-
culis unquam apparuit, etiamfi concederetur,
tamen rei hujus explicationi effet ineptiffima.
Quid ergo dicemus? Nos quidem in hocce li-
bro nihil. Videamus tamen an experimentum,
quod cultro noftro Anatomico xxxi. Januarii
anno M. DC. LXVIII. & iterum IV Junii anni ejuf-
dem oblatum eft, non fternat viam, ad folven-
dum hunc nodum verè herculeum. Utroque
enim, quod annotavi, tempore canem fecans,
inveni fpectatæ magnitudinis vas lymphaticum
per fummam fellis cyftidem reptans, cujus cum
lympham fubflavo colore tinctam confpicerem,
croceamque circa hepar effe affirmet Clariffi-
C mus

mus * Franciscus de le Boe Sylvius , practicæ Medicinæ, in Academia Leydenſi Profeſſor digniſſimus, alterum ad perſcrutandum hoc phœnomenon ſenſum adhibui, & ut fellis colorem oculis, ita ejuſdem ſaporem guſtui exhibuit. Hinc ego. (rectè an perperam penes lectorem eſto iudicium) ita ratiocinabar. Hoc vas lymphaticum circa folliculum fellis fugit lympham amariorem; ergo lymphæ hæc extra arteriarum vaſa delata fuit. Si lymphæ, etiam ſanguis, qui poſtea ad venas pervenit, quis enim ſepararet? & ſi venarum eſſet cum arteriis anastoſis, quod † Riolanus vult, quomodo venæ ſuccum illum, qui in arteriis adhuc dulcis erat, non unâ cum ſanguine tranſumpſiſſent? Si autem vaſorum lymphaticorum cum arteriis etiam ponas anastoſin, quomodo amarus eſt redditus, cum vaſa illum tranſumpſerint dulcem, qualem in arteriis reperiebant. Ergo videtur vero proximum ſanguinem ex arteriis ad partes nutriendas in eas effundi, & nutritione peracta vaſa lymphatica, lympham; venas, ſanguinem ſuperfluum, ſive attractione ſuâ, ſive impulſione aliunde factâ (non enim hanc litem hîc moveo) recipere, ut ea deinde per ambages quæque ſuas ad ſubclaviam, indeque ad cor rurfus per arterias effundendum deferant. Fortè aliàs dabitur hoc probandi locus; nunc valeat, quantum poteſt, obſervatio.

* In Diſput. de vaſis Lymph. §. 7. † Anthropol. lib. 3. cap. VIII.

OBSERVATIO VI.

Decem uvæ postquam ultra tres menses in ventriculo hæserant, integræ & succo plenæ ejectæ.

Ventriculus, qui nutritionis primus artifex, & proinde accretionis & sanitatis prima quasi causa; etiam morborum fere omnium, quando aberrat, est pater. Hîc tantum observabo in eo sæpe latere chronicorum morborum fundamenta, quæ sæpe incantamenti, aut aliorum mali genii, ut vocant, effectuum, superstitiosis dant suspicionem.

Fuit cum vomitorio semel iterumque repetito, (quod in similibus, ubi præcesserint; quæ ars adhibenda præscribit, fere unicum est remedium) quod eduxerim rete quoddam, tanquam artificio humano contextum, quod putabant arte magicâ ibidem fuisse genitum, & liberabat rete illud longissimâ invaletudine hominem, quâ captus, diutissime inter vitæ tædia & mortis vota fuerat conflictatus. Aliàs vermes vel magnitudine stupendos, vel numero spectandos & in globum convolutos, qui annos multos homines incios quo tandem incantamento torquerentur, vomitoriis præstantibus educi, & Medicorum multorum, & nostrâ etiam frequenti constat experientiâ. Quod autem crudam substantiam, sive intus genitam, sive extrinsecus assumptam diutius retinere possit ventricu-

lus, notabili historiâ docuit fabri cujusdam filius, qui anno M. DC. LXVI. mense Octobri triginta circiter uvas integras, non manfas, aut fractas devoraverat: ex quibus tribus consequentibus mensibus nullum sensit incommodum: postea in tam frequentes & graves incidit lipothymias, ut sæpius videretur redditurus animam, non nisi leni interim vexatus, sed perpetuâ febricula. Advocatus ego leni cathartico & confortativo, roboratâ simul & irritatâ expultrice potentiâ, ejecit decem ex uvis jam dictis, adhuc pelliculâ suâ vestitas, & succo plenas; quo levatus onere puer convaluit. Hæc fere astruerent fidem aliquam observationi * Bartholini, ubi non suâ, sed aliorum fide narrat, etiam infantes concipi & formari posse in ventriculo, qui postea ore pariantur: adstruerent, inquam, fidem aliquam, quoad moram in ventriculo, nisi alia hîc retinerent auditoris assensum, quapropter, oporteat hîc, si non ἀπιστεύω, saltem ἐπέχειν.

* Observat. xcviij. Cent. v.

OBSERVATIO VII.

*Vena & arterie umbilicales longo post nati-
vitatē tempore apertæ.*

QUOD hac observatione observandum propo-
no, forte aliis etiam quibusdam compertum
fuit. Ego in puero octavum vitæ mensem agen-
te, reperi venam & arterias umbilicales apertas;
quas in rei testimonium servo. Hujus umbilicus
omni isto, quo vixit, tempore stillaverat sangui-
ne, quod mihi hujus symptomatis dabat indi-
cium. Quoniam autem de venâ umbilicali hîc
incidit mentio, adverte, quod optimè notavit
Experitissimus * Gualterus Needham, venam
umbilicalem, dum ex umbilico egreditur, fem-
per duplicem, præterquam in homine. De vac-
ca, cane, ove, & quotquot ego secui animalibus,
meum adjicio calculum, de ceteris facile
authori tam accurato & docto adhibeo fidem.
Verba autem † Nathanaëlis Highmori laudatiffi-
mi Anatomici, ubi ait. *Vena umbilicalis ex scis-
surâ quadam hepatis, in fimbriâ ejus anteriore si-
ta, prodit, & per geminas peritonæi membranas
delata, ad umbilicum tendit, nonnunquam gemi-
nata, uti in vaccis semper reperire solebam.* Pro-
pter viri reverentiam sic interpretor, ut illud,
uti in vaccis semper reperire solebam, referam fo-

C 3

lum-

* In tract. de formato Fœtu, cap. 4. † Lib. I. part. 4. cap. 7. de corp. hu-
man. disquisition.

lummodo ad illam geminationem venæ umbilicalis, non autem ad locum ubi geminetur: licet enim nonnunquam in vaccis, imo & in homine geminetur, antequam ad umbilicum perveniat, id tamen in utrisque extra ordinem fit, at geminatio ista venæ umbilicalis, quam in vaccis semper est invenire, non fit, nisi post egressionem ex umbilico.

OBSERVATIO VIII.

Anastomofin arteriarum cum venis ne quidem in cerebro ullam reperiri.

A Anastomofin venarum cum arteriis, quia nemo clarâ autopsiâ invenit, nec mihi in ea re magis lynceo, quam reliquis esse contigit, affirmare nec lubet, nec audeo. Scrutentur, qui volunt, meâ opinione non invenient. Scrutentur, inquam, dum eam viderint, vel certissimis & irrefragabilibus argumentis eam necessariam esse, licet non appareat, evicerint. Nam quod Vir, optimè de Anatomia meritus Thomas Willis, cujus diligentiam suspicio, scientiam veneror, in Cerebri sua * Anatomie eam inibi reperiri, probare conatur, non est tale, ut quemquam ratione magis, quàm authoritate nitentem, nedum pertinacem convincere possit. Verba ejus de finibus cerebri, quæ de venoso sunt genere, loquentis hæc sunt. *Undequaque ab his finibus, vasa minora, scilicet canales venosi dimit-*

* Cap. 6.

tuntur, qui juxta interiorem sive concavam duræ matris superficiem exeuntes, statim piæ matri inseruntur, ejusque protensionem sequentes, per totum cerebri, ejusque intra cranium appendicis, ambitum, ac interiores quosvis recessus distributi, cumque arteriis complicati sanguinem superfluum excipiunt, ac in majores istas cavitates important. Verbis illis, quæ exfertè notavi, cum anastomofin venarum cum arteriis intelligere, ex eo, quod subjungit experimento, moveor, ut in animum inducam meum. Pergit enim. Rem ita habere plane constat, quoniam si liquorem atramento tinctum arteriæ tubulo injicias, iste propagines arteriosas, ac demum venosas trajiciens, ultimò in sinus pervadet. Ergo arteriarum toti ἐσκεφάλῳ inservientium rivuli omnes sese exonerant in quatuor amplissima illa vasa, quæ meninx continet. Quod ante positum erat; quâ positione vel ille, vel alii ex illo intelligunt arteriarum cum venis anastomofin. Permittet mihi, credo, Vir ille in veritatis indagazione, ex collegii, cujus membrum nobile est, genio candidissimus, ut scholasticâ libertatè negem consequentiam. Ut enim experimento, quod difficilius aliquando est, non refrager: tantum ex eo sequitur humorem istum atratum insufflationis vi extra arterias impulsam, cum ibidem urgetur spiritu, plus humorum, quàm arteriæ capiunt, submitte, quærere sibi locum in quo delitefcant, cumque in corpore illo, per quod arterias egressus, violentâ sufflatione

pel-

pellitur, vel aperta inveniatur, vel ipse sibi aperiat, & diffingat venarum dispersa oscula; quid mirum si ea ingrediatur? Occlamat huic non experimento, sed conclusioni inde elicita, experimentum aliud, quo certius, ut videtur, hæc arteriæ carotidis cum venis anastomosis an quæ daretur, investigavi. Immissio enim tubulo in arteriam, ad motâque candelâ ad levi scissurâ apertum sinum, nullus unquam flammæ ex inflato per arteriam spiritu, perceptus est motus; argumento nobis satis probabili, nullam hîc dari anastomosis, quam haud dubiè spiritus inflatus sanguine multò subtilior invenisset. Dices, spiritus, quia subtilis est, per alios in corpore cerebri inventos meatus dissipatur, antequam ad venarum juncturas perveniat. Dissipatur is quidem & sibi quærit exitum, dum ab alio spiritu pellitur, sed exitum eum per venas non invenit, quemadmodum humor atratus, quia illa via non patet, nec ipsi necesse venas eas rumpere, aut oscula eorum aperire, quia ipsi, ut subtiliori, dantur aliæ egrediendi viæ, qui humori crassiori, cum non sint perviæ, ille scilicet vi adactus perfringit, ut dixi, venas, easque adimplet suo corpore, tingitque nigredine.

Nonne idem usu venit in isto experimento Francisci Glissonii, quod in *Anatomia Hepatis cap. 33.* fusius describit. Dum album liquorem per portam in hepatis primùm parenchyma im-

cavæ

cavæ furculos, ipsamque venam cavam se dispergit: & tamen affirmare ausim, primùm ratione ductus; quia prius per ipsum hepatis parenchyma diffunditur, quàm cavam intret: deinde etiam tot hepatum, quæ excarnando examinavi, experientiâ doctus, nullam esse portæ cum cava anastomofin; quamvis toties ambas has venas usque ad capillarium minutissimas propages ab omni parenchymate, & à se invicem separaverim, distinctasque, prout observatione xcvi. eas delineavi, servaverim; nunquam tamen ullum inveni certum anastomoseos vestigium. Quare ne ex hoc quidem experimento infallibiliter concludi arbitror, illam arteriarum in cerebro, nec alibi uspiam cum venis osculorum communionem, quam, qui propter circulationem sanguinis introduxerunt, non subsidium aliquod, aut firmamentum, sed offendiculum potius & exitium suæ conquiverunt sententiæ; quia hac anastomosi ob circulationem introducta, non tam facile explicabitur, quomodo fiat partium nutritio, & cur sanguis ab arteriis in nutrimentum corporis impensus, de novo corrigendus & exaltandus, à venis ad cor deferatur.

Quod si quis contendat non hanc fuisse Viri præclarissimi mentem, ut supra allatis verbis istam anastomofin astrueret; vis sciat, me consequenter non eum impugnasse, sed eos, qui hoc ex iis colligunt, quos tantùm volebam admo-

nitos, hoc perperam inferri ex allato supra experimento.

OBSERVATIO IX.

Arteriæ umbilicales non uno semper exoriuntur loco.

Mirantur quidam, nec immeritò, etiam inter Anatomicos, qui nihil, nisi quod oculis viderunt, manibus tetigerunt, se allaturos profitentur, esse tantam sententiarum pugnam, ut alius hoc, aliud alius eadem de re pronuntiet. Hic ego non viris minus, à quibus & ipse nonnunquam ab eo in alia omnia, quàm arti toti Anatomicæ patrocinator.

Lusus naturæ, ut omnibus in rebus; ita in corpore humano sunt varii & mirabiles; adeo ut, quod fortunæ proprium est, constare in inconstantia sua, non alienum videatur à natura universa, quæ propositum habet, semper variare, & non astringi certis legibus, quas dare amat, & non accipere: itaque dum Anatomicorum unusquisque in paucis, quæ cuique fecanda obtingunt subjectis, alius aliam invenit quasi ludentis naturæ petulantiam, scribit id quod vidit & reperit, alius aliâ scenâ delusus narrat, quod ipsi spectandum fuit exhibitum. Fieri autem potest, ut quispiam in illis, quæ sibi oblata sunt subjectis, rem semper hoc vel illo modo se habentem, contemplatus fuerit, sed hinc non

con-

continuò infertur non aliter aliis apparuisse. Rem in arteriis umbilicalibus, veluti in exemplo declarabo planius.

Clarissimus Gualterus Needham Anatomicus expertissimus in libro suo *de formato fœtu cap. IV.* ita loquitur. *Primo loco arteriæ (umbilicales scilicet) occurrunt, quæ vulgò à cruralibus oriri dicuntur, me tamen Judice ab aortæ extremitate immediatè derivantur.* Credimus tibi, Vir doctissime, te vidisse eas ab arteriæ aortæ extremitate immediatè prodeuntes, & semper te ita vidisse, quia tam seriò ea super re tuam fers sententiam, credimus: sed tu, quæso, nobis quoque crede, qui eas ab aortæ extremitate sæpe, ab iliaticis tamen ramis prodeuntes non rarò vidimus; & cuique, ut videat, exhibere semper possumus. Æqui bonique ergo, Lector, consule nostram illam à Needhamo discrepantiam, & omnem eam, quam ex eodem capite in Anatomicis fluentem advertis diversitatem. Quod si à negantibus propositionibus cautiùs abstinerent viri illi, qui, ut publico profint, tetros Anatomes non averfantur labores; profecto plus sibi commendationis, posteris minus parerent laboris.

OBSERVATIO X.

*Hydatides ad Uterum, ceterasque partes re-
pertæ, ab Hydrope distinguuntur.*

IN puella, quæ vigesimum ætatis annum non longè prætervecta videbatur, hydatidem inveni testiculi sinistri locum occupantem, is enim aberat, quæ magnitudine ovum anserinum longè superabat. In cane item aliam ad magnitudinem ovi gallinacei, & alias sæpe circa alas vesperilionum, & tubos cæcos Fallopianos, quibus singulis sectionibus scrupulosè diem & annum semper adscribere fastidiosæ in me videretur diligentia, si facerem; & nimia in te diffidentia, Lector, si efflagitares: hoc potius mecum considera:

An, non imposuerint hydatides istæ Medicis, qui nobis hydropem uterinum decantaverunt. Videfis observationes Amplissimi juxta ac Expertissimi Domini * Nicolai Tulpii, Consulis Amstelodamensis dignissimi, & Medici sicut in praxi felicissimi, ita in observationibus accuratissimi: hic adfert exemplum Cathalinæ Bonevallæ, sic enim eam nominat, cujus utrumque uterinum cornu continuisse ait, novem circiter aquæ purisq; libras. Sed bene, quòd licet hydropem cornuum uteri appellitet, vir tamen prudens aquam hanc purulentam non dicat intra
cavi-

* Lib. 4. Observ. 44.

cavitatem cornuum contentam fuisse; sed potius hanc nostram sententiam suspicatus fuisse videtur; hoc morbi genus ad hydatides referendum esse: cum addit *aquas has inclusas fuisse innumeris vesicis*, (hydatides videlicet cum aqua inclusa constituentibus) *quarum aliquas etiam ostendebat extima uteri tunica*. Quod autem addit Amplissimus noster Consul, eandem rerum faciem Joanni Riolano esse observatam in illis uteris, quorum cornua produxere, quos commemoravit, fœtus, Anthropograph: lib. 2. cap. 35. Rectè dicitur, quantum ad tumorem scilicet: sed nihil hic tumor patrociniatur hydrophi: intumuisse fatemur cornua uteri in Cathalina Bonevallia, intumuerat etiam locus testiculi in nostra, quam attulimus, puella; at non hydrope, sed hydatide, hoc est, aquâ inclusâ suis pelliculis, quæ non est hydrofica. Tu, quid dicendum sit, expende: ego dixi, quid dici possit.

Imo dixit olim Hippocrates *lib. de internis affect: Fit enim hydrops, si tubercula in pulmone fuerint enata, & aquâ repleta, & in pectore rupta. Quod autem fiat etiam a tuberculis hydrops, testimonium habeo in bove, & in cane, & in sue*. Audisne ex hydatidibus fieri hydropem, & tunc fieri, quando rumpuntur, cognatum ergo hydrophi sunt malum, imo & sæpe ejus causæ hydatides, sed hydrops non sunt. Confirmat sententiam meam, quod hydatides variis in locis reperim: semel in sex tantummodo mensium puel-

la ad dextrum testiculum magnitudine ovi columbini. In plexu choroide parvas item aliquot semel: ad venas in parenchymate hepatis sæpe: ad arterias raro; quas tamen non lubet appellare hydropes istarum partium; quamvis aqua in iis purulenta vesiculis suis inclusa reperiatur. Attamen nolo de nomine contentiosum funem trahere, modò de re constet, & sciatur hanc aquam non eâ ratione, quâ hydrops sanatur, esse curandam.

OBSERVATIO XI.

Liene homines aliquando naturaliter, aliquando arte administrâ destituuntur.

UT res humanæ furgunt, cadunt, & rursus, quæ cecidêre resurgunt: ita & opiniones sententiæque mortalium de rebus: fuêre sæcula, quibus antipodes esse omnes uno ore affirmabant; successêre Augustini & Lactantii tempora, quibus ii, qui ita sentiebant, damnabantur; jam rideretur, imo insanus haberetur, qui negaret: ita de motu terræ, & solis quiete in Astronomicis, jam probabile est, aut ut minimum tolerabile, quod annis abhinc quinquaginta tantum non inter hæreses computabatur: & quis scit, an de Lunæ incolis opinio, de quibus jam suffurari audimus, non aliquando majorem accipiet à tempore probabilitatem.

In microcosmo centè eadem est sententiarum

variatio : ut de circulatione sanguinis taceam, quæ prorsus nova videtur scientia potius, quàm opinio. De liene Plinius, Fluddus, & alii sentiunt, eo posse carere hominem, & commodè fatis posse carere : successere alii, qui rident eam & explodunt sententiam : quid nos? XVII. Novembris anni M. D. D. LXVII. & rursus XXVIII. Aprilis anni sequentis fœtus fecuimus, qui liene carebant; quod inter septuaginta fortè, quos fecuimus fœtus, bis oblatum est uni, id non rarò contingere præsumendum est; invenirent si plures suam exercerent in secando diligentiam, & fortirentur, quæ nobis contigit, subjectorum copiam. Addo, quod jam canibus eximere lienem, eosque sanos dimittere, lusus sit; faciunt multi, & nos sæpe primùm experientiæ, deinde quasi animi causâ, ut incredulis confirmaremus nostram ea super re sententiam, fecimus. Quis in hominibus, si sectionis dolores sustinere vel velint, vel cogantur, idem futurum neget? Historia certè, quam Fioravantius narrat de Græca muliere, cui lienem pendentem uncias duas & triginta exemit, & intra viginti quatuor dies curavit, fatis liquidò probat hoc membro carere posse hominem, & vitam sine incommodo transigere. Analogia etiam omnimoda, quæ hominibus in rebus naturalibus intercedit cum bestiis suadet; tu ridendo non dissuadebis.

OBSERVATIO XII.

Hermaphroditi.

Abfit ab hoc capitulo lasciva petulantia, & procul hinc, procul este aures profanæ & falaces. Medicis scribimus, quibus & tangere subinde permittit necessitas quæ natura, sollicita pudicitia conservatrix, velanda curavit. His ergo non molestum erit audire, quid circa eas partes etiam extra ordinem aliquando ipsa illa omniparens mater moliatur. Obstupuit mecum Guiljelmus de Penyn Amstelodamensi nosocomio præfectus Medicus, & aliquot celebres, qui aderant, Chirurgi, dum puellam septennem visitabamus, quæ anno ætatis suæ sexto fluxionem menstruam passa erat diuturnam & vehementem, atque ubi ea defierat, pleuritide correpta fuerat; ac diu colluctata cum febribus eam ordinariè comitantibus, & hic diu etiam sequacibus, tandem in regione pubis vehementissimos sensit dolores; parsque ea paulatim intumescens, anno ætatis septimo, quo hæc oculis nostris usurpavimus, non puerum, sed penem produxit, qui perfectus, & perforatus erat; ita ut urinam commodè per eum redderet, testiculi jam etiam sui prodebant initia, nam in sinistro latere tangentibus occurrebat globulus, qui manui cedebat, omnium, qui aderant, iudicio extra omnem controversiam, testiculi latitantis adhuc, sed se foras prorumpere

re conantis argumentum. Quamquam autem parte recenter adnata urinam redderet, non tamen eandem minus commodè, quàm antea solita erat viâ, emittebat. Mirabamur ista tam insolita naturæ molimina, & quo tandem evaderent inter nos quærebat, quod succedentia docebunt tempora; vivit enim & valet hæc parva hermaphroditula, quæ non minus obstupuit, credo, quàm famosa ista Anna Weylde Angla, quæ ne quidem per umbram suspicans se aliam fore, quàm feminam, sine ullo doloris sensu anno ætatis sexto sensit prodire testiculos, quibus decimo tertio adnatus est penis, ita ut utriusque sexus membra exhibeat, testiculis etiam, quàm ordinarii virorum sunt, majoribus, titillabatur utriusque sexus libidine, sed quia penis non erat perforatus, semen, quod eum inflatum impleverat, siquidem id affirmanti fides potest haberi, deorsum per muliebria effluebat. Curiosa alia de hac perfectissima hermaphrodita referre possem, nisi illa per totam Europam penè vagata, penem & reliqua omnibus videnda, omnibus tangenda obtulisset.

Itaque aliud in hoc genere mirabile referam, quod etiam Amstelodami visendum fuit: puer est trium annorum, in quo nec testiculi, nec scrotum apparet, sed tantum virgæ cujusdam imperforatæ exiguus tubus, & infra eum foramen, quod caput majoris aciculæ magnitudine non excedit, per quod urinam reddit sine in-

commodo. Sed hisce stupendis naturæ exorbitationibus tantisper immoratum esse, fit satis. Legat, qui curiosior est hac super re, * Aufonii carmen, non unum hujus rei exemplum adferens, quod hîc tibi suis admetior numeris.

*Vallebanæ res nota, & vix credenda Poëtis ;
Sed quæ de vera promitur historia.*

Femineam in speciem convertit masculus ales.

Pavaque de pavo constitit ante oculos.

Cuncti admirantur monstrum; sed mollior agna

Astitit in tenerum de grege versa marem.

Quid stolidi ad speciem notæ novitatis habetis?

An vos Nasonis carmina non legitis?

Cænea convertit proles Saturnia Consus,

Ambiguoque fuit corpore Tiresias:

Vidit semivirum fons Salmacis hermaphroditum,

Vidit nubentem Plinius Androgynum.

Nec satis antiquum quod Campana in Benevento.

Unus Epheborum virgo repente fuit.

Nolo tamen veteris documenta arcessere famæ.

Ecce ego sum factus femina de puero.

Legat Fortunium Licetum de Monstris, & Martinum Delrio in disquisitionibus magicis, ubi hermaphroditum genuisse & peperisse narrat: alios ex feminis subitò in viros mutatos, alias ex aniculis in juvenculas; nec nugatur vir ille, tempus, locum, aliasque assignat circumstantias, quæ solent rebus fidem astruere.

* Epig. 68.

OBSERVATIO XIII.

Testiculi in Juvene delitescetes.

Quæ de hermaphroditis superius attulimus, excipiat non minùs fortè admiranda quibusdam observatio. Novi Juvenem poliendis adamantibus à parentibus destinatum, qui vocis dulcedine, & flexionis ejusdem suavitate in stuporem rapiebat audientes. Constitutio autem corporis erat talis, ut testiculorum ne vestigium in vacuo magnitudinis exiguæ scroto appareret; is octavo decimo ætatis anno in febrem incidit acutissimam, quâ corpus urente, cùm circa verenda intolerabilibus cruciaretur doloribus, tandem testiculi comparuerunt, sed vocis illa suavitas omnino disparuit. Stupuit ipse eunuchus, quod per acerbissimos dolores se ipsum, ut sic loquar, virum peperisset: sed cur eunuchum voco? cùm festivè satis in libro quem curiosè admodum de virorum organis generationi inservientibus conscripsit Experitissimus Medicus, Regnerus de Graef, vetet eos vereri, qui tali corporis sunt constitutione, ne litem actutum perdant, quia cum testibus non prodeunt: ubi etiam ex fide lanionis narrat, sæpe, dum artis suæ imperiti arietes juniores castrare tentant, contingere, ut testiculos digitorum compressione per processum peritonæi in cavitatem abdominis propellant, ubi

crescentibus illis, etiam crescit coëundi desiderium, quamvis ad finem vitæ ibidem delitescant. Sed redeamus ad Juvenem, qui hujus observationis præbuit materiam. Tam diuturnæ latitationis, & postea subitanæ eruptionis causâ cognitâ minuet admirationem stupentibus, fidem augebit dubitantibus; suggestit eam nobis vitulus quidam, quem dum secabam, inveni in cavitate abdominis latentem utrumque testem, & constitutionem corporis talem. Tunica vaginalis scroti lateribus adhærens, inde angusto prædita canali egrediebatur, & paulatim dilatata, ubi ad duorum digitorum latitudinem ascenderat, testes continebat, formâ, quàm esse solent, paulò oblongiore: dum hæc vagina testium pondere dilatatur (unde dolor, dum sese in scrotum insinuare incipiunt) fit, ut tandem quâ datâ viâ in scrotum, id est, in locum sibi naturalem ruant. Quæ ibi fuit constitutio in vitulo, eandem suspicamus in Juvene; qui jam non minus promptè, quàm alii, militat in castris Veneris.

OBSERVATIO XIV.

*A frequenti narium fricatione polypus,
& ab illo mors.*

ETiam in sanitate conservanda utile est illud observasse tritum omnium ore proverbium, exiguam scintillam sæpe non exigui causam esse incendii. Vin hoc tibi in morbo, imo in morte ostendam? Polypo laborabat juvenis quidam tam profundo, ut ad guttur usque penetraret; tam potenti, ut nasi officula loco moveret; tam fædo denique, ut longè extra nares emineret: non exiguam hic morbus in miseriarum humanarum iliade cōficeret paginam, si quis hanc medicus vates conscriberet, in qua pathos maximum excitaret, quando tantorum malorum, quibus hic, cum triste sui omnibus fecisset spectaculum, tandem extinctus est juvenis, maximè cum adderet innoxiam, & puerilem propemodum causam, quam jam audies.

Consuetudo ei fuerat sæpe digitis interiora narium fricare, quod cum fere (ut assiduitate invalescunt mali isti mores, quibus circumspectio quædam sui non adhibet modum) faceret assiduò, primò inflammari cœpit nasus, deinde oriri, quem dixi, polypus; qui miserum enecavit miserrimè. Tantum ex tantula scintilla, quis exspectaret, quo tota conflagraret domus, incendium? Retuli hoc ad cautelam eorum, qui

vix unquam manus à naribus abstinent, ne similes ibi reperiant, quos perpetuò scrutari videntur, thesauros; & eò retuli libentius, quod Anatomix quoddam spolium videatur ad spectaculum servatus hic à me polypus. Alterum subjungo, quod mihi in praxi occurrit, triste similis incendii exemplum de femina, quæ dentes aciculis, purgare solita, cùm id invalescente consuetudine facit frequentius, inde gangrænam contraxit, gangræna mortem peperit; hæc & similia ad cautelam non parum facere possunt iis, qui malis istis moribus vel imbuti sunt ipsi, vel aliis, ne imbuantur, ex officio debent providere.

O B R V A T I O XV.

*Odorifera corpori unico temporis momento
vel prodesse, vel nocere.*

QUorum causa latet, ea mira videntur ignorantibus, quorum actutum perit raritas, ubi cognitio ignorantix discussit tenebras. Vix fidem inveni apud quosdam, dum narrarem de rustico, qui fistulâ laborabat in humero, me percepisse dum cepas ore masticabat, statim earum per fistulam efflari odorem. Addam & hoc, utens licentiâ medicâ; quod Chirurgus retulit, se, dum uxor puero mammas præberet, ipsaque, quod ventris doloribus torqueretur puer, spiritu vini anisato uteretur, percepisse, quos infans emittebat flatus, anisum redoluisse. Quis credat subitam

hanc

hanc per tot ambages vel alimenti, vel medicamenti diffusionem, nisi is, qui non nescit, spiritus odoriferos non egere crassâ quadam aut corpulentâ substantiâ, quæ eorum sit vehiculum; cùm videamus luminis instar odores subito per totum aliquod cubiculum, simulatque infertur materia odorifera, dispergi; cumque totum hominis corpus adeo sit perflabile, non opus esse, ut odores hi transferantur eas vias, per quas substantia nutritiva est perducenda, ut ipsi qualitate sua vel profint, vel noceant.

OBSERVATIO XVI.

Cor stupendæ magnitudinis.

Pendet cor hominis plus minus septem unciis. Nam cor hominis per singulos annos ad binas drachmas augeri, idemque post quinquagesimum annum eadem proportione minui; (unde referente, post Herodotum, Plinio Ægyptii existimabant, non ultra centesimum annum hominem vivere,) jamdudum explosa sententia est. Penderet enim sic cor hominis ordinariè uncias plus quàm duodecim, cui experientia repugnat. Ecce tibi nihilominus unum viginti duarum unciarum. Exsecui illud anno M. DC. LXVIII. in nosocomio Amstelodamensi è feminæ quadragenariæ circiter pectore: sola dextra auricula æquabat cor hominis ordinarium magnitudine, cetera vasa se intra vulgarem mensuram

ram continebant ; sed arteria pulmonaria , & vena cava descendens excefferant modum : nec enim hujus os patens argenteo Imperialis nummo , nec illius medio occlusisses. Alterum observatione , non indignum , est , quod cum aucthores passim venam pulmonariam bifariam divisam ad utrumque pulmonis lobum , tendere animadvertant , hîc ea trifariam divisa conspiciatur , tribusque diversis ramis , iisque magnis , pulmones petat. Tertium quod hîc spectatorem oblectabit ; sunt chordæ per auriculam extensæ iis , quæ in corde ipso inveniuntur substantiâ & officio similes , quas carneas columnas Vesalius & Riolanus ; carneas particulas Bartholinus ; parvos musculos Massa ; funes & retinacula Backius nominant. Nos cum Massa veros musculos esse putamus , quia eorum perfectè officio funguntur , & tamen , quia tenues & exiles sunt , non absurdè cum Backio funes seu chordas appellamus : in hoc enim gigantæo nostro corde ita sunt perspicuæ , ut officio suo , vel contrahendi auriculam , vel retinendi eam , ne ad rupturam usque pellis suæ extendatur , manifestè fungi videantur. An magnanima fuerit hæc magni cordis femina , non scio ; illud intellexi sæpe illam multumque bibere solitam. An ideo potatores nostri tam rixosi & jactabundi , quod cor eorum potationibus augeatur ? non existimo.

Tabula v. ad Observationem xvi. cor stupendæ magnitudinis xxii. unciarum depingit.

- A. Cor.
- B. Arteria pulmonaria, cujus os patens medio Imperiali non poterat claudi.
- C. C. C. Ora venæ cavæ, Imperiali, argenteo non occludenda.
- D. Auricula dextra magnitudine suâ cor hominis ordinarium adæquans hîc aperta, ut chordæ seu funes clarius appareant.
- E. E. E. Musculi exiles, quos funes seu chordas appellamus.
- F. Foramen ovale membranâ suâ tenui & semper pellucidâ tectum.
- G. Cavitas ventriculi dextri.
- H. Auricula sinistra in situ suo.
- I. I. Bini ingressus venæ pulmonariæ in cordis sinistram auriculam.
- K. Tertii ingressus venæ pulmonariæ convexitas: apertura enim ejus hîc simul cum aliis exprimi non poterat.
- L. Locus aperturæ tertii ingressus, qui depingi non potest.
- M. Vena cava ascendens.
- N. Arteria magna.
- a. a. a. Funes seu chordæ auriculæ sinistræ.

OBSERVATIO XVII.

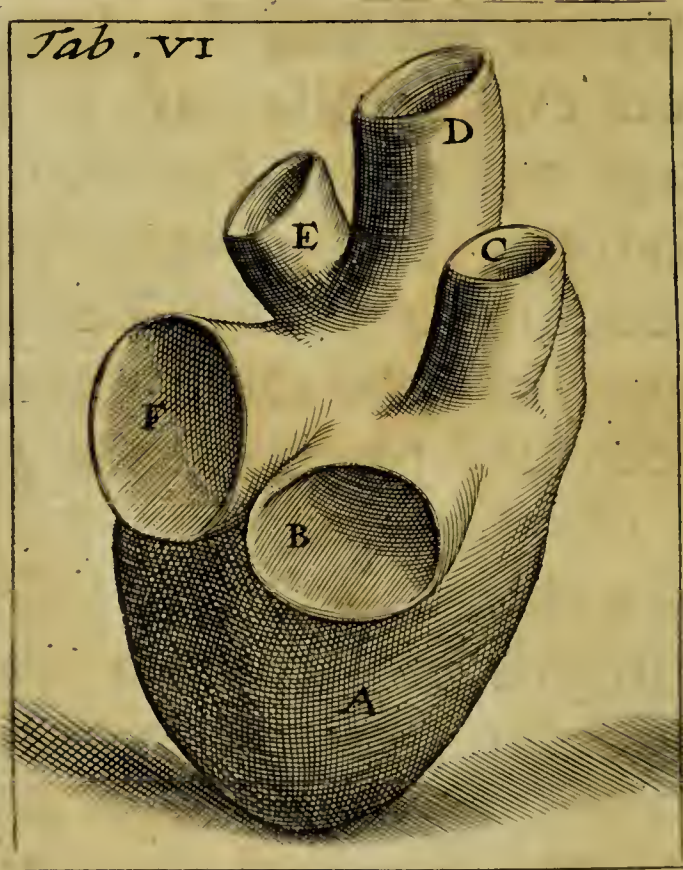
Cor solitâ magnitudine minus.

Natura Dei opus & imitatrix Dei, quàm gaudet in magnis ludere, tam amat in parvis aliquando ostendere magnitudinem suam. Excedebat mensuram humani cordis id, de quo locutus sum, hoc, de quo jam agemus, longè infra eandem constitit.

Est cor pueri novem annos nati, quem XIX Martii anni M. DC. LXVIII. secui. Laboraverat is feбри hecticâ per quinque ferè annos: cor autem nobis mortuus ostendit durum, quod hîc tibi æri incisum, domi conditum exhibere possum, longè infra ætatis suæ magnitudinem; vasis tamen præditum tam amplis, ut viri perfectæ ætatis capacitatem æquarent. Pericardium laxè illi erat circumdatum, falso liquore repletum. Apparebant in eodem subjecto, & alia miseræ humanæ, ad quarum spectaculum tantùm editum in lucem videbatur, phænomena: pulmones indurati costis adhæserant; omni sui parte purulentâ materiâ expleti. Folliculi fellis tunica virilis magnitudinis nigricantem quandam substantiam imbiberat. Ita in lentis istis morbis unus naturæ error errores multos & multas mortis unius causas inducit. Sed quæ causa cordis vasa ita dilataverat? an non per febres tam diuturnas circulatio & fluxus sanguinis vehementior?

Tabula vi. ad Observationem xvii. repræsentat cor pueri novennalis longè infra magnitudinem ordinariam, sed vasis præditum amplifsimis, eâ præcisè magnitudine, quâ reperi- tum est, expressum.

- A. *Cordis minoris substantia.*
- B. *Vena cava descendens.*
- C. *Vena cava ascendens.*
- D. *Arteria magna.*
- E. *Arteria pulmonaria.*
- F. *Vena pulmonaria.*

OBSERVATIO XVIII.

Glandulæ mesenterii insolitæ magnitudinis.

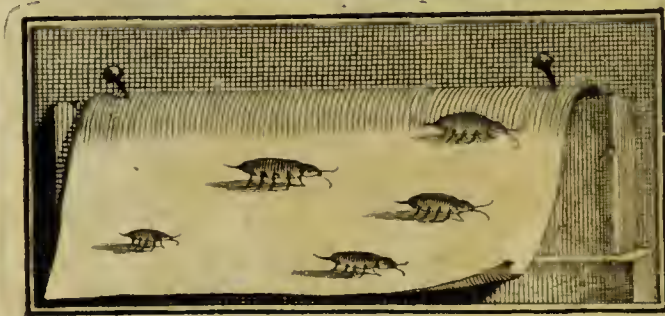
Vir quadragenario major jam per decem annos conquerebatur de doloribus circa regionem ventris, qui quotidie magis magisque ingravescentes, tandem hominem emarcidum, & quasi tabe confectum anno M. DC. LXVIII. unâ cum vita deseruerunt. Ego ad inquirendum incogniti morbi originem admissus, inveni binas mesenterii glandulas (jam glandes dici poterant, in tantam enim excreverant magnitudinem, ut quindecim penderent uncias) decussatim sibi mutuo incumbentes, quæ renem sinistrum ita compresserant, ut pene totus in pus esset conversus: glandulæ autem nullum in substantia contraxerant vitium, solâ magnitudine peccantes; asservantur illæ curiosis oculis spectandæ inter Anatomix nostræ raritates.

OBSERVATIO XIX.

Animalia in aure genita.

A Spice mihi, candide Lector, animal hoc attentius. Talia prodierunt multa anno M. DC. LXIII. ex aure viri cujusdam; qui pagum dictum *Quadijck* incolebat. Inflammabatur primum auris cum summo dolore, deinde suppurabat, aperta postmodum vomica reddebat materiam crassiusculam, discolorem, graveolentem, & tandem sese in apertum dederunt hi, quos depinxi hospites. Qui an ipsi, an materia acrior tympanum eroserint, nescio: hoc scio, quod hospiti suo hospitii mercedem, reliquerint furditatem.

OBSERVATIO XX.

*Quæ ligamenta dicuntur uteri vespertilionum
alis assimilata, eum non ligant.*

DE ligamentis uteri adferam principum aliquot Anatomicorum sententias; deinde experientiam nostram illis opponam.

* Vellingius ergo de utero, uterique ligamentis sic loquitur. *At superius ligamenta requirebantur singularia, robusta quidem, sed laxa, ne uteri a fœtu concepto tumentis incrementum impediretur. Horum igitur primum, quodque in lateribus conspicitur, peritonæi quædam expansio videtur. Estque adeo membranosum & latum, ut tubis ac testibus, fundique protuberantiis attensum, matricem ilium ossibus alliget, figurâ vespertilionum alis assimilatum; hoc immodicè laxato, aut per vim fortuitorum disrupto, uteri fundus super vaginam concidit, sæpeque excidit: vel in latera prolapsus, atque inguina, leso peritonæo herniarum fastidia accerset. † Bartholinus. Ad latera verò annectitur per ligamentorum duo paria, quorum usus uterum suspensum tenere. Unum par superius est latum & membranosum. Deinde. Laxum & molle est, ut extendi & contrahi queat. Tum. Atque hujus paris beneficio alligatur fundus ossibus ilii. Et post. Laxatur autem aliquando hoc sive ligamentorum, sive musculorum par* (ut

* Syntagmate Anatomico cap. VII. † Anatomia reformata lib. I. cap. 28.

(*ut per vim, difficultatem partus, pondus fœtus &c.*) *ut fundus uteri in sinum decidat, & inversa aliquando cervice, atque aliquando extra propendens abscinditur.*

* Andreas Laurentius. *Horum vinculorum usus mirabilis est, cum enim sæpe per totum ventrem oberraret uterus dum est infructuosus; nunc vel ad præcordia & hepar, ἱεμαλέον fontem gratiosi vaporis recurrat; nunc per latera vagetur, nunc deorsum feratur, dum libidinis furis agitatur; debuit vinculorum operâ hujus motus tanquam fræno coërceri, totumque illius corpus, ne ob gravissimum grandioris animalis & gemellorum pondus, ob ingentes conatus, & summos in partu enixus procideret, vicinis partibus alligari. Et post. Alligatur ergo uterus vicinis ossibus per ligamenta illa propria.*

Audis uterum per ligamenta illa vespertilionum alas assimulantia ossi ilio alligatum. Vides apud Laurentium uterum totam ventris regionem perambulantem, apud ipsum & alios procidentem & excidentem. Parcant metu viri illi, parcant & feminæ ab illis persuasæ, quod uterus aliquando excidat.

Quamvis affirmemus illas expansiones peritonæi vespertilionum alis assimulantes, quas perperam ligamenta superiora vocârunt, nec ossi ilio, nec cuiquam alteri alligari (fluctuant enim libera) tamen periculo omni, ne uterus excidat, posthac omnes liberamus: nemo vidit, sensit: decepti omnes

omnes imagine falsâ, alios decipiunt : laxitas quædam colli, quæ extra pudendum prominet, hæc nobis fecit ludibria. Inspice, quæso, quisquis Anatomiam & veritatem amas, constitutionem uteri, quantis parietibus sit septus considera, & mecum re ipsâ, & oculari inspectione convictus senties. Ligamenta autem illa superiora nec tu Laurenti, nec vos Anatomix heroës unquam alligata vidistis, sed ex opinione vulgari affirmavistis. Ignosce, quæso, Lector, libertati meæ, quæ vidi loquor, toties ea examinavi, nunquam alligata, semper inveni liberrima.

OBSERVATIO XXI.

Papilla duplex in uno feminae ubere.

NON omnia cultro debemus, quæ rara vidimus. Sunt in corpore humano quæ Anatomico offeruntur, antequam scindat, quæ non ad aliam, quàm hanc Medicinæ partem referuntur: possem ea dare non modio, sed toto horreo, nisi iis magis pascere lectorem esset propositum, quæ interius latent, & non nisi artificiosâ sectione eruta prodeunt in lucem. Obiter ergo referam quod secundâ Octobris anni M. DC. LXVII. oblatum est oculis meis spectaculum feminæ, quæ ex dextra mamma lac duplici fundebat papillâ, quo jam annos quatuor infantem aluerat, & etiamnum alere poterat; rorabat enim adhuc utraque papilla lacte. Altera locum à natura destinatum

tenebat ; altera versus axillam ad latitudinem transverforum quinque digitorum descenderat ; hæc lacte manabat copiosiore , haud dubiè propter situm inferiorem.

Addam hîc , quandoquidem mammaram incidit mentio , alium brutalis petulantia lufum , cui natura mirabiliter videbatur colludere iis , qui rei admirandæ fuère spectatores. In domo alicujus mihi cognatæ alebatur , ut fit , ad delicias canis quædam melitæa , formâ inter paucas commendatâ ; huic , ut sic dicam , coalumna erat felis domestica , quæ quotidianâ consuetudine caniculæ facta familiarior , dum cum illa petulanter ludit , cœpit ore papillas ejus apprehendere , fugere , & eo se lusu sæpius de die oblectare : canicula omnium , qui in domo erant , testimonio , nunquam mater , nunquam gravida fuerat : & tamen quotidiano isto fuctu (quis credat , nisi viderit ? ego vidi , & ideo narro) papillæ tandem manare cœperunt lacte candidissimo , quo se felis quotidie pascebat , tantâ inter utrumque animal petulantia , ut oculi domesticorum castiores diutius non ferentes sitûs , & gestus , quo ludebant , lasciviam , utrumque è domo ejecerint. Prodibat tandem lac istud tantâ copiâ , ut quilibet emulgere digitis è papillis posset ; erat autem gustui , quod curiositatis causâ expertus sum , non ingratum lac istud virgineum.

OBSERVATIO XXII.

Monstrum polydactylon.

DUm observationibus hisce meis in unum fasciculum colligendis intendo ; aliquid augendo cumulo , qui Amstelodamum alluit *Yafluvius* , dedit. Mense enim Octobri anni M. DC. LXVIII. ad urbis Magistratum defertur infans ejus in flumine inventus , qui statim à natiuitate in aquam projectus videbatur ; visitatur eâ , quâ in simili eventu fieri solet , diligentia , extrahitur puer , cumque monstrosus adeo videretur , ut nec superstes esse potuisset , nec si esset sibi , aut ulli mortalium foret usui : non tam diligenter inquisitum est , unde fluvio injectus esset inutilis vitæ puer , quàm consideratum , quid ex mortuo vivi capere possent emolumentum.

Permittunt ergo urbis Scabini , ut ad *Fredericum Ruysch* , qui publicum ibi summa cum laude agit Anatomicum , deferatur. Is monstri sceleton conficit , quod mihi ab eodem humanissimè oblatum , tibi , quâ possum , Lector , communico , ut tu sine ullo laboris fastidio curiositatem tuam pascas inspiciendo sceleti monstrosi figuram , quod ille labore non exiguo , Bibliopola quali quali sumptu tibi spectandum exhibet : dum illud tu miraris , ego quid potissimum in eo sit admirandum , quasi digito demonstrabo.

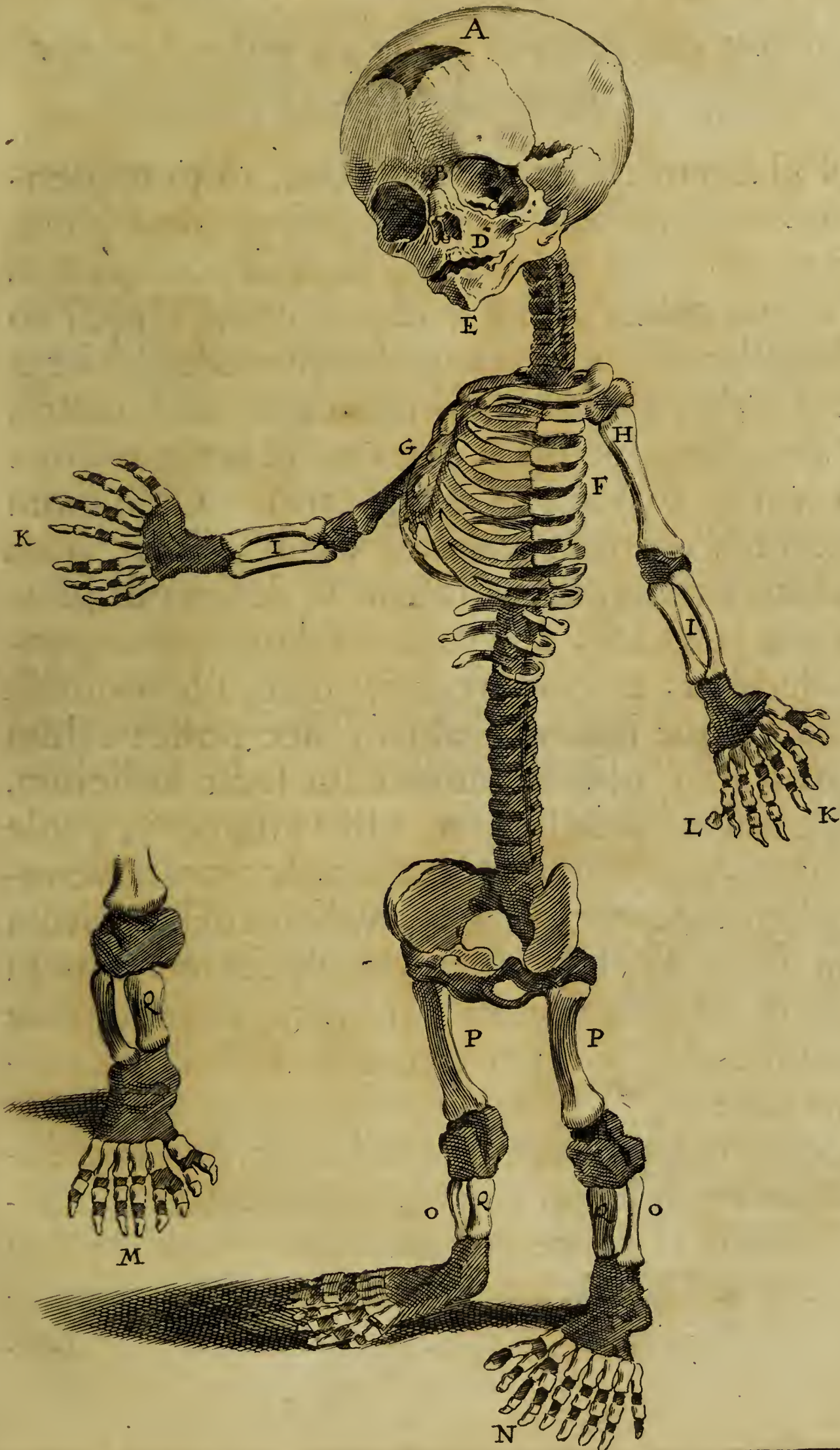
Primò omnium caput immane quantum aliorum puerorum capita magnitudine superaret: proinde fontanellæ etiam apertura duplo quàm in aliis major. Nasi officula non quàm in ceteris figurâ, sed inferius versus utrumque latus flexebantur. Oculorum orbitæ versus latera inferius descendentes multum ab orbiculari rotunditate deflexerant, præterquam quod maxillæ superioris os primum, quod eam infernè constituit, gibbosâ extuberantiâ, deforme se supra os jugale extenderat. In maxilla inferiore hoc mirum, quod jam tum coaluerat, & in ipso coalitionis loco tam in anteriore, quàm posteriore sui parte quasi crista quædam ossea exsurrexerat; major tamen in posteriore, quàm parte anteriore: circa articulationem cum osse temporum longiuscula duo maxillæ accreuerant cornua, desinebatque infernè mentum in acumen prorsus monstruosum. Costæ non numero (duodecim erant) sed magnitudine ac figurâ peccant; præterquam enim, quod intra mediam partem debitæ magnitudinis subsistant, arcuali quadam curvitate monstruosæ sunt. Sternum in unum coaluerat officulum, ex tribus, quantum apparet, concretum, eâ, quam imago ejus exhibet, figurâ. Jam pectoris totius cavitatis, propter costarum brevitatem necessariò in arctum compacta, & valde angusta erat; attamen tam luculentam sibi carnem induxerat, ut dum eâ tectum esset monstrum, nulla ibi appareret

reret monstrositas, quæ in artubus tam superioribus, quàm inferioribus sese potissimum probabat. Inspice enim mihi illud os humeri brevissimum, illum cubitum, radiumque, qui præter morem pares crassitie nequaquam mediam longitudinis debitæ partem explebant. Inspice manus, dextra septem, totidemque sinistra numerat digitos, & præterea ex auriculari rotunda quædam dependet appendix, tanquam si adhuc alium formatura nondum suam expleisset natura luxuriam: luxuriat autem adhuc magis in formandis pedum digitis, dexter enim octo, sinister novem inauditâ hæctenus ostendit fecunditate. Ascendamus ad focilia, horum longitudo magnitudinem unius transversi digiti, os femoris autem duorum non excedit. Majus præterea focile, quod crassitie suâ æquabat os femoris, ad latera per totam suam longitudinem cartilaginem ostendebat, nondum osseam. Videtis, quot evagantis naturæ errores in uno sint monstro conspicui, quod sequens confirmabit observatio, ubi monstrosius etiam produco monstrum.

Tabula IIX. ad Observationem XXII. ostendit
fœtus polydactyli variam monstrositatem.

- A. Fontanella duplo quàm in aliis infantibus major.
 B. Nasi ossicula versus latera inflexa.
 C. Oculorum orbitæ deformes.
 D. Maxilla superioris os supra os jugale extensum.
 E. Crista anterior maxillæ inferioris, jam tum
coalitæ.
 F. Costæ breviores, & malè conformatæ.
 G. Sternum in quo notantur tria ossicula ex quibus
in unum coaluerat.
 H. Os humeri brevissimum.
 I. I. Cubitus & radius pares crassitie, mediâ par-
te debito breviores.
 K. K. Manus septem habentes digitos.
 L. Appendix ad auricularem.
 M. Pes dexter octo digitorum.
 N. Pes sinister novem digitorum.
 O. O. Focilia transversi digiti longitudine.
 P. P. Ossa femoris duorum transversorum digito-
rum longitudine.
 Q. Q. Q. Focile majus, crassitie par ossi femoris,
cui cartilago non est appicta, quia latera
occupabat.

Tab. VIII

OBSERVATIO XXIII.

Monstrum cacodæmonis picturæ, quàm humanæ figuræ similis.

EN alterum naturæ aberrantis, an præpotentis imaginationis, an utriusque prodigium. Nunquam enim viam suam deserit omniparens illa rerum mater, nisi violentâ causâ aliquâ ab ea depellatur, quæ causa semper adest, licet sæpe à nobis ignoretur: hîc certe fuit matris desperatissima passio, & ex ea vehementissima cum variis terroribus imaginatio. Cùm enim muliercula, promissionibus variis, inter quas spes matrimonii, & nunquam se deserendi iuramentum persuasa, sese Italo cuidam corrupendam dedisset, ex eoque concepisset, ille promissa sua sus deque habens, abiit, nec postea ullum unquam sui, nedum amoris sui fecit indicium.

Hic mulier se desertam, vitio infamem, prole gravatam, paupertate oppressam, & omnibus contemptam fore perspiciens, vehementius statum illum suum apprehendere, ex decepto amore in furias & desperationem agi, diras omnes, quæ emota sedibus suis mens excogitare potest, in perfidum jacere, jam sibi cum malis geniis congressam videri, jam monstri se quid alere, quod parentem similem referret: eô denique adduci, ut necesse fuerit ei perpetuas adhibere custodias, ne mortem sibi lugubri quadam tragœdiâ conscisceret:

ret: inter perpetuas hæc furias (etenim sana non erat, quæ nihil præter ejusmodi vigilans cogitabat, dormiens somniabat manias) Novem complentur menses, & ecce post gravissimos parturitionis labores, prodi hoc, cujus hîc sceleton vides, spectaculum. Diabolum non hominem esse conclamitant mulierculæ: dumque quid eo faciendum inter se deliberant; rerum earum utpote ad professionem suam facientium curiosissimus superius à me laudatus Fredericus Ruysch supervenit, & monstrum ab avaris, quæ funus & puerperam curabant harpyis, redimit, mihi que hîc delineandum tradidit.

Caput certè, quod ex sceleti figura etiam apparet, nihil habebat quod hominem referret: facies simiæ, eique deformi simillima: cranium nec cerebrum, nec cavitatem ullam habebat, quæ cerebrum reciperet, neque in orbem erat efformatum, sed os quoddam planum, variè tamen protuberans, superne depressum, totum cerebri, & cranii cerebrum continentis supplebat locum. Deprimebatur tota capitis moles in partem anteriorem, & reliquo trunco vix exigua sui parte adhærebât; superius cornua quædam, qualia pictores geniis malis penicillo sæpe affingunt, & mater sibi imaginando sæpe depinxerat, conspiciebantur; hæc tamen ex carne solummodo erant efformata, nec in osse sui impresserant speciem. Jam spina dorsi bifurcata usque ad sextam colli vertebra[m] aperta, in utrumque latús

discefferat, nec ullam medullam spinalem. Reliqua hominem referebant, nec multum ablu-
debant ab ordinaria mortalium figura.

Tabula IX. ad Observationem XXIII. caput mon-
strosus & spinam bifurcatam exhibet.

F I G U R A I.

Hic caput monstruosus præcipue ostenditur.

A. *Facies simiæ similis.*

B. *Os variè protuberans loco cranii.*

Cetera sese cognoscenda exhibent.

F I G U R A II.

Capitis in anteriorem partem flexuram proponit.

A. *Capitis moles in anteriorem partem depressa.*

B. *Pars spinæ bifurcatæ.*

C. *Scapula.*

D. *Os variè protuberans loco cranii.*

E. *Os humeri.*

Reliqua ex figura sunt nota.

F I G U R A III.

Spinam bifurcatam delineat.

A. *Posterior pars capitis.*

B. B. *Scapulæ.*

C. C. *Costæ.*

D. *Locus ubi spina bifurcatur.*

E. E. *Latitudo spinæ bifurcatæ.*

FIG. I

FIG. II

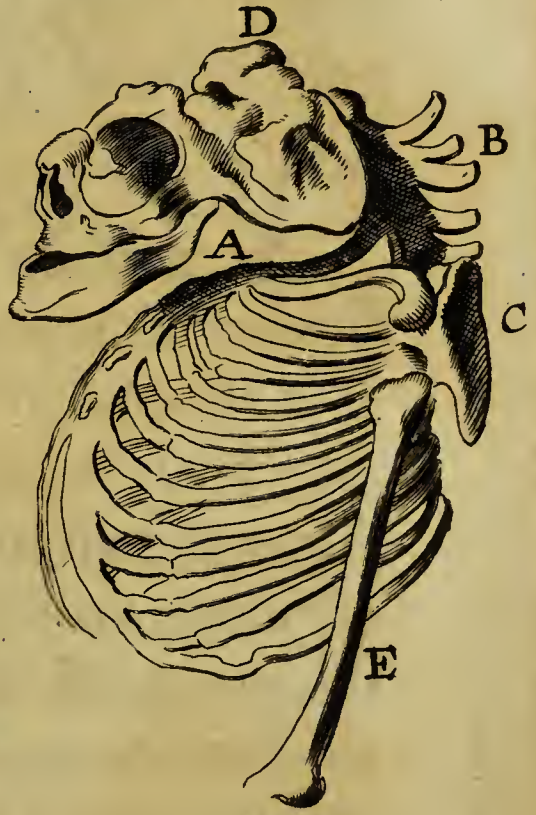
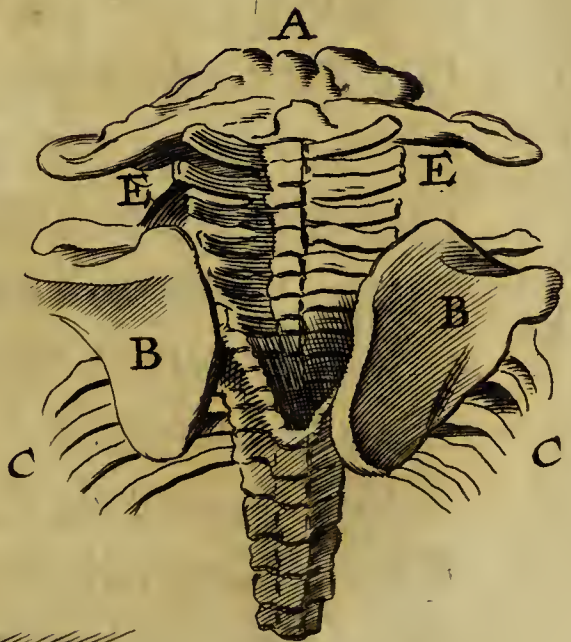

FIG. III

OBSERVATIO XXIV.

Etiamnum nascuntur Dentati.

QUOD tam erat apud Romanos rarum, ut nomine proprio rem fecerint seculis omnibus memorabilem, dentatos appellando, qui insolito mortalibus ceteris more dentibus præditi in lucem ederentur: non minus admirabilibus confirmatum mihi est historiis. Oblatus est enim mihi quinque mensium fœtus, in quo dentes bini incisores maxillæ inferioris adeo natiuitatis tempus non expectauerant, ut vel tum erupissent, & sese conspiciendos clarè præberent, nec in maxilla tantum inferiore apparuit hæc præcox naturæ sese armantis maturitas, alias incisores maxillæ superioris in fœtu enatos vidi; etiam videre contigit pueri mihi sanguine conjuncti natiuitatem, qui pluribus sese instruxerat dentibus, antequam hanc vitæ palæstram, tot fortunæ injuriis exponendus, nascendo ingrederetur. Maluit parens hoc filii sui præ aliis hominibus privilegium latere, dum tacitus fortunam ejus contempletur & confideret, num quicquam res ea vel boni, vel mali ominis allatura sit in vita sui filii: quapropter neque nomen mihi prodendum eo invito census, suffecerit ex hisce eventibus rarioribus vidisse, eundem semper naturam seruare tenorem, & quæ rarò accidebant olim, etiam nunc rarò

rarò evenire , non variante naturam suam rerum universitate , sed nobis in iis , quæ vulgò accidunt , constantiam ejus , in aliis rerum novitatem admirantibus.

OBSERVATIO XXV.

Sputum sanguinis periodicum.

FUIT tanta viri cujusdam , aliàs non indocti simplicitas , ut me feriò confuleret , an non & viri suis quandoque laborarent menstruis. Non soleo ego sarcasmo , aut ullo irrisionis genere excipere cujusquam ignorantiam ; præsertim in eo genere cui quis animum nunquam applicuit : sed dum mecum more meo reputo , quid viro isti occurrere potuerit , unde ei in mentem venerit istud suspicari : in animum induxi meum hæmorrhoidum periodos , quæ non rarò statuta servant tempora , quod vel in se expertus fuerit , aut aliis referentibus audierit , ei licet in Theologicis erudito , in Medicis tamen prorsus rudi similem ingessisse dubitationem.

Et certè mirum est , non tantùm febres in omnibus , menstruas purgationes in mulieribus , sed alios etiam morbos , illos maximè , quibus natura sese conatur exonerare , stata servare temporum intervalla.

Novi , dum viveret , Arnoldum quendam Pauli , virum sexagenario majorem , qui phthisi

laborare incepit cum vehementi ejectione sanguinis, quæ perseveravit ad quindecim usque dies, deinde medicamentis quibusdam, inhibita primâ istâ violentiâ, rediit post mensem idem sanguinis vomitus, eamque periodum tot mensibus servavit, donec octavo denique vehementius ingruens hominem de medio sustulit.

Quandoquidem hîc nihil præterquam observationes damus; poteris & hoc, Lector benevole, an sæpius, & quibus in morbis reperias observare; & de reperiendis horum talium causis, remediisque cum toto Medicorum choro meditari; nec enim, quia nondum quisquam quippiam, quod curioso satisfaciat ingenio, reperit, oportet animum ad desperationem abjicere: si ita majores nostri fuissent animati, nihil unquam invenissent, cum singula semel fuerint nondum reperta.

O B S E R V A T I O X X V I .

An venæ & arteriæ venas habeant & arterias, quæ sua illis alimenta suppeditent?

NULLas partes eo succo nutriri, quem illæ deferunt, aut in commune corporis bonum elaborant, plurimorum est sententia; quia liquidò apparet tam arterias deferentes alimentum, quàm venas superfluum ejus auferentes per illas discurrere. Sed quid de venis arteriisque ipsis dicemus? Si venis arteriisque aliis ad
sui

fui nutritionem indigeant, quid de secundis hisce rursus pronunciabimus? Nam si & hæ nutriantur ab aliis, jam vel in infinitum procedemus, vel assignandus erit numerus, in quo sisti potius debeat, quàm in primis venis & arteriis; aut aliud quoddam investigandum est adhuc ignotum naturæ mysterium. Cui inquisitioni ne putes nullum à natura ostendi indicium, penes me servo truncum majorem venæ portæ equinæ, in quo conspicua est venarum, quæ à mesentericis ramis, & arteriarum, quæ à ramo splenico exoriebantur, tanta copia, ut inextricabilem labyrinthi errorem flexus earum, & fines quærentibus exhibeant; rursusque venas arteriasque alias per secundas hæc decurrentes ostentant, quod si fit, ubi sistetur? An verò fiat, immania elephantorum balenarumque Anatomicè examinata corpora, fortè clarius docebunt. Ego, dum ea visendi curiositati meæ dabitur occasio, ἐπέχω. Nam uti, quæ clarè vidimus, esse in rerum natura liberè pronunciamus, ita quæ non vidimus, sint, nec ne, ab experientia discere avemus.

OBSERVATIO XXVII.

Mors à lapidibus Asperam arteriam prementibus.

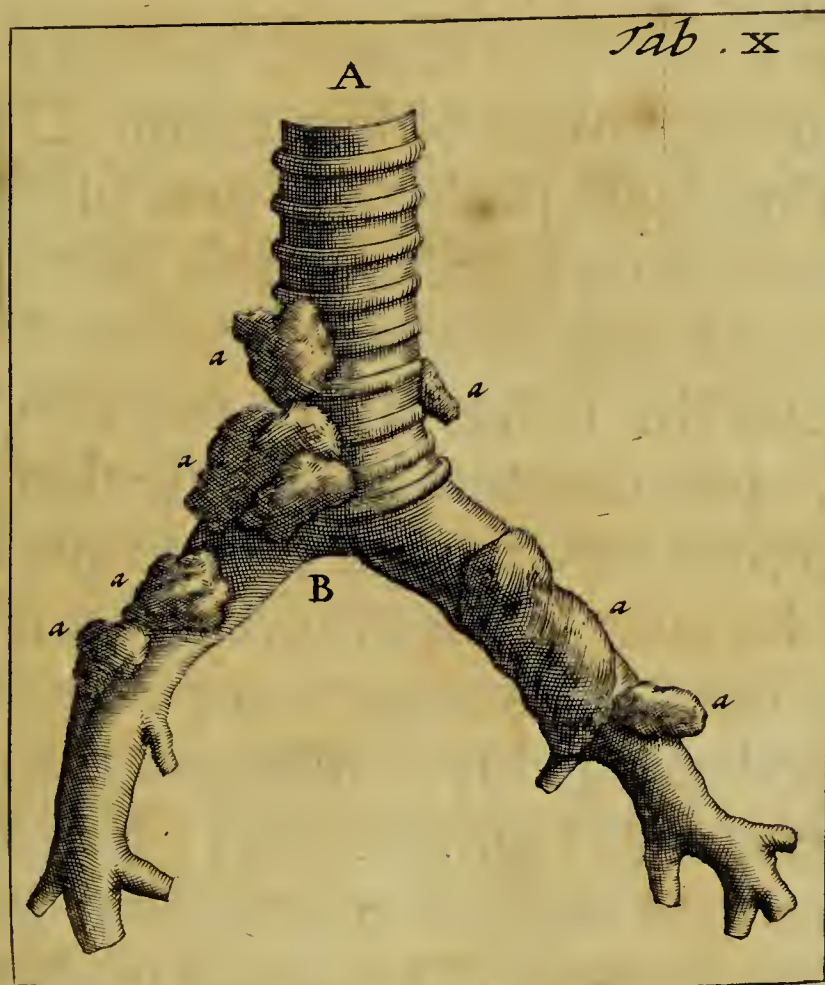
Vir quidam laborabat maximâ anhelitûs difficultate : non tamen tussiebat, non excreabat, nec ulla vel asthmatis, vel orthophnœæ, vel phthiseos, aut vulgati alicujus pectoris vitii aderant symptomata. Medici curabant eclegmatis, syrups, & similibus morbum non obsequentem, æger tandem febre superveniente abiit ad plures. Causa autem morbi & mortis postea sese aperto corpore, aperuit, & hîc clarè omnibus appositam figuram intuentibus apparebit. Lapidés variî variæque figuræ iis, quibus picti sunt, locis immediatè asperæ arteriæ incumbentes, ita eam oppresserant, ut tandem hominem præfocaverint: cetera enim interiora nihil contraxerant vitii. Ita sæpe, quæ latent in corpore, medicantes latent. Quo magis risu digna eorum videtur arrogantia, qui medendi rationes ad Mathematicorum calculos volunt exigere; & Medicos rident, si fortè ex ignorantia rei prorsus extra ordinem sese offerentis mediis ordinariis fuerint usi, ad eum morbum depellendum, quem illi prudenter, quamvis non certò subesse existimabant.

Tabula x. ad Observationem xxvii. asperam
arteriam cum lapidibus ei incumben-
tibus repræsentat.

A. *Asperæ arteriæ pars inferior.*

B. *Rami arteriæ asperæ sese in binos pulmonum
lobos insinuantes.*

a. a. a. &c. *Lapilli varii, iis locis, eaque figurâ
expressi, quemadmodum sunt inventi tracheæ
incumbentes.*

O B S E R V A T I O XXVIII.

Materia podagrica in elementa sua chymicè resoluta.

Milles unus ex iis, qui sub Gustavo Adolpho in Germania armis belli opes, & gloriam quæsierant, sed paupertatem & miserias repere- rant; mihi anno M. D C. LXI. oblatus est, homi- nis simulachrum potius, quàm homo; sic eum podagra cum toto satellitio suo invaserat: pedes, manus, humeri, corpus totum externè, internè eâ peste obsessum, materiam podagricam ejicie- bat, erantque sputa, urina, excrementa omnia eâ infecta: nescio, an omnes hoc ita accipient, uti à me jam aliquoties observatum. Dum extre- mitates ita materiâ podagricâ prorsus sunt reple- tæ, ut non tantùm ejicere calcis possint, quan- tum morbus ad eas amandat, vertit se ad inte- riora peccans illa materia, & per ea venenum, quod tum, quia mortem habet asseclam, vocare possum mortiferum, spargit, brevique hominem extinguit. In eum statum morbus hunc, de quo loquor, militem adduxerat: corpus macilentum, manus & pedes rigidos, dolores intollerabiles non describo; hæc enim ex illis, quæ addam, vel tantillum in arte medica expertus, quilibet fa- cilè colliget. calci similis materia undique efflue- bat, sputa, quæ creberrima ejiciebat, dum sicca- bantur, eandem Calcis acquirebant consistentiam.

Incessit me curiositas per artem Chymicam, cui
per

per id tempus totum me dabam, examinandi hæc excrementa podagrica. Ingentem igitur sputorum ad tartari consistentiam concretorum copiam colligendam curavi: eaque secundum artis illius dictamina, in elementa sua resolventi, primùm dederunt spiritum quendam inter spiritum tartari, & salis armoniaci quodammodo medium, acidiozem nimirum illo, hoc mitiorem. Oleum ab oleo tartari vix poterat distingui, tam exactè illud colore, fœtore, & consistentiâ referebat; nec sal ex capite mortuo extractus, longè ab eodem sale tartari abludebat, nisi quod sapore quodam extraneo infectus, ingratham quandam stomacho pariebat nauseam. Experiatur si cui & voluntas & fiducia erit, miseros hosce, & extra spem omnem positos podagricos ad pristinam sanitatem medicamentis propriis, & convenientibus reducendi; sciat, tum primùm fore, ut appareat spes sanitatis, quando per sputum & urinas materiam hanc incipiet educere: uti enim in iis, quibus sponte eâ viâ purgatur signum est secuturæ mortis, quod tanta peccantium humorum sit copia: ita quando per medicamenta educitur, spes affulget sanitatis, quod ita insigniter minuitur causa morbifica. Paradoxum hoc fortè videbitur Medicis quibusdam, atque ridiculum iis, qui nihil quod ipsi non fecerunt, aut saltem viderunt, fieri posse putant: sed iis, quos Medicinæ recessus altior & secreta delectant, id est, qui & Galenicam cal-
lent, & Chymicam non ignorant; experientiæque

audent credere, dum scientia nondum rationem facti suggerit, non incredibile erit, si quid perfectum audiant, quod ipsis nondum occurrit, cum & ipsi quotidie nova quædam reperiant & proferant, in commune mortalium bonum.

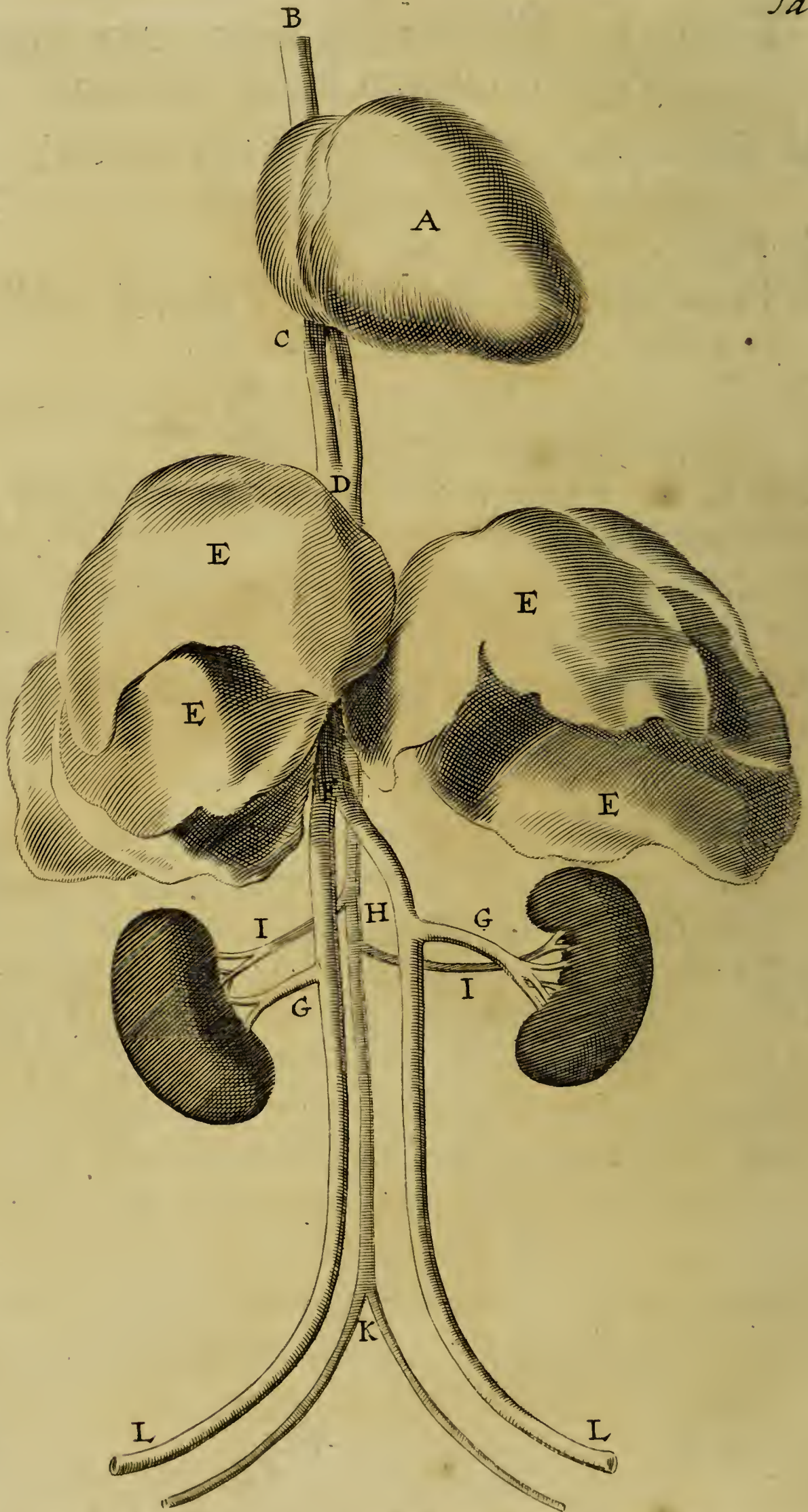
O B S E R V A T I O XXIX.

Vena Cava duplex.

L Udit variè natura in hominibus, ludit & in brutis. Nam xi. Septembris anni M. DC. LXVIII. in cane duorum mensium venam cavam inveni duplici trunco è dextra cordis auriculâ egredientem, quæ gibbam hepatis partem ingressura coalescebat in unum: verùm egressa hepar ad digiti transversî spatium, rursus dividebatur in duos magnos ramos, quorum singuli emulgentem ad renem sibi viciniorem propagabant, & sic divaricati ad crura ramos iliacos efficientes, deferebantur. Ad spectaculum hoc, quia nulli observatum memineram, advocavi cum Franciscum vanden Enden, Christianissimæ suæ Majestatis Medicum, tum Joannem ab Overbeeck, virum in secretorum naturæ indagazione curiosissimum, tum etiam Doctorem Fredericum Ruysch, Amstelodamensem Anatomicum, amicos mihi integerrimos, qui rei novæ spectaculo non sine admiratione oculos suos pascebant; tu ejus delineatione contentus, Lector, pasce tuos.

Tabula XI. ad Observationem XXIX. venam
cavam duplicem canis exhibens.

- A. Cor à situ naturali nonnihil remotum, ut ve-
nâ cava clarius conspiciatur.
- B. Vena cava ascendens.
- C. Vena cava duplici trunco è dextro cordis ven-
triculo descendens.
- D. Coalescentia venæ cavæ antequam gibbam he-
patis partem ingrediatur.
- E. E. E. E. Varii lobi hepatis canini extra situm
naturalem.
- F. Altera divaricatio venæ cavæ hepar egressæ.
- G. G. Venæ emulgentes.
- H. Arteria magna simplici, ut solet, trunco pro-
pagata.
- I. I. Arteriæ emulgentes.
- K. Locus ubi arteria magna in ramos iliacos se-
dispergit; quo eodem vena cava ordinariè in
eosdem se dividit ramos.
- L. L. Rami iliaci venæ cavæ, jam ante digiti trans-
versi spatium sub hepate à se invicem divisi.

OBSERVATIO XXX.

Ductus thoracicus triplex.

Idem ille canis, qui nobis xi. Septembris anni
 M. DC LXVIII. duplicem venæ cavæ exhibuit
 truncum, truncum ductûs thoracici triplicem
 ostendit, qui parte tamen superiore rursus in
 unum coalescebat. Et nescio, an non varius hîc
 naturæ in ductu thoracico lusus, quibusdam nos
 mirabilibus nominibus eludendi, an fam dede-
 rit; dum eum *den vronk*, atque aliis barbaris
 appellant vocabulis; unde non minus barbaras
 de duplici per eum succorum fluxu proferunt
 sententias: quas hoc loco refutare neutiquam
 est animus; sponte suâ facilè rumpentur & eva-
 nescent. Et mihi si lubeat incurrere in omnes
 eos, qui nec rationem sequuntur, nec ullâ ra-
 tionis saltem specie errores suos colorant, sæ-
 pius neglectis observationibus nostris arma sint
 arripienda; quod prorsus in aliam faciem trans-
 formaret hoc opus, quod non promittit, nisi
 quædam anatomix spicilegia: quæ qualia fue-
 rint, Lector benevolus benigno vultu, quæso,
 aspiciat, dum ego innoxias ab omnibus, præ-
 terquam à canibus, vitulis, aliisque pecoribus
 servo manus.

O B S E R V A T I O XXXI.

Valvula coli non semper omnem impedit versus superiora ascensum.

CUM feminam inter ceteras Harlemi curaverim, quæ dum clysteres injiciebantur, eos habitu suo ita sursum attrahebat, ut nauseabundus stomachus ea ejiceret, quæ manifestè eum, qui materiæ clysteris fuerat, spirarent odorem: aliique existiment etiam nutriri posse hac ratione hominem. Hoc obiter cenfui animadvertendum, quod variis experimentis mihi videre contigit, valvulam istam coli notissimam non ita occludere intestinum, ut nihil unquam pertransire possit: quod breviter quidem, sed non inutiliter tamen hîc observatum, Lector, boni consule.

O B S E R V A T I O XXXII.

Quatuor arteriæ spermaticæ sine spermaticis venis repertæ.

VEL unico naturæ phœnomeno ostendemus, non nugari omnes Anatomicos, qui dicunt aliquando unam, aliquando utramque arteriam (spermaticam) deesse. Quod juveni cuidam, aliàs non infimæ spei Medico præmaturè nimis excidisse doleo: cui idem fuisse de venis judicium probat, quam subjungit probatio. *Quia si vas, inquit, sanguinem referens adsit, necessario adferens adesse debebit, &*

contra : ex quibus liquide patet necessario semper arteriam & venam adesse debere. Nam in virgine quadam duos circiter & viginti annos nata quatuor arterias spermaticas, venam nullam inveni: dexterarum ab arteria emulgente una, altera ex arteria magna trahebat originem; sinistrae autem ambæ ex emulgente prodibant: antequam tamen se infinuarent testiculis in corpus pyramidale, ut arteria venaque simul junctæ solent, coalescebant. Has, ne testes oculatos citare sit opus, in museo meo curiosorum oculis spectandas asservo. Atque hoc argumentum, ut loquuntur, affirmatum, cum tot Anatomicorum, quos Author ille nugari dicit, testimoniis, isti unico negato opponimus, quorum vel innumerabilis copia, ne uni quidem affirmato fidem possit derogare.

Ratio autem, quæ Authorem istum movit dicentem, *si vas sanguinem referens adsit, necessario adferens adesse debebit, & contra*, aliquid fortè probaret, si non aliæ adessent arteriæ, quæ vices harum absentium possent supplere, & adferre eum sanguinem, quem venæ referunt, & contra. At cum vel ex hisce observationibus nostris pateat, tam varia naturæ ludentis quasi petulantia quædam, quæ jam duplicem venam cavam, ut supra diximus, jam arterias umbilicales ex aortæ extremitate, jam ex ramis iliaticis produxerit; dubium nullum est, ut sanguis vel deferatur, vel auferatur, prospexerit. Nusquam hæret, omniparens illa mater, semper sibi aut viam facit, aut invenit.

OBSERVATIO XXXIII.

Lien magnitudine & duritie peccans.

Latus finistrum deciduo ex loco superiore lapsu afflixerat Theodorus Joannis, ex iis fabris, qui ligneam ædificiis adaptant materiam. Hic adhibitis quibusdam unctionibus & fomentis cum graviolem non perciperet dolorem, livorque, qui in cute apparuerat, disparuisset, ab usu medicamentorum quidem abstinuit, sed palliatæ sanationis effectus postmodum sensit, & incuriam in eo suam morte luit. Surrepsit enim quasi ex insidiis hectica febris, quæ diutius latentem sui causam celare non potuit, dum paulatim latus extrinsecus illæsum in tumorem assurgit, & duriori intus latenti, seseque paulatim dilatanti lieni amplius dat spatium, per quod suam, quot diebus majorem extenderet duritiem. Accedebat anhelandi difficultas, quam quidam rebantur alterius cujusdam morbi sobolem. Exstinctus itaque, & anatomicè examinatus ostendit unicam tot malorum, quibus quindecim mensibus exagitatus miseram traxerat animam, causam fuisse læsum isto lapsu lienem, qui præter modum induruerat, & magnitudine diaphragma premens, anhelandi difficultatem induxerat. Reliqua viscera cuncta sana viscebantur & integra, nisi quod intestinis biliosa quædam circumfundebatur materia. An fatius hîc fuisset, heroico Fioravantii uti remedio, ex-

excindendo tempestivè lienem? nescio utri difficilius id persuaderetur ægro ne, an Medico: hic sanationem dubiam, ille dolores certos vereretur: si tamen ante anatomiam tam clarè patuisset causa mali, quàm post eam apparuit, nescio quid non hic bonâ vitæ spe, ille mortis timore admitteret: *Medici certè hæc potiora putant, quam certa morte perire.*

OBSERVATIO XXXIV.

Hepar nec per alvum, nec per urinam ejicitur.

Sanguis, qui per urinam, aut alvum aliquando redditur, parenchymatis hepatici duritie suâ formam aliquam præ se ferre videtur, quâ specie delusi quidam, putantes id esse, quod esse videbatur; etiam experimento quodam sese in eo confirmabant errore. Nam massam illam sanguineam aquæ injicientes, dum coagulatio ea sanguinis dissolveretur, remanebant filamenta quædam, quæ illi ramificationes venarum hepatis esse existimantes, in eam prolapsi sunt sententiam, ut hepar ejici, tam per urinam, quàm per alvum autumarent. Nec de grege solùm Medicos in eum errorem traxerunt ista phœnomena. Hofmannus, Hercules à Saxonia, Swingerus, heroës alii in ea sunt opinione. Quem vel mediocriter studiosum non teneret cupido rem tam improbabilem, à viris tamen talibus proditam, examinandi? me certè non sivit quiescere curiositas, donec obla-

tus fuit, qui simili ratione coagulatas sanguinis massas dejiceret: has, quâ volunt illi ratione, iisque præterea viis examinavi, quæ ad rei veritatem indagandam videbantur idoneæ; inveni residua post dissolutionem sanguinis filamenta, sed hercules! quàm diversa ab ea ramificatione, quæ in venis hepatis observatione xcvi. exhibetur. Sume, fodes, Lector, experimentum, & confer, ipsa te res docebit, nihil illis inter se cognationis intercedere: & in eam facilè mecum descendes sententiam, filamenta hæc ab interiore intestinorum tunica, aut aliis partibus interioribus abrasas esse particulas; quam opinionem liquidò confirmat nostra in hoc homine sanando felicitas; ritè enim curatus, planè convaluit, nec quicquam residuorum sensit symptomatum; quod certè nequaquam ei contigisset, si tantùm hepatis, quantum hæc massæ ponderabant, amisisset.

OBSERVATIO XXXV.

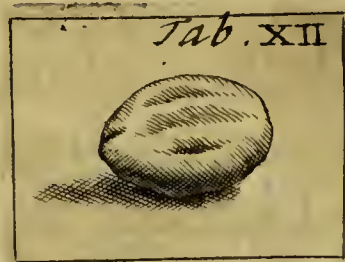
Lapis in cerebro repertus.

JOannes Nicolai Westphalus xiv. annorum adolefcens, id ætatis inter rationis stultitiæque confinia traduxerat; semper somnolentus, semper capite obtuso: ut, si quid ageret, quod hominem saperet, potius ex creperæ cujusdam rationis scintillis, quàm ex vero ejus usu proficisci videretur. Is cùm obiisset v i i i. Junii anni M. DC. l v i i. operæ mihi pretium facturum videbar, si in

cau-

causam constitutionis hujus inquirerem; & quid reperim, ubi, candide Lector, audiveris, videsis prudens facias de ejusmodi femistultis judicium.

Substantia cerebri omnino erat flaccida, pia mater, quod in hydrocephalicis fieri amat, ita laxè cerebro erat circumjecta, ut nullo negotio ab eo posset separari: cerebrum, non ut in hominibus fit, cerebellum magna ex parte obumbrabat, sed ab eo recedens, ut videre est in ovibus, nudum cerebellum primo aspectu oculis subjiciebat. Glandulæ pinealis ne vestigium quidem natura elaboraverat; an fortè, quia non decreverat homini huic indulgere istud (quod hîc fieri quidam putant) animæ corporisque colloquium? an camphoræ instar aëri expositæ, in nihilum redacta? an denique resoluta erat instar salis ab humido? ratiocinentur alii in quasilibet partes; ego nihil, nisi quod vidi & tetigi, aut alio sensu percepi in medium profero: inter quæ aqua falsissima, quæ priores duos ventriculos fatui hujus plus mediâ parte repleverat, quorum dexter etiam inclusum servabat calculum colore albicantem, qui medicâ staterâ examinatus grana pendebat trecedim, quem & hîc, quâ apud me asservatur specie, videndum præbeo.

O B S E R V A T I O X X X V I .

Secundinae portio quarto à partu mense incorrupta & innoxia editur.

HOMO homini Deus dicitur : & homo homini lupus. Passim hæc frontibus adversis pugnantia jactantur ; pueri audiunt & senes, & verum audiunt : audi tu, mi Lector, quare. Infirmum, debile, inconsultum, rerum omnium ignarum editur in lucem animal illud, quod hominem vocamus, ideoque statim alterius eget ope : qui opitulatur, Deus illi est eâ metaphora, quâ utitur proverbium. Perversum, ad mala pronum, lucri sui cupidum, & per animi passiones seductum à vero, idem illud animal est, maximè ubi adolevit, & se videt ad corporis sui commoditates propter communem malitiam aspirare non posse, nisi per fraudes & mendacia, & nisi comminiscatur, quomodo alteri detrahat, quod sibi cupit accedere ; ideo dum alter in alterius damnum invigilat, & ubi potest, proximo nocet, homo homini fit lupus. Non opus est ut illud per omnes humanæ vitæ professiones discurrendo ostendam & in lucem proferam, quos sub pelle ovina singulæ tegunt lupos ; tegunt, inquam, omnes, quæ se prodesse profitentur, (alias publicè non tolerandæ) hac ovili pelle suam nocendi cupidinem. Mitto Theologos, qui nos distrahunt per tot ecclesias, & singuli suam esse, quæ nos ad

fa-

salutem deducat, certatim clamitant, ut multitudinem ad se pertrahant, & ita plurimis nocent. Jurisconsultos non tango, multo minus Medicos: quos utrosque scimus iniquissimam sæpe malè locatæ operæ mercedem exigere, dum ob ignorantiam, ne dicam malitiam, nocent, aut prodesse differunt, ubi promittebant promptum auxilium. Quod hîc deploro, est femellarum, quæ veluti harpyiæ quædam positæ primo in limine vitæ nostræ; statim in pueros matresque incurfant; & vel illos occidunt, vel utrosque ita malè tractant per inscitiam, ut longo tempore post miseris trahant animas: sed ut iis, quæ per inscitiam contingunt, omnia condonemus, ea certè, quæ per malitiam quotidie ferè perpetrant, ferri nullâ ratione deberent. Dum iis, quibus adfuerunt parturientibus, jam puerperis persuadent, & mentiuntur secundinas cum puero integras prodiisse, cum magna earum pars adhuc in corpore hæserit, & securas reddunt mulieres, quæ fortè aliis remediis se liberarent his, quæ postea sequuntur, miseris. Plurimæ mihi, quæ hanc obstetricum malitiam, aut morte, aut maximis luerunt doloribus, sunt oblata: nec esse, puto, Medicum, qui praxin feliciter cum bona hominum fama aliquamdiu exercuit, cui non tristis ille casus occurrerit; ideoque non istud est, quod tanquam rarum hoc capite observo: sed illud potius; quod una ex iis, quæ ita, decipiuntur ab obstetricibus, quarto post partum mense, cum nullum aut exiguum

guum sensisset incommodum, fluxu vehementi laborare cœperit, & unâ bonam placentæ partem nulla corruptionis ostentantem indicia ejecerit; optimèque evacuata, nihil inde senserit incommodi.

Tanta est sæpe naturæ non solùm in therapeuticis potentia, sed etiam in prophylacticis industria. Sed satius esset huic obstetricum insci-tiæ remedium, & malitiæ quærere supplicium, quàm semper fidere huic naturæ bonitati, quæ non nisi observatione dignâ rarissimâ raritate tale solet edere miraculum.

OBSERVATIO XXVII.

Placenta mulieris septem cotyledonibus constans.

PLacentam uteri reperiri unicam in muliere, equa, asina; duplicem in lepore, forice, fucula Indica, mure, talpa, unam rubram chorio adhærentem, alteram albam glandulosæ substantiæ: multiplicem in vacca, ove, & capra; ex multis nimirum glandulis constantem, quas cotyledones vocant; licet vulgare sit & ordinarium, non ita tamen perpetuum, quin ego in femina placentam invenerim septem placentis, seu glandulis diversis chorio adhærentem: puer autem, qui huic placentæ adjacebat; hoc etiam præter morem aliorum ostendebat, venarum umbilicalium unam ex hepate, prout fieri amat, alteram verò, quod à more abhorret, ex vena mesaraica prodeun-

deuntem. Arteriæ item umbilicales, non ab extremitate aortæ, nec ramis iliaticis sumebant initium, sed duobus transversis digitis ab aortæ extremitate. Verùm quia placentæ mentionem fecimus subjungam unam circa eam observationem.

OBSERVATIO XXXVIII.

Placentæ informes, quas vulgus Suygers, & vocat & esse putat.

QUIA anicularum commentis, quæ de bestiis, quæ infantes confumunt, aut ab iis confumuntur, fabulosè narrant, nec credo, nec te credere vellem, quisquis hæc legis, nisi oculatus ipse testis bestias illas videris, nostrate linguâ *Suygers* appellatas, quas unà cum fœtu, aut sine fœtu in lucem edi, sæpe audire, nondum videre contigit: ideo binas hæc placentas deformes æri incidendas curavi; quarum alteram & vixisse & cucurrisse narrabant, credo, ut tanto plus gratiæ inirent, & magis à rei novitate commendarent id, quod adferebant mulierculæ. In altera & caput, & pedes, adeoque & oculos, & os & nasum ostendebant, nihil horum videnti. Tu, si in his accuratè fatis ad prototypa sua delineatis, quicquam videre potes, quod figmentis illis, ut ego quidem hætenus existimo, patrocinetur, quæso, dubitantem doce. Et quo te excitem magis, ut eam in eas à me gratiam, gratis dicam quid de toto hoc negotio sentiam.

Fit sæpe, ut dum formari cœpit in utero fœtus, nec firmis adhuc retinaculis placentæ alligatur, iis agitatione, saltu, casu, aut alio matris infortunio, aut etiam infirmitate solutis, nesciæ, & nihil tale suspicanti, fœtûs tenellum rudimentum excidat matri, remanente in utero placentæ materiâ, quæ dum ibi hærens non putrefit, sed augetur, variarum in utero contractionum sæpe est causa, quæ dum subitis variantur vibrationibus tam vehementer, ut etiam extrinsecus motus earum percipiatur, animalis per uterum subito motu discursantis, tam ipsi, quæ symptomata patitur, quàm aspicientibus & tangentibus dat suspicionem: cùm autem postea hæc placenta sine fœtu, quæ vera est Mola, prodit in lucem, quod sæpe fit cum ipsis parturitionis laboribus, imo ipso tempore, quo prodisset infans, obstetrices, & reliquæ mulierculæ putant animal illud, quod antea vivum sensisse se existimant, fœtum, cujus nullum apparet vestigium, consumfisse. Sin autem prædeat fœtus post similes agitationes, contra animal illud, quod non comparet, absumptum esse ab infante pronunciant, & ejus vestigia præoccupatæ præjudicio in placenta quærunt, & invenire sese imaginantur quandam bestię configurationem. Tu si melius quid habes, Lector, adfer: ego hîc Thomas sum, nisi videro, non credo.

Tabula XIII. ad Observationem XXXVIII. placentas duas deformes seu Molas proponit.

F I G U R A I.

Molam delineat, quam vixisse & cucurrisse narrabant.

A. *Placentæ corpus.*

B. B. B. B. *Quatuor placentæ, si Diis placet, pedes.*

C. C. C. *Venæ, arteriaque in exteriori Molæ parte apparentes.*

D. D. &c. *Varie chorii & amnii dilaceratæ particulae.*

F I G U R A II.

Alteram placentæ figuram dat.

A. *Placentæ corpus in quo nihil animali simile apparet.*

B. B. &c. *Chorii & amnii partes.*

C. C. &c. *Venæ & arteriæ in ea conspicuæ.*

FIG. I

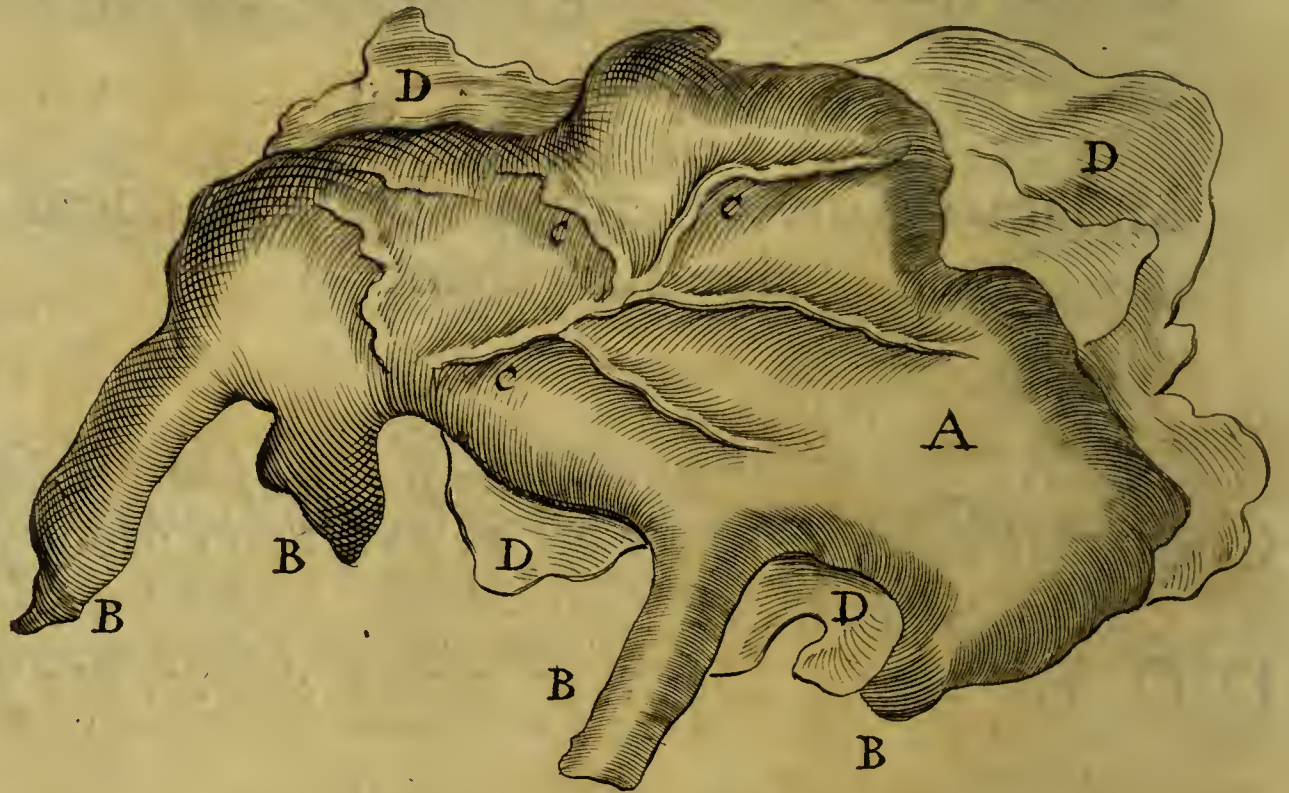
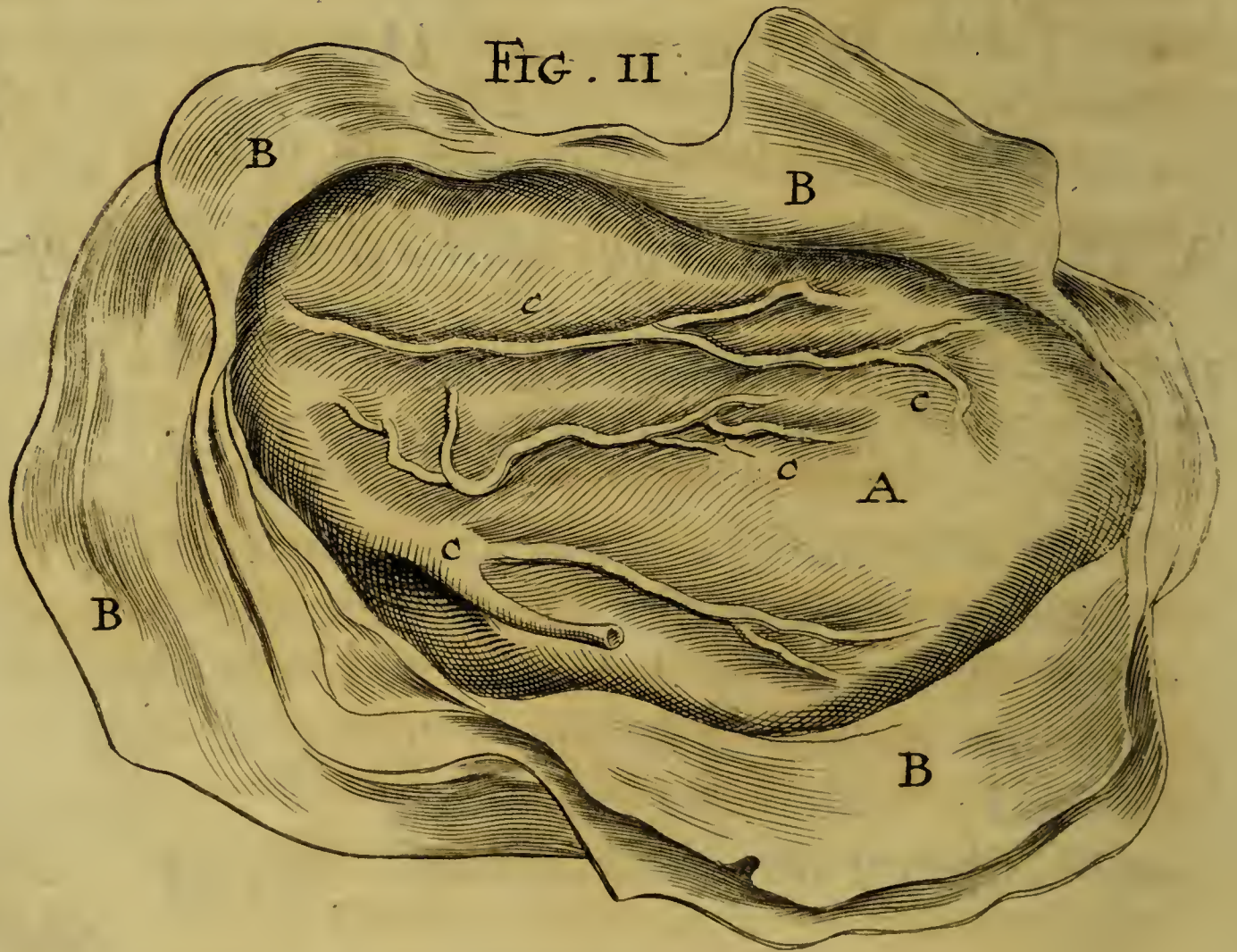

FIG. II

OBSERVATIO XXXIX.

In colo & in ileo plurimæ reperiuntur valvulae, quas, quia non totum opplent spatium, valvulas conniventes appellamus.

IN coli principio valvulam crassam & validam reperiri, cui id datum sit negotii, ut prohibeat ne fæces in ileum rursus delabantur, jam multorum observavit curiositas: sed qualis illa sit, triplex ne, ut Archangelus asserit; an unica & simplex, ut Higmorus ad *αὐτοψίαν* provocans defendit; an verò duplex sub iudice lis est: quarum sententiarum postremam, ego quoque ad *αὐτοψίαν* sed accuratam & diligentem provocans, affirmare non dubito: claudit enim hæc valvula intestinum non unicâ rotundâ pelliculâ, prout fere ab omnibus depingitur: non triplici, ut ab Archangelo describitur, sed duplici, instar earum, quibus venæ occluduntur.

Sed alia erat novitas, ad quam præcipuè te vocabat, Lector, hæc nostra observatio. Notum enim jam tibi est, & dictum à multis in colo existere cellulas quasdam à corrugatione per vinculum quoddam externum factas, quæ celerem fæcum lapsum sistant, quæque rupto, aut laxato eodem illo vinculo relaxentur, atque dispareant. Sunt eæ quidem, nec te decepit eorum, qui hæc observârunt, diligentia: sed aliud præterea, quod illi te celaverunt, reperies; val-

vulas nimirum per jejunum & colon intestinum dispositas, quas ego, si verbis audacia detur, nominare non reformidem *Valvulas conniventes*. Quia non claudunt ita intestinum, ut totam ejus cavitatem oppilent, sed mediam circiter ejus capacitatem sic occludant, ut singulæ parte alterâ latiores, paulatim angustiores fiant, & rursus paulo inferius ab alia excipiantur, quæ latior eâ parte, qua præcedens erat angustior, talem intestino dent constitutionem, ut fæces delabi quidem possint, sed non præcipitari unico quasi lapsu ad inferiora: quam *valvularum conniventium* (utamur enim eo nomine, quia commodius non occurrit) ex iis, quas domi asservo, delineationem hîc spectandam exhibeo. Scriptum de his nihil quidpiam usquam vidi, nisi quod mentionem aliquam verbo de illis faciat * Fredericus Ruysch, dum ait *in crassis intestinis non unam, ast plures observo valvulas*. Quæ verba si is de hisce valvulis conniventibus interpretari velit, jam ridendum propinabit omnibus irrisorem suum, qui petebat sibi ostendi plures illas in colo valvulas: sed de his ipsi viderint; ego quas descripsi, esse affirmo, & ostendo. Sunt eæ in colo, quàm in jejunò majores, utrobique tamen hanc servant regulam, ut alteræ versus ileum, alteræ versus rectum intestinum descendentes, paulatim minuuntur, & tandem evanescant. Dant etiam hæ valvulæ, quæ

* In tractatu dilucidationis valvul. vasor. lymphaticor. pag. 32.

quæ ab interiore intestini tunica efformantur, clarum sui in parte exteriori permanens vestigium, ne quis dicat, eas tantum esse plicas intestini à corrugatione ejusdem ortas.

Dices: qui fit, ut res tam notabiles, & valvulæ tam magnæ, si essent, observatæ non fuerint? cui objectioni primùm respondeo, neminem teneri rationem reddere omissionis alienæ, satis esse, ut suam quisque adhibeat diligentiam, ut aliquid afferat ad augendam Medicinæ scientiam. Addo deinde arte quadam & cautione opus esse in tractandis intestinis, ut valvulas has reperias, & aliis ostendere possis: etenim si infles ea remissius, non apparent: si intensius, distenduntur intestina in eam latitudinem, ut *valvulæ hæ conniventes* vix videantur esse valvulæ, quia non aptè videntur, ut tantum occludant spatium: sed idem de valvulis venarum, quando vasa inflata & exsiccata sunt, ferri posset judicium; si hoc esset judicare, & non errare propter minus accuratam rei contemplationem.

Tabula XIV. ad Observationem XXXIX.
valvulas conniventes ostendit.

FIGURA I.

Pars intestini jejuni valvulas conniventes
exhibens.

- A. *Pars intestini jejuni.*
 B. *Interior facies intestini.*
 C. *Pars quedam reflexa, ut facies interior appa-
rere possit.*
 a. a. a. & c. *Valvulae conniventes.*
 b. b. & c. *Vestigia valvularum conniventium exte-
rius apparentia.*

FIGURA II.

Pars intestini jejuni aliter delineata, ut clarius val-
vularum conniventium figura conspici possit.

- A. *Exterior jejuni facies.*
 B. *Interior facies jejuni.*
 C. C. C. & c. *Valvulae conniventes.*

FIGURA III.

Valvulam coli duplici pelliculâ constan-
tem, & valvulas conniventes cum
cellulis proponens.

- A. A. A. *Superficies coli exterior.*
 B. B. B. B. *Partes coli replicatae, ut interius inspi-
ci possit.*

C. C.

FIG. I

Tab. XIV

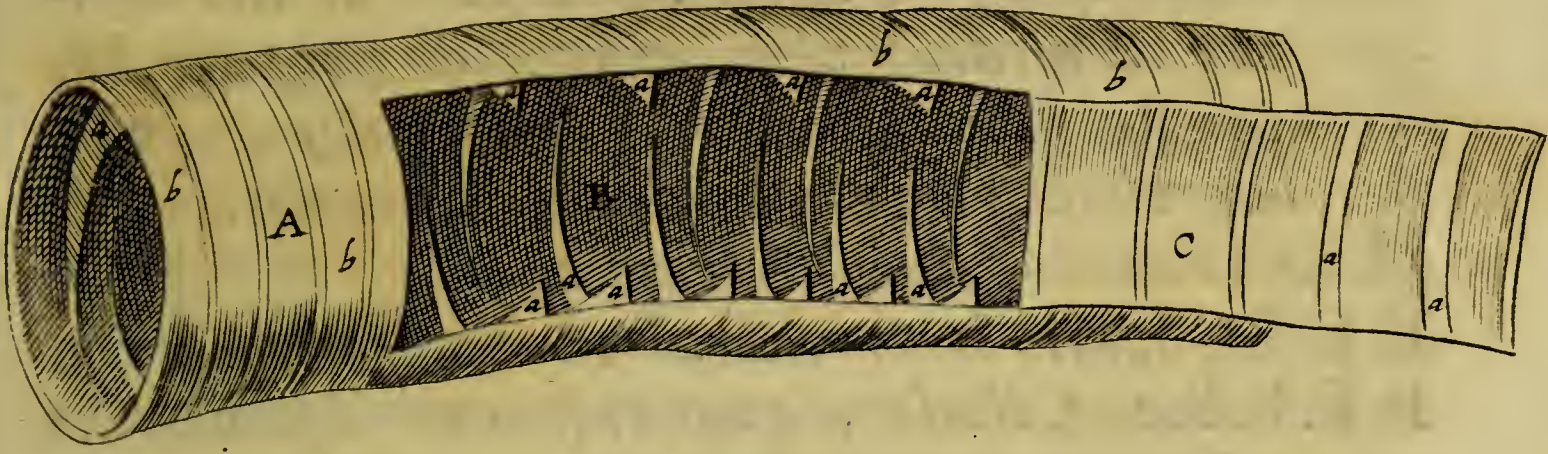

FIG. III

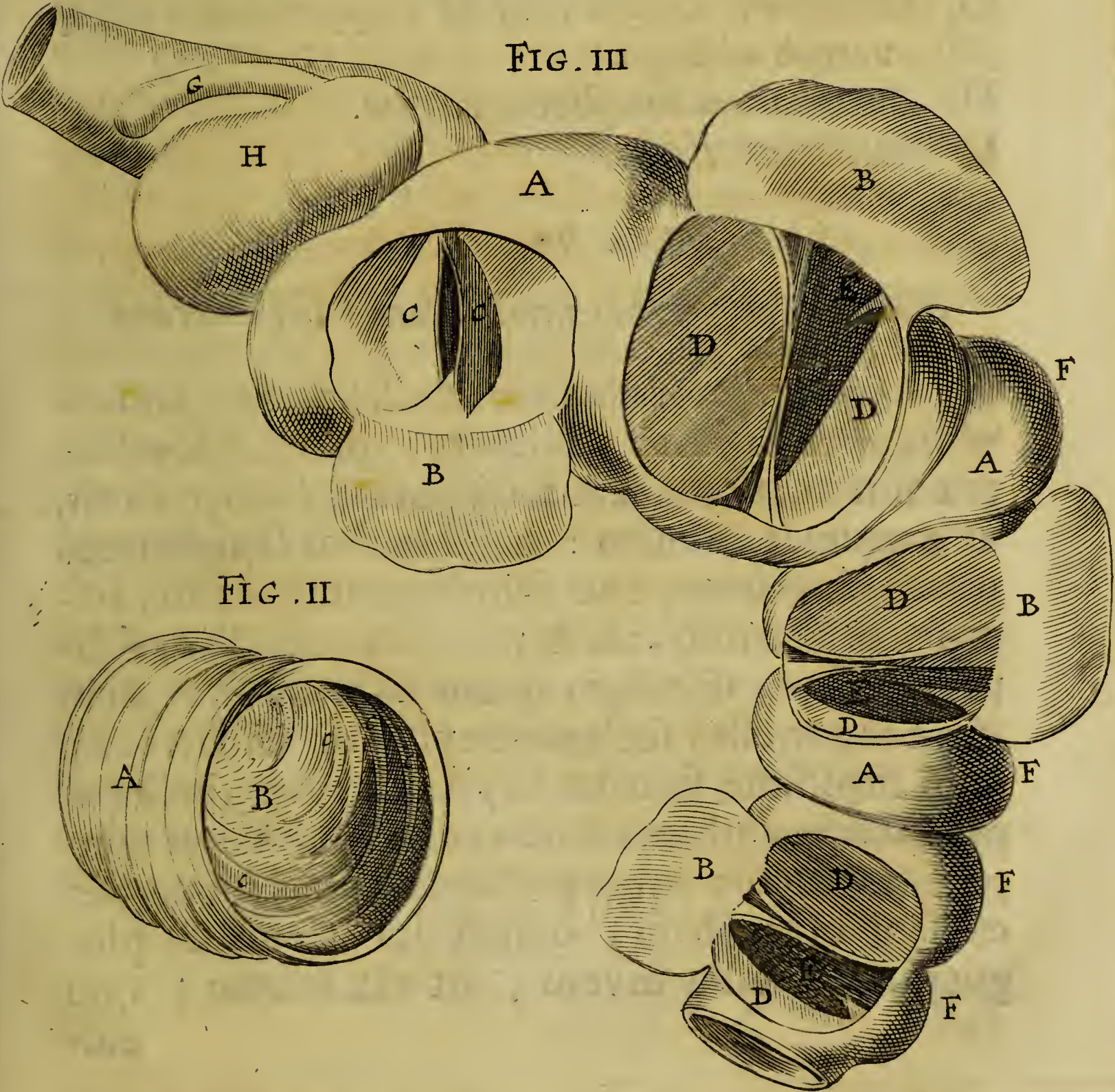

FIG. II

- C. C. Pelliculæ binæ, quibus valvula coli constat, nonnihil à se invicem distractæ: ut ilei cavitas in medio videri possit: quamquam hæc αὐτοψία in exsiccatis melius ostendat, quam ars chalcographica exprimere potuerit.
- D. D. D. &c. Valvulæ conniventes.
- E. E. E. Spatia inter valvulas conniventes aperta.
- F. F. F. &c. Cellulæ, quas externum ligamentum efformat, eoque abscisso collabuntur.
- G. Intestinum cæcum, id est, appendicula instar vermis oblonga.
- H. Antiquorum intestinum cæcum.
- I. Intestinum ileum.

O B S E R V A T I O XL.

Matres pueros suos nimis alendo sæpe necant.

SCitur & ridetur ab omnibus illa simiæ, animalis aliàs sagacis, stoliditas, quæ catulos suos præ nimio affectu tam arctè pectori suo apprimit, ut exprimât animam: haud multò sapientiores pleræque matres, quæ filios suos nutriendo, necant, & lactando, maçant. Anatome illas, si sapere vellent, doceret, quàm factò in uno, dum piæ volunt esse, sceleratæ existant. Oblati enim mihi sæpissime sunt ex iis, quibus lac nimiâ copiâ fuerat exhibitum, feбри continuâ brevi tempore extincti; quorum dum mortis immaturæ causam indagabam, omnes ita obesos & pinguedine obfessos inveni, ut vix scirem, quò cul-

cultrum anatomicum adigerem: qui pueri dum fugentes perpetuò vomerent, lætabantur stolidæ matres, vulgatum illud suum identidem occincentes: *pueri, qui vomunt, crescunt*; verè illud quidem; lac enim, ut alimenti maximi est, ita facilè quando majori copiâ suppeditatur, quàm ut calor natus illud convertere possit in perfectam carnis substantiam, in pinguedinem abit: quæ non minus periculosum infantibus datum, quàm adultis athletica corporis habitudo, quæ dum eadem quotidie gravatur copiâ, necessariò in ea incidunt incommoda pueri, in quæ ex nimia crapula adulti; ita ut hîc vel maxime locum habeat illud sapientis: *plures occidit gula, quàm gladius*, etiam Herodianus. Quis vitæ diuturnitatem promitteret ei, qui ita se ingurgitaret quotidie, ut ter quaterve singulis diebus remitteretur vomitu, quæ assumpsisset: quid? an in tenera ista ætate crapula hæc non est multò pestilentior? nec enim calor isti tam copioso alimento digerendo sufficiens est, nec retentrix facultas satis valida, nec expultrix accommoda. Nam ut etiam hoc ex anatomica curiositate addam, pylorus puerorum tam arcto sigillo à natura munitur, ut si infles, eum siccare possis, quamvis infernè non occludas; quæ naturæ dispositio non videtur apta, ad tantum lactis per eum dimittendum, ideoque regurgitat & infantem enecat.

OBSERVATIO XLI.

Mulier fati sui diem ab impio prædictum mendicabulo nimis apprehendens, eo ipso extincta.

CUM femel extra Anatomix oleas salierim, ad dam & alteram de viribus imaginationis observationem: quæ hoc simul adferet commodi, ut aliquos superstitione liberando, eorum non tantum saluti, sed vitæ confulet, dum advertent, quàm facilè hominibus illudatur, qui nimis religiosi pietati se indulgere putant; dum inanibus & panicis agitantur pavoribus.

In pago quodam Hollandiæ Septentrionalis, quem *Quadijck* appellitant, Catharina Petri negabat eleemosynam cuidam ex ea hominum coluvie, qui per pagos curfitantes, fucorum instar, de fructibus laborum alienorum sibi partem in Dei, si Deo placet, honorem tribui efflagitant. Cùm illa, ut genus illud projectum est ad omnem non tantum impudentiam, sed etiam impietatem: quid, inquit, tu mihi negas eleemosynam nomine eam Dei petenti? at ego tibi ejusdem Dei nomine dico & prædico, te post sex menses hoc ipso die pœnas daturam hujus tui criminis, funus enim eris, nec diutius in terris ages. Catharina primum ridere mulierculam: at postea secum ruminans, quàm serio, quàm graviter esset interminata, diem illum fatalem sibi sæpius proponere, ad imaginem ejus cohorrescere cœpit, & tandem

auctâ

auctâ paulatim imaginatione, & inde ortâ infirmitate, eo ipso die extincta est: non punitione aliquâ divinâ, ut stolidè quidam in simili eventu imaginantur. Quod enim tantum peccatum in se admiserat, non dando eleemosynam vagis istis nebulonibus; cùm hac in patria potius virtutis genus sit, & obedientiæ mereatur præmiûm; cùm à legitimis superioribus boni communis causâ vitium sit, porrigendo eleemosynas alere hominum istorum pigritiam.

OBSERVATIO XLII.

Iliaca passio ab ulceribus intestinorum cum inflammatione potius, quàm eorum intortâ convolutione oritur.

NON eâ, quam hîc annoto observatione, istam confutare est in animo vulgi opinionem, quâ passionem iliacam, seu ileon, ideo volvulum dictum esse existimant; quod eâ intestina ita convolvantur & contorqueantur in nodum, ut propterea excrementis ad inferiora negetur descensus; quod vel tantillum in Anatomia versato fieri nullâ ratione posse, statim apparebit; cùm intestina omnia mesenterio ita alligata & illigata contemplabitur, ut vel hoc rumpi, vel ilia ab eo dirumpi debeant, ut imaginaria fiat ista convolutio: Sed cùm mihi oblata fuerit non vulgaris morbi hujus rarissimi causa, eam omnibus visendam dare, proposui.

xxix. Septembris anni M. DC. LXVIII. Amstelodami vir quadragenarius moritur ejus fortunæ, ut pauper inter divites, inter pauperes dives haberetur. Hic ab aliquot jam annis, quasi tabe conficeretur, marcebat: & inter dubia vitæ mortisque vota miseram trahebat animam. Tandem feбри correptus fuit decimo quarto ante fatalem sibi diem: post decimum nihil excrementorum per inferiora dejecit, tertio fæces per os fœdum in modum ejecit, quas triduo post anima sequebatur. Laborabat is omnium opinionevolvulo; & revera is erat morbus, cui peritiores Medici, vel quòd æger victus doloribus se convolvat sæpius, vel quòd flatus in ventre quasi volvuntur, etiam hoc nomen indi non abnuerunt. Nondum mihi hominem verè miserando hoc morbo extinctum secandi fuerat oblata occasio, hanc igitur non negligendam ratus, apud propinquos, eâ in parte difficiles, eam mihi impetravi gratiam. Ego inter secandum convolutionem intestinorum nullam, sed ea circa coli principium arctius compressa, atque inflammata reperi; & ubi cautâ, lenique incisione ea aperueram, ulcus inveni, quod transiitum ad inferiora fæcibus negabat, & hinc quæ deorsum vergebant vacua, quæ sursum excrementis plena; quin ipse ventriculus iis infectus, fœdum visu, grave odoratu spectaculum erat. Post inventam morbi causam, dum causæ causam indago, ecce tibi pancreas sese offert, quod ordinariam pancreatis longitudinem, mediâ sui parte;

lati-

latitudinem, tribus transversis digitis; crassitudinem, incredibili modo; pondus, quatuordecim unciis excedebat, pendeat enim uncias xviiii, cum hominis quinque, equi undecim plerumque pendeat: omni ex parte plenum erat scyrrosi glandulis ovum columbinum magnitudine æquantibus. Hac pancreatis mole compressum ileon, primò inflammatum, deinde exulceratum, negaverat excrementis transitum.

Redeamus nunc ad imaginariam, quæ vulgò obtinet, de convolutione illi opinionem, quæ si fieret, fieret necessariò cum illi à mesenterio dilaceratione; ea autem, quæ hinc sequeretur, in corpore catastrophe propter sanguinis, per cava ventris ruptis majoribus vasis, effusionem, cum à nemine observetur, fit, ut dubitem, an satis magnâ attentione scrutatus sit, * Lazarus Riverius, & alii, qui dicunt Anatomiam isti convolutioni patrocinari, neque enim detecta est unquam, quantum ego existimo, cultro anatomico ista convoluta intestinorum contorsio. Quam opinionem meam, ne temerariam aut cuiquam injuriosam esse existimet quispiam, audi, quæso, quomodo Riverii errorem excusem. *Aperto, inquit, cadavere inventum est, intestinum ileon tribus complicationibus convolutum, & quasi compactum in unam massam circa sinem illius: tota autem illa intestini portio complicata gangrænâ affecta erat, cum portione mesenterii sibi adjuncta. Aperto cadavere à Chirurgo scilicet aliquo, quantum arbitror, his enim vulgò datur*

* Cent. 2. Obs. 25

id à Medicis negotii. *Inventum est, &c.* non addit à se vel visum, vel accuratius examinatum: fœtor & cetera, quam commemorat partium internarum constitutio satis prohibebant hanc curiositatem. Ergo inventum est, referente, puta, Chirurgo obiter hæc inspiciente, *ileon tribus complicationibus convolutum, & quasi compactum in unam massam circa finem illius.* Compactum in unam massam apparuisse ex inflammatione, gangræna & ulcere facile imaginor, inde Chirurgus vulgari præjudicio imbutus, hanc convolutionem esse pronuntiârit. Adeo, ut nihil hîc aliud visum fuisse existimem, quantum quidem ad convolutionem attinet, quàm id, quod nos in subjecto nostro magnâ pertinaciâ contra tetros, qui afflabantur, spiritus depugnantes invenimus. Quod ut eò te magis oblectet, quò nobis fastidiosius fuit, verbulum addam, ut interim distilletur, quæ jam afflare cœpit imaginationem tuam graveolentia.

Meministi, credo, Lector curiose, * Riolanum dicere se, dum aperiret Viri Illustrissimi D. Jacobi Augusti Thuani corpus, in eo pancreas undique scyrrosum invenisse, quod magnitudine hepar adæquaret. Conferatur cum eo hoc nostrum, & quemadmodum videbis hoc illo multò admirabilius, ita fateberis latere sæpenumero in corpore morborum causas, quæ & ipsæ morbi sunt, quas ne suspicari quidem Medicus potest: frequentes autem ab Anatomicis, qui eas invenerunt, observationes in lucem datæ, id adferent generi huma-

* *Lib. 2. Anthropog. cap. 16.*

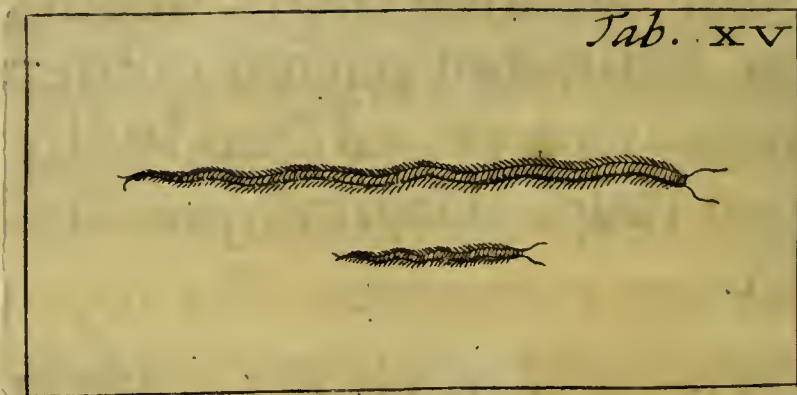
no commodi , ut dum medicamenta ordinaria ad speratam sanitatem parum conferent , Medicus mentem advertat ad hæc ludibria , dicam potius , quàm ludos naturæ , quæ dum sic ludit , nobis illudit.

O B S E R V A T I O XLIII.

Vermis è naribus ejectus.

HIc fidem , quam alteri narranti vix darem , nisi rem ipse oculis usurpassem , peto à Lecto-ribus. Femina quædam Amstelodami in ea platea degens , quam *Dominorum fossam* ibi appellitant ; cùm jam dudum pectoris angustiiis , tussi vehementi , quâ phlegmata crassiora sæpius exspuebat , & maximis capitis doloribus laboravisset , die XXI. Septembris anno M. DC LX VIII. capitis dolore præter morem , & nescio quâ angustia tum pectoris , tum narium incepit laborare , ita ut spiritum per nares difficillimè aut emitteret , aut traheret , dumque ea in angustia posita , tussit , spuit , emungit , ecce tibi inter emungendum vermem è naribus educit , ita in se convolutum ut sordes quasdam crassiores esse autumaret ; rei tamen insolentiâ permota , & maximè quòd angustiarum suarum levamentum quoddam sentiret , filiam advocat ; quid illud sit , interrogat ; ipsa enim , oculis ex vi conatûs stillantibus , non satis distinguebat ; filia vivere id exclamat , & ubi se evolvit , vermis rubri coloris is apparuit ,

N quem

quem hîc depinximus, pedibus innumerabilibus, caudâ bifurcatâ, & prominentibus ad caput cornibus præditus; qui celerrimè se convolvebat; is cùm ad me delatus esset, feminam ipsam adivi, quæ ante aliquot septimanas se similem quendam in sudario suo reperisse ajebat, sed quia illud ad latus juxta parietem sepositum fuerat, se putasse vermem eum in sudarium ex terra irrepsisse, ideoque abjecisse: ego vermem nullo utentem alimento diu vivum servavi, eundemque tum familiaribus ostendens, tum quandoque curiositate impellente visitans, semper agilem reperi: at die Octobris tertiâ, dum capsulam ligneam, in qua eum repositum, aperio, ipsum jam mortuum, sed ante mortem peperisse reperi; adjacebat enim vermiculus vivus, quem etiam hîc appinxi, & mortua genitrix, quæ tumorem circa ventrem manifestum viva ostenderat, jam parte istâ detumuerat: jussi dari feminæ medicamentum emeticum, quo ipsa materiam copiosam, lentam, viscidam, herbâ viridiorem evomuit, in quo cum nonnihil se sublevatam sentiret, injussu meo eandem medicinam iteravit post duos dies, & iterum.

eadem fere quantitate eam materiam, paulo tamen minus viridem ejecit, & capite se, ventreque inferiore non nihil sublevatam gaudet, sed tussis molestia, cum sputis lentis & crassis perseverat.

Vermem ex quo noster hic depictus esse videatur, nisi quod ille major sit, adfert Paræus in Operibus Chirurgicis, quem Christianissimæ Majestatis suæ Chirurgum Jacobum Guillelmeau ex apostemate femoris adolescenti cuidam excidisse dicit. Varias autem ex variis historias, quibus vermes in capite reperti esse narrantur, adfert * Daniel Sennertus: sed ego, qui spicilegium facio, aliorum me manipulis non onero, contentus id, quod mihi videre contigit, in medium attulisse, ut sic miranda mirandis adstruant fidem.

* *Pract. lib. I. part. I. cap. 18.*

OBSERVATIO XLIV.

Acus gutturi inherens magnete extracta.

UNdique discendi captat occasionem, quem semel incescit generosa cupido scientiæ; hanc vel à circumforaneo oblatam arripui, arreptam tibi trado: Ideo maximè quod res ipsa quidam habet notabile.

Dum aquis Spadanis hauriendis sanitatis causâ indulget Hera, Ancilla quædam imprudens acum deglutierat, quæ tali ratione infixæ erat partibus internis gutturis, ut loquelam ei red-

deret difficilem, illa ceterum innoxia descendit ad tonsillas, atque ibi novem omnino annis hæsit manifesta, quia tactu percipiebatur, nulla tamen inflammatione infesta: puella anxia nihilominus, ne tandem in malum atrocius erumperet loco non suo positum metallum, varios sollicitat Chirurgos, manum adhiberent excindendæ acui: nemo audet majoris mali formidine. Jam vigesimum tertium annum ætatis agebat; cum supervenit homo, ex eo genere, qui cum nihil, vel parum de Medicina calleant, medicamenta tamen aliqua nacti, quæ cum adhibita, morbos aliquos sanent, illi omnia omnibus audent promittere, & dum omnibus manum adhibent, tandem quadam imbuuntur experimentalis in multis scientiâ: is ergo, quem dixi, homo huic nostræ accedenti facilem promittit ab ea sive molestia, sive anxietate liberationem. Illa credit: hic incipit: & cultro levi facta incisione turundulâ pellem nonnihil deducit, & magnetis (non pulverem, ut vulgò fit) sed frustum vulneri apponit: res mira; post nonum diem lapidi adhæret acus, & puella liberatur.

OBSERVATIO XLV.

Λόγδωσις sanata.

PROCERÆ staturæ vir quidam nobilis è Frisia quadraginta circiter annorum sic incurvabatur, ut filicernium potius nonagenarium, quàm id ætatis homo occurrentibus videretur. Adiit ille varios, qui se vel dislocata membra restituere, vel malè conformata ad debitam figuram revocare profitentur; sed irrito omnium conatu. Ægre id habebat hominem, & dum malo suo remedia quærit curiosius; me quoque adiit. Visita est, non tam ex ossium, quàm musculorum malis humoribus obfessorum vitio orta esse mala hæc conformatio. Præparandis igitur, & expurgandis humoribus dum operam do, eaque fomenta adhibeo, quæ isti morbo censebam idonea; cœpit ille non præter spem, sed opinione tamen meâ citius erigere se, & intra sex hebdomadarum spatium ita sanari; ut corpus illud procerum, rectum, sanumque circumferret.

Non tam anatomica est hæc observatio, quàm admonitio, ne Anatomia incautos decipiat, dum existimant omnem deformationem externam solum ab aliquò internè distorto osse originem sumere: quæ Operatoribus istis, ut vocant, non Medicis, id probè callentibus, data sit cautio.

OBSERVATIO XLVI.

Oves aliquot & puer cerebro carentes.

DUm scrutor ea, quæ Anatomiam spectant, omnia diligentius, non tantum oculos in cadavera, quæcunque secanda offeruntur, immitto; sed aures etiam curiosas, ubicunque de his talibus sermo, adhibeo.

Inter alia narravit mihi Lanius se oves aliquando habuisse adeo fatuas (est enim & sua bestiis sapientia, est sua fatuitas) ut neque edendi, neque bibendi à natura cunctis animalibus suggestos sentire viderentur stimulos; sed fame periissent, nisi ore vi aperto, alimenta ingessisset. Incessit eum cupido examinandi, num quæ fatuitatis hujus in capite extarent indicia, diviso igitur ovis ejusmodi cranio, nihil in eo cerebri, aquæ solummodo tantillum reperisse, idque, curiositate unâ stimulante alteram, non semel sibi in ovibus oblatum esse ajebat: non ad vanitatem fictam fabellam, sed anatomicam historiam narraffe tunc mihi visus fuit, quando ipse puerum ex hydrocephalia mortuum accepi. Medio circiter & quinque mensibus vixerat: futuræ capitis magno habebant spatio, intus autem non cerebrum, sed cerebri loco aquam reperi mucosam, quod ideo commemoro, quod non meminerim simile quid à tot diligentissimis Anatomicis observatum.

Quod enim de puero quinquenni adfert Amplissi-

plissimus Dominus Consul noster * Nicolaus Tulpius, qui aquæ quinque libras capiti inclusas gestabat; licet admirabile sit, & non tantum in stuporem traxerit, sed etiam distraxerit in varias sententias eos, qui tum aderant, Medicos: tamen ut ipse Vir Amplissimus fatetur, oculi acie illuc penitus directâ, viderunt satis perspicuè cerebrum non defuisse, sed amissâ figurâ globosâ induisse formam convexi fornicis, adeo, quamvis stupenda admodum sit ista historia, non tamen est eadem cum hac ovium, & pueri nostri, ubi nihil cerebri repertum fuit.

* Lib. I. Observ. 24.

OBSERVATIO XLVII.

Mors ex sordibus in aspera arteria congregatis.

D*ic ubi mors non est, si jugulatis aquæ?*
Dicebat ille. Sed an non majore ratione ego admirabundus exclamem, ubique mortem esse; cùm cultro anatomico causas ejus investigans, nusquam eam non latitantem invenerim: & nuper in vitulo morticino, ubi minimè suspicabar. Habebat is asperam arteriam fœno permixtisque aliis sordibus ita plenam, ut animæ interclusus fuerit exitus. Erat epiglottis ei parva adeo, ut vix medium trachææ hiatum obtegeret. Hinc fœno paulatim, ut ex substantia ejus semi-putrida apparebat, obturandæ arteriæ fecerat copiam. Nec in brutis hoc tantum usu venit: in

puero

puero triennali aliàs tracheam corrupti alimenti fordibus oppletam reperi, cui & epiglottidem fuisse, quæ non esset opplendo arteriæ illius osculo, perspexi.

OBSERVATIO XLVIII.

Cartilago fontanellæ similis in ossibus parietalibus, & frontis.

Fontanellam in medio capitis longo post nati-
vitatem tempore sæpe adhuc apertam, requi-
rere magnam in obstetricibus & nutricibus pru-
dentiam, & in tractandis infantibus circumspe-
ctionem, alibi à nobis dictum: sed quod hac ob-
servatione inculco, illud est; quod natura nullis,
nisi suis, adstricta legibus, non ita præcisè (ut
plerumque eam facere in Osteogenia annotabi-
mus) semper observat sua tempora, quibus car-
tilagines in ossa consolidet. Oblatæ enim mihi
fuère aliquot infantium calvariæ, in quibus lon-
go post natiuitatem tempore ossa parietalia me-
diam, fontanellæ instar, ostentabant cartilaginem:
os frontis in alia, in alia item tam frontis, quàm
parietalia: unde constat nutrices, si temere nimis
crudis manibus attrectent tenellula hæc corpu-
scula, magnorum incommodorum causas existere.
Est mihi infantis caput, cui obstetrix in partu dif-
ficiliore manus per has parietalium cartilagines
injiciens, ea à dura matre ipsa divulsit, quales er-
rores sæpius contingunt, & velantur monstroso-
rum partuum prætextu.

O B-

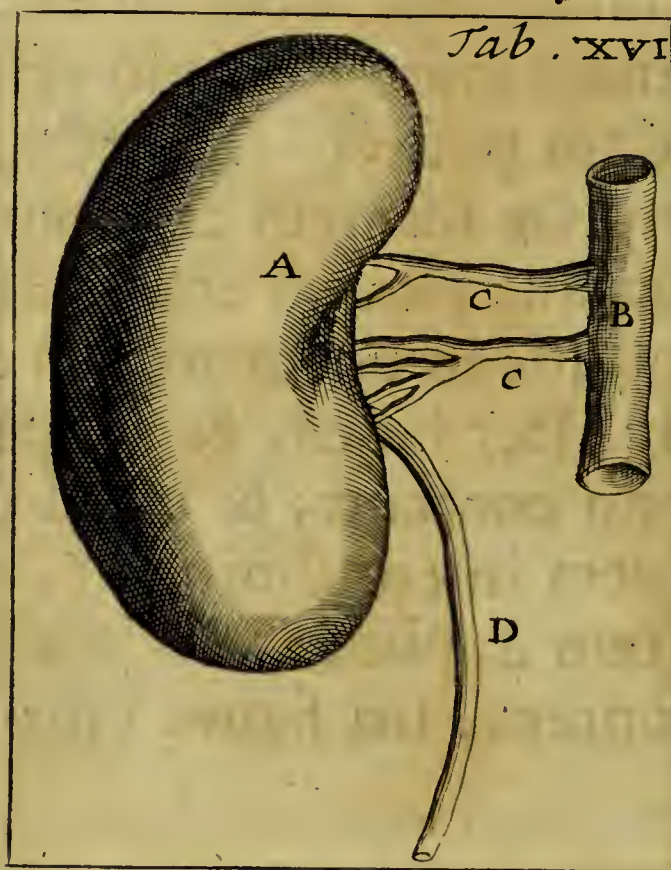
OBSERVATIO XLIX.

Ren fœtus unicâ constans glandulâ.

IN renibus, tanquam in amplo quodam naturæ ludentis theatro, triumphare videntur Anatomici: dum alius desideratos eos quandoque fuisse, alius magnitudine supra modum excrevisse, alius ureterem ex postica eorum parte egressum fuisse, alius figurâ variasse, eos describit. Ego fœtuum sectioni frequenti dum indulgeo, quo eorum Osteogeniam perfectiùs adornarem, in quodam, qui octo jam mensibus ætas illas primi mortalium domicilii angustias inhabitaverat, renem inveni, quem etiam in scenam producendum putavi. Excedebat is quadruplo, & ampliùs fœtuum aliorum magnitudinem, constabatque ex uno continuato corpore, non ex glandulis in unam massam conspirantibus, uti & hic alter hujus, & semper omnium ordinariè fœtuum constant; & quod etiam præter aliorum morem in eo admirabar, venam habebat emulgentem duplici ramo jam inde à vena cava egredientem, uti figura ejus ostendit.

Tabula xvi. ad Observationem xlix. Renem
 fœtus solito majorem, unâ continuatâ sub-
 stantiâ constantem, & venâ emulgente
 duplici præditum ostendit.

- A. Ren solito major, unâ continuatâ substantiâ
 constans.
 B. Venæ cavæ truncus.
 C. C. Binæ venæ emulgentes.
 D. Ureter.

O B S E R V A T I O L.

Varia observatione digna in puero.

QUam in puero nuper à me dissecto inveni partium quorundam constitutionem, quia mihi spectanti attulit ex curiositate voluptatem, spero non injucundum auditu fore lectoribus, si narra- vero. Intestina, ventrem inferiorem scrutanti (quia ingentibus ejus tormentis cruciatus obie- rat) omnia occurrerunt vacua, & ita vento di- stenta, tanquam si vi quapiam externâ, ut exfic- carentur, inflata fuissent: atque acquisitâ per di- stentionem hanc mole & duritie ita compresserant hepar, ut manifesta eorum sibi impressa gereret vestigia; ipsa autem vicissim tincta essent aureâ flavedine ex bile, quam hepar coarctando è folli- culo expresserat. Pylorus tam exiguo foramine erat pervius, ut vix flatum transmitteret: utro- bique in duodeno & in recto loca quædam trium transverforum digitorum magnitudine vento va- cua, ita conciderant, ut parietes intestinorum sibi agglutinati viderentur, nec flatum transmit- terent. Remotis jam intestinis, infra peritonæum renem dextrum lapide inveni infertum, amygdali minoris magnitudine, quod uti in puero tan- tillæ ætatis (necdum enim annum vivendo ex- pleverat) mirum, ita mihi hoc admirandum vi- sum est multo magis, quòd ureter renem illum egressus statim folliculi fellis adultorum æquabat

molem: postquam sequebatur angustissima coarctatio; & hanc rursus excipiebat minor quidem priore multò, sed tamen extraordinaria inflatio; atque ita vicissim coarctatus, atque inflatus, quasi per globulos paulatim minores descende-
bat ureter. Lapidis magnitudinem, & ureteris figuram delineatam dedi, ut quisque eâ possit curiosos pascere oculos, cui non contingit, ea penes me servata conspiciere.

Tabula XVII. ad Observationem L. Renem pueri & ureterem monstrosum ostendit.

A. Ren pueri adhuc glandulis constans conglomeratis.

B. Ureter ex æquans folliculi fellis molem, & deinde alternatim in maximas angustias coarctatus, & rursus in nimias laxitates ductus.

C. Lapis amygdali minoris magnitudine in dextro rene inventus.

OBSERVATIO LI.

Pulveres sternutatorii sæpe noxii.

NON ex tetrico illo sum Medicorum ego genere, qui ita arte suâ sibi blandiuntur, ut nolint quenquam quicquam conferre ad salutem, aut sanitatem proximi, nisi id in scholis didicerit, aut promotione, quod ajunt suâ, licentiam acceperit bene merendi de proximo. Puto enim omnibus hanc à natura concessam veniam, ut, hominem si videant in aquam procidentem, submergendum nisi subvenerint, extendant manum, & quâ possunt, consulant saluti proximi: si hoc, cur non & illud? ut si quid vel experientiâ propriâ didicerim, vel auditione acceperim, vel studio mihi meo comparaverim scientiæ, id ipsum impendam aliis, ut eos à mortis periculo eximam. At enim multis incommodant, qui sic prodesse volunt. Utinam tam felix esset Medicinæ, quam profitemur, scientia, ut nunquam illud, nisi ab iis, quos imperitos vocamus, accideret! quis spondit Academiis, ut ii, quos ipsæ promoveant, nunquam errent, vel obsint, dum prodesse student? Latent inter homines etiam gregarios innoxia quædam & salutare medicina, quas nullus contemneret, si nosceret; & si nostri, qui promotione suâ ita triumphant, non tantum ex scriptis, sed etiam ex istis traditionum libris vellet discere, næ isti sæpe melius famæ suæ, melius saluti ægrorum consulerent.

An ergo pessimo illi circumforaneorum turbæ patrociniamur, quorum quisque passim tantâ temeritate & impudentiâ se Medicum jactat eum, cui parem nulla retrò ætas dederit, nulla dabit? Ne hoc in animum inducas tuum, audi, quam historiam tibi narrem, quidque de ea judicem.

Tempore quodam Harlemo petebam Amstelodamum, aderat in navi quidam de grege isto hominum, qui pulveres suos sternutatorios commendabat, ut medicinarum omnium compendium, & omnium Doctorum, ut ajebat, opprobrium; quippe qui subitò efficerent sine labore ægri, quòd illi catapotiiis, & purgationibus præstare nequirent. Inter hæc rusticus quidam, nescio, an scrupulis quibusdam, an omine adductus, interrogat, numnam nocere posset pulvis iste, audivisse se ad mortem usque procedere posse sternutationes istas; ingereret audacter, reponit circumforaneus, sternutationibus, credo, frequentibus, & quodam miseri incommodo; eum ridendum volens propinare circumstantibus. Haurit impigrè rusticus, & sternuere ita vehementer incipit, ut sanguis sequeretur tantâ copiâ, ut miser exanimus concideret, & Amstelodamum delatus, diu decumberet. Quis foveat aut defendat nebulones ejusmodi, qui sic ludunt de corio humano? pœnas publicè dare oporteret tanta nequitia. Sed nolo hîc contra eos debacchari: illud tantum ex eventu observo, pulveres istos, quos ita temere quidam per nares trahunt, quibus hel-

lebo-

rum album admixtum est, non sine evidenti assumi periculo; potius aquis sternutatoriis utendum; vel si pulveribus, helleborum omittendum est.

Sed quid agas? an propter similibus hominum improbitatem non vis, ut singuli mortales ad Medicinam suam conferant symbolon? fiat, quæso; sic ab incunabulis suis crevit Medicina, sic aucta, sic corroborata est. Qui diligens harum traditionum erit observator, non parum proficiet, si quæ passim traduntur, ipse in penam suam reponat, & arte judicioque limet ea, quæ indigesta à vulgo offeruntur.

OBSERVATIO LII.

Monstrum informe.

QUOD cernis errantis naturæ prodigium anno M. DC. LXIV. in pago, qui *Velsen*, dicitur, editum est à muliere, quæ gravitationis tempore me consuluerat. Corpus enim versus sinistram partem vehementer intumuerat; pars dextra adeo conciderat, ut in ea nullum prolis appareret vestigium: unde & illa, num gravida esset, dubitabat. Conquerebatur autem de gravissimis doloribus, insomniis terrificis, & de constitutione totius corporis, quæ sibi se gravem, & molestam reddebat. Post varia, sed irrita dolori leniendo adhibita medicamenta, tandem hunc partum mortuum enixa est, manibus pedibusque informem; pectus uno, venter alio tumore assurgebat;

caput quid referret, nemo facile dixerit, tam longè ab humana capitis forma recesserat: nihil in toto monstro visendum; nisi tanta & tam longè ab hominis figura recedens monstrositas.

OBSERVATIO LIII.

Sarcoma totam uteri vaginam occupans, forasque propendens.

ITerum eorum sententiam, qui uterum foras prodire, & extra corpus ipsum propendere existimant, cultro anatomico impugnabo.

Coloniæ Agrippinæ mulier erat, quæ hysteri-
cis passionibus mirum in modum cruciabatur; qui eam curabant, procidentiam uteri earum miseriarum causam esse, & scire se, & manu tangere opinabantur; propendebat enim extra corpus quidpiam, quod illi non aliud, quàm uterum esse, vel esse posse existimabant: hæc interim mulier omnia, quæ menses obstructi, & reliquus uteri furor excitare solet, miserrima symptomata perpeffa, tandem anno M. DC. LXV. mense Augusti morte ab his liberata fuit.

Excurrebam eo tempore Coloniam, & curiositatem meam urbi visendæ, ut hæc microcosmi cernerem miracula, subtrahebam: dum ergo Chirurgis hoc cadaver secantibus adsum, causa apparuit tantorum malorum prorsus alia, quàm opinati fuerant: non enim prociderat uterus, quod fieri non posse, jam sæpe monemus, sed

interno ejus orificio adnatum erat farcoma, quod diductum per totam vaginae longitudinem extra corpus sese ostenderat.

Postea aliam ipse secans puellam, inveni similis farcomatis rudimentum instar dactyli orificio uteri interno adhærescens, quod si tempore adauctum fuisset, eadem ratione incautis Chirurgis, vel Medicis imposuisset, qui uterum semper immobiliter loco suo consistentem, tanquam vagantem per omnes partes ventris cum Laurentio, vel tanquam procidentem cum plerisque aliis accusassent.

OBSERVATIO LIV.

Varia uno in corpore morborum exorbitantia.

VII. die Februarii anni M. DC. LXVIII. varia & mirabilia in uno subjecto plurium nobiscum anatomizantium oculis oblata sunt spectacula, quæ, quia picturâ difficilè esset exprimere univèrsa, hîc calamo, quâ potero, depingam.

Vir erat, qui in Nosocomio Amstelodamensi paupertatem miseriasque vitæ multiplices unâ cum vita deposuerat: dumque is in corona Medicorum secaretur, exhibuit pulmonem finistrum exulceratum, pectus aquâ repletum, dextrum renem flaccidæ substantiæ duplo, quàm natura requirit, majorem; finistrum, justâ quidem magnitudine, sed plenum materiâ purulentâ, cui immisti erant lapilli quidam nigri-

can-

cantes, & quod magis meruit stuporem omnium, infra scrotum fistula apparebat, quâ perforatâ etiam vesicâ multos jam annos urinam reddiderat; obturato prorsus meatu urinario. Ad has misérias etiam epiplocele accedebat, quæ epiploon testiculis firmiter affixerat. Docebat hoc infelix spectaculum, quantæ pro una sanitate Deo agendæ sint gratiæ; cùm in ea tot contineantur beneficia, quot unicum corpusculum tentari potest infirmitatibus.

OBSERVATIO LV.

*Omentum tam in fœtibus, quàm in adultis
reperitur.*

Omentum in fœtu non reperiri, quia nondum est ventriculi & intestinorum concoctio, sunt, qui sentiant. Qui, si de se loquerentur, assererentque se in fœtibus omentum non reperisse, facilè iis fidem haberemus: ego verò, quia inter tot, quos secui fœtus, nullum inveni, qui omento careret; facilè adducor, ut credam fœtus omnes eo præditos esse, nisi quis fortè occurrat, qui inter monstra, aut extra ordinem inter naturæ miracula, sit recensendus.

O B S E R V A T I O L V I .

*Substantia glandulosa pendens uncias septem
infernè ejecta.*

Medici hæc potiora putant , quàm certâ morte perire : agens de iis ægrotis , qui ad desperationem laborant , & inter propemodum certos mortis timores , dubiam aliquam spei lucem ostentant , inquit latinus Hippocrates : & verè ita esse expertus sum in femina quadam habitante *Heemstadii* ; pagus is est , juxta arte suâ texendi nobilitatum *Harlemense* oppidum , non ignobilis. Laborabat jam quinque annis cum hæctica febre dolore ventris intolerabili , quibus , quod alterum accederet malum , paupertas , deserta est à Medicis , crescentibus autem quotidie , & augescentibus doloribus , ipsa ita evanescebat & minuebatur , ut tandem umbram sepulchralem potius referret , quàm hominem.

Degebam id temporis circa ea loca , fugitans urbis frequentiam propter contagionis periculum ; accedentem ergo ad me hanc mulierem , iis aggressus medicari potionibus , quæ bilem , unde suspicabar inter cetera mali originem , corrigerent & depellerent : at illa inter purgandum intolerabilibus cruciabatur doloribus , ægrescebatque medendo indies magis , & macie confumenda , doloribusque enecanda videbatur : suspicans igitur altius latere morbi causam , omnia

ten-

tentanda ratus priusquam eam defererem ; recordatusque superius allatorum verborum Celsi, vegetiore quodam emetico, quo sæpe in desperatis felici cum successu usus sum, morbum aggredior, cum apozematibus cholagogis, aliisque medicamentis me jam vel fatis præparasse materiam, viasque, quâ pertinax malum educrem, disposuisse, vel plus, quàm fatis operam, si nihil effectum esset, lufisse existimarem. Sumit illa potionem, nihil evomit, sed post copiosas dolorisque plenas dejectiones, tandem prodit infernè corpus quoddam glandulosum tres palmas longitudine, latitudine binos adæquans digitos, quod septem pendeat uncias; sequitur id ingens copia sanguinis, & mirum dictu, femina se recreatam sensit, & postmodum convenientibus secundum rei exigentiam medicamentis curata, prorsus convaluit. Tanti est ægros altero jam pede cymbam Charontis prementes, aliquando generosâ manu revocare, & vitæ asserere.

OBSERVATIO LVII.

*Sanguis & ossa fœtus flavo colore ex ictero
matris imbuta.*

SÆpius transire in fœtum matris morbos vulgatum adeo est, ut illud vel argumentis astruere, vel observationibus probare supervacaneum sit; quod tamen inter secandum tot cadavera se mihi XI Februarii anno M. DC. LXVIII. obtulit, nescio an non inter minus vulgaria sit recensendum.

Mater ictero laborans, octavo gravidationis mense puerum peperit mortuum quidem, quod isto mense non est mirandum: sed quod ego stupebam, ita flavum, ut è cera confectus puer, non partus humanus videretur. Eum potestatis meæ factum, seco, pro sanguine humorem fœlis instar flavum reperio, eumque diligenter lagenâ exceptum servo; ad ossa ubi perventum, ea sic erant eodem humore, eodem colore flavo imbuta, ut, si non ipse secuissem corpusculum, illudi mihi, atque arte tinctâ fuisse putassem. Est penes me etiamnum plena sanguine isto lagena, est sceleton ipsius pueri non minus rarâ sui compositione, quàm colore isto visendum. Vix credes fucum abesse, nisi synceritatem meam ex aliis, quæ hîc narro, & in museo servata ostendo, comprobaveris.

OBSERVATIO LVIII.

*Oleum Vitrioli imprudenter & infelicitè vulnè-
ri sanando adhibitum.*

Milles quidam juvenis, viginti circiter annis vixerat, cùm ad bellum, quod Cæsar contra Gustavum Adolphum Sueciæ Regem in Germania id temporis gerebat, proficiscitur. Hic cui belli fortuna inter ignitos globos pepercerat, ab equo calce percutitur, & in tibia vulneratur, ita ut focile majus aliquid læsionis, quod postea patefactum est, accepisset. Medici castrenses id vulnus consolidant, & homo se probè sanatum existimans, nihilque suspicans mali, ubi sacramento militari solutus est in Hollandiam se confert, atque Harlemi ductâ uxore liberis operam dat: post viginti annos, aut eò amplius, (quis credat tam diu sanationem posse dissimulari) post tantum, inquam, tempus sponte aperitur ibidem loci tibia, & sese egerit ossea quædam lamella à focili majore decisa; nec in feliciores hîc domi incidit Chirurgos, quam militiæ inciderat; iterum cicatrice obducunt per sanatum, ut arbitrantur, vulnus: sed quis fallat omnisciam, ut sic loquar, naturam, illa non colludit nostris erroribus, & quod ignorantia celaverat, suo detegit tempore: post medium annum rursus illa occultum molitur sub carne iter, & alterum ossiculum protrudit crassius multò, multoque majus. Jam amoverat im-
pe-

pedimenta omnia synceræ sanationis, optima, imò sola morborum medicatrix natura, & jam ferriò in eam incumbens callum cœperat generare, ut eo, quod deperditum erat ex ossibus, refarciret; sed, ô miserum hominem! jam pene fateri pudet artis communis causâ; pejus etiam tertius erravit adhibitus vulneri Chirurgus, hic enim fungum arbitratus, quod callus erat, quia putabat ad perniciem succrescere, quod benigna mater ad sanitatis integritatem, jam dum tempus erat, fuggerebat, oleo vitrioli callum aggreditur, dumque videt, quod uno die per imprudentiam extirpaverat, altero prodigâ ad benefaciendum benignitate iterum restaurari, ita pertinaciter cum omnium parente decertat, ut dum ossium sicca substantia imbibit quotidie aliquid de vitriolato oleo, totum focile majus in talem abierit substantiam, qualis cespitum bituminosorum apud Hollandos est, quæ in nigra frustra paulatim solvebatur & excidebat. Dum ita per sesquiannum pugnatur iniquissimo certamine, æger infinitis excruciatu tormentis tandem miseram eluctatur animam. Non hîc subjungam admonitionem ad Chirurgos, ut cautiùs utantur oleo isto vitrioli, maximè circa partes osseas, quæ facilè eo corrumpuntur, ne videar paucorum imprudentiâ omnes incufare; historia hæc satis admonet juvenes & imprudentes; veteranis & artis suæ probè gnaris nihil admonitione est opus, quapropter eâ lubens supersedeo.

OBSERVATIO LIX.

Vermis renum simul occupans totum ureterem.

INtelligentiâ & ratione solâ ceteris præstat animal illud, quod pro nobilissimo suo subjecto assumpsit Medicina. Mentem curare est Philosophi, ideoque cum angelicis eam mentibus comparat, hominis perfectiones ad earum præstantiam exigit & emendat, imò divinæ mentis attributa considerat, ut ex infinitis istis & supereminentibus perfectionibus aliquam ideam effingat, secundum quam corrigat defectus humanæ intelligentiæ. Ignoscendum ergo est Medicis, quòd cum & minora & majora corpora in rerum natura reperiant, quàm id, quod illi conantur perficere, aliquando ab hoc ad illa respiciant, & brutorum partes, visceraque scrutentur, ut inde ad hominem suum redeant, quem vivere volunt vitam quàm paucissimis infirmitatibus fatigatam. Præfandum hoc erat, ut te bonâ tuâ veniâ, Lector, ad corporis canini quasi faburram deducerem, inde aliquid relaturus, quod tibi in curandis hominibus aliquando possit venire usui.

Canem venaticum vidi, qui tortus gravissimis doloribus, noctes diesque & se & Herum, Herilemque familiam lassabat clamoribus. Moritur tandem ille, & mihi tot dolorum causam perscrutanti apparuit in renum altero, qui corruptus erat, vermis ingens, facile ulnam quartamque

Q

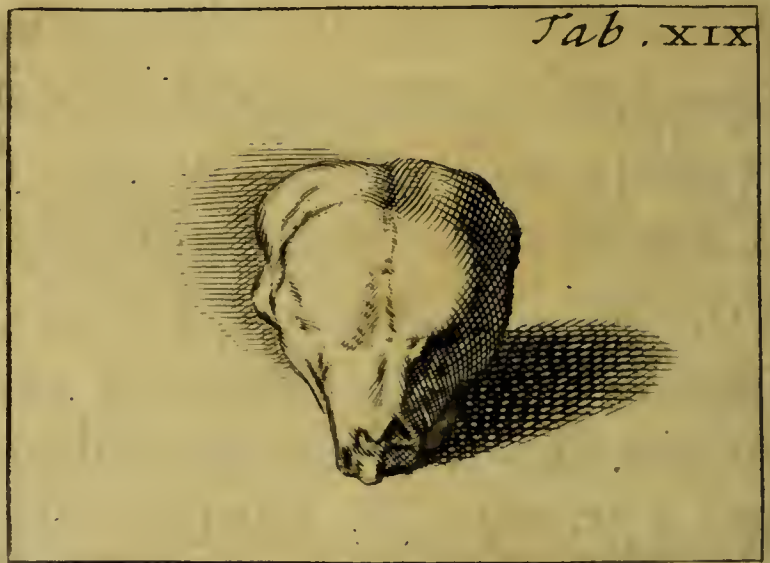
ulnæ

ulnæ partem longitudine exæquans, qui ex rene proreptans totum ureterem occupaverat, sic ut magnâ sui parte adhuc reni inhæreret: substiterat, ut videtur, ad infertionem ureterum obliquam, quâ vesicam ingrediuntur, si illam perfringere potuisset in vesicam prolapsurus, & fortè animal morte instante, & tot liberaturus doloribus, siquidem per meatum urinarium invenisset exitum: sed hoc conjectura, illud certa scientia, renis corrupti vicem in hoc cane ita supplevisse alterum, qui sanus erat, ut magnitudine præter morem adauctus, ureterem etiam exhiberet canali longè vulgaribus patientiore. Adeo natura ipsa sibi opitulatur, donec vi victa mali tandem cogatur succumbere.

OBSERVATIO LX.

Caput monstruosum fœtus.

SI observationum medicarum ornamenta & quasi gemmæ sint monstra; quod hoc capite describo, adamantis instar splendebit in isto opusculo. Puer est, vel potius fœtus quinque mensium, in quo potentia conformatrix humani corporis nusquam

nisi in capite aberraverat, tam enim erat omnibus membris perfectus, quàm imperfectus & inconcinnus capite. Dum adhuc carne & cute tangebatur, maxillâ carebat inferiore, pro illa carneam quandam substantiam, cum ea superioris maxillæ parte, cujus hîc ossa depicta sunt, in rostri porcini speciem protendens: oculi ad latera recesserant. Jam verò reliquam deformitatem, quis facilè ex inordinata ossis figura collegerit, in quo os jugale nullum reperiebatur, nec inter os temporum & alia ulla apparebat distinctio. Fontanella præter morem propemodum clausa: occipitis os exiguum admodum: non figuram, quam oportet, non usum, quem solet ossæ isti ollæ, quæ caput in humanam efformat concinnitatem adferre poterat. Delineatio apposita id melius, quàm scriptura exprimet. Hanc intuere, fodes, neque monstro huic in meras nascituro miserias æternas obortas esse tenebras, antequam lucem nostram aspexit, miserabere.

OBSERVATIO LXI.

Claudicationis per instrumenta ferrea sæpe irrita, per alias chirurgias sæpe palliata est sanatio.

Quantum inter mortales valeat præconcepta de aliquo bona malave opinio, vel eorum docet fortuna, qui se vel membra distorta & luxata restituere, vel malè conformata ferramentis, aliisque organis in debitam formam reducere profitentur. Ad hos enim, quia subinde succedit, quod promittunt, non secus atque ad Deos quosdam tutelares undique accurritur, & ab eorum ore, tanquam ab oraculo, pendetur, & quia aliquid subinde efficiunt, quidlibet præstare posse creduntur. Quantumvis autem sæpe eos arrogantia sua, & alios nimia credulitas fallat, tamen perseverat rude vulgus in ea opinione, quâ ejusmodi homines supra omnes Medicos sapere existimant. Hisce quàm utilis esset Anatomix cognitio, ut minus sæpe errarent, unica docebit historiola.

Neptis quædam mea sex præter propter annos nata, quod pes alter altero contractior esset, claudicabat: primùm ad Operatorem quendam, ut hîc vocant, deducta facili operatione manuum corrigebatur vitium, levi tantum tractione, quod brevius erat crus reddebatur alteri æquale; sed vix erat è manibus dimissa magistri, ecce tibi malum integrascit, & quàm le-

viter

viter correctâ erat , tam subito redibat claudicatio. Convertuntur ergo parentes ad hos, de quibus agebam , membrorum distortorum, aut luxatorum Restitutores: itum est ad varios, qui variè suam prodebant imperitiam. Alius os innominatum sùs deque moveri dicebat: alius incurabilem esse morbum severè pronuntiabat, cur tamen ita esset, non addebat. Non nego me diu admirabundum hæsisse in inquirendo causam hujus incurabilitatis; donec oblata est puella mortua, quæ eodem morbi genere viva laboraverat: perscrutanti enim regiones illas, occurrit ossis innominati acetabulum debito largius multò & profundius; caput autem, quod ei inferebatur, non tantùm ei non proportionatum, sed etiam præter morem exiguum: laxatis igitur nonnihil ligamentis sursum ac deorsum ferebatur caput ossis femoris: adhibitâ autem manu extrahebatur ad acetabuli anteriorem partem unde apparebat qualis qualis spes perfectæ aliquando sanationis: sed quis attingat medicamentis hæc relaxata vincula? aut quid juvent hîc adhibita ferramenta? quibus nonnulli ita miserè eos, quos curandos suscipiunt, cruciant, ut ferè præstet in equuleo distendi, quàm in manus eorum incidere.

OBSERVATIO LXII.

Puer variolis repletis pulmonibus subitò præfocatus.

GRassantibus Amstelodami, ut per temporum intervalla propemodum ubique locorum fieri amat, variolis; tanta illis adjuncta erat mortalitas sub initium anni M. DC. LXIX, ut de centum circiter & triginta funeribus, quæ singulis efferebantur hebdomadibus, centena essent puerorum, hac plagâ puerili extinctorum. Inter alios unus, cui posteaquam cum ardentissimâ febre natura variolas foras protrusisset, eæ subitò percussæ intrò recessêre, nec procedebant ad requisitam hoc in morbo, si sanandus sit, maturitatem: hinc puer omni expectatione citiùs suffocatus, subitò interiit.

Quantumlibet ingrata videretur ejusmodi corpusculi contrectatio, tanti mihi tamen videbatur scire tam subitæ suffocationis causam, & viscerum interiorum tali in morbo constitutionem, quam nisi cultro suo Anatome revelaret, perpetuis tenebris involveret sepultura. Inveni ergo pulmones ita undique variolis intus & foris plenos, ut nihil prorsus in iis sani conspiceretur, erant autem variolæ istæ in vigore suo maturæ, & pure turgentes, quæ etiam flavæ cujusdam aquæ tantillum in cavitatem pectoris effuderant: ut mirum non esset, tam miserè afflictum viscus non sufficere potuisse respirationis officio. Ubi de-

descendo ad inferiora scrutando, ecce tibi lien non minus, quàm pulmo infectus, tumidus & durus. Intestina hinc inde tantummodo apparebant variolarum quasi gemmis distincta; sed hepar intactum & sanum perstiterat.

Hic illa me subiit cogitatio. Quid si puero huic in ipso morbi principio exhibitum fuisset medicamentum catharticum, an non imminuta fuisset peccantium humorum copia? an tanto impetu intrò reflexæ variolæ viscus nobilissimum tam subito pessum dedissent? certè sperandum erat mitius sæviturum fuisse morbum hunc, si tali remedio fuisset præventus: & si fortè eâ ratione medicanti non cessisset fatalis necessitas ob restantes nimiâ adhuc copiâ humorum reliquias, an ideo (quod multi tam temerè faciunt) hic accusanda Medici temeritas? an ideo utilissimum vel omittendum, vel culpandum remedium, quia licet id effectum suum ad sanandum ægrum convenientissimum produxerit, aliæ tamen causæ, quæ ab hoc nec originem, nec incrementum sumpsêre, ægrum de medio tollunt?

Potius ego diris prosequendum judicaverim eum Medicum, qui creditum sibi ægrotum, non audet convenientibus opitulari medicamentis panico illo territus timore, ne si quid præter spem acciderit, eum vel imperiti, vel invidi culpent, & invidiosè traducant ea, quæ sanitati recuperandæ aptissimè erant adhibita: nihil egregii præstabit in arte sua, parumque acquiret vel famæ,
vel

vel gloriæ quisquis ita reputationis, ut vocant, suæ reputat habendam esse rationem.

OBSERVATIO LXIII.

Variis circa futuram frontalem naturæ lusus.

Nescio an tam utilis ad praxin, quàm ad speculationem sit curiosa, quàm nunc adfero, observatio. Adfero tamen, quia & theoriam amas Lector, & ex hac sæpe cum minimè speratur, ad illam existit plurimum adjumenti. In quibus futura per os frontis ad nasum usque producta visitur, ii non habent cavernam illam, quæ supra nasum medio quodam pariete in bina quasi cubicula disseccatur, aut si habent, ita habent exiguam, ut memoratu vix digna videatur. Ecce autem cranium digito ostenderem, si in museo adesses meo, amice Lector, quod & futuram illam insignem, & cavernulas illas ita notabiles habet, ut vix in quoquam majores reperiantur.

E converso vidi ego in Nosocomio Amstelodamensi, sed quia sepulturæ mandatum est, ostendere non possum, caput, quod tam futurâ istâ frontali, quàm cavernâ, de qua sermo, carebat: si quibus Anatomicorum hæc talia oblata fuerint, non dubito quin hisce naturæ exorbitantibus varietatibus, quæ ludum suum ludere est pertinax, mecum admirabundi oblectentur; qui non viderunt, hinc discere possunt, quanta sit ubique lascivientis matris nostræ communis petulantia.

OBSERVATIO LXIV.

Imaginationis prodigium.

Vires imaginationis, cum ab aliis, tum à Doctissimo Thoma Fieno libello super ea re edito, satis decantatæ jam fuerunt: ne tamen anicularum fabulæ esse videantur posteris, quæ à majoribus nostris tam admirabilia referuntur, identidem quædam narranda sunt, quæ per singulas ætates accidunt, ut fides habeatur iis, quæ aliàs fidem superare videntur.

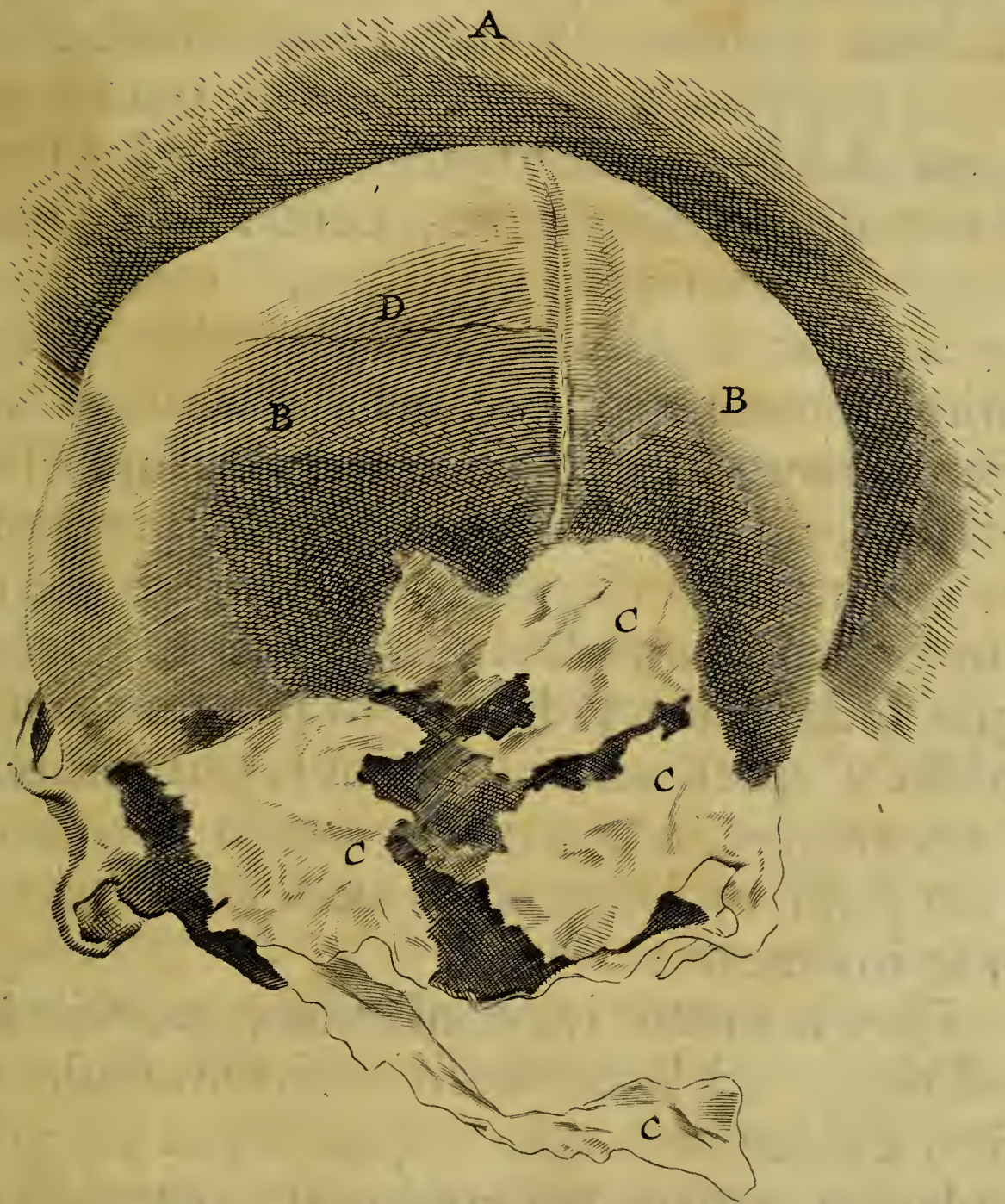
Filia præterpropter tres annos nata, cujus mater jam septem menses & dimidium gestabat uterum, imprudens per valvas supernè prolabitur in caput: advocatur Chirurgus, qui post artis suæ tentamina, os occipitis confractum esse pronuntiat; hoc quasi fulmine icta mater, ita percellitur, ut post octo dies infantem edat in lucem, vitâ, & toto occipitis osse carentem: loco ossis visebantur quædam pelliculæ dilaceratæ & divulsæ ab invicem.

Dic, Oedipe, os illud quâ vi sublatum, quem in locum translatum fuit? nulla imaginatio vim hanc suam imaginari, nullus intellectus intelligere potest. Nos quod factum est narramus, quâ fiat juxta cum omnibus ignorare nos fatemur.

Tabula xx. ad Observationem LXIV. cranium,
quod loco occipitis pelliculas quasdam
habebat, ostendens.

- A. *Cranium fœtus abortivi à posteriori parte vi-*
sendum.
B. B. *Ossa parietaria.*
C. C. C. C. *Pellicula quasi dilaceratæ undique de-*
pendentes loco ossis occipitis.
D. *Fissura in ossa parietario.*

OBSERVATIO LXV.

Varia in puero duorum annorum observanda.

CORDI suos esse morbos, eosque tam similes organicos, quàm communes, uti confessione omnium constat, ita certum est tres illos, qui syncope, palpitatione cordis, & virium debilitate censentur penè solos medicantis consilium admittere, ceteri enim citiùs extinguunt hominem, quàm possit aut de morbo queri, aut medicaminis usum adhibere: nihilo minus tamen ego, qui per Anatomiam non tantùm quomodo ægri curentur vitâ superstite, sed etiam quid in vita jam defunctis præter morem reperiatur, perscrutor, ut materia suppeditetur curiosis considerandi, an fortè quid ex iis, quæ facta fuisse vident, in jam mortuis, elici possit, quod ad viventium faciat salutem, hîc commemorabo, quid in puero duorum annorum mihi 11 Decembris anni M. DC. LXVIII. oblato invenerim.

Erat is macie ita confectus, ut vix hæreret ossibus, ad latus sinistrum in musculo mastoideo exulceratio erat, quæ usque ad ipsam jugularem venam penetraverat, eamque corrodendo sic extenuaverat, ut puris subtilior materia percolasse per eam videretur: non exiguam namque ejus copiam sanguini permistam in dextro cordis ventriculo, corde aliàs sano &

inte-

integro inveni, quàm, ut dixi, transcolatione
 eò pervenisse suspicatus sum, sed unde puris
 ejusdem crassiusculi benè cocti copia, item magna
 è regione in dextro latere ad eundem muscu-
 lum, intus & foris sanum penetraverit, ego di-
 vinando assequi non potui: proinde aliis hoc
 considerandum relinquens, dicam quæ in hoc
 subjecto curioso cultro nostro anatomico præ-
 terea occurrerint. Lien induratus erat & magnus;
 pendeat enim uncias septem & tres unciaë quar-
 tas: hepar contra consumpto ferè parenchyma-
 te non nisi quinque uncias & quadrantem pon-
 derabat: biliosâ id plenum erat materiâ, quæ
 propter obstructionem ductûs communis in il-
 lud redundaverat; bilis interim drachmas un-
 decim (magnum pro ea ætate pondus) exæqua-
 bat. Pancreas magnum erat & scyrrosum, quod
 in chronicis morbis sæpe contingere observavi.
 Succus ejus tam acidus, ut in duodeno bili ad-
 mistus, tamen adhuc insigniter eum saporem re-
 tineret; hac aciditate suâ ita ventriculum & in-
 testina perederat, ut dum inflare ea vellem ad
 minimam distentionem rumperentur, non im-
 meritò igitur Vir Clarissimus Franciscus de le
 Boe Sylvius in praxi sua plurimorum morbo-
 rum causas refert ad hanc succi illius acidita-
 tem.

OBSERVATIO LXVI.

Pueri præ pinguedine nimia extincti Anatomia.

MAcie confectum vidimus & examinavimus puerum biennalem; examinemus nunc pinguiculum & crassiusculum medio anno seniore, qui oblatus fuit xxv. Novembris ejusdem anni, & nescio an alio morbo, quàm nimiam pinguedinis abundantiam obierat. Vidi candelam non raro nimiam suam pinguedine extingui, præsertim dum flamma ellychnii exigua debilior erat, quàm ut affluentis sevi absumeret copiam: idem hic factum; si affirmem; omnes corporis partes sanæ & integræ, sed pinguedine undique obrutæ, meæ suffragabuntur sententiæ; si enim pueri exterius pellem tangeres, indicem usque ad primi articuli finem imprimebas: interiùs autem exiles musculos pinguedo copiosa circumdabat & abscondebatur. Aperto thorace, cor abesse sacerdotum veterum quispiam, qui eam ratione populo imponebant, exclamasset: latebat enim ita pinguedine obvolutum, ut non appareret, hodieque à me servatum sub eadem pinguedine delitescit, uti & pericardium, cujus membrana vix conspiciatur. Inferior venter viscera omnia sana, sed omnia vix semestris pueri magnitudinem exæquantia dabat, ita erant omnia una pinguedo; omentum & mesenterium adeps pura. Cum cerebro autem flaccido ventriculis inclusa erat aqua
infi-

insipida; plexus choroides obsessus hydatidibus, quarum una ad nucis avellanæ excreverat magnitudinem. Ossium tota compages nec formâ, nec magnitudine usquam desciscit à pueri perfectissimè sani minimeque monströsi ossibus.

OBSERVATIO LXVII.

Multiformis calculorum varietas.

CAlculo aut lapide laborare plurimos mortales, etsi inter ceteras naturæ nostræ deplorandum sit miserias; attamen inter observatu digna, aut sanandorum morborum prodigia recensendum non est: inter quæ meritò reponetur, quod Joanna quædam Nicolai, femina ætate adhuc vegeta, post ingentes dolores, tandem cruciatibus penè intolerabilibus enixa est hunc, quem appinxi, lapideum fœtum, substantiâ durissimum, æquantem pondere uncias tres, & totidem uncix partes: longitudine, digiti minoris extensionem; latitudine, digitos transversos fere tres; duos autem crassitie: occupaverat ille longitudine suâ vesicæ latitudinem, quod indicant binæ utrimque foveæ, quas urina decurrendo excavaverat; dumque casu, nescio quo, tempore quodam verteretur, ut longitudo ejus deorsum vergeret; stimulatâ naturâ tum pondere jam orificium vesicæ premente, tum aliunde propter virium integritatem, & urinæ retentæ abundantiam auxiliantibus aliis copiis; tandem sine Chirurgiæ subsidio

dio exclusit hunc, quem describo, lapidem, feminaque sana & integra sine ullo circa vesicam, aut meatum urinarium incommodo etiamnum vivit, aliquot jam annis post stupendam hanc à lapide tanto liberationem.

Non æquè feliciter cessit alteri, cui post mortem excidi lapillum hunc nigrum ex ureteribus, quibus impactus, propter inæqualitatem substantiæ elabi non poterat, atque ita hominem miserè interemit; præter magnitudinem (pendebat scrupulum cum dimidio) ea in parte stupendam, color ejus nigerrimus, & substantia ad tophi similitudinem accedens, eum fecerant dignum, quem hîc repræsentandum curarem.

Uti & tertium eâdem tophum referente substantiâ, scrupuli pondere, quem vir post aliquot hebdomadam vel dictu, vel cogitatu horrendos dolores tandem in lucem edidit. Cui qui adjacet, eum puer quadriennis peperit, obstetricante cultro chirurgico, qui penem diffindendo viam ei laxiorem reddidit.

Per transennam hîc annotabo sæpe in ureteribus inventos à me esse, credo etiam ab aliis, lapillos minusculos quosdam parietibus adhærentes, qui viam aliis transeuntibus occludunt, & vehementer, ab iis tacti, augent hominis eo morbi genere afflicti cruciatus.

Tabula XXI. ad Observationem LXVII. varios
exhibet lapides.

FIGURA I.

Delineat lapidem magnitudinis stupendæ
sponte emissum.

A. Lapis pendens tres uncias, & totidem uncia partes.
B. B. Foveæ ab urina decurrente excavatæ.

FIGURA II.

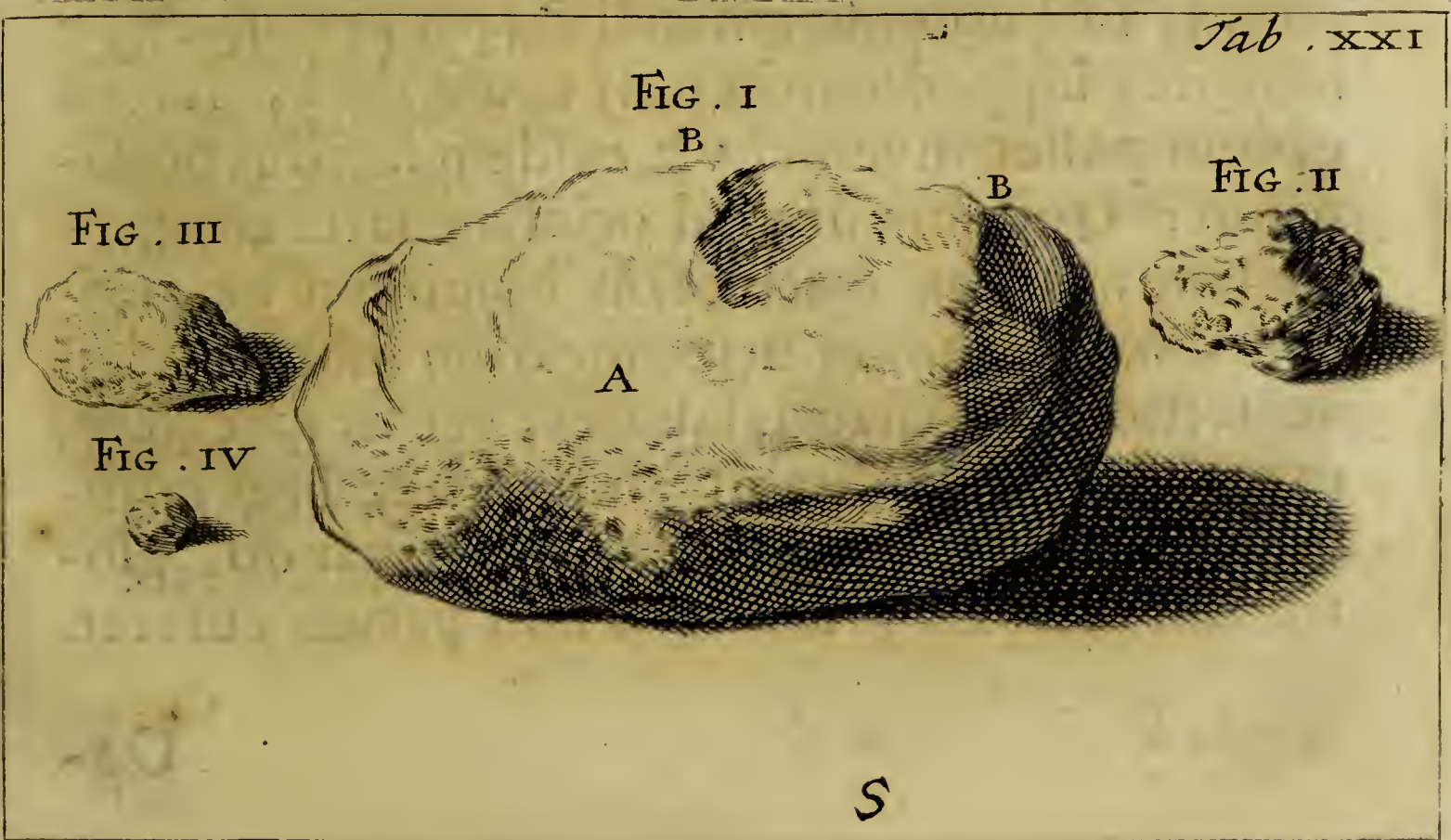
Lapis est niger, pendens scrupulum cum dimidiq
tophi formâ, ex ureteribus exsectus.

FIGURA III.

Lapis scrupuli magnitudine à viro ejectus.

FIGURA IV.

Lapillus, qui hærens in pueri pene, cultro inde
exsectus est.

OBSERVATIO LXVIII.

*Ductus salivalis aberrans fistularum insanabilium
sæpe causa.*

QUOS ductus salivales curiosa Doctissimi D. Nicolai Stenonis seculo nostro manifestavit industria, mihi in vitulo dierum quatuordecim perscrutanti, quod in eo sese animali clariùs, quàm in homine ostendant, quiddam occurrit, quod observasse non pigebit Chirurgos, dum aliquando circa tumorum expugnandorum contumaciam nequicquam suam ludunt operam.

Deflexerat enim ductus ille, (cujus radices parotis conglomerata, quique ostium suum in buccis reperiens, ibi sese exonerat) versus laryngem, ibique humoris sui, qui ore excipi solet, exitum non inveniens, tumorem ingentem excitaverat lentâ materiâ redundantem. An non hæc fistularum, ad stuporem mortalium perpetuos usque humores suppeditantium ut causa dici, ita ex eadem posset inveniri via easdem faciliùs perfandandi? Quisquis non ad otiosam naturæ cognitionem, sed ad fructuosam hominum curationem, vel lectionum anatomicarum subis fastidia, vel sectionum exhauris labores, age sis speculari, experire, suppeditabit aliquid hæc brevis observatio, quod ab aliis derelicta sanando, gloriæ tibi multum, utilitatis non parum adferet.

OBSERVATIO LXIX.

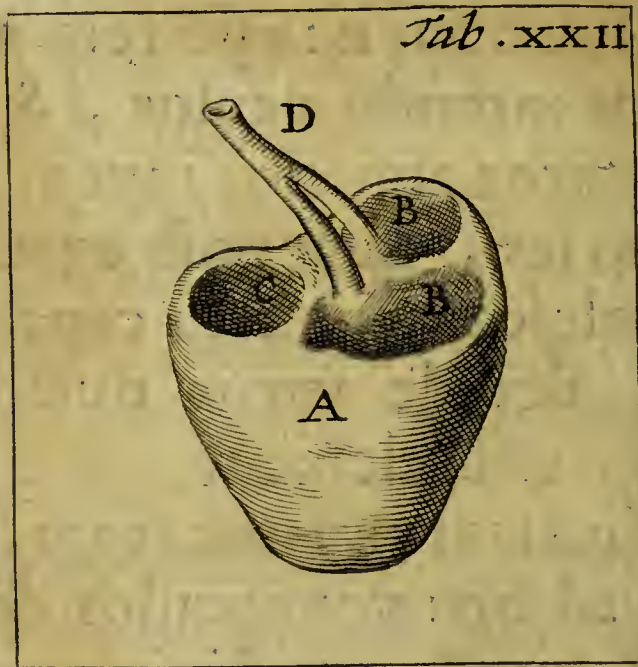
Cor triplici ventriculo præditum.

Nona Maji anno M. DC. LXVIII. infans, qui non nisi tribus mensibus communem mortalibus hauserat lucem, ut tum præmaturæ in illo mortis causam, tum certas conservandæ in aliis vitæ rationes indagarem, cultro nostro anatomico subjectus fuit. Ac dum in alia intentus temere venam cavam, vicinaque ei & vasa & ductus discidissem, ecce tibi cor triplici distinctum ventriculo occurrit: ego rem miram admiratus, curiosos intendo oculos, & in duobus, quos ideo dexteros appello, invenio singulas arterias pulmonarias, quæ post egressum ex istis ventriculis coalescentes, uno canali sanguinem in pulmones, deinde variis ductibus per eos dispergendum, effundebant.

An per duplicatam venam cavam, an quo alio modo sanguis ad hos ventriculos deductus fuerit, me latet; quod, uti dixi, non exspectans tantam rei novitatem, ea vasa jam corrupta, ad speculationem accuratam revocare non poteram: potui tamen, quod & feci, cor ipsum ad perpetuam rei memoriam perpetuò visendum, incorruptione, quâ cetera musei mei cimelia, donare.

Tabula XXI. ad Observationem LXIX. cor triplici ventriculo præditum ostendit.

- A. Cor triplici præditum ventriculo.
 B. B. Duo dextri cordis ventriculi.
 C. Sinister ventriculus.
 D. Arteria pulmonaria ex utroque dextro ventriculo prodiens.

OBSERVATIO LXX.

Capitis vulnera incertæ judicationis.

NON aliâ re magis deludi tum Medicos, tum Chirurgos, quam capitis vulneribus ita notum, ut nullus ignoret, inde exortum proverbium; capitis vulnera lenia sæpe videri cum sint periculofissima, & quæ fatalia apparent, omni subinde carere periculo. Confirmavit hoc mihi miserabile pueri novennis fatum. Is præceps in caput ceciderat, inde domum delatus maximis cœpit urgeri capitis doloribus: facies & caput totum paulatim intumescere, ipse febre continuâ laborare, postea excæcari, ac tandem debilitatis paulatim nervis omnibus torpere membris, ac postremò apoplexiâ enecari. Chirurgis interim nullam in osse fissuram animadvertentibus, ubi defuncti jam doloribus, & vitâ caput aperio: accuratiùs licuit contemplari, quid intus latuerit mali. Detractâ itaque cute ex capite statim plurimum effluxit aquæ, circa temporales arterias hydatides repertæ quamplurimæ, quarum pars incrassatis humoribus atheromata, pars steatomata, & quædam etiam melicerides referebant, variè secundùm varias circumstantias inspissatis humoribus; quod mihi circa venas in hepate, ceterasque corporis partes sæpius contigisse visum est, sed circa arterias, præterquam in hoc puero, hætenus nunquam: prosequens autem

curiosius indagacionem, in dextro osse temporum fissuram inveni exiguam. Dissecto autem cranio nulla in meningibus sese obtulit inflammatio, sed aquæ tantillum in cerebro substantiâ planè flaccido: nervi autem optici maximè labefactati debito crassiore induerant spissitudinem, & ita erant fragiles, ut ad manuum contactum dissolverentur. Atque ista narraſſe, ut reperi, hoc loco suffecerit, Anatomia enim oculis, quæ gesta sunt repræſentat, curiosis indagatoribus suppeditans contemplationis, & porro variarum sententiarum materiam, quarum ego liberum omnibus & apertum campum relinquo.

OBSERVATIO LXXI.

Epilepsia periodica.

Fatigavit majores nostros, quotquot labores suos hominum ſanitati procurandæ consecra-
verunt, omnes, & etiamnum fatigat ille febrium proprietas, quod ita certis intervallis redeant, tanquam si ad condictum citatæ tempus mulctandam suam, vel absentiam, vel tarditatem vererentur. Invenit non pauca, quæ hætenus latebant conspirans in Medicinæ studium temporum nostrorum industria, qua in parte mirum in modum excellit Anglorum illud præstantissimum collegium: hujusce tamen rei rationem nemo, quod sciam, hætenus eam reddidit, cui mens humana acquiesceret. Quid ego? nescio, an mi-
nuam,

nuam, an augebo difficultatem, dum statos illos recurfus non tantum in febris, in mania, &, mirum! in dentium doloribus, sed etiam in epilepsia observatos esse à peccante natura observo. In puella id factum annos nata decem & septem, hæc subsistente menstruorum fluxu suffocationibus uteri gravissimis laborare primùm, deinde augefcente quotidie malo, epilepsiâ corripit cœpit vehementissimâ, quæ tertio singulis diebus eam assiliebat, horâ nimirum septimâ matutinâ, & decimâ, atque iterum sub noctem horâ octavâ, quæ tempora integro anni vertentis spatio, ita servavit accuratè, ut nullæ ad horam certam conductæ operæ temporis sui rationem habere possint magis exactam. Sentiebat autem morbum per dextrum crus, uti aiebat, sursum ascendere, quod mitigato deinde malo adhibitis ligaturis, primùm aliquamdiu retardari poterat, deinde etiam, ne ad caput ascenderet, prorsus impediti: jamque sanitati suæ pristinæ restituta valet & vivit, nam sic, ut antea valere, vivere non erat, sed perpetuò cum mortis satellitibus conflictari.

OBSERVATIO LXXII.

*Pulmones costis adhærentes sine dyspnœæ, aut
phthiseos symptomatibus.*

Riolanus* de pulmonis ad costas adhæfione dis-
sputans, hæc colligatio, inquit, si ampla &
arcta fuerit, ita ut pulmo costis immediatè adhæ-
reat, molestam dyspnœam etiam in sanis hominibus
adfert. Huic ex adverso occurrit Nicolaus Mas-
sa, & affirmat, istam cohærentiam pulmonum cum
pleura cordi utilem esse, ne pulmonum mole prema-
tur, nec ullam spirandi difficultatem adferre. Non
intervenio huic liti, ut arbiter, aut conciliator,
multo eam minus intendo facerè meam: sed hi-
storiam narro, quæ an parti alterutri faveat, Le-
ctor tu ipse dispice, & audi.

Quatuor annorum puella febre continuâ ex-
tincta erat. Hæc curiositati nostræ anatomicæ
post mortem immolata, pulmones exhibuit co-
stis & sterno firmissimè adhærentes, multis locis
duros, multis pure fluentes, & utraque parte,
quod rariùs occurrit, pure repletos. Pericardium
panni lanei crassitie nigricantem cordis circum-
dabat substantiam. Interim hæc neque dyspnœâ,
neque tussiculâ ullâ, neque phthiseos specie la-
boraverat; reliquo enim corporis habitu benè
constituta carne solidâ & pingui erat. Quid vis
Riolane, quid tu Massa? ecquid hæc puella po-
terit

* *Anthrop. lib. 3. cap. II.*

terit tantas inter vos cernere lites? Ego addo plurimos me in hacce nostra Hollandia secuisse, qui pulmones alterâ parte habebant exulceratos; raros, qui utrâque; qui tussi, aut dyspnœâ laborant, non adeò multos.

OBSERVATIO LXXIII.

Pseudopolypi.

Ignoscent mihi, spero, Tulpius, Bartholinus; consecrata jam propter medicam scientiam immortalitati nomina, quod eos non venerer ut numina, audeamque clarissimâ doctus experientiâ adverstari.

Polypum cordis, aortæ, & quarum non partium illi nobis proferunt, & porrò vidisse asserunt: viderunt ii viri, quod vidisse se dicunt, nec in eos cadit vanitatis, vel mendacii ulla suspicio; sed polypum id cordis, aut aliarum partium esse, quo vivi afflicti fuerint, in eo quàm erraverint, non tantùm dicere possum, sed etiam ostendere. Servo enim ejusmodi, quos ipsi vocant, polypos, ex variis partibus collectos: nihil enim aliud sunt, quàm sanguis, qui post animalium mortem refrigeratus & grumofus, durusque redditus, ex corde, hepate, & ceteris partibus extrahitur, in varios ramos divisus, prout ibi in cavitatibus variis hæsit, qui polypodium ita similis est, ut primâ fronte prorsus idem appareat: sed cùm ego similem polypum

in animalibus formare possim, quoties libuerit: non ægrè ferent viri isti, quos ante laudavi, me hîc admonere ceteros, ne propter authoritatem eorum labantur in errorem, putentque id morbi genus adfuisse vivis, cujus in mortuis orta est aliqua similitudo ex concreto in variis cavernulis sanguine: is autem concrefcit per admixtionem peccantis cujusdam acidi humoris; quod experientia tuis ipsa exhibebit oculis, si cani vivo venam secueris, eique spiritum vitrioli infuderis; coagulabitur enim continuò sanguis, & qualem in putatitiis illis polypis animadvertimus, concipiet duritiem.

Tabula xxiii. ab Observatione in lxxiii. pseudopolypos varios exhibet, & quidem.

F I G U R A I.

Pseudopolypum arteriæ venosæ.

F I G U R A II.

Hepatis.

F I G U R A III.

Dexteri ventriculi cordis.

FIG. I

FIG. III

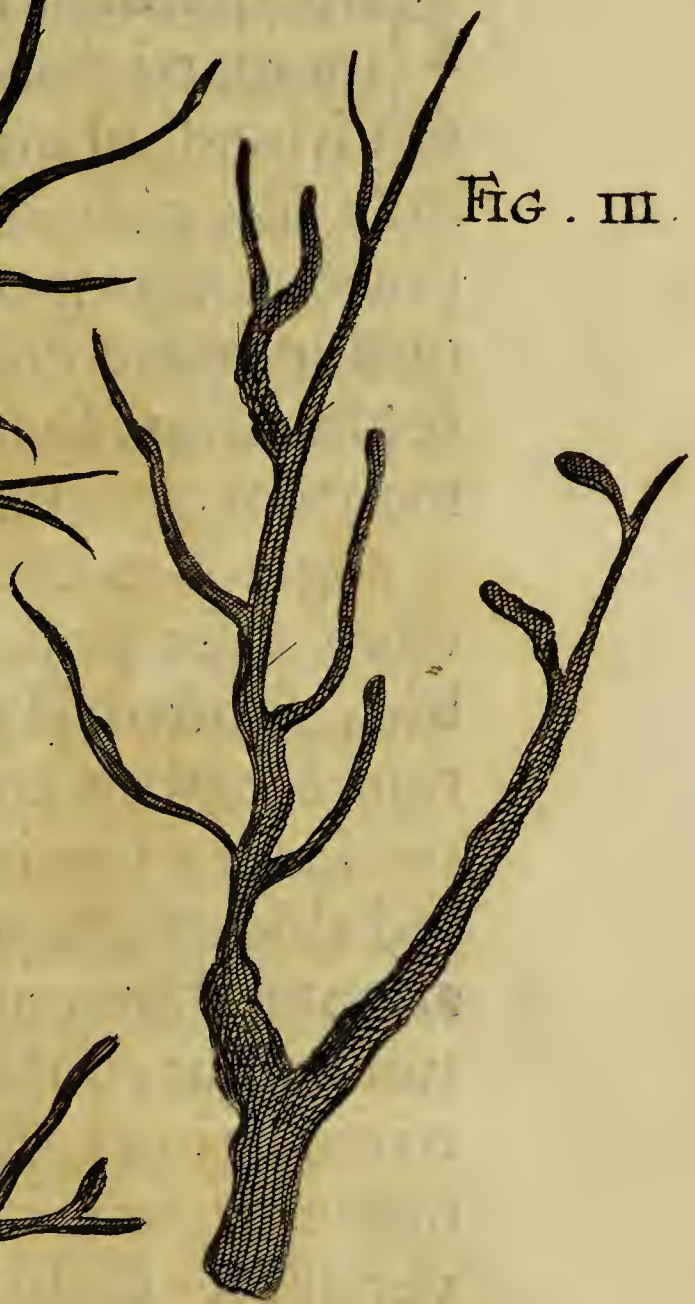
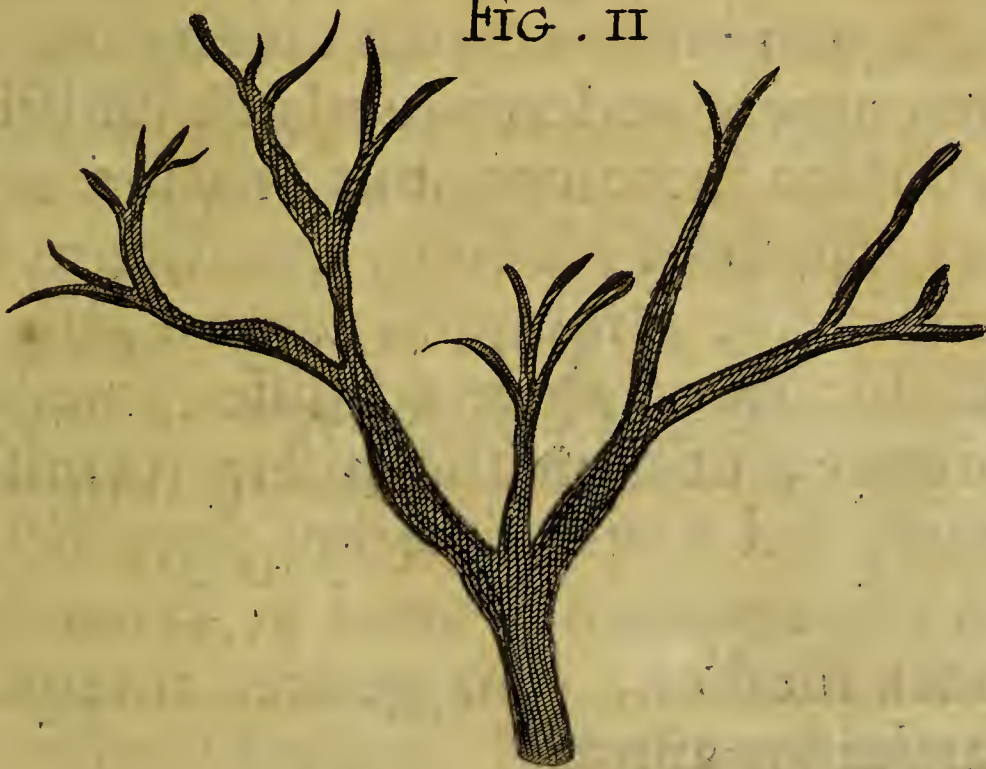

FIG. II

O B S E R V A T I O LXXIV.

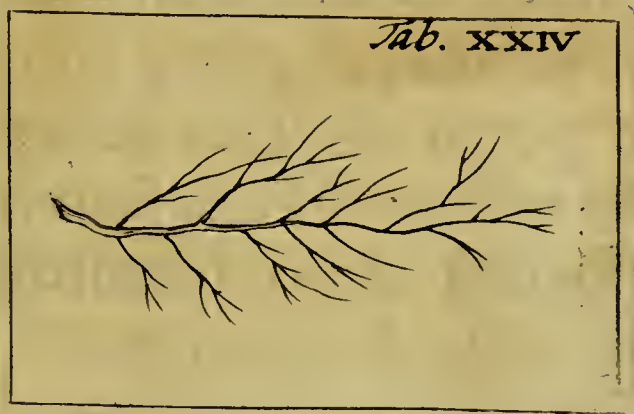
Mulier bronchocele præfocata.

Filia quædam earum, quæ religioso proposito
 ita matrimonium abominantur, ut nunquam
 se viro copulandas voto astringant, & eâ, quam
 inde sibi pariunt molestiâ, Deo se obsequium
 præstare arbitrantur, bronchocele laboraverat,
 quæ in parte colli anteriore enata, trium circi-
 ter mensium spatio ita excreverat, ut longè ante
 mentum prominere, miseramque tam præcipi-
 ti augmento enecaverat. Nobis quomodo id fa-
 ctum esset post mortem inquirentibus, tumor
 hic, substantiâ glandulosus, visus est ita aspe-
 ram arteriam colli vertebra appressisse, ut inde
 præfocata fuerit: quod quia non mihi tantum,
 sed aliis etiam præsentibus rarum videbatur, hîc
 annotandum putavi, ne lenti nimis in similibus
 tumoribus, subitò incrementibus, naturæ arbi-
 trium otiosi expectent Medici; præstiterat hîc
 humores imminuisse, reliquias eorum aliò di-
 vertisse, & localibus ægræ adfuisse remediis,
 quàm permittere, ut monialis misera ita miserè
 strangularetur; sed hæc Epimethei sunt dictata
 post feralem rei eventum, quod si Promethei
 essemus omnes Medici, quis periret antequam
 Nestoreos attigisset annos?

OBSERVATIO LXXV.

Ductus pancreaticus fœtus parenchymate denudatus.

Quid, inquis, iterum oculis nostris rari sub-
 cis, quid adfers auribus? nihil quicquam,
 nisi quod vides, *μικρόν τι* & exile. Quid ergo est?
 nihil est, nisi exutus omni parenchymate suo du-
 ctus pancreaticus fœtûs cujusdam, qui novem
 jam mensibus in utero communem mortalibus
 auram haurire, lucem videre speraverat. Frustra:
 non vidit, non hausit. Denatus enim, antequam
 natus, ac cadaverculum ad me delatum cùm ef-
 fet; non tantùm curiositati meæ in tantillo per-
 scrutando corpusculo satisfecit, sed etiam cupi-
 dinem ingessit, frustra quæsitum ab aliis, quod
 ipsi fatentur, ductum pancreaticum in fœtu re-
 periendi; reperi, parenchymate suo exui, ser-
 vavi, & tibi, aliisque, quos horum talium capit

curiositas, depinxi. Nisi aliquid esset, eum osten-
 dere posse, bis operam perdidissent, qui se fru-
 stra quæsisse ipsi confitentur.

OBSERVATIO LXXVI.

Testiculi canis in unum coaliti.

DUo in cane, quem, quia ægrotabat, examinandum cultro anatomico subjeceram, notavi; vel quia extraordinaria erant, vel quod nihil repugnet, ea in hominibus posse occurrere. Ei scrotum erat quadruplo majus, quàm paris magnitudinis canibus solet natura concedere; atque in eo testiculus unicus naturalem magnitudinem longissimè excedens; videbatur quidem duplex fuisse, quod gemini epididymi, & vasa deferentia item geminata testabantur, sed jam in unam concreverant. Altera admirationis meæ, & fortasse morbi causa, erat, mesenterium ita glandulis conglobatis refertum, ut non nisi unum corpus glandulosum videretur.

Hæc vidi, sed quia nec mutum animal de doloribus suis conqueri potuit, nec mihi contigit symptomata morbi ejus antea contemplari, nihil prudenter potui ulterius super his ratiocinari, quod usui esse possit ad homines sanandos, quem finem spectat omnis hæc nostra in aliis animalibus disseccandis diligentia.

OBSERVATIO LXXVII.

Hepatis subita colliquatio.

DUm in corona Medicorum Amstelodami se-
 caretur femina, quæ in nosocomio miseras
 suas unà cum mortalitate deposuerat, vidimus
 omentum ita sursum ascendisse, ut hepatic fol-
 liculo fellis firmissimè adhæreret, & utrumque
 sic obtegeret, ut folliculus nullo modo, illud vix
 appareret. Erat præterea hepar durum & albi-
 cans, quod scissum sanguinem nullum, sed in-
 gentem emittebat fœtorem; tota enim substan-
 tia ejus erat corruptissima: de qua hepatis cor-
 ruptione, ne fortè ea imponat Medicis existi-
 mantibus, dum eam in cadavere inveniunt, ho-
 minem istum diuturnâ illius tabe laboravisse; ad-
 do me tertio in equis aliis atque aliis, qui concu-
 tato nimis cursu, ut sæpè contigit, extincti erant,
 eodem quo conciderant die, hepar vidisse ita
 fœtidum, itaque putrefactum, ut nec parenchy-
 matis partes cohærerent, & naribus eam affla-
 rent mephitim, quæ vel constantissimum exani-
 maret: atqui fuerant equi isti valetudine inte-
 grâ, fortes, bene pasti, bonam præ se ferentes
 corporis habitudinem; unde colligere licet, vi-
 scus hoc ita subitæ obnoxium esse colliquationi,
 ut brevissimo temporis spatio crasim omnem
 suam possit amittere.

OBSERVATIO LXXVIII.

Lapis in corde repertus.

PUella undecim annos nata vehementer de anxietate & angustia quadam circa regionem cordis querebatur: ubi mors eam doloribus liberaverat, curiosè in causam horum & mortis inquirens, reperi in corde lapillum ejus, quem in figura notavi formæ & magnitudinis, ponderis granorum XIV; colore autem & reliquo habitu referentem perfectissimè eum lapidem, quem inter medicamenta rariora ex India asportant, & Bezoardicum dicunt. Notet Lector cu-

riofus, contra ac sentiebat Galenus, jam indefessa Anatomicorum indagatione in corde non unum reperiri tumoris genus; imò glandulas carnem, ossa, pinguedinem, & interdum ulcera; ut observat Civitatis nostræ & Medicinæ lumen Nicolaus * Tulpius, quo testimonio jam locus hujus calculi est probatus. De formæ autem similitudine cum Bezoardico lapide idem accuratissimus Observator † dicit viginti novem calculos

* *Observ.* 27. *lib.* 1. † *Lib.* 3. *obs.* 4.

culos in una Senatoris Amstelodamensis vesica repertos formâ, glabritie ac levitate ita prope accedentes ad lapidem Bezoardicum, quem fert India orientalis, ut facilè, vel oculatissimo imposuissent aromatario. Interim notetur & hoc, in omnibus fere corporis partibus reperiri lapides, rarissimos tamen repertos esse, in corde qui repererint.

OBSERVATIO LXXIX.

Vermes varii.

IN unam massam hîc congeram varias, quæ occurrerunt circa vermes notatu dignæ observationes: inter quas mirandum satis, quod inter quatuor primos, quos unquam fecui canes, tres occurrerint, qui renum alterum habebant corruptum majoremque solito, quem dum aperio, parenchyma nullum, sed vermes binos, majorem alterum rubrum colore, qui ulnam nostratam longitudine excedebat, crassitudine æquabat pennam anserinam; alterum minorem minusque crassum, nec colore tam saturato præditum; uterque autem à capite ad usque caudam albam substantiam instar intestini recto filo deductam habebat, quæ manum extrahentem facilè sequebatur. Hi vermes in se convoluti totam renis capacitatem impleverant, de quibus plura non dico, quòd eos plurimis non dubitem Anatomicis occurrisse, cùm ter illos in quatuor, ut dixi, sub-

V

jectis

jectis viderim ; postea tamen inter tot, quos secui canes nunquam amplius occurrerunt. Sed occurrit in altero videre intestina à duodeno usque ad rectum ita oppleta vermibus digiti auricularis longitudine, ut excrementis nullus esset relictus locus, nec quicquam inesset præter mucosam substantiam iis permistam animalculis. Imò fœtus cujusdam humani intestina semel inveni vermibus exiguis, qui vix acûs aciem magnitudine excedebant, ita scatentia, ut nihil in illis præter hos conspiceretur ; manifesta tamen dabant in tanta parvitate vitæ indicia, quales sæpè apparent in caseo, dum ille ex siccitate verminat.

Alterum etiam, quod mirabile visum est, occurrit in fœtu sex mensium & medii, qui ventriculum habebat triplo majorem, quam solent alii, qui tanto tempore lucem vitalem, in uteri materni vitali carcere expectaverunt. In hoc autem tanta ventriculi capacitare membrana, & in illa vermes erant, iis, quibus pueri sæpè laborant, similes. Quis autem non stupeat, eam tam informi animali esse industriam, ut sentiens se per ductus intestinorum facile ejiciendum, ad intestinum cœcum, tanquam ad asylum, refugiat, unde sæpè in hominibus unus aliquis vermis ibi latitans reperitur.

OBSERVATIO LXX.

Mors ab incauta, nimiaque ciborum abstinentia.

PRoborum & peritorum Medicorum consilia si observarent mortales diligentius, ego profectò affirmare ausim fore interdum, ut mitius inter eos sæviret mortalitas. Verùm quod in religione fieri amat, ut eorum, qui non rectè sana consilia accipiunt, in superstitionem erumpat pietas; idem hîc evenire posse, & inde nimiam scrupulositate perniciem peti, unde, si moderata adfuisset prudentia, certa erat speranda salus, quam subjungo, docebit historia.

Juxta Alcmariam degens mulier quædam nobilis, cujus tum libenter nomen proderem, si tam ad familiæ splendorem, quàm ad Medicorum aliorumque instructionem faceret, quod in actionibus ejus observandum propono. Ægrotaverat illa & gravi, & diuturnâ invaletudine, unde cùm laudabili Medicorum solertiâ respirasset, ac penitus convaluisset, hoc ab iis accepit consilii, ut parcius uteretur alimentis, debiliorem enim longâ ægritudine factum ventriculum, quàm ut posset cibos difficilioris concoctionis facile digerere. Avidè illa quidem auribus hausit, sed, quod eventus docuit, mente non satis bene concoxit assumptum consilium. Nihil enim nisi liquida sumebat, pane, carne, omnibusque solidis cibis abstinebat. Unde factum, ut cùm postea his de-

bilitatum conaretur solidis confirmare stomachum; ille iis disuetus gravi afficeretur incommodo, ingestumque omne statim regereret: quo eventu ipsa confirmatam putans, ex Medicorum, ut agebat, consilio, assumptam suam consuetudinem, pergit cibo abstinere, & forbere quotidie liquida, quæ dum tandem debilior quotidie ventriculus etiam respueret, minuit etiam flacidi hujus alimenti quantitatem, nec enim multum ferebat debilis potentia; tandem dum ne jus quidem patienter ferret, carne masticandâ & jure, quod inde exfugebat per anni totius spatium, sustentavit vitam, si languor ille, & illam paulatim, consumens macies, quâ tandem extincta est, non potius mors diuturna, quam vita dicenda est.

Non tamen, quod notandum, ullo laborabat morbo, quem aliquo notares nomine, sed languescebat, & consumpto radicali humore, à vitæ flamma extinguebatur. Sed quid causæ, cur stomachus solidum cibum, & postea etiam juscula ipsa respueret atque regereret? Si quid hîc Anatomia posset suggerere: dicerem pylorum, dum solidiorum ciborum transitu non aperiretur unquam, paulatim concidisse & concrevisse, ut nisi angustissimo foramine liquida ista transmitteret, ac tandem ne liquida quidem, unde & illa ipsa revomebat. Tu si melius quid habes adfer, vel nostræ conjecturæ fave.

OBSERVATIO LXXXI.

*Massa informis per dolores instar parturientis à
vidua castissima in lucem edita?*

SIqua ventre non nihil intumescat virguncula,
continuo in partem deteriorem cadit suspicio;
siqua vidua tantillum distendatur, vix pudori suo
potest consulere apud homines. Habeo tamen,
quo hæc defendam, historiolum; illæ sibi, quan-
tum quidem hinc licet, capiant patrocinium.
Vidua quædam nomen suum & famam, honestè
vivendi egregiè tuita hætenus, posthumum edi-
derat: post partum diu adversâ valetudine usa,
tandem visa tumidiore pondus aliquod circum-
ferre ventre; hinc conversi in eam oculi, & au-
ditæ voces: hem, hæc illa est ægritudo, hic mor-
bus viduæ: & verò tumor adeo increvit, ut etiam
prudentibus & amicis ejus admirantibus, nescio
quid vel pudoris incuteret, vel doloris adferret;
quæ augebantur omnia, cum ingruentibus quasi
parturientis doloribus obstetrix accersitur: illa
sibi optimè conscia, puerum proditurum negat,
esse tamen quod se non secus ac puer, qui in lu-
cem moliretur iter (pepererat enim, ut dixi) pre-
meret: tandem post varia uteri luctamina prodit
massa quædam informis, sive illa fuerit reliquum
ex secundinis quippiam, cui aliæ immunditiæ
adhæserant, sive nova quædam in utero congre-
gatio. Illa certè ejecto onere optimè valuit, &

quod nihil sequeretur eorum, quæ partum, aut abortum solent comitari famam apud suos integram retinuit. Posset in moralibus sæpe, in Politicis aliquando usui venire hæc observatio, Medicis certè & obstetricibus non erit prorsus inutilis, ideo non putavi prætereundam.

OBSERVATIO LXXXII.

Impedita bilis à sanguine separatio multorum malorum origo.

CURIOSITATI nostræ, & verò superstitum utilitati sæpius obest nimia quorundam circa vitâ defunctos reverentia dicam, an superstitio? Id mihi non sine aliqua molestia contigit, in femina quadam, quæ per septem vel octo, ut memorabat annos, vix unquam sine medicamento fæces deposuerat, vel si quando sponte suâ postingentes conatus deponeret, albida illa erant; quibus verò medicina tulerat auxilium iisdem & coloris sui tincturam, & suspicionem dabat, non satis bilem à sanguine separari: augebant hanc pustulæ rubræ per totum corpus, sed maximè circa regionem hepatis, cum insigni dolore diffusæ: durities etiam hepatis se extrinsecus tactui objiciebat; tandem tabes cum febre hæctica miserimum tot miseriarum finem attulit.

Avebam ego more meo, tot morborum causam penitiùs inspicere & scrutari, numquid in hoc emarcido, & tot morbis enecto corpore inve-

niretur, quod adhuc cum mortalitate sua confligentibus possit esse subsidio: sed nihil impetrare potui, quàm ut obiter hepar inspicerem, quòd contenderem ibi latere totius mali originem; & latebat. Nam ipsum erat durum, & folliculum fellis exhibebat in sese collapsum, & fere totum consumptum; haud dubiè causam tam difficilium initio secessuum, postea ex permistione bilis cum sanguine dolorificarum pustularum originem. Quid ulterius perniciosus hic fons noxiorum rivulorum per viscera diffuderit, ut dixi, inquirere per nimiam cognatorum misericordiam sum prohibitus; agebant fatis illam exhaustisse miseriarum, veriti credo, ne innocens anatomes gladiolus aliquid adhuc inferret doloris: interim concludendum nobis reliquit, quandoquidem permixtio humorum importuna, tantùm corporibus creet incommodi, diligentem Medicis adhibendam curam, ut comoda semper fiat separatio, maximè bilis, cui separandæ, præter folliculum fellis, tot fabricata est natura sagax alia instrumenta.

OBSERVATIO LXXVIII.

Cor non uno morbo laborans.

ETiam calculo cor laborare jam vidimus, quod & morbis afficiatur aliis, jam confirmemus. Testabitur id puellæ quadrimestris à me XVII. Martii anni M. DC. LXVIII. exsectum corculum: quod totâ substantiâ suâ inveni præter morem flaccidum, in mucrone gravatum excrefcentiâ quadam, quæ colore variegato carcinomatis naturam induisse videbatur: præterea circa eam partem ubi arteria magna exoritur, vesicula propendebat, duplici tunicâ instar ipsius arteriæ prædita, in qua succus continebatur amaritudinem aliquam resipiens: hanc inflatam unâ cum ipso corde asservo. Figura autem tum cordis, tum vesiculæ appendentis, atque ipsius excrefcentiæ hîc datur oculis conspicua, ut opus non sit eam verbis depingere: hoc potiùs rogare lubet, cùm * Plinius dicat, *ceteris corruptis, vitalitas in corde durat*, quomodo in corde, tam multis modis corrupto, durare potuerit quatuor mensium vitalitas, præter id tempus, quo vixit in utero.

* *Lib. II. cap. 37.*

Tabula xxvi. ad Observationem lxxxiii. cor
puellæ quadrimestris præternaturale exhibet.

A. Cor.

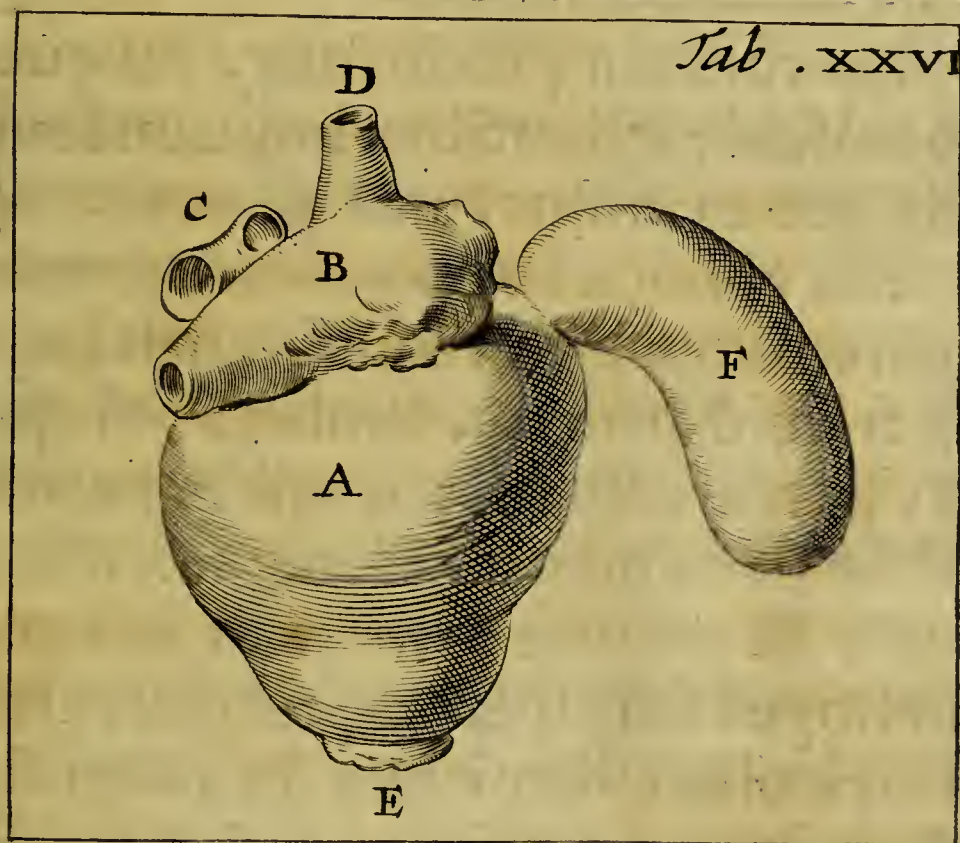
B. Dextra auricula cordis.

C. Vena pulmonaria.

D. Vena cava ascendens.

E. Excrecencia circa mucronem.

F. Vesicula propendens circa arteriæ magnæ exor-
tum.

OBSERVATIO LXXXIV.

*Pili floccique devorati maximè incommodant
ventriculo.*

VIsæ fortassis sunt multis, non tamen sat notæ omnibus pilæ istæ pilosæ, quæ subinde reperiuntur in vaccarum ventriculis. De quibus, quòd nos cautelæ cujusdam admoneant, ad tuendam sanitatem apprime necessariæ, & præterea superstitione quadam anili liberare possint homines, non satis in rerum natura versatos, & omnia, quæ non intelligunt, ad genios sive bonos, sive malos referentes; hîc utile judicavi breviter mentionem facere.

Ut avibus rostrum productius, ita quadrupedibus promuscide carentibus linguam longiorem datam esse pro manibus, qui diceret, oratione uteretur non abhorrente ab eorum consuetudine. Videmus enim ea circumferentia caput toto corpore, si quid pruriat, lambere; si quid sordidum sit, purgare linguâ: quod cum boum generi maximè sit familiare, idemque villis sit præditum fluxis & caducis, fit, ut vaccæ sæpius lambendo linguâ suâ asperiore corpus, attrahant, & in ventriculum demittant crinium suorum, vel potius villorum copiam; qui cùm digestivæ concoctricique facultati nullatenus obediant, fit sæpe, ut ventriculi lateribus adhærescant, ibique naturâ quantum potest sese superfluis & concoctio-

coctionem impredientibus exonerante, magna congregetur paulatim copia, quæ in pilæ conformetur rotunditatem, & in talem duritiem, ut vix cuneis diffindas, & ubi diffideris, invenias pilos ita inter sese arctè compactos, ut vix credas naturæ non intelligentis opus; quod rustici post vaccarum suarum interitum invenientes, uti pronum in superstitionem est illud hominum genus; arte magicâ ibi congestum clamant, atque à malo genio vexatas fuisse suas putant pecudes, ipsi pecudibus hac in parte haud multò intelligentiores; cùm enim facilè ratiocinando assequi possint emacerationis & ceterarum miseriarum, quas in bestiis suis deplorarunt, causas, easque in pilam hanc, pilæ autem generationem in lambendi, de qua egi, possint referre consuetudinem; malunt illi, ad occultas quasdam geniorum potentias recurrere, iisque superstitionem suam pascere, & novis incantationibus, sive precibus satis interdum pretiosis incantamenta ea conari solvere; quàm Physicam, & veram morborum causam agnoscere. Moneantur potius per hanc bestiarum miseriam mortales, ut sibi caveant à crinibus, villis, plumis, similibusque deglutiendis, quæ concoctrici facultati non obediunt; etenim & ipsis, præsertim pueris non rarò contingit, ut iis in ventriculum attractis diu crucientur, & marcore, seu marasmo quodam consumantur; quod etiam multis incantamenti dat suspicionem; præsertim si tum,

cùm hac superstitione sunt tacti, in lectulo inveniuntur pilæ quædam ex plumis, aliaque materia compactæ, quod illis videtur certissimum superstitionis suæ fovendæ argumentum: cùm pilæ illæ, ægris corporibus diu, ac sæpe super culcitris veteribus & tritis plumis repletis versando, (nam in novis & bonis plumis nunquam reperiuntur) paulatim sibi ita mirabili modo adhærescant, & filamenta, ceteraque, quæ in culcitris inveniuntur, ita sibi constringant, ut miraculum iis videatur, qui nesciunt tot alia naturæ admiranda opera. Sed redeamus ad ventriculum. Ego certè in cane quodam inveni ventriculum non uno loco obsessum crinibus, qui variis in locis ita adhæserant parietibus, ut vix potuerint avelli, nisi ipsam læderes substantiam.

Vitetur ergo superstitio, & major adhibeatur cautela, præsertim in pueris, ne illis dentur crustula, aut alia saccharata comedenda, quæ in vestibus stragulis, aut panno laneo fuerunt posita; adhærent enim villi isti saccharo, & cum eo pueri deglutiunt, quæ illis in ventriculo postea miras excitant tragœdias.

OBSERVATIO LXXXV.

Menstrua per verticem effluentia.

QUOD sequitur inter therapeuticas fortè poterat referri observationes : & referam, quando quibus remediis curaverim, animus erit dicere, nunc quia viam inquirere, quâ natura se tam mirabiliter superfluo sanguine exoneravit, Anatomiam quodammodo spectare videtur, inter ea reposui, quæ corporis considerationem maximè sibi vendicant.

Anno M. DC. LXVI. mense Majo adduxit ad me filiam suam quædam mater agentem ætatis annum decimum quintum. Ea nondum viâ ordinariâ menstruis exonerata fuerat, sed statis temporibus, quæ singulis mensibus recurrebant, per capitis verticem, tam copiosum emittebat sanguinem, ut quater & sæpius innovata lintea eo madefierent. Ego præmissis generalibus, specificis quibusdam ita feliciter usus sum remediis, ut trium mensium spatio ægra à morbo hoc mirabili, & tot eum comitantibus aliis molestis nausearum, contractionum, deliquiorumque symptomatibus liberata fuerit. Quanto mœrore eam mater ad me ægram adduxerat, tanto gaudio sanatam deduxit domum, nihil postea ab eo morbo sentientem incommodi.

OBSERVATIO LXXXVI.

Menstrua per manum dextram fluentia.

REbus, quæ vulgi opinionem superare videntur, sæpe per ea conciliatur fides, quæ vel parem vel majorem concitant admirationem; nescio, an non hac ratione ejus, quod dixi, per hoc, quod dicam, an contra hujus, per id, quod præcessit impetrandus sit lectorum assensus.

Audistis menstrua puellæ per caput effluxisse, ecce alteram, quæ per manus purgata est. Ea mihi oblata est anno M. D. C. LX IV. in pago juxta Harlemum, qui *Blommendael* dicitur, & linteorum ad solem dealbandorum laude per Belgium est celebris: hîc inter eas puellas, quæ lavandis, & Soli exponendis linteis dant operam, quædam, nescio quo infortunio, dexteram læferat in musculo pollicis: primùm, ut inter mediocri fortunæ homines fieri amat, neglectis, deinde suggestis à vetulis remediis vulnus non curatur, sed quotidie abit in pejus: advocati deinde Chirurghi adhibent artis suæ tentamina, sed irrito conatu: dum inter remedia ingravescit malum, maturefcit virgo, & fœcunditatis florem efferre molitur natura, & extulit, sed viâ non suâ: nam cum subitò ex manus vulnere copiosus fluere inciperet sanguis, is in stuporem dedit Chirurgum vulneri medicando adhibitum, qui stupor auctus est, & sese dispersit in plures; quando alterum
post

post mensem idem rediit paroxysmus, & porro singulis mensibus stato menstruorum tempore sanguis è dextra fluere perseveravit, vulnere interim ad omnia remedia pervicace: cùm illud grave videretur incommodum puellæ linteis mundandis victum quæritati: herus me alia de causa pagum istum adeuntem in consilium adhibet: rei novitas me facilè permovit, ut miseræ adferre conarer auxilium. Igitur cùm intrinsicis, tum extrinsecis remediis eò rem perduco, ut sanato pròpèmodum vulnere, jam non pateret sanguini eâ viâ tam facilis effluxus: cùm illa in febrem gravissimam incidit, quæ cùm nullis remediis cederet, & vitæ minaretur periculum, ego aliò vertens consilium, venam brachii pertundi jussi, apertoque rursus majore hiatu vulnere, sanguis iterum per illud fluere incepit, & author fui puellæ ut, si vita ei esset dulcis, potiùs cum isto incommodo viveret, quam per periculosas sanationes extingueretur, remque naturæ commendaret, quæ, si honesto adjuvaretur matrimonio, fortè aliò cursum flecteret.

OBSERVATIO LXXXVII.

Menstrua ab ipso nativitatis die fluentia.

Observationes de menstribus ante statum naturæ ordinem fluentibus, alii alias adferunt, mirandas quidem omnes, sed illa, quæ mox subjungetur, inter rarissimas reponenda est * Joannes Fernelius octavo vel nono anno. Joannes Schenckius & † Hercules à Saxonia quinto. ** Tulpius, quod ipsimet ferè superare fidem videtur, à quarto ad octavum ætatis annum fluxisse menstrua observat. Ego autem à primo nativitatis die ea fluxisse non oculatus quidem, sed ex fide dignissima narratione auritus testis affirmo, quod, ut contigerit, audi.

Anno M. DC. LXVIII. XIV. die Octobris elata est Amstelodami puella, quindecim dies & tres omnino menses nata. Mater (cujus simul & patris nomen, quia id prodi noluerunt, reticeo) gravidationis tempore irâ percita, ita commovebatur, ut menstrua ei fluere inciperent, & deinde mensibus singulis redirent, ita ut illa, num verè gravida esset, addubitaret: præcipuè cùm sub finem gravidationis fluxus hic quindecim continuis diebus perseveraret: eo nondum cessante, parit puellam; cui menses fluere incipiebant ipso nativitatis die, itaque fluxerunt quindecim omnino diebus: deinde suppressi, redierunt post mensem exactum

* *Pathol. lib. 6. cap. 16.* † *Pract. lib. 6. cap. 23.* ** *Observ. lib. 3. cap. 36.*

exactum denuo : & post alterum iterum : post tertium autem, puella epilepsiâ correpta, interiit.

Hæc fidem meam superarent, nisi ab oculatis testibus, quæ hanc nutriverunt puellam, accepissem : parentes enim rem, quæ poterant, celatam esse cupiebant. Tibi, Lector, cum rerum talium vix aliter, quàm relatione aliorum scientia haberi possit, hîc non aliud possum, quàm mihi relatum esse referre : ipse autem novi puellam nobilem, cui ab anno ætatis nono fluxerunt, & stata etiamnum servant tempora, sed ipsa epilepsiæ vivit obnoxia.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Menstrua serotina.

ANTEQUAM abeamus ab hac muliebrium morborum officina, ubi tot cuduntur sexûs debilioris miseræ ; ut narrem oportet aliam fluxûs menstrui exorbitantiam. Vidimus jam è capite, è manibus fluxisse menstrua : in juventute ipsa ante tempus, & ab ipsa nativitate manasse ex fidiſſimo auditu retulimus : quid de senectute dicam ? & hîc etiam variat, quæ omnia pro jure suo audet, natura. Novi feminam quandam, dum inter mortales versabatur, jam abiit ad plures, & ideo nomen prodo ; Elſia Nicolai erat nomine, Germana natione, huic menstrua substitierant anno ætatis suæ quadragesimo tertio : nullo tamen inde vexata incommodo, sana vixit annum usque octogefimum : quo febre tertianâ, non gravi ta-

Y

men,

men, cœpit laborare, & anno sequenti, id est octogesimo primo ætatis rediêre menstrua, eaque stasis suis temporibus fluxerunt, sine ulla sanitatis læsione (nisi quòd antequam singulis mensibus redirent aliquo suffocationum uterinarum laboraret incommodo) usque ad annum octogessimum quintum, quando vivere desiit. Possem subungere de altera, quæ septuagenariâ major, quot mensibus vernat hisce juventutis floribus, nisi, quia etiamnum vivit, & nostris utitur ad sanitatem tuendam consiliis, judicarem & illam malle suo parci hac in parte nomini, & Medico putarem commendatissimum debere esse silentium; ne, quâ erga ipsum ægroti utuntur confidentiâ, illis possit unquam vel minimæ cedere infamiæ.

OBSERVATIO LXXXIX.

Respirandi difficultas ex corpore sub diaphragmate succrescente.

NE semper eclegmatis, bechicis, aliisque ad asthma & pectoris morbos conducentibus remediis operam suam ludant juniores Medici, dum iis æger abutitur respirationis difficultate, pectorisque angustiis laborans, narrandum videtur quod anno M. DC. LXIX. mense Junio mihi oblatum est rarius circa id morbi genus phænomenon. Obierat mortem post longas paulatimque auctas pectoris angustias respirandique molestias vir quidam annos quinque natus plusquam quadraginta. Tussis nulla, nullæ inflammationes ad-

fue-

fuerant, omnis denique symptomatum caterva, quæ stipare solet pectorales illas ægritudines abfuerat, & tamen respirandi difficultas de medio sustulerat ægrum. Quis non stimularetur cupidine fati hujus causam investigandi artis suæ vel tantillum amans Medicus? Ecce autem eam tibi, Lector curiose, cultro detectam anatomico, cui simul atque ventrem inferiorem dissecuisset, objecit se corpus quoddam ea constans tunicæ spissitudine, quæ solet esse eorum petasorum, quibus nostrates à capite arcent cæli injurias. Continebat autem aquæ insipidæ, nisi quatenus eam fœtor corruperat, uncias circiter quadraginta: innatabant aquæ filamenta quædam oblonga, quæ digitis contrectata etiam in latitudinem quandam deduci poterant. Locus, unde corpus istud enascebatur erant eæ lumborum vertebræ, quibus bini diaphragmatis processus inplantantur; quod diaphragma tantò versus pulmones compellebatur vehementiùs, quantò indies capiebat incrementa majora corpus hoc tam importuno loco succrescens: unde respiratio reddebatur primò difficilis; deinde coarctatis nimium pulmonibus etiam impossibilis, ita ut mirum non sit hominem non aliâ vexatum ægritudine, præclusâ respirandi facultate, reddidisse animam.

O si liceat sæpius! lubeatque multis examinare post mortem mortis insolitæ aut inopinatæ causas, reperirentur multa, quæ nunc terra perpetuis sepelit tenebris.

OBSERVATIO XC.

Nimius Tabaci usus noxius.

INvaluit, heu! nimium illud in Europa Cacoëthes, fugendi fumum herbæ Tabaci, ut vocant, per tubos ad id solummodo confectos. Quanta inde morum perversitas, ii viderint, quibus illud datum est negotii, vel Politici, vel Theologi. Quantum sanitati suæ noceant, quibus hic mos est, ut toties Vulcano, vel Charonti potiùs sacrificent, etiam non explicabo: suffecerit oculis subjicere hominem, quem in Medicorum corona fecui: is supra modum hisce fumosis deliciis addictus, vix ullum obibat negotium, quin sibi, ut patuit, fatalem succum hauriret. Ubi enim crebris quasi pulsata ictibus, natura fatiscere, atque in morbum collabi cœpit; ille nigricantem materiam per anticum, per posticum, per utrumque gutturem tamdiu ejicere, donec fuscam simul evomeret animam, quam Plutonia visentem regna comitari non lubet: suspicor enim nigros illos & vaporum Stygiorum globis fumigantes lacus potiùs ex consuetudine, quàm lucida cælorum sydera adamasse, utpote fumis semper pastam & innutritam; hospitium certè, quod illa reliquerat, visitavi & peragravi, fultus cultro anatomico. Quid viderim, quæris? domum mihi intrare visus sum verè Plutonium: ecce tibi in foribus atrato colore tincta, & quasi venenato succo imbuta

buta intumuerat lingua. Quid trachea? camino similis, nigrâ fuligine undique obducta. Pulmones aridi, exsuccii, & penè friabiles: hepar, tanquam si præ ceteris traxisset incendium, totum erat inflammatum; à cuius flammis ne bilis quidem in cystide sua immunis erat: colorem enim contraxerat ex purpureo virescentem. Ad intestina verò, ut sunt corporis saburra, confluxerant totius adustionis carbones; plena etenim erant nigricante materiâ, quæ non mitiorem ipso Averno spirabat odorem. Ecce frequentis hujus suctionis medicos fructus.

OBSERVATIO XCI.

Vasa lymphatica aquosorum tam interiorum, quàm exteriorum morborum origines.

Observaverint, credo, mecum plurimi, qui manum curandis vulneribus solent adhibere artifices; si quando fistula, aut fistulosum vulnus crus occupaverit, & vinculo quopiam infra vulnus caro astringatur, cessare quidem fluxum illum humoris per vulnus perpetuò stillantis; sed quicquid infra ligaturam est, continuò intumescere: at contra, si plaga vinculo sit inferior, perseverare humorum affluxum, & medicamentorum vim assiduâ istâ emanatione eludi. Quâ solâ experientiâ jam satis constat, humorum per vasa lymphatica eandem esse, quæ sanguinis per venas est, à circumferentia ad centrum circumgyrationem.

Quod satis deberet esse ad indicendum silentium auctori cuidam, qui cum Romano nesciat, tantò magis patulo ore jaëtat, occultam quandam viam sibi soli notam inveniri, quâ lymphæ à centro ad partes extimas deferatur, & cum jam per anatomicam ἀποψήαν convictus est, vasis lymphaticis inesse valvulas recursum à centro ad extrema impediētes, recurrit ad occulta illa, nescio, quæ vasa, quæ ipse, qui ea solus novit, valvulis carere affirmat, cui nos tum fidem adhibebimus, cum ea nobis sine valvulis ostenderit; prout illi vasa lymphatica cum valvulis ostensa sunt. Sed mittamus hæc; hoc potiùs ex observatione hac animadvertamus, fistulositatem istam vulnerum externorum, & œdematosas hydropicasque plurimas internas constitutiones à vitio quodam lymphæ, lymphaticorumve vasorum capere originem.

OBSERVATIO XCII.

Mutationes in hominibus ab influentiis externis admirabiles.

PERIODICUS ille febrium suo tempore recursus, nulli non est admirationi, quia causa ejus omnes latet; sed non latet, eum principium sumere ab intrinseco, & certis humorum peccantium proprietatibus; an autem non admirabiliores eæ periodi, quæ ex altioribus causis dependent, & ab extrinseco ortæ, etiam stata servant tempora. Narrabo quædam, quorum ad me pervenit notitia, quæ
tan-

tanquam epifodia quædam interponam. tædioſæ huic mortuorum difſecandorum tragœdiæ.

Novi puerum, qui jam inde à nativitate ſua ita conſtitutus eſt, ut, incrementa ſua ſumente lunari ſydere, brachium ejus dextrum de craſſitie ſua plurimum, de viribus verò tantùm dêperdat, ut jam annorum quatuordecim pondera ea nullatenus movere poſſit, quibus Luna decreſcente, ut pilâ ludit; non enim aliis ſuæ ætatis adoleſcentibus cedit viribus, nec quicquam patitur in brachio dextro incommodi, niſi quando Luna crefcens, viribus ejus detrahare videtur, quod ſibi aſſumit incrementi. Addam aliud non minus admirandum.

Non tantùm nota, ſed etiam cognata mihi eſt puella nobilis, quæ alternis menſibus ſapit, quantum aliæ ſexûs & ætatis ſuæ ſolent; alternis verò ita deſipit, ut nulli rei ſit utilis. In quo mundi angulo, aut Lunæ concavo latent iſtæ toto menſe influentiæ? Sed non menſtrua ſolùm hæc eſt morborum periodus, ſemestrem tibi aliam, niſi jam harum pigeat, narrabo, de mentis ſanitate transitionem ad infaniam.

Et mihi & plurimis hîc Amſtelodami cognita fuit uxor prior Joachimi Bonzii; nam vidua ejus ex ſecundis nuptiis cordatiſſima femina adhuc ſuperſtes eſt; prior, inquam, mirabile ſui præbebat ſpectaculum: ſex enim anni circiter menſibus erat omnino prodiga in ſumptibus faciendis, invitandisque amicis; etiam ipſa largiter potui indul-

dulgebat, nullam ferè rerum domesticarum gerebat curam, nihil nisi de amicis invisendis, ambulationibus, ac similibus rebus cogitabat: quidquid offerebatur empturiebat, ita ut vir, qui honori familiæ suæ cupiebat prospectum, rerum omnium, & maximè uxoris suæ curam gerere cogeretur: post illa, tempore aliquo, subito ita mutabatur, ut nihil referret sui: primò quasi melancholiâ correpta desidebat domi, vasa domestica, vestes lineas & omnem suppellectilem excutiebat; si nummus in necessaria erat expendendus, non nisi cum gemitu, aut litigio eum porrigebat: nusquam domo egredi, vix quicquam bibere, nedum potui indulgere: modesta, ferè nullius sermonis, cùm aliàs esset vehementer garrula, ita ut maritus apud familiares dicere soleret, se geminas in una habere uxores; & magis sibi intimos minus ea in parte credulos, aliquando invitaret, dum hæc accidebat mutatio.

De viro principe quodam solet mihi narrare unus ex meis intimis, cui eadem hæc passiones accidebant alternis diebus; sed præstat hujus parcere nomini.

Et mirari alteram Lunæ influentiam in matronam quandam Gallam, quæ tempore plenilunii facie est prædita rotundâ, & sanè quam formosâ, sed eâ decrescente oculi, nasus, os & tota facies in unam partem vertitur; ita ut silente Lunâ sit deformis admodum, totaque facies in unam conversa partem eam sic defiguret, ut in publicum

cum prodire non sustineat; donec crescente iterum Lunâ paulatim & ipsa redeat ad suum plenilunium, & formæ suæ venustatem.

OBSERVATIO XCIII.

Per Microscopia incertum in Anatomia iudicium.

Undique auxilia vel arti illustrandæ, vel ægris adjuvandis idonea prudentes conquirunt Medici: hoc præcipuè seculum, quod an cælesti aliquâ influentiâ motum, an mutuo exemplo incitatum, an fato aliquo, cui nos divinam surrogamus providentiam, directum, jam solito magis Anatomix perficiendæ incumbit, non negligit microscopiorum auxilium, quorum etiam perfectione nostra gaudent præ omni antiquitate tempora. Horum enim ope se quidam tam lynceos factos putant, ut affirmare audeant, totum hepar corpus esse glandulosum. Sed ne quid nimis, aut saltem ne præcipitanter nimis, quæso tantisper resiste. Scisne centrum istius visionis esse minutissimum? scis colores ita variare, ita rebus hac videndi ratione affundi, ut quis earum nativus & verus sit, dijudicari nequeat? scis denique ea, quæ sic interpolatis visionibus percipiuntur, fieri posse, ut discreta appareant, verè unita & continua quæ sunt? non ut reprehendam, aut contrariam astruam sententiam te revoco; sed me hoc vel rogare, vel admonere puta: vereor enim, ne, quod glandularum ope jam multa explicentur, quæ antea suâ obscuritate involuta latebant, ni-

mis proni fiamus, ut omnia revocemus ad glandulas; Est & mihi microscopium præstantissimum à Benedicto illo Spinosa Mathematico & Philosopho nobili elaboratum, quo vasa lymphatica, dum glandulas suas intrant conglobatas, videntur in varia filamenta dispergi, & continuata dum egrediuntur rursus in unum coalescere: non secus ac nervi circa lumbos præcipuè nodos quosdam ingrediuntur, in iisque se in varia filamenta dispergiuntur, ex quibus deinde continuatâ suâ substantiâ, atque in unum coalescentia egrediuntur; sed de nervis, quia oculis percipitur, indubitanter affirmare ausim: de vasis lymphaticis, quia adhuc solâ nititur microscopii authoritate suspendere malo sententiam, quàm quicquam temere, quia tantum videri visum est, statuere.

Hoc quod instrumenti mei admirabilis ope clarè detexi, visum est admirabilius: intestina scilicet, hepar, ceteraque viscerum parenchymata infinitis scaterere minutissimis animalculis, quæ an perpetuo suo motu ea corrumpant, an conservent, dubium esse posset ei, qui considerat domum dum incolitur, nitere & splendescere, eandem tamen atteri continuâ inhabitantium culturâ. Mirabilis in operibus suis natura, admirabiliorque naturæ Dominus, qui ut corpora produxit, ita in infinitum se invicem magnitudine excedentia, ut intellectus nullus assequi queat, an sit, quis sit, vel ubi sit eorum finis magnitudinis; ita si minuendo descendas, nunquam invenies ubi sistere possis;

ut

ut enim hęc animalia invenimus, quę omnem ef-
fugiunt, non tantum oculorum aciem, sed etiam
imaginationis potentiam, quis scit, an quemad-
modum in animalculis istis concipere oportet
partes, oculos verbi gratiã, hepar, & ceteras,
atque in iis suas venas, arterias, nervos; quis, in-
quam, scit, an iis non sint iterum sui vermes, in
quibus rursus eadem oporteat intelligere. Admi-
rabilis naturę natura! sed hanc mittamus Philoso-
phię palęstram: ascendant illi à minutissimis hisce
per infinitos gradus ad Creatoris sui & omnium
rerum magnitudinem, ut veri fiant Theologi.
Medicus, credo, nunquam ad sananda hęc mi-
nutissima, nec ad ingentia alia, quę fortè in Lu-
na, ceterisque astrorum immensis corporibus ob-
errant, animalium corpora advocabitur: ad eum
tamen spectat, quia hominum sanitati præfectus
est, nihil non considerare, unde morbus aliquis,
aut causa morbi possit innotescere.

OBSERVATIO XCIV.

*Foramen Ovale cordis clauditur valvulã
semper pellucente.*

DE mirabili anastomosi vasorum in corde, quę
foramen ovale dicitur, & admirabiliore, ut
* Jul. Cęsar Arantius ait, ejusdem paucos post
dies ab ortu unione & coalitu, prius aliorum ad-
feram sententias, quàm proferam, quid ipse de eo
sentiam: † Spigelius causam alteram reddens, cur

Z 2

fora-

* In tractatu de humano fetu cap. 14. † In tractatu de fetu cap. 2.

foramen ovale valvulâ claudatur, deinde, inquit, *ut edito jam in lucem fœtu hoc foramen facilius obturaretur; membranâ tenui paulatim crassiore factâ, & acquirente corpus arteriæ venalis.* * Bartholinus, *post partum*, inquit, *aliquantulo tempore coalescit hoc foramen & exsiccatur, ut locus hic nunquam pertusus fuisse putetur. Idque à copiâ sanguinis in adultiore ex pulmonibus jam patulis & dilatatis continuò ad auriculam sinistram propulsi, quæ parvam sanguinis quantitatem ex anastomosi effluere non sinit, unde clausa concrescit.* † Jul. Cæsar Arantius postquam admiratus est hanc vasorum anastomosin. *Admirabilior tamen est, inquit, ejusdem anastomosis paucos post dies ab ortu unio & coactus, quamvis interim in natu etiam grandioribus agglutinationis ejus vestigium aliquod semper relinquitur.* Spigelio, membranam tenuem paulatim crassiorem fieri, & acquirere corpus arteriæ venalis, non assentior. Bartholinus quid per foraminis exsiccationem intelligat, non intelligo, nisi hoc ex ** Riolano malè intellecto desumpserit. Ille enim de vasis duobus loquens, dicit hoc (scilicet ductum ex arteria pulmonaria in arteriam magnam) exsiccari; illud (scilicet foramen) claudi. Deinde quod Bartholinus dicit, ita foramen hoc obturari, seu ut ipse loquitur coalescere, ut locus nunquam pertusus fuisse putetur, longè abit ab eo, quod nos affirmamus, quia vidimus. Dico enim

* In *Anatom. Reform. lib. 2. cap. 8.* † In *tract. de humano fœtu cap. 14.*

** In *Anthrop. lib. 6. cap. 8.*

enim foramen illud occludi non aliâ materiâ, quam suâ ipsius valvulâ, eamque homine jam nato & respirante, partim suctu sanguinis per arteriam pulmonariam majore impetu ascendentis, partim sanguine ad sinistrum ventriculum ex vena pulmonaria magnâ copiâ descendente, statim ita trahi ac premi, ut aperiri amplius non possit, atque ita primùm claudi, clausamque, ut bene inquit Spigelius, obturari, non tamen induere *corpus arteriæ venalis*: non ita ut *locus nunquam pertusus fuisse putetur*: non ut *agglutinationis in natu grandioribus aliquod saltem vestigium relinquatur*; sed ita, ut valvula semper maneat valvulæ corpore, valvulæ tenuitate, & valvulæ perspicuitate. Pro qua stabilienda sententia, non aliud, quàm ad ipsius *αὐτοψία*, infallibile provoco tribunal. Dices, an ergo tot præstantissimi Anatomici, quos tu & omnes tecum merito suo laudant, cæcutierunt: nec in media luce viderunt, quod tute vidisse affirmas? respondeo, & me, quod ipsi viderunt, vidisse, & quamdiu aliud non videram, in eodem cum illis errore fuisse: jam verò, non tantùm me vidisse dico, at cuilibet ostendere posse, ut videat hanc tralucens valvulam, ita clarè à reliqua septi substantia distinctam, ut, opinione in contrariam conversâ scientiam, non relinquatur ullus dubitandi locus.

Tabula xxvii. ad Observationem xciv. valvulam foraminis ovalis semper pellucentem clarè in corde stupendæ magnitudinis conspicuam præcipuè ostendit.

- A. Cor.
- B. Arteria pulmonaria, cujus os patens medio Imperiali non poterat claudi.
- C. C. C. Ora venæ cavæ, Imperiali argenteo non occludenda.
- D. Auricula dextra magnitudine suâ cor hominis ordinarium adæquans, hîc aperta, ut chordæ, seu funes clariùs appareant.
- E. E. E. Musculi exiles, quos funes seu chordas appellamus.
- F. Membrana foraminis ovalis semper pellucens.
- G. Cavitas ventriculi dextri.
- H. Auricula sinistra in situ suo.
- I. I. Bini ingressus venæ pulmonariæ in cordis sinistram auriculam.
- K. Tertii ingressus venæ pulmonariæ convexitas: apertura ejus hîc simul cum aliis exprimi non poterat.
- L. Locus aperture tertii ingressus, qui depingi non potest.
- M. Vena cava ascendens.
- N. Arteria magna.
- a. a. a. Funes seu chordæ auriculæ sinistræ.

OBSERVATIO XCV.

Infans Molæ inclusus.

QUOD superius scripsi, Observatione xxxviii. jam scriptum & sculptum erat de monstris illis, quas sanguifugas aliqui Romano, nos nostro sermone *Suygers* vocamus: cùm anno M. DC. LXIX. die IX. Februarii obstetrix quædam mihi attulit, quam hic depinxi molam, seu placentam: & ecce, inquit, mi Domine; inspice, quod tibi adfero, & nega dari animalia, quæ *Suygers* vocamus: ego avidè accepi, curiosè aspexi, ut illa dicebat, animal, ut ego existimabam, informem placentam. Habebat tamen quò, quàm promptè mihi nummos, tam facilè unicuique opinionem elicere potuisset, quâ crederet esse, pro quo illa venditabat, animal. Corporis forma cyprinum piscem referebat, nisi quòd in longiorem angustioremque, quàm ille; ac tandem bifurcatam, ut ille, caudam desineret. Caput ei erat simillimum, & os, quod perforatum, stilum ad usque mediam molis, aut molæ partem admittebat: oculos etiam aut videbam, aut putabam me videre in capite. Diffindo ergo medium molæ ventrem: & ecce tibi in eo infantem perfectè efformatum, tantillum, quantus esse solet unius mensis fœtus; affirmabat tamen adhuc præsens obstetrix supra quatuor menses gravidam fuisse matrem; quamvis ergo multis modis hîc peccans hu-

humani corporis conformatrix, perducere non potuerat corpusculum hoc ad justam fœtus quadrimestris magnitudinem, aliquid tamen in membrorum perfectione molita erat, quo proderet gravidationis diuturnitatem.

Condonet ergo mihi Lector curiosus, si adhuc in eadem, quam superiùs citato capite affirmavi, maneam sententia: nec adhuc de animalibus similibus generandis negantem deseram opinionem. Video hîc quidem figuram pisci similem; caudam bifurcatam intueor; capitis formam, & in ea os perfectum, oculorum quandam similitudinem contemplor: sed animal illud esse, fuisse, aut unquam futurum fuisse, nondum mihi persuadeo. Quid enim? apertâ molâ nihil intestinorum, nihil viscerum in ea, sed infantem tantùm reperio: non monstrosum quidem, nisi quod tanta post quatuor menses corporis exilitas, & placentæ, quæ sæpe variat, hæc forma admodum extraordinaria mihi monstrosa videbantur. Expectabo ergo adhuc certiora hac super re argumenta, antequam in illam de sanguifugis descendam sententiam: quod non pertinaciæ, sed non nimis in incerta pronæ credulitatis, tibi sit, Lector, argumentum. In divinis sit chara fides: in ceteris quod opinor, opinor; quod scio, scio; fides autem in humanis, nunquam affirmantis in me suprat auctoritatem, quæ hætenus non nisi femellarum est variè garrientium.

Tabula xxviii. ad Observationem xcv. molam cyprini piscis formam referentem complectitur.

FIGURA I.

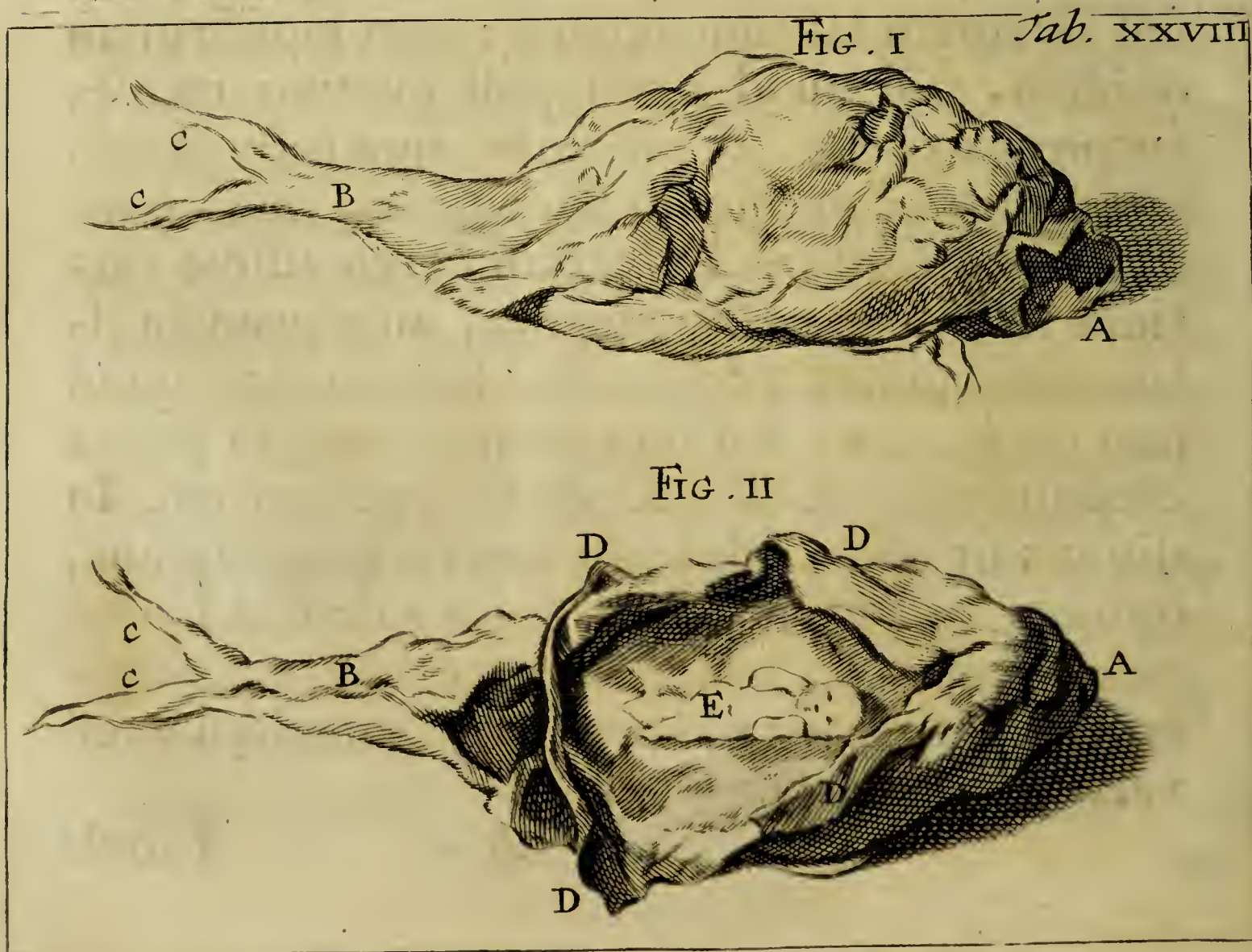
Pronam molæ figuram exhibet, dorsum ejus ostentans.

- A. Os cyprini piscis ori simile.
 B. Cauda angustior, & longior cyprini caudâ.
 C. C. Caudæ bifurcatio.

FIGURA II.

Supinam molæ figuram, & in ea infantem ostendit.

- A. Caput.
 B. Cauda.

C. C. *Caudæ bifurcatio.*

D. D. D. D. *Venter molæ in crucis formam discissus.*

E. E. *Infans hoc situ decumbens.*

OBSERVATIO XCVI.

*Venarum portæ & cavæ hepatis parenchymate
exutarum ramificationes.*

HEpatis neque funus mortui, neque redivivi triumphum hîc damus, sed distinctam ramificationum in capillaribus anatomiam; prodesse enim malumus, quàm pugnare. Cùm igitur excarnandi vel artem vel modum ceteris, qui hætenus id conati sunt, multò accuratorem habeamus, quod iis patebit, qui venas hæce, quarum apud nos copia est, oculis suis usurpaverint, non abs re esse duximus eas distinctis figuris spectandas proponere.

Omniùm, quod sciam, accuratissimè eas exhibuit Franciscus Glissonius, in quem satis laudum congeffisse viderer, cùm Collegii Londinensis sociùm nominarem, nisi hunc omnibus, qui eo titulo sanè magnifico gaudent, honorem ipse peculiari suâ & excellenti vehementer auxisset doctrinâ: fecit hoc, inquam, pro ea, quam ipse habebat, intentione, accuratè satis, & in eo, ut in plerisque aliis, omnium antecessorum superavit industriam. Nos interim non tantum utilitati, sed etiam curiositati lectorum obsequemur, & venam portam primò separatim, dein-

de cavam cum venis suis capillaribus secundum protypon, quod apud nos est, depingemus. Anastomoses quibus vena venam tangit, scitè Glissonius exhibuit, & bene aliorum sententias confutavit: in ramificatione tamen capillarium delineanda aliquantò erimus diligentiores, quæ illi placuit rudi minervâ attingere; quam ejus omissionem hîc accuratâ utriusque delineatione supplere conabimur: ut posteri fundamentum habeant certum, cui, quæ supersunt circa hepar speculationes, inædificentur.

Arteriæ hepaticæ & pori bilarii ramificationes, si quis est, qui à nobis requirat, is sciat ea portæ & cavæ vestigia ita pressè sequi, ut hac in parte nihil ab iis differant. Lienis etiam venam & arteriam ne daremus, eadem ratio suavit. Nihil enim vel parum admodum capillares earum ramificationes ab hisce dissentiant. Jam vasa lymphatica, & cetera ab aliis tradita, quid opus erat repetere, cùm intentionis nostræ sit non cramben reponere, sed potiùs nova, aut noviter condita tradere: illud potiùs animadvertite, portam multò densiùs venas capillares, quàm cavam spargere, ideoque plus in hepate loci occupare.

FIG. I

FIG. II

[Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

Tabula xxix. ad Observationem xcvi. venam portam & cavam puellæ viginti annorum parenchymate exutam, eâ, quâ in corpore reperta est, magnitudine exhibet.

F I G U R A I.

Venæ portæ ramificationes ostendit.

- A. *Locus ubi vena porta hepar ingreditur, foramen ostendens suæ à reliqua parte abscissionis.*
 B. B. B. B. B. *Quinque præcipui rami majores, in quos porta per hepar primùm dividitur.*
 C. *Vena umbilicalis in ligamentum conversa.*
 D. *Canalis venosus etiam in ligamentum conversus.*
 E. E. E. E. *Extremitates venarum capillarium.*

F I G U R A II.

Venæ cavæ ramificationes exhibet.

- A. *Venæ cavæ descendenti truncus.*
 B. *Portio diaphragmatis.*
 C. C. C. *Tres rami primarii, qui deinde in varias disperguntur.*
 D. D. D. *Extremitates venarum capillarium.*

OBSERVATIO XCVII.

Arteriæ & venæ pulmonalis ramificationes.

RAmificationes arteriæ & venæ pulmonariæ, prout eas natura describit, hîc figurâ chalcographicâ expressimus, quia nemo hætenus ad vivum eas depinxit. Nathanaël enim * Higmorus quas dedit, in iis potiùs bronchialis arteriæ cursum ubique tracheam comitantis, quàm hujus pulmonalis labyrinthos flexus & reflexus contemplêre: vel otium vel voluntas viro huic ceteroquin accuratissimo defuit, ut in hisce suam impenderet diligentiam. Animadvertere interea figuram inspicienti licebit, quanto plures ramos, quamque diversas à trachea divisiones hæc arteria & vena obtineat; quod meliùs inspectione tuâ, quàm meâ explicatione doceberis.

Ne tamen ita picturæ huic superstitiosè adhæreas, ut putes semper ramos eadem proportione, ordine, distantiaque à truncis majoribus propagari; est hîc naturæ lufus ita varius, ut vix in duobus sibi consentiat; sed quod te maximè hîc animadvertere volebam, est natura ramificationum minorum, quam si cum venis hepatis conferas, videbis toto cælo à se invicem distingui, quod, ut antea monebam, oculis tuis potiùs ex picturis, quàm verbis meis leges.

Obfer-

* *In Corporis humani disquisitione. lib. 2. part. 2. tab. 12.*

Obſerva interim, quæſo, Lector, hanc eſſe arteriam in qua ſæpiuſcule invenitur ille *pſeudopolypus*, de quo Obſervatione LXXIII. egimus. Fit enim dum propter nimiam effuſionem acidi in dextero cordis ventriculo vitiatur efferveſcentia, ut ſanguis poſt animalis interitum in hac arteria quàm citiſſimè congeletur, & in ramos diviſus exhibeat illam polypi ſpeciem, quæ multos in errorem induxit, affirmantes id morbi genus & hîc, & in corde, & alibi reperiri.

Conſule porro ſodes experientiam, ſi verba penes te fidem non inveniant, & ſpiritum vitrioli affunde ſanguini; videbis, quàm cito, quàm firmiter coaguletur. Etiam hoc crebrâ animalium diſſectione diſces, ſanguinem hunc coagulatum, ſive *pſeudopolypum* non ſemper eandem præ ſe ferre coloris tincturam, ſed quandoque ſubalbidum eſſe, aut aliter immutatum.

Tabula xxx. ad Observationem xcvi. venam,
& arteriam pulmonariam juvenis viginti
quatuor annorum, eâ quâ reipsâ reper-
ta est, magnitudine exhibet.

F I G U R A I.

Venam pulmonariam parenchymate suo
exutam proponit.

- A. *Truncus venæ pulmonariæ juxta auriculam si-
nistram cordis præcisus.*
B.B. *Gemini venæ rami majores in dextram & si-
nistram pulmonis partem sese insinuantes.*
C.C.C. *Extremities venæ hujus capillares.*

F I G U R A II.

Arteriam pulmonariam parenchymate suo
nudam depingit.

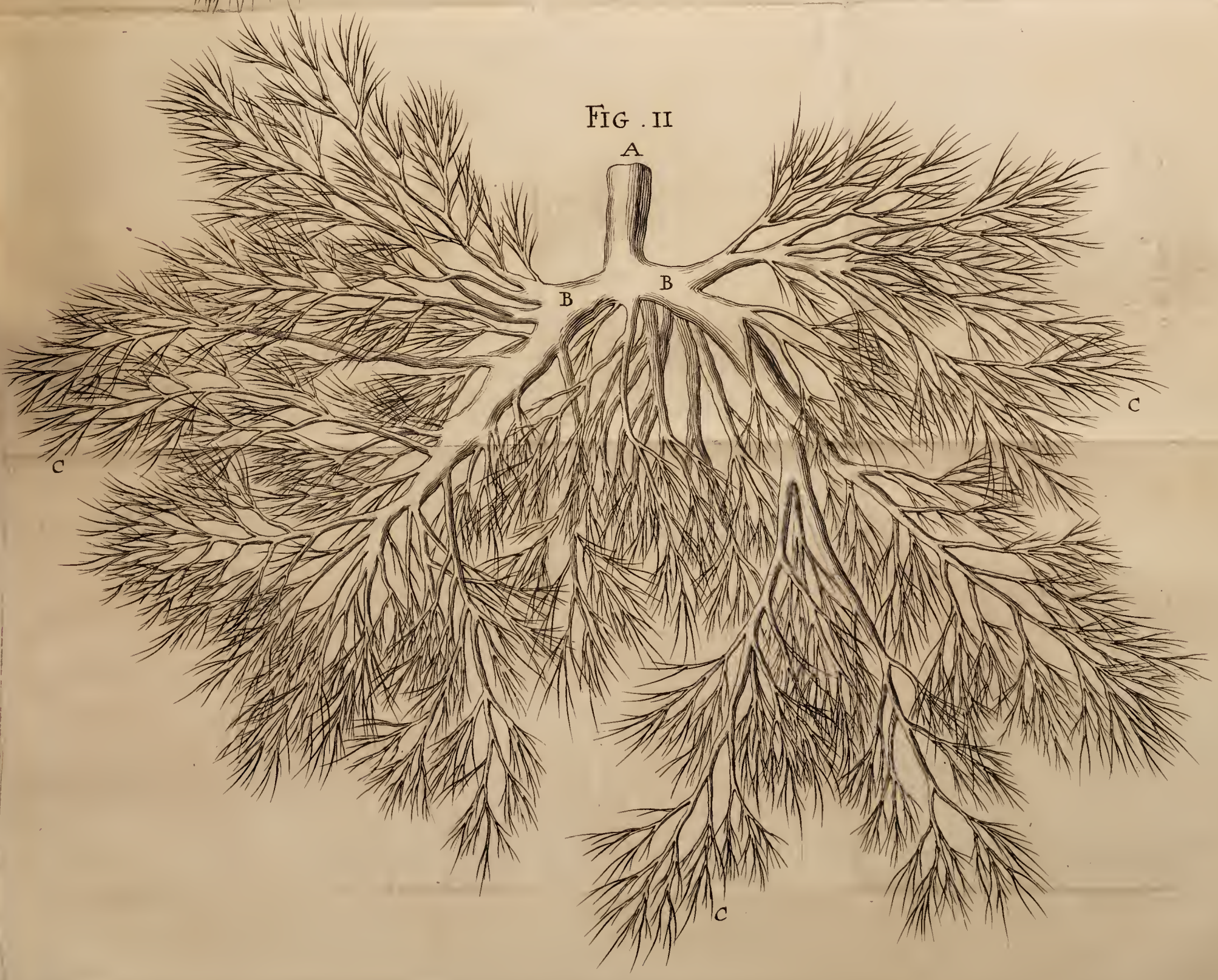
- A. *Truncus arteriæ pulmonariæ à corde descissus.*
B.B. *Gemini arteriæ rami majores dextram & si-
nistram pulmonis partem petentes.*
C.C.C. *Extremities arteriæ hujus capillares.*

FIG. I

FIG. II

OBSERVATIO XCVIII.

Schema venæ & arteriarum placentæ.

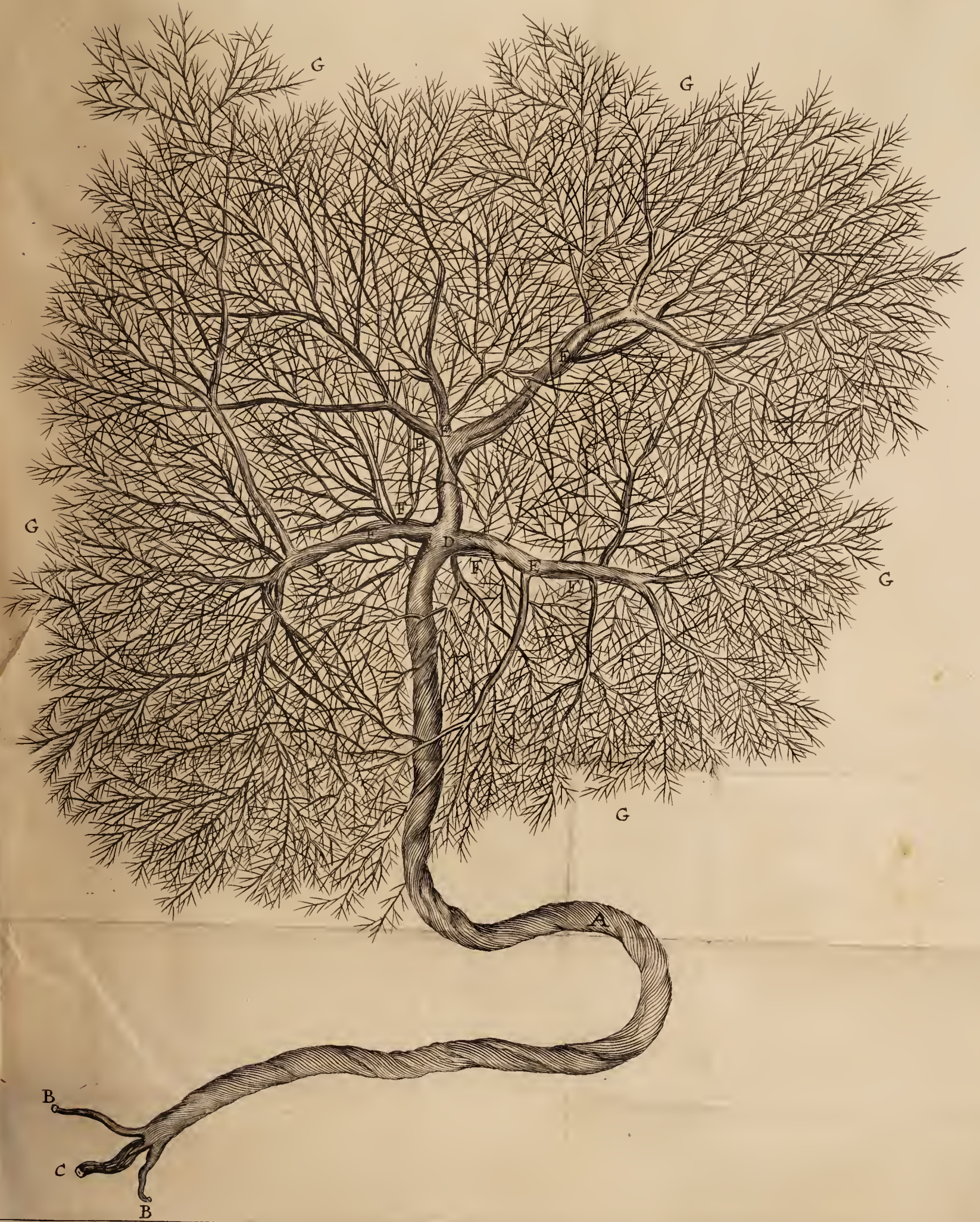
ANatomicis, per quod jurent, non aliud suâ illâ Autopsiâ videtur numen sanctius; hæc fidem astruit assertionibus eorum omnibus; hæc eam malè assertis derogat; hæc eorum est Logica, & totam explet syllogismorum catervam; hæc diva est, quæ, quod Vatis novem sunt Musæ, id sola est istis Medicinæ heroibus: ab ea namque omnis sententiarum certitudo & evidentia, omnis inventionum novitas & admiratio, omnis invenientium gloria & fama profiscitur; quod quantò est veriùs, tantò me afficit ægriùs eorum temeritas, qui eâ non advocatâ quicquam in lucem proferunt, quod vel in errorem inducat alios, vel certè falsâ quadam imagine illudit posteris. Quale est omne illud schema venæ & arteriarum placentæ, quod hætenus ex imaginatione magis, vel analogia quadam cum perperam item depictis hepatis venis arteriaque, quàm ex rei veritate & oculari inspectione æri incisum, & publicè oculis expositum fuit: à quo quantum abeat placentæ ipsius constitutio, quia à diva nostra edocti sumus, hîc veram arteriarum & venæ placentæ ramificationem curiosis spectatorum oculis subjicimus.

Nolo hîc, quod exemplo aliorum, qui res anonymas accuratiùs distinxerunt, facere po-

tuissem, ramis istis venæ & arteriarum majoribus sua indere nomina, ut de iis posthac loqui possemus distinctiùs; si eas diligentius contemplantibus, id vel ad praxeos, vel ad theoriæ usum aliquem facere videatur; habent hîc eas prout reipsâ sunt, & ut omni parenchymate exutæ à me servantur, delineatas; ubi res habetur, facilè est addere nomen rei.

Illud observatione dignum est venas hæc nullis præditas esse valvulis; adeo natura nihil uspiam molitur frustra; & licèt finis nullus sit, qui eam ad operandum generatim moveat, nobis tamen singula considerantibus facilè est certos quasi fines rebus accommodare, quibus infinitam illam, quæ in omnibus operatur sapientiam, aliquâ ratione nostris prudentiæ regulis metiamur.

Etiam varietas illa hîc prætereunda non est, quòd funiculus propagationis aliquando ad mediam usque penetret placentam, antequam sese in ramos dispertiat, aliquando statim à principio abeat in diversa. Quænam hujus diversitatis causa sit, aut quid inde vel commodi oriatur, vel incommodi, cùm diva nostra Autopsia non dicitur, speculationi tuæ, Lector, aliorumque Physico-Medidorum relinquimus; nos in præsentiarum tantum Spicilegia Anatomica damus.

Tabula xxxi. ad Observationem xcviij. placenta venam & arterias omni parenchymate denudatas ipsâ naturali suâ magnitudine ostendit.

- A. *Funiculus vasorum umbilicalium.*
- B.B. *Arteriæ umbilicales.*
- C. *Vena umbilicalis.*
- D. *Locus, ubi vena & arteriæ in diversa abeunt, & se per corpus placenta dispersunt.*
- E. E. E. E. *Ramificationes insigniores venæ.*
- F. F. F. F. F. *Ramificationes insigniores arteriarum, quarum distinctio à vena initio quidem utcunque dignoscitur, sed postea ita cum ea conjunguntur & implicantur, ut eas ab invicem distinguere non sit facile.*
- G. G. G. G. G. *Capillares tum venæ, tum arteriarum; passim ita inter se implicatæ, ut distinguere nequeant.*

OBSERVATIO XCIX.

Arteriæ bronchialis officium non est nutrire pulmones, sed asperam arteriam.

Dedimus hepatis, arteriæ & venæ pulmonariæ ac placentæ, seu hepatis uterini ramificationes, accuratè usque ad capillares, in quos definunt, tubulos delineatas, quia id neglectum ab aliis hætenus fuerat.

Asperæ vero arteriæ, cum bronchiali Ruyfchiana eam ubique comitante non dedimus; quia licèt non ad capillares usque minutias eam alii depinxerint, fatis tamen accuratè fervant eos in illa cursus & divisiones, quas natura observavit, quod minus diligenter factum erat in superioribus. Habeo tamen quod circa bronchialem observem, & breviter curiosos microcosmi scrutatores admo-
neam, ne illos in fraudem inducat reperta hæc recenter arteria; aut verba Professoris Clarissimi *Francisci de le Boe Sylvii, qui quanto candore agnoscit hujus inventorem Ruyfchium, tanto faciliùs falleret verbo, quod illi ibidem excidit, dum ait. *Bronchialis hæc arteria sanguinem in ventriculo cordis sinistro elaboratum, atque perfectum ad pulmones deducit, eorundem nutritioni ab ipso assignata.* Verba inventoris hujus arteriæ sunt. † *Existimo itaque, ut sinem imponam, hanc arteriam esse conditam, ut pulmonibus sanguinem nobiliorem, perfectio-*

* In Praxi sua lib. I. cap. XXIV.
† In tractatu dilucidationis valvularum in
vasis lymphaticis. fol. 70.

† In tractatu dilucidationis valvularum in

fectiorem, imo magis exaltatum, communicaret. Nolo hîc morosum Criticum agere, & verba utriusque cribrare, aut viros mihi amicissimos inter se committere, tanquam si quicquam hunc dixisse, quod non dixerit, ille diceret, dum sanguinem quidem magis exaltatum ad pulmones deferri, sed ejus nutritioni assignatam disertè non addit bronchialem arteriam. Hoc tantùm adverto bronchialem hanc arteriam videri soli arteriæ asperæ nutriendæ destinatam. Primò quia eam ubique comitatur, eique tantùm incumbit. Secundò quia aspera arteria intus vacua, & spiritu aërio repleta, egere videbatur nutrimento peculiari, quod ei arteria pulmonalis non sat commodè suppeditaret. Tertiò quia tam parva est hæc bronchialis arteria, ut nullâ ratione proportionata videatur pulmonibus nutriendis; in reliquis enim partibus, animadvertere est, majorem partium nutriendarum, & vasorum nutrientium proportionem. Cui & hoc pro quarta ratione posset adjungi, sanguinem hunc perfectiorem asperæ arteriæ, quàm pulmonibus magis videri necessarium; quia durioris est & perfectioris substantiæ, quàm pulmones, quibus nutriendis minus exaltatus sanguis, & in solo dextro ventriculo elaboratus videtur sufficere. Vis & hoc mantissæ loco adjiciamus, in fœtibus arteriam pulmonalem expletam esse sanguine? hîc non aliunde, quàm ex cordis dextro ventriculo eo pervenit, quid autem hîc obiret negotii, si non nutriret pulmones.

Maneat ergo nondum prorsus improbabilis illa sententia, quod ad pulmones fœtuum nutriendos, etiam aliquid sanguinis ascendat per arteriam pulmonalem, quodque non omnis per foramen ovale ad sinistrum cordis ventriculum deferatur: cui sententiæ tanquam ei, quæ veritati sit propior, tamdiu adhærendum puto, donec fortiori ariete quassata, succumbat.

O B S E R V A T I O C.

*Oculus crystallino ceterisque humoribus spoliatus
visum recuperare potest.*

Q UOD fama fit

Tam ficti pravi que tenax, quàm nuncia veri: licet non cecinisset Poëtarum præstantissimus, & verissimus vatum; tamen ex unico, qui spargitur rumore suam posset asserere veritatem. Audi, quæso, Lector, insignem, quæ à multis spargitur, fabulam.

Legebat, inquiunt, Serenissimus Daniæ Rex, ut est non tantum populorum regendorum peritissimus, sed etiam multarum scientiarum, huic omnium reginæ administrarum curiosissimus libellum *Antonii Nerii de Arte Vitruvia* nuper Latinè per amicissimum mihi Virum Andream Frisium editum: cumque in epistola dedicatoria reperisset, ibi mentionem fieri artis oculum, cui crystallinus ceterique humores excissi essent, perfectè restituendi. Adstantem Franciscum Josephum

phum Burrum (quem honoris adhuc causa nomino, quia nihil mihi ab eo, quod sciam, profectum est mali) miranti Regi alium scire, quàm ipse jactabat, artem, respondisse Kerckringium illum Theodorum unum esse, & quidem de minimis suis discipulis: cujus dicti vanitatem in eum cadere, tum ipsius viri causâ, tum vel ideo maximè prohibeor credere; quòd mihi peccare viderer in eam, quam Majestati suæ debeo, & defero submissimam reverentiam, si vel suspicarer, Franciscum Josephum mendaciis aut velle, aut posse sustentare eam, quam apud Regem obtinet æstimationem: quâ ille felicitate, ut diutiùs gaudeat, exopto; superetque tandem eam vel calumniam, vel invidiam (nemesis enim cum multis dicere nec juris mei, nec voluntatis est) quæ illum jamdudum agitat, & omnibus penè Europæ Regnis expellit, totiesque cogit *γινώσκω τὸ ἐξ ἡμῶν ἐλάττωσθαι*. Interim ut vindicem non tantùm illum à vanitatis istius calumnia, sed etiam reliquos, qui similia spargi audiunt, à temeraria credulitate, & eos, qui spargunt à mendaci levitate; ipse in scenam hîc prodeò, & quid de tota ea re sit, publicè profiteor, appellans ipsam Viri illius in Dania rursus Illustrissimi conscientiam.

Cùm Generosissimi atque Illustrissimi Viri Francisci Josephi Burri (his enim titulis, ringente quidem, sed coactâ pati apud nos celebrabatur invidiâ) fama esset ingens, fateor me à Clarissimo Viro Francisco vanden Enden, Regis Christianif-

fimi nunc Confiliario & Medico, qui me liberalibus & philosophicis disciplinis imbuerat (viro de cujus eximiis laudibus alibi mihi erit dicendi locus) adductum, ut familiaritatem Burri affectarem; imbuerat enim Vir ille animum meum inflammato, quo etiamnum ardet, sciendi desiderio: admirandâ autem in Medicis & Chymicis scientiâ excellere Excellentiam illam fama jaçtabat; itaque molles mihi ad eum aditus, etiam munusculis quibusdam aperui, solitisque humanitatis formulis acceptus, lætior aliquando, nunquam doctior ab illo recessi: nec enim ut de scientia quapiam misceremus sermones unquam fuit occasio. Tandem cùm vel scientiam, vel saltem medicamentum, quo discissus restitueretur oculus, ut jam pro candore suo ipse Dominus Burrus in tractatu ea super re edito fatetur à Roberto Sothuel accepisset, atque aliquoties ejus rei experientiam fecisset, admissus sum inter familiares, ut cani discindi oculos, omnesque ei humores extrahi viderem, qui canis adhuc hîc Amstelodami vivit quidem, sed non videt illo, qui discissus fuit, oculo: fateor me tum & famâ, & ipso, ut putabam, aspectu tantæ rei miro raptum fuisse desiderio, hanc mihi artem comparandi, etiam ingenti, si opus esset, numeratâ pecuniâ; sed cùm id gratis petere à Domino Burro nimix rusticitatis videretur, & pretium ei offerre propter magnam, quam præ se ferebat, & sæpe ostendebat generositatem, non auderem; cœpi pertinaci studio disquirere me-

cum,

cum , an aliquis id inveniendi relictus esset locus; quæsi, inveni, & sæpe perfeci, quod autem à Domino Burro id non acceperim, ipsius, uti antea dixi, appello conscientiam, & res ipsa demonstrat. Nec enim aquâ Chelidoniæ cum tantillo camphoræ, quod mysterium, ait, sibi à Roberto Sothuel revelatum: nec eadem Chelidoniæ aquâ tam mysteriosè cum fimo ejusdem præparatæ, ut tradit *lib. sui fol. 43.* res illa à me perficitur, nec ab ullo meâ quidem sententiâ perficietur. De aqua vitrioli Martis, cujus præparationem sibi adhuc soli notam reservat D. Burrus, quid sit, ego juxta cum aliis nescio: hoc scio, & hîc profiteor me nullò horum modorum oculos restituere; restituere tamen aliâ prorsus ratione, aliisque à me solo inventis viis, quarum scientiam mortalium debeo nemini: addo nec facere me distinctionem inter albos & nigros, sed cuilibet oblato animali passim discindere oculos, exprimere omnes humores, eosque spectatoribus etiam auferendos tradere, atque exiguo tempore visum in integrum restituere: idque aliquando exercitationis causâ ita effecisse, ut uni eidemque cani unum eundemque oculum tertio discinderem, ac tertio sanarem, quod hîc centesimæ observationis loco observet Lector meus, agatque mecum Deo Omnipotenti gratias, cujus unius ope, atque auxilio, nullo hominis alicujus adjumento, hanc qualem qualem nactus sum sci-

entiam; nec sese quisquam ingerat in laudis hujus, si qua inde petenda sit, societatem: illi soli sit honos & gloria, qui est benedictus in secula.

Petes quâ id ergo ratione fiat? hoc est, quod ego ab Illustrissimo Domino Burro, quem eadem imbutum suspicabar scientiâ, petere ausus non fui: ideoque me indagationi rei, uti admirandæ, ita inventu difficillimæ, totum impendi, donec inveni, sumptibus nullis, nullis, laboribus parcens; experientiis crebris incumbens, nullis finistris successibus defatigatus. Hæc est via, Lector benevole, & sciendi cupide, quâ hæc aliaque inveni; hanc si & tu insistas, & Deus propitius conatibus tuis aspiret, spes est, te, tanto me ingenio, ceterisque facultatibus præstantiorem, plura & majora inventurum.

Ego te iis, quæ centum hisce observationibus prodidi, jam ut contentus sis, & si nondum te harum cœpit tædium Osteogeniam etiam nostram inspicias, rogo; ubi si non tuo digna gustui, saltem ea, quæ nonnullam redo- leant diligentiam nostram, reperies. Si fortè therapeuticis & chymicis observationibus edendis Deus voluntatem, & otium meum facultatem suggesserit, spero fore, ut te iis percurrendis tantillum impendisse otii non pæniteat. Vale, & si placet etiam talentum tibi ab Altissimo creditum, in artem medicam augendam impende, patet ingens industriæ tuæ, & omnium

area;

area: nusquam utiliùs quàm in tuenda mortali-
um salute, mortalium vita impenditur, nec
aliunde certiora speranda immortalitatis sunt
præmia.

F I N I S.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
RESEARCH REPORT NO. 1000
1955

BY
J. H. GOLDSTEIN
AND
R. A. FINE

RECEIVED
MAY 10 1955

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5708 S. UNIVERSITY AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

THEODORI KERCKRINGII

DOCTORIS MEDICI,

OSTEOGENIA
FOETUUM,

IN QUA

Quid cuique officulo singulis accedat mensibus,
quidve decedat, & in eo per varia immutetur
tempora, accuratissimè oculis subjicitur.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud Vid. & Fil. CORN. BOUTESTEYN.

M D CCXVII.

THEODORE KATZMANN

DOCTOR OF MEDICINE

OSTEOGENIA FOETUM

IN
A
D
I
S
S
E
R
T
A
T
I
O
N

Author's name and title, and other text, appearing upside down.

Additional text at the bottom of the page, appearing upside down.

P R Æ F A T I O.

Osteogeniam fœtus damus, quod hæc Anatomia pars minimè omnium ab aliis sit accuratè pertractata, tum quod difficile sit ei rei necessaria obtinere fœtum corpuscula, tum vel maximè, quod ubi obtenta fuerint, eorum examen adeo sit obscurum, ut certi quid de iis pronuntiare sæpe sit periculosum, propterea quod multa quasi per nebulam vel videntur, vel videri putantur in quibus satius est ἐπέχειν & iudicium suspendere, quàm temere, quæ dubia sunt, pro certis venditare. Ego certè, cui & subjectorum copia contigit (nam plusquam septuaginta fœtus undique non exiguis sumptibus conquisitos dissecui, & labori neutiquam perperci, quo minus dies noctesque iis perscrutandis impenderem) nihil hîc affirmabo, quod non clara αὐτοψία mihi ostenderit, nec quicquam aliis referentibus fidei vel addam, vel etiam detraham, nisi quando perspicuè mihi constiterit eos vel aliorum relatione seductos, vel falsâ apparentiâ in sententias minus veras inductos, ea litteris mandasse, quæ contraria evertit experientia; qua in re si eâ utar libertate, quam & veritas omnibus concessit, & nemo, nisi improbus cuiquam potest negare, peto, & jure naturali flagito, nequis hoc in sinistram par-

tem accipiat. Authores à quibus dissentire cogar, sine contumelia refutabo, & laudatos, si supersint, certiora docebo, vel si nos, quo omnes sequemur, præcesserint, eam ab illis inibo gratiam, ut nemo scriptis eorum in errorem inductus, post hac ea affirmet, quæ illi, si viverent, libentissimè spongiâ delerent. Ipse autem non aliam à lectoribus meis postulo gratiam, quàm ut, si quid humani erroris post tantam, cujus mihi conscius sum, cautelam operi nostro irrepserit, non illiberali scommate, sed humanâ instructione nos admoneant, duorum alterum à nobis impetraturi, ut vel sententiam nostram eâdem humanitate contra objectiones tueamur, vel meliora docti corrigamus. Quamquam non existimem necessarium fore, ut scriptis multis sententiam meam defendam, cum plurima ad manum habeam subjecta, incorruptioni jam consecrata, in quibus ea; quæ dico, possum uniuscujusque oculis subjicere; servo, inquam, sceleta à mense secundo post conceptionem gradatim per ætata illius incrementa adscendentia, ad mensem usque nonum jam exactum, quo plerumque solent, nisi quid eos aut præcipitet, aut præter morem retardet, in lucem prodire.

Non tamen expectet hîc quisquam diligentem totius Osteologiæ repetitionem, cum nihil sit in animo hîc proponere, nisi variora, in quibus fœtus

ab

ab adultis corporibus, aut ego in fœtuum ossibus ab aliis authoribus dissentio: aut quæ ab aliis non dicta, paulo observavi accuratiùs. Subinde etiam iis, quæ alii ante me observaverunt, sed propter rei raritatem nondum indubitata inveniunt in animis legentium fidem, meum adjeci calculum, quando nimirum eadem occurrerunt, quæ illos in stuporem datos moverunt, ut ea scriptis proderent: atque eâ ratione simul scriptorum istorum stabilitur authoritas, simul posterorum in credendo tollitur scrupulositas.

Nam quod plurimum diversis temporibus idem reperientium asseritur suffragiis, ei calculum suum jam adjecit veritas. Methodus à nobis observanda rei potius claritati, & lectorum curiositati inserviet, quàm velificabitur voluptati. Incrementa enim ossium per sua deducam temporum intervalla, dicamque quomodo duobus primis mensibus constituta sint, quibus vix aliquid apparet, quod ad ossificationem pertineat, distinctionis; deinde quid tertio, quid quarto, & ceteris deinceps in iis mutetur, quid accedat, quid decedat. Quæ res si fortè tædii aliquid prima fronte allatura videatur, solabitur se lector spe quadam curiosæ novitatis, tum etiam eâ cogitatione, quod libri anatomici non conscribantur, ut uno filo, sicut historiæ consequenter perlegantur, sed ut

identidem, ubi vel necessitas requirit, vel curiositas suadet, inspiciantur; proptereaque semper habeantur ad manum.

Duo præterea sunt, quæ in limine operis consistens, Lector amice, pace tuâ præfabor. Quorum prius est, me, dum mensuram spatia in tertium, quartum, & sic deinceps distinguo, non ita memet astringere temporum momentis, ut ne diem quidem ultra procedat, vel citra subsistat mea calculatio; sed quandam assumere, cum ex matrum relatione, tum ex divinatione facta per augmenta fœtuum latitudinem: ut quando dico, mense, verbi gratiâ, quinto, non aliud indicem, quàm paulo vel citra, vel ultra mensem quintum fœtum ita se habere, quemadmodum eum describo. Alterum est, ut ea, quæ in fœtibus contingere dico, intelligenda sint de naturæ cursu ordinario, quem iis rebus metimur, quæ sæpius & in plerisque invenimus. Amat enim natura sæpe evagari, & legem hanc servare omnium maximè stabilem, ut nulla sit lex, quam sibi non liceat aliquando infringere, & liberius ludere cum in verum omnium, tum vel maximè in corporis humani conformatione. Quod si quem fortè inter legendum ea subeat cogitatio, hic à nobis unius tantum climatis fœtus describi; fieri autem posse, ut cum fœtibus aliis sub astris, alioque sub cælo nascituris multò aliter

ter agat natura in ossium fabricatione. Huic non habeo, quod respondeam, nisi eadem me sæpius agitavisse animo; nec tamen fuisse à perficiendo hoc opere retardatum. Cum enim Maurorum, exempli gratiâ, corpora solidioribus, atque etiam aliter conformatis constant ossibus, vix dubium mihi est, quin in ipsa fœtuum ossificatione magna sit à nostratibus diversitas: quam si nunc proponere non possumus, non ideo perit omnis operis nostri aut splendor aut utilitas: nostratibus enim profuisse, nostratium curiositati satisfacisse. exteros præterea docuisse, quem ordinem operi suo intenta apud nos servet hominum creatrix natura, non videtur adeo contemnendum, ut pœnitere me debeat, tantillum isti rei impendisse vel operæ, vel industriæ. Quod si exemplo nostro incitati, aut propriâ curiositate inducti, alii aliorum climatum habitatores in inquirendo quomodo apud se procedat hæc firmamentorum nostri corporis stabilitio, suam vellent fatigare industriam, fieret tandem ex omnium laboribus in unum coalitis, ut apparet, quid alibi caloris vi præcipitetur, quid retardetur frigore, quid Orientis plaga conferat, quid Occidentis variet in confirmandis ossibus: atque ita conspirantibus variis hominum ingeniis; efficeretur tandem perfectissima Osteogeniæ universalis historia, quæ à singulis non nisi regionis suæ particula-

ris potest concinnari. Nec enim verosimile est unum eundemque hominem per diversas mundi plagas hujus rei perficiendæ causâ suscepturum iter, & si susciperet, reperturum ubique ea adjumenta, quæ quàm necessaria, tam acquisitu difficilia sunt, ut quis opus istud perficiat.

THEODORI KERCKRINGII
 OSTEOGENIA
 FŒTUU M,

CAPUT I.

De membranis & cartilagine.

Ntequam frontispicium hujus ædificiū anatomici ex osse frontis constituam, quòd tam illud, quàm omnia capitis ossa in duorum mensium fœtibus, imò totum corpus in embryonibus ex mera membrana videatur constare, id breviter hîc animadvertendum, quod * Laurentius de osse syncipitis dicit; *in puerulis, inquit, anterior eorum pars primùm membranæ est, deinde cartilaginea, deinde in adultis ossea evadit.* Non hoc in solo syncipitis osse, sed in toto corpore nobis observatum est, plurimas partes, quæ passim cartilagineæ dicuntur, primùm membranosas esse, ac paulatim abire in cartilaginis consistentiam, antequam perveniant ad ossium soliditatem: quod cùm in aliis multis, tum vel maximè in fontanella, & in ea junctura, quæ maxillæ inferioris ossa in mento conjungit, ita evidenter apparet, ut, qui contradixerit,

D d

xerit,

* Lib. 2. de ossibus cap. 10.

xerit, aduersus Solem loqui videatur. Hinc quandoquidem conformationem ossium infantilium ab ipsis, quoad ejus fieri potest, principiis examinare, atque in lucem dare proposuerimus, partium nostrarum videretur esse tempora illa distinguere, quando singulæ membranæ in cartilaginem commutentur, item scrupulosius authorum verba cribrare, qui illam, de qua locuti sumus, menti juncturam passim *synchondrosin* vocant, dicendum enim foret, si criticum agere vellemus, eam primùm per *συνάγωον* fieri, ac deinde in *συνχόνδρωον* commutari. Verùm enim vero cùm hæc membranæ in cartilaginem transmigratio ita tacitis à natura conficiatur passibus, ut ne lynceus quidem animadvertere possit, ubinam, nedum quando commutetur, ego malui rem eam totam præterire, & modos loquendi authorum, qui ea non distinxerunt, non tantùm boni consulere, sed etiam constanter sequi in omni discursu sequenti; contentus hîc monuisse pleraque, quæ cartilaginis à nobis donantur vocabulo, & ante fuisse, & etiam tum magnam sæpe partem esse membranas, cùm à nobis & aliis cartilagine vocantur. Atque hoc posito quasi fundamento, jam ad fabricæ humanæ frontispicium oculos convertamus, & quibus incrementis pudoris futura sedes frons hominis solidetur, examinemus.

CAPUT II.

Os frontis.

PER tempora sua deducturus incrementa ossium, id generatim in omnibus observo, ut primos duos menses, quibus vix quidquam usquam apparet osseum, præteream, & incipiam à mense post conceptionem tertio; sicubi tamen maturius in osseam duritiem quid coxisse videbitur conformativæ facultatis præcocitas, id suis locis annotare non prætermitemus. In osse ergo frontis primis duobus mensibus omnia mera sunt vel membrana, vel cartilago, non enim, quod antea præfatus sum, hæc distinguam subtilius. Videtur autem fabricatrix organici corporis primò rudi quadam delineatione cartilagineâ adumbrare ejus formam, quam in ista teneritudine adhuc variare, & paulatim possit perficere, & postea, uti per suos temporum gradus eam insequentes videbimus, inducere ossium firmitatem; non omnia simul & semel consolidando, sed quasi timidè & pedetentim ossificando, ut tandem perducatur corpus ad perfectam & aptè inter se cohærentem soliditatem. Progrediamur ergo ad mensem tertium, quando in oculorum orbita quasi per nebulam apparent puncta quædam diversorum ossium in ea formandorum centra. At supra hanc orbitam se prodit semilunaris quædam ossea substantia, (quæ contra morem ceterorum ossium sese à centro ad

circumferentiam dilatantium) se extendit per circumferentiam ad os sincipitis, medium relinquens cartilagineum.

Ita ut quarto mense jam magna ex parte in os formata sit tota hæc substantia, præterquam quòd paulò infra medium adhuc remaneat in centro cartilago notabilis, & alia item circa os sphenoides & temporum. Accrescit autem hæc ossificatio, ut dictum est, versùs os sincipitis, & se extendit versùs fontanellam, quæ adhuc magnam cranii partem occupat. Hoc mense quarto etiam apparere incipiunt vestigia foveæ, per quæ transit tertium par nervorum supra oculos, quæ deinde plerumque in foramen efformatur. Etiam supra nasum evidenter apparet junctura quædam harmonica versùs fontanellam laxior. Puncta ossea in orbita oculorum, quæ tertio mense per nebulam videbantur, jam apparent clariùs.

Quinto & sexto mense ossificatione accrescente, decrescit fontanella, & præterquam quòd orbita oculorum jam tota sit ossea, etiam penè evanuit illa centralis hujus ossis cartilaginofitas, quæ septimo mense nullum sui signum relinquit in ossis substantia.

Octavo licet per fontanellam clarè conspicere finum longitudinalem ei adjunctum. Sutura autem ossis hujus clauditur post natiuitatem, nisi toto vitæ tempore perseveret, quod non tam rarò fieri, quàm quidam arbitrantur, vel inde patet, quod plusquam decies mihi contigit eam videre permanentem usque in senium.

No-

Nono mense omnia, & præcipuè os frontis & occipitis *mollibus, latis, laxis, flaccidisque vinculis, suturis, atque commissuris colligantur*, ut ait* Volchardus Coiterus, unde partus facilitatur, quod caput in angustum compressum faciliùs prorumpit, non quòd ossa pubis, ut quidam somniant, à se mutuò abscedant, & à partu iterum recolligantur & uniantur. Fontanellæ hiatus magis ex osse frontis, quàm syncipitis constituitur, quapropter Aristoteles id vocat ὀστέον ὑστερογενές id est, ultimò genitum, finali scilicet perfectione; nam aliàs est inter prima cranii ossa numerandum.

* De formato fœtu cap. 19.

C A P U T III.

Ossa syncipitis.

Ossa syncipitis, quæ tribus primis mensibus nihil ostendebant, nisi puncta quædam subobscura, quod ossis referret naturam, quarto mense exacto jam tota sunt ossea, adeo properat natura munire facultatis animalis, eandemque sapientiæ sedem. Ad sagittalem tamen futuram, ossa sphenoides, & temporum, ac fontanellam hiant adhuc aperturæ amplæ cartilagineæ. Induerunt autem osseam substantiam initio ducto à centro, non à circumferentia, quemadmodum in frontis osse præter aliorum morem contingere jam diximus.

Quinto & sexto mense hæc insigniter augen-

tur, futuræque paulatim ita arctantur, ut septimo mense laxè per harmoniam jungantur, sed ab ossibus sphenoidæ & temporum adhuc mediâ membranâ satis notabili discedunt hiatu, qui mense octavo vix apparet, nono autem omnino evanuit. Fontanella tamen ex hisce partim ossibus, sed magis ex frontis osse constituta, non nisi post novem vel decem à partu mensibus clauditur; imo non rarò in pueris ad quartum & quintum ætatis annum, & in viris quibusdam usque ad senium permanet.

Non videtur hîc prætereunda ea obstetricum experientia, quæ puerum vixisse pronuntiant, si fontanellæ pelliculam, quæ antea vitali cerebri motu & spiritu sustentabatur, concidisse comperiant.

C A P U T IV.

Os occipitis.

EX iis, quibus occipitis os constat, ossibus quatuor annotarunt Coiterus & * Spigelius; quæ hujus tibi verbis hîc admetiar. Primum est magnum illud triangulare, *ubi, inquit, lambdoides sutura in adultis fines habet duorum veluti crurum, & additamenta incipiunt suturæ lambdoidis, rima quadam per transversum ab una cruris suturæ hujus extremitate ad alteram, eaque admodum laxa circumscribitur, & à reliquis tribus ossibus segregatur, quorum duo capitula occipitii continent, quæ $\kappa\omicron\gamma\acute{\alpha}\nu\alpha\varsigma$ Galenus appellavit, quibusque primæ cervicis verte-*

* De formato fœtû cap. 19.

bræ annectuntur. Tertia verò seu quarta pars occipitis, quæ veluti additamentum sphenoidi ossi annectitur. Optimè quatuor hæc expressit, sed adverte quæso mecum, quem nemo hæctenus, naturæ lusum in generatione magni illius triangularis, quod primò describit: hoc ipsum enim tertio à conceptione mense sæpe ex quatuor, sæpius ex tribus, aliquando duobus, aut unico tantum efformatum est ossibus, quæ post exactum illum mensem tertium omnia in unum illud à Spigelio descriptum coalescunt. Id quod illis, qui Osteologiam adultorum tantùm describunt, bonâ nostrâ veniâ indictum esse poterat, nobis, qui Osteogeniam damus prætereundum non est; uti neque hoc, quod post hanc coalitionem perfectam succrescit huic triangulare novum ossiculum tricuspitale, in perfectum quoque efformatum triangulum. Tangit autem unâ cuspide os triangulare jam dictum, duas vero alias extendit versus κορώνας, quas plerumque octavo mense tangit, & nono, nisi quandoque natura variare amet, cum iis, & osse triangulari jam sæpius nominato in unum coaluit. Quod infra coronas est ossiculum etiam tricuspitaliter crescit, cuspidum duarum singulis singulas coronas, & tertia os sphenoidis petens, sic tamen, ut cum sphenoides nunquam, cum aliis, quæ jam ad ternarium decreverunt numerum, tandem post nativitatem coalescat. Atque hæc de occipitis osse dicta sunt, in quo natura cursum nullum obtinere videtur ordinatum, nusquam enim

enim magis ludit, & variat, quàm hîc. Habeo enim capita novem mensium, quæ curiosis oculis exhibenda servo, in quibus os illud magnum triangulare in quatuor inordinatas partes divisum est, atque aliàs sæpe in alias exorbitat irregularitates.

C A P V T V.

Ossa temporum.

Ossis temporum binas vulgò Anatomici assignant partes, quarum unam os petrosum, alteram squamosum appellitant. Sed nobis, qui non facta & jam coalita in adultis ossa proponimus, sed quomodo fiant, & ex quot, quibusque ossibus in fœtu coalescat, contemplantur, alia est describenda historia, idque more nostro per gradus temporum. Aliud enim est arborem jam factam in partes suas dispertiri, aliud quomodo fiat, quomodo semen rumpat, quomodo primùm in herbam surgat, deinde paulatim indurescat & lignescat, considerare: quod nos in humano corpore facimus, ubi nulla videtur nimia esse posse curiositas, quæ vel immediatè jam, vel aliorum intermediâ accuratiore speculatione posthac conferre possit ad rationalis creaturæ vel tuendam, vel recuperandam sanitatem.

Igitur cùm & hîc secundo mense nihil, quod quidem videri possit, nisi cartilago reperiatur, ad tertium nos transferimus. Jam tum enim processus, zygomaticus cum processu primi ossis maxillæ

xillæ superioris constituit os jugale, sive zygoma totum osseum, licet in cetera cartilagine præter circulum istum in osse petroso, cui tympani membrana annectitur nihil appareat, quod ossis naturam induerit, idque filo adeo tenui, ut vix pili subtilis expleat crassitiem. Quoniam autem meatus auditorius toto gravidationis tempore manet cartilagineus, admirari hîc licet fabricatricis naturæ providentiam, à nemine hætenus laudatam, quia observatam à nemine. Tympanum ejusque membranam maximè intererat hominis, utpote animalis disciplinæ capacis, quæ auditu præcipuè acquiritur, conservari. Quid facit artifex nostra? tenuissimæ tympani membranæ aliam crassiusculam prætendit, quæ eam ab occurrentibus defendat incommodis, donec meatus auditorius corroboretur adversus occursantes injurias: crede id modo, Lector amice, & mecum tempore crescentem fœtum comitare, mox eam, quod jam frustra molireris à tympani membrana separare poteris; ego certè, quò fidem apud te inveniam, ita separatam servo, ut extremitatibus suis tympani membranæ adhuc adhæreat. Hoc etiam mense tertio evidenter apparet processus styloides, non quidem osseus, & instar spinæ, ut postea protensus, sed rubicundiore cartilagine in majusculam, efformatus longitudinem, atque incumbens circulo jam dicto osseo, ex quo ibidem loci exoritur, unde postea longo post nativitatem tempore, in os & ipse formatus sese erigit.

Quarto mense mirum visa, quàm citò, & quantâ perfectione os squamosum magnam partem factum sit osseum. Os petrosum jam rubicundâ cartilagine signavit cavitatis suæ formam organorum auditûs capacem, nihil tamen adhuc præ se fert osseum, præterquam unam in longitudinem protensam crassiusculam & inæqualem lineam annulo seu circulo, antea nominato, subjectam, & paulo longiùs protensam. Os itaque temporum hoc mense tribus constat ossiculis: annulo scilicet, osse squamoso, & illo jam commemorato.

Quinto mense os squamosum ita adauctum est, ut os syncipitis ferè, os autem cuneiforme omnino attigerit. Ossis petrosi pars illa, quæ processum mamillarem constituit, terna de novo acquisivit ossicula: unum pyri formâ acutiore sui parte squamoso annectitur; alterum scutum ovale referens magnitudine, priori vix cedens, mediâ cartilagine ab eo separatur; uti & tertium ab utroque, quamvis hoc magnitudine neutri sit æquiparandum, vix aciculæ majoris caput adæquans; sunt autem eo situ & ordine collocata, quem tabula fœtûs v. mensium, usurpata oculis faciliùs ad mentem, quàm verba, transmittet. Hic nobis non commemorandum tantùm, sed etiam admirandum est, quod * Veslingius vel nono mense effectum esse stupet, & tympanum, & labyrinthum, & cochleam ita mensis unius spatio accrevisse, ut

non

* In Syntagmate Anatomico cap. 8,

non ossèâ suâ substantiâ solùm, sed etiam magnitudine & figuræ symmetriâ perfectioni suæ proxima sint. Visitur tamen juxta foramen, quod nervo auditorio transitum præbet, foramen aliud rotundum, isto haud paulo majus, quod in adultis plerumque sui, sed in arctum compressum, & longiùs extensum relinquit vestigium; cujus usus adeo omnes latet, ut nullus, quod sciam, vel foraminis ipsius mentionem fecerit. Addam & hoc, totum, de quo loquimur, os in fœtu, quàm in adultis esse inæqualius, & scabrosum magis.

Jam etiam contemplanda se præbent auditûs ossicula, utpote jam cavitatem suam nacta, in qua subitò efformata sunt: malleus quippe jam ossæus longiusculo suo processu adhuc cartilagineo tympani membranæ adhæret. Et incus formâ suâ jam prædita, nihil nisi processum finalem habet cartilagineum, stapedis basis, & utrumque crus ossæa sunt, sed figurâ supernè citiùs semicirculum refert, quàm longum illud isosceles, quod postea efformat. Ossiculum illud quartum, quod * Bartholinus sibi à Francisco Sylvio ostensum esse, & etiam in hominibus reperiri affirmat, ego in vitulis manifestum satis inveni, in hominibus si sit, in fœtibus certè non reperi. Constat ergo os temporum hoc quinto mense sex distinctis ossiculis; ossæ videlicet squamoso, annulo, ossæ internam cavitatem efformante, & tribus notabilibus, quæ hoc mense exorta esse diximus.

E e 2

Sexto

* Libelli 4. Anatom. Reform. cap. 7.

Sexto mense pyriforme, & ovale scutiforme coaluerunt in unum; tertium nonnihil auctum est magnitudine: stapes formam suam nondum obtinuit: malleus & incus magnitudine nonnihil aucta sunt, substantiam non mutavêre suam.

Septimo mense jam tertium illud ossiculum duobus mense superiore inter se coalitis accersit. Jamque malleus, stapes & incus adeo perfecta sunt, ut substantiâ, duritie, figurâ, magnitudine vix quicquam differant ab ipsis hisce auditûs organis in natu grandioribus; vix addebam, quia processus ille longior mallei, quo tympani membranæ adhæret, etiamnum aliquid sub finem ostentat cartilaginosum, quod mox etiam evanescit. Nihil ergo de mense octavo, nonoque addendum, nisi quòd ne tum quidem fœtus ullum habeat processum mamillarem, & quod adhuc insigni cartilagine distet os petrosus ab occipitis & sincipitis ossibus.

CAPUT VI.

Os sphenoides.

MERITÒ dives nominum Græcia os sphenoides communiter dictum, *πολύμορφον*, hoc est multiforme appellavit; formas autem has omnes accuratiùs describere, atque ossis hujus per via nervis foramina singula depingere, iis incumbit, qui Osteologiam professi, nihil sibi quod ad ossa pertineat, omittendum putant. Ego, qui spicas ab aliis neglectas tantùm colligo, in messem eorum manum non immitto; sed tantùm ea dicam, quæ in geneseos ossis hujus curiosiore perscrutatione sese oculis visenda obtulerunt, si quis propter aliorum auctoritatem iis fidem tribuere addubitet, is nisi palam omnes prudentiæ regulas neglexerit, tamdiu suspendat iudicium, donec ipse diligentior, quàm ego, plures foetus examinaverit, vel magis lynceus aliud, quàm vidi, viderit.

Os ergo sphenoides, ut pleraque alia, ad secundum usque mensẽ totum est cartilagineum, ita ut ossis potiùs materia, quàm os dici mereatur.

Nec hîc, nec alibi abducat quemquam à vera Osteogeniæ cognitione, quam * Laurentius depingit, infantis triginta, ut ait, dierum delineatio, in quo ille & fontanellam, & omnia penè ossa ea magnitudine expressit, quæ est infantum sextum à conceptione mensẽ agentium: quæ si

E e 3

ille

ille non ex suspicione , aut relatione aliorum , sed ex autopsia descripsit , monstrosus fuerit & præcox omnino ille fœtus : sed ego crediderim potiùs virum , qui paucos fœtus examinaverit , relatione matrum vel obstetricum in fraudem inductum , quæ illi fœtum maturiorem , pro triginta dierum embryone obtulerint. Primò enim , & ferè toto mense secundo nihil est , nisi mera cartilago univèrsus fœtus , in qua ossium formandorum quædam apparent rudia vestigia.

Tertio mense apparet exiguum quid alarum , quæ vulgò processus pterygoidei dicuntur infra os zygomaticum ; cumque hoc tempore nihil aliud sit , quod ossis substantiam referat , tertio mense ossibus duobus constare dicendum est os sphenoides.

Quarto mense ossibus octo , vel potiùs quatuor ossium paribus constat os , de quo loquimur , quæ dum ego enumero , tu ea fodes in tabula fœtûs iv. mensium contemplare. Primum par sunt processus pterygoidei modò descripti , utrimque notati litterâ A A , qui hoc mense mirum in modum sunt aucti. Secundum par , processus sunt bini , litterâ B B insignes , qui quintum par maxillæ superioris tangentes , eam quasi sustentant , ibidemque interjacente vomere ab invicem separantur. Tertium par , ossa sunt bina C C. sellam equinam postea constitutura , quæ hoc mense prodeunt , caput majoris aciculæ magnitudine æquantia , & à se invicem , & ab omnibus aliis

distincta. Vix tamen quarti mensis finem expectant, quin simul per osseam materiam conjungantur, quæ eas in semilunulam efformat, quam mihi semel videre contigit duabus ante quartum mensem hebdomadis. Quartum par processus illi sunt D D. visoriis nervis recipiendis destinati, qui etiamnum foraminibus, quæ nervi transitori sunt carentes, tantum crassiuscula sunt in longitudinem extensa ossicula.

Quinto mense (mirare tantam naturæ quasi pensum absolvere cupientis festinationem) jam nunc ex uno tantum osse constat totum illud os sphenoides modò octifariam divisum; nec enim ullam dubitationis umbram facit dubia quædam inter processus pterygoideos, & inter ossa sellam equinam constituentia, intercurrentes quasi lineoli, quò minus putemus omnia jam coaluisse: habet quidem, fateor, sella equina in medio sui non exiguam cartilaginem, sed hæc non multiplicat ossium numerum, cum omnia undique ad cartilaginei hujus quasi lacûs latera conjungantur & coalescant. Videsis & examina positas sub finem figuras, quicunque occasionem non habes rem ipsam in fœtibus conspiciendi, ita rem inveniri, prout hîc depingendam curavi, ita invenies, quisquis inquires; nec quemquam conjecturæ aliorum abripiant, quas neque referre, neque refutare hîc est animus, quandoquidem *autoptia* nec probetur, nec refutetur argumentis.

Sexto & reliquis ad nonum usque mensibus

auge-

augetur & corroboratur paulatim os istoc, cartilagineeque, quæ inter ramos ejushinc inde intercedebant, & aliquam os hoc dividendi aliis aneam præbuerunt, tempore minuuntur, tandemque omnino obliterantur, ut, nemine contradicente, in os unum coëant, quod, ut dixi, jam inde à mense sexto fuit factum: quemadmodum autem sufficit, ut arbor una dicatur, omnes ramos ejus in uno trunco conjungi, quamvis inde in diversa abeant: ita sexto mense os sphenoides unicum esse os dicendum est, cum nulla ejus pars sit ab aliis prorsus separata, sed omnes sibi invicem quamvis in ramos mediis cartilaginibus divisæ, in toto cohæreant.

Cautè igitur legendus * Spigelius, qui ait. *Præclara quoque est ea observatio, quam Fallopius de sphenoides osse fœtus scribit, quæ ab aliis Anatomicis ommissa est. Constare namque dicit hoc os ex quatuor partibus, atque eas sensim brevi ita connasci, ut post septimum ab ortu mensem vix distinctæ appareant. Imò quarto ante ortum mense vix distinctæ apparent. Deinde partes quatuor à Fallopio assignatas enumerat, ipsique consentit, sicut & † Coiterus, his verbis. Basilare sive cuneiforme os quatuor in puerilis consequitur partes, quarum duas constituunt alares processus; tertiam sella glandulam pituitariam excipiens; quartam pars visoribus nervis destinata, quæ non longè post nativitatem coalescunt.* Ad stipulatur, quantum ad numerum

partes

* De formato fœtu cap. 19.

† De ossibus Infant. cap. 3.

partium * Riolanus, sed quandoquidem cum Eyssonio alas & sellam unum os efficere contendat: *ut quaternarium retineat partium ossis sphenoidis numerum*, inquit † Eyssonius, *quartam eam esse statuit, quæ infra sellam equinam protenditur ad coronas occipitis.* Quæ pars, eodem affirmante Eyssonio, ad occipitis os spectat. Quæ quidem ille rectè; sed ut videamus an rectiùs ipse sentiat; audiamus tanquam ex oraculo suam pandentem sententiam. *Quis ergo, inquit, partium ossis cuneiformis ineundus erit calculus ac computus? Sanè si nostrismet arrogare fidem debeamus oculis ac manibus; nec fallaci nobis imponat natura lusu aut lapsu; existimamus ossis sphenoidis partes ad ternarium reducendas esse numerum; ut videlicet ea pars, quæ basin non tantùm ossis cuneiformis, sed etiam totius quasi cranii constituit, ac tum processibus suis parvis, sursum protuberantibus, sellam equinam format, tum aliis latioribus, antrorsum & versus latera aliquousque expansis, duas quasi alas emittit, sub quibus optici aliique transeunt nervi, prima statuatur & primaria; secundam verò & tertiam exhibeant processus vulgo dicti pterygoidei, qui in lateribus, tum dextro, tum sinistro siti, per interjectam partem primam, manifestè in duas dividuntur partes. Et hæ duæ partes constituunt duas illas vespertilionum alas, quæ non tantùm post palati planitiem retrorsum, sed & sub zygomatibus ad anteriora ossium temporum latera sursum expanduntur, usque ad ipsa*

F f

fron-

* Enchr. Anatom. Path. lib. 1. cap. 27. † De ossibus infantis cap. 3.

frontis ossa, post processum eorundem zygomaticum.

Nescio quid viros hosce omnes à veritate abduxerit, octo enim sunt sphenoidis officula, quarto mense clarè apparentia, ut dixi, in quatuor paria distinctissimè distincta, quæ postmodum in unum diu ante nativitatem coalescunt: non distinxerunt, credo, satis accuratè tempora, hinc unus ætatis fœtum aspiciens, alter alterius, quæ aliter quisque se habere vidit, protulit, & simul autoritate priorum nitens, sua cum illis conciliare voluit, & ita confusa est tota sphenoidis historia, quam tibi, Lector, clarè distinxi, & exsculptam ex iis, quæ etiamnum servo ossibus, exhibui. Tu boni laborem nostrum, quem in hoc præcipuè osse collocavi, consule, nam plurimorum fœtuum capita, quæ avebam servare integra, ideo perfringenda fuerunt, ut hoc in medio situm officulum accuratè per singulos menses examinarem; nec sine frequenti autopsia à tot virorum sententiis discederem.

C A P V T VII.

Os ethmoides.

OS ethmoides sive cribriforme neque totum est cartilaginofum in fœtibus, multò minus in pueris quod * Coiterus & † Riolanus putarunt; neque tribus constat partibus osseis, ut ** Eyfflonius affirmat; nam septum narium cavitatem dis-

cri-

* *De ossib. infantis cap. 3.* † *Ench. anatom. lib. 1. cap. 27.* ** *De ossib. infantis cap. 3.*

criminans nunquam in foetibus est osseum, uti nec crista galli, nec tabula cribri instar perforata, unde nomen inditum est toti huic ossiculo: sed tota ossificatio, quæ in foetu circa hoc os visitur, spongiosis septo utrimque adhærentibus ossiculis quinto mense, & squamulis duabus ad oculorum orbitam constitendam concurrentibus sexto circiter mense absolvitur, reliquæ ossis hujus partes cum sint, maneantque in foetibus cartilaginosa, etiam multo post natiuitatem tempore, non est quod iis lectorem detineamus, satis enim magna est foetuum in hoc osse ab adultis distantia, quod neque cristam galli, neque septum transversum narium, neque immediatum odoratus instrumentum habeant ossea.

C A P U T VIII.

Maxilla superior.

TRactaturo de maxilla superiore non absurdum fuerit undecim ejus ossa, quinque nimirum paria, unà cum osse vomeriformi assignare, non quò lectorem Osteologiam doceam, quam suppono eum accuratè didicisse, antequam in librum hunc de foetuum Osteogenia eum sua miserit curiositas; sed ut faciliùs quid in unoquoque per singula mensium intervalla ossificatum sit intelligatur, dum id breviter ossa suis numeris tantùm designando manifestabo.

Primo igitur pari accensebo illa, quæ ad trian-

gulari formam accedentia partem orbitæ oculi inferiorem; canthum minorem. partemque ossis jugalis & malæ constituunt. Secundo, quæ canthum majorem efficiunt, ac foramen habent in nares pervium, ipsaque tenuia & pellucida, & omnium maxillæ ossium minima sunt. Tertio, maxima illa omnium palati regionem, & orbitæ partem inferiorem constituentia, dentesque in se continentia. Quarto ea, quæ nasi faciunt protuberantiam, quibus annectuntur nasi cartilaginee. Quinto, ea, quæ in postrema parte nasi sita sunt, ubi narium foramina ad fauces tendunt. His quinque paribus undecimum additur aratro simile, seu vomeriforme partem unam narium instar septi discludens. Jàm numeris suis par primum, secundum, & cetera deinceps designando lectorem quasi domi suæ, & in re sua versantem de rebus notissimis alloquar.

Atque ut quàm remotissimè exordiamur. Mense secundo nihil adhuc vel cartilagineam exuit, vel osseam induit naturam, præterquam tertium par.

Tertio mense; id primi paris, quod ad zygoma constituendum cum processu transverso ossis temporum concurrat, jam est osseum. Aliquid etiam in oculi orbita in eodem pari conspicitur quod jam ossificari videtur. Tertium par quantum est, osseum quidem est, sed quàm longè absit ab ea figura, quam postea acquirit, non longâ eaque necessariò obscurâ oratione depingam, sed

exiguâ potiùs & apertâ delineatione ostendam; hanc videsis Lector, in figura foetus trium mensium & agnosces illa * Eyslonii verba, *Maxillæ superioris in infantibus ossa nullam aut saltem exiguam ab adultis agnoscunt discrepantiam*, ad id saltem ætatis foetus non esse extendenda. Quintum par subtilissimam ostentat lineam jam ossifera. Vomer ossificatur eâ parte, quâ sphenoidi conjungitur, & reliquis mensibus sua paulatim capit incrementa.

Quarto mense primum par ab osse frontis magno adhuc abest hiatu, ceterum totum est osseum. Secundum par, seu os lacrymale jam quasi in dubia luce apparet. Tertium nondum ad figuram adultorum accedit. Quartum exhibet ossa nasi in forma & proportione sua, non eadem tamen in omnibus, quod postea magis apparet in adultis, in quibus tam varium conspicitur hoc humanæ faciei quasi frontispicium. Quintum par etiam suam nunc habet formam, & proportionis magnitudinem. Atque hæc reliquis ad nonum usque mensibus augentur, & perficiuntur paulatim eum in modum, ut nono mense totum hoc os satis perfectè referat eam, quæ in adultis videtur figuram, ut rectè annotavit † Eyslonius, cujus rei, quas ille adfert rationes, ideo non repetimus, quia morales potiùs quædam sunt congruentiæ, quam, quæ ad Medicum spectent, observationes.

Ff 3

CA-

* De ossib. infantis cap. 3. † De ossib. infant. cap. 3.

C A P U T IX.

Maxilla inferior.

INter ossa capitis præcocia maxillam inferiorem numeramus; induit enim jam inde à secundo mense substantiam osseam. Figura autem ejus tum temporis est mirabilis, quam cui æquiparem, non satis intelligo. Ex duobus enim ossiculis formata, definit infra nasum in acutum apicem, qui tam longè extra os maxillæ superioris prominet, ut nihil minùs promittat, quàm inde efformandam esse menti humani figuram. Fit tamen ut au-gescente capite, divaricantibusque se paulatim magis magisque ossibus temporum, quibus ossa, per alterum cornuum, quod *κοινδυλώδης* dicitur, in-hæret, cuspidalis hæc protensio minuatur, do-nec vix longiùs, quàm os maxillæ superioris pro-mineat. Alterum cornu (bina namque utrimque reperiuntur) *κορώνη* dictum, cui muscoli tempora-lis tendo implantatur, ad tertium usque mensem ossiculum est, futurâ suâ à reliqua maxilla sepa-ratum, quod inde ad dentium usque alveolos descendens, in acutam cuspidem definit.

Animadvertat hîc quisquis vel mea, vel alia cujuslibet alterius sceleta oculo curiosiore inspe-cturus est, subtiliores hæc distinctiones clariùs sub aspectum cadere, dum primùm sceleta com-ponuntur, postquam autem aliquot mensibus ser-vata sunt, eas vel obscurari, vel planè evanesce-

re, quod media sive cartilago, sive membrana (quis enim distinxerit?) aëri exposita duritiem contrahat, & quasi in osseam abeat substantiam.

Constat ergo maxilla inferior, ut eò redeamus, ad mensem usque tertium quatuor ossibus, duobus nimirum, quæ in medio menti per synchondrosin, ut communiter loquimur, conjunguntur: & duobus jam assignatis, quæ transparente quadam nectuntur materiâ, quam ego neque cartilaginem, neque nervosam substantiam, sed membranam esse censeo. Nequis autem existimet, hanc ossis, quam modò adduximus divisionem, eandem illam esse, quam * Eyssonius adfert, operæ pretium putavi ejus hîc adscribere verba. *Præter hanc, inquit, vulgarem in omnibus puerulis divisionem, in hoc nostro infantis sceletto nova, nec à quocquam descripta se obtulit nobis scissura in utroque maxillæ inferioris osse, nempe in medio ferè uniuscujusque ossis loco, quâ parte crassiolem sortitur protuberantiam, ac jam jamque in latiorelem assurgere nititur planitiem, fissura quædam ac divulsio comparuit, quæ partim per modum harmonicæ, partim per modum squamosæ suturæ adeò laxè cohærebat, ut levi inter mundandum contactu à se discederent ipsa ossa, in sinistro maxillæ latere; unde primo intuitu existimabam fractam à me tenerioris ossis substantiam. At verò cùm aptarem iterum alterum alterios, insuperque in eodem oppositi lateris loco similem observarem cohæsiõnem, separatam haud difficilem, non tamen hætenus separatam; indubitato credidi argu-*

* De ossibus Infant. cap. 3.

mento, non fracturam violentam, sed scissuram esse peculiarem: Hæc ibi vir ille in fœtu, qui unicus ei contigit examinando diligentissimus, sed ex uno generalem generaliter de omnibus sententiam pronuntiare, scimus quantis obnoxium sit errandi periculis. Damus viro studiosissimo, cujusmodi divisionem ille describit, posse reperiri, & ego, sicubi sit usus, ostendere possum caput fœtûs novem mensium, in quo ferè similis visitur maxillæ divisio, sed inter tam multa unum, idque fœtûs in aliis plurimis monstrosi, in quo præter illa officula utrimque præter morem naturæ vulgarem adnata, etiam reperiebatur illa, de qua agimus, κορώνη, quam nos in omnibus contendimus naturaliter primis tribus mensibus à reliquo maxillæ osse sejunctam esse, quia in nullo non plurimorum, quæ dissecuimus, ita esse inventum fuit. Apparent præterea tam in hoc, quàm in osse maxillæ superioris mense septimo, octavo, & nono tumores quidam, multò quàm in adultis evidentiùs, qui videntur alveoli esse dentium initiò extrinsecus magis protuberantes, qui postea osse ceteris in partibus majorem acquirente crassitiem, non ita prominent, proindeque minùs apparent. De quatuor autem foraminibus, per quæ hoc os admittit, & emittit venam, arteriam, & nervum quarti paris, quid dicam? In fœtu certè etiam noni mensis ita dubiè apparent, ut qui resciret ea in adultis esse, ne locum quidem, unde solent emergere, reperiret.

Dentes.

DE dentibus nihil dicam aliud, quàm nihil esse, quod hîc peculiariter sit commemorandum: tantâ enim iis efformandis natura ludit varietate, ut si minutias persequamur, nullus futurus sit finis. In fœtu certè nihil occurrit, quod vel novitate suâ, vel differentiâ, ab adultis, curiositatem lectoris, ad alia festinantis, moretur. Nam omnes fœtus dentibus carere, eoque differre ab adultis non mage dicendum est, quàm eosdem neque magnitudine cum viris posse certare, & quod nihilominus dentati quinam nascantur Romana prodit historia, & quanto ante natiuitatem tempore in fœtu dentes aliquando nostra invenerit experientia, in prima, quam edidi *Observationum centuria observatione xxiv.* dictum, hîc repetendum non existimo. Neque hoc dicendum, quod in fœtu non omnes omnium dentium efformati sunt alveoli, cùm in adultis adhuc post tot annos succrescant, quos vocant sapientiæ dentes, qui ante non erant inchoati. Proinde totam de dentibus historiam lubens prætereo, & ne diutiùs caput tibi, Lector, capitis perscrutando officula obtundam, ad corporis truncum descendendo; ubi tamen inter ossa majora non deerunt suæ, quæ diligentiam tuam requirant, minutia, quæ sæpius meam in exiguis fœtuum corpusculis exercuere patientiam.

C A P U T XI.

Os hyoides.

OS hyoides, seu ypsiloides, non quia Galenus illud in libello de ossibus præteriit, sed quia in fœtibus nequidem cartilago ejus apparet, nos hîc bonâ lectoris veniâ omitemus. Quòd enim nullam habeat cum aliis ossibus articulationem, eò magis nobis de eo loquendum foret, qui ea maximè conquirimus, quæ minùs sunt ordinaria, sed nolumus vel ideo extra oleas & terminos semel præfixos Osteogeniæ fœtuum evagari.

C A P U T XII.

Spina dorsi.

SPinam dorsi sub qua ipsum etiam os sacrum comprehendimus, quòd in fœtu non minùs distinctis, atque à se invicem separatis constat ossibus, quàm cetera vertebrarum compages, inspecturi, primùm in quo tota hæc vertebrarum syntaxis ab adultorum ossibus differat; deinde peculiariter cuique ossi proferam, ac tum demum lectorem, ut mecum spectet, quomodo hæc humani corporis quasi carina primùm inchoetur, quomodo augeatur, & quomodo usque ad partûs maturitatem perficiatur, invitabo.

Hippocrates lib. de articulis, de adultorum spina *εραχῖς*, inquit, *καὶ μῆκῃ ἰθυσκόλιῃ ἐστὶ*. *Spina se-*

cundum longitudinem recto-obliqua est, quod in foetu locum non habet: incurvatur enim tota foetuum spina per modum arcus leniter inflexi, cujus convexitas extrorsum vergat, quam figuram spinæ nemo non dicet foetui necessariò contingere, qui situm ejus in utero materno in se ipsum conglobatum considerat: at dum postea homo erecto corpore incedit, mutatur hæc figura, & in reëticurvam Hippocraticam conformatur.

Altera reperitur ab adultorum spina in foetibus differentia, quòd spinoso careat processu, quasi naturæ quadam prudentiâ, quæ nihil ante tempus molitur, quo ipsa sibi incommodet; quantum enim tum involucris, tum utero ex conglobato foëtus situ, quantum ex affricu & transitu esset periculum, si acuminibus hisce protuberantibus dorsi armaretur spina. Cavet hoc natura, contenta tertio à conceptione mense rubicundioribus in cartilagine media lineis assignasse horum processuum locum, quæ quidem augentur paulatim, sed quamdiu latet in utero puer, non protuberant.

Non adsunt etiam in foetu transversorum processuum osseæ laterales protuberantiæ; adest tamen cartilago, unde eæ sunt formandæ, quæ in collo omnis transeuntibus perforatur vasis: omnium enim, quæ postea in ossibus clariùs apparent, curioso indagatori rudimenta spectantur in foetu. Nescio itaque quid scrupulositate suâ sibi

velit.* Eyffonius, qui primæ cervicis vertebræ in-
 sculpi vult suum osseum foramen; *ne vasa, versus*
caput illac traducta, in vario capitis instabilis motu
ac jactatione, contorquerentur, comprimerentur, vel
attererentur; sicque sanguinis impediretur motus;
quod alioquin per capitis, huic primæ colli vertebræ,
tanquam atlanti, impositi viciniam, suo non careret
periculo. Non enim ulla invenitur quantum ad
 processuum foramina in prima vertebra præroga-
 tiva præ aliis: omnes enim præditæ sunt cartila-
 gine perforatâ, incipiente ab una parte osseam ole-
 re duritiem; quæ cartilago simulatque à corpore
 separata est, quia citò exsiccat, claudit minutif-
 sima illa foramina: ideoque hæc visa ei fuerunt
 non existisse. An vir ille concepit vasa, quorum
 compressioni, & attritione tam prolixè timet, po-
 stea foramina in cartilagine, aut ossibus facere, vel
 ossa illis admirabili quodam modo circumdari?

Quartum, quo omnis fœtuum spina differt ab
 adultis, est ossium triplicitas, quæ in vertebris
 omnibus reperitur; natura enim cavitatem, quâ
 medulla spinalis transeat fabricatura, à tribus of-
 sificationem aggreditur partibus, quæ postea in
 unum coalescentia, vertebra quidem unam
 constituunt, tribus tamen, quæ ante coalitionem
 indita sunt nominibus, insignitam.

Prima pars interior crassa, & in rotunditatem
 quandam compressa, vertebræ corpus dicitur, aliæ
 duæ ad externam dorsi partem vergentes, alæ seu
 officula

* De ossibus Infant. cap. 3.

officula lateralia dici possunt, & hæc quidem latiore in medio dorfi cartilagine à se invicem distant, à corpore autem etiam cartilagine mediâ, sed angustiore. Hæc sunt, inquam, terna vertebrarum officula, caveat autem à Fallopio quisquam in errorem inductus, plura quærere. Dicit enim ille in Observationibus anatomicis primam vertebra colli sibi in pueris visam esse quinque constare partibus, sed cùm hoc tantùm sibi ita videri, non clarè à se visum esse affirmet, voluimus lectorem isto liberare præjudicio, quantocunque enim examine, & quotiescunque, & illam, & alias perscrutatus sum vertebra, nunquam plura, quàm tria supra allata ossa reperi. Excepto osse sacro, in quo miram quandam fabricatrix nostra servat præ ceteris methodum; sexto enim à conceptione mense eâ parte, quâ hoc osse innominato per cartilagine annectitur, in superioribus duabus vertebris producit officula bina, singulis singula dispertiens, quâ liberalitate pergens tribus inferioribus ita providet, ut nono mense in nullo desideretur hæc prærogativa, ut quinque constet ossibus, quod & * Eyssonium, & † Coiterum latuisse videtur, quorum hic de osse sacro agens; *hæc vertebra, inquit, ut ceteræ, etiam tres consequuntur partes: ille verò. Atque ita tripartitæ sunt omnes vertebra, quæ inter secundam colli & os coccygis collocantur.* De epistropheo autem, qui nec ipse hoc ternario numero contentus est, loquemur postea.

* De ossib. infantis cap. 4. † De ossib. infantis cap. 6.

Quibus prælibatis, perge, quæso, Lector, mecum, & naturam intentam vertebrarum fabricæ contemplemur, & quid quoque tempore effecerit, inspiciamus, id quod à nemine eâ curiositate factum esse intelligo. Videsne, ut tertio mense jam molita sit interiùs in sexta dorsi vertebra notabile ossificationis punctum? atque inde versus caput paulatim minuendo ascendat usque ad quintam colli vertebra, ibique mensis hujus pensum absolvat, ita ut quatuor superiores nihil adhuc osseum in corpore suo ostendant. Descende jam mecum, sodes, à sexta dorsi vertebra inferiùs, & eadem proportione videbis, decrefcentia singularum vertebrarum puncta ad tertiam ossis sacri vertebra. Atque hîc sistitur opus tertii mensis in corpore. Vertamus jam oculos ad externas duas vertebrarum partes laterales; hîc alio prorsus opus suum perficit ordine: nam ordiendo à summa colli vertebra in ea maxima ostentat ossificationis insignia, atque ita descendendo perpetuò minuit, & antequam ad os sacrum perveniat, in puncto terminatur, vix oculis perceptibili, osse sacro adhuc ab hac parte omnino cartilaginoso. Tertio igitur mense, ut distinctè rem percipiamus, quatuor superiores colli vertebræ duobus tantum constant ossiculis, quòd eo osse, quem corpus vocavimus, adhuc careant: ossis autem sacri tres superiores vertebræ uno adhuc constant osse, corpore scilicet, quia laterales partes nondum quicquam ossæ induerunt substantiæ.

Quarto

Quarto mense, jam ossis sacri partes laterales usque ad coccygem osseam præ se ferunt substantiam, sed interiùs ossea puncta, quæ conficiunt, magnitudine quidem aucta sunt, sed nihil accessit numero. Superiùs autem tertia & quarta colli vertebra jam corpore gaudent, atlante & epistropheo adhuc carentibus corpore.

Quinto & sexto mense os sacrum jam omnia habet ossificationis puncta; epistropheus item jam corpus habet osseum, sed processus ejus dentiformis adhuc est cartilago. Atlas adhuc anteriori corpore caret.

Septimo mense tandem epistrophei dens ossificatur, & Atlas punctum corporis sui ostendit osseum, ita ut hic jam tribus constet, ille dici posset quatuor constare ossibus.

Octavo & nono mense hæc omnia crescunt & auferunt, os tamen coccygis etiamnum totum est, manetque cartilaginofum, nisi quòd nono mense internâ eâ parte, quæ corpus dicitur, exoriatur unum, vel quandoque duo puncta ossea, caput majoris aciculæ non excedentia.

Atque hæc est naturæ vertebrae, & ex iis totam spinæ compagem conficientis historia; ex qua jam de aliorum circa hanc rem scriptis & dubitationibus facilè formabitur judicium, qui hæc legerit, & vel suo sibi labore spinæ sceleta confecerit, aut ea, quæ à me confecta sunt inspexerit. Non itaque est operæ pretium te aliorum sententiis adferendis, aut refutandis diutiùs

tiùs detinere, Lector benevole, fatis superque jam hoc per singula discursu defatigatum; nec verò falsitatis redargutione indiget veritas, à cujus lateribus spontè cadunt omnes dubitationum & opinionum catervæ.

C A P U T XIII.

Os innominatum.

NON phantastica est ossis innominati, ut quibusdam videtur, qui auctororum tantum ossa consideraverunt, in tres partes nominibus suis distinctas divisio. Fuerunt enim in fœtu re verâ tria divisa, & cartilaginibus mediantibus sibi invicem annexa ossa: quorum primum, quod in adultis superiorem posterioremque ossis innominati partem constituit, osque tunc adhuc ilium nominatur, quia ante, cùm separatum erat, eo nomine donatum fuit, ossis sacri vertebrae per medias cartilagineas annexum, sursumque excurrens, flexo in semilunæ formam, cartilaginose circumdatur limbo; antrosum autem porrectum magnam acetabuli partem constituit: ac deinde descendens maximi foraminis margini attenditur. Alterum verò os pubis dictum, à parte ossis ilii anteriore, atque cartilagine acetabuli superiore ad cartilaginose commissuram breviori tenuioreque corpore protenditur. Os verò coxendicis, vel ischii non exiguam acetabuli efformans particulam, crassiore pauloque latiore corpore obliquè descen-

descendit, & unà cum pubis osse jam dicto, & anteriore cartilagine foramen osseæ pelvis circumdat. Hæc ita descripta, & verè distincta ossa in fœtibus jam quomodo enascantur, & augefcant, habe.

Secundo mense, quod postea unum fiet os, jam non nisi unica & indistincta est cartilago, in osse tamen illi speciatim dicto, circa acetabulum apparet punctum jam ossificatum, quantum caput est vulgaris & mediocris magnitudinis aciculæ.

Tertio mense punctum istud osseum os factum est, & formam, quam supra ei dedimus, semilunarem suâ circumdatam cartilagine exhibet satis perfectè, sed focia duo ossa adhuc sub sua delitescunt cartilagine, nihil præ se ferente osseum.

Horum autem os coxendicis quarto mense profert caput album circa acetabulum, sed caput non majus, quàm aciculis vulgaribus apponitur. Quod mense quinto os pubis æmulatur etiam circa acetabulum, aucto jam insigniter osse coxendicis, & osse ilii jam perfectè formam suam notabili magnitudine ostentante. Itaque tria hæc ossa concurrunt simul ad constituendum acetabulum, quæ usque ad nonum mensem suis augefcunt incrementis, ita tamen, ut nono adhuc mense laxis inter se cartilaginibus mediis connectantur. Faciunt enim hæc cartilaginosa vincula vehementer tam ad facilitandum globiformem infantis in utero situm, quàm pueri ex utero egressum, dum contrahuntur ossis ilii protuberantiæ, quò inoffensè magis infans prolabatur ex utero.

C A P U T XIV.

Costæ.

IN costarum infantilium historia vix quicquam occurrit, quod ab adultorum costis magnopere distet, salvâ interim proportione, inquit *Eyssonius. Nos autem non tantum, quid ab adultis fœtuum costæ differant, sed etiam quænam fœtibus ipsis inter se diverso tempore consideratis intercedat inæqualitas, accurato libramus examine: ut lector quasi intersit admirabili isti corporis humani fabricæ, & ossa quid de mense in mensem varient percipere, atque inter se comparare possit.

Si ergo fœtum mense secundo cultro anatomico subjicias, invenies costarum summam & imam adhuc teneras esse cartilagineas, cum ceteræ omnes induerint jam tum osseam naturam, colorem, & firmitatem adeo perfectè, ut alveolus ille per quem nervus, arteria, & vena intercostales transeunt, jam clarè se visendum præbeat. Facit autem præmatura hæc durities, cum illa, quam in clavicula etiam præcocem adeo annotabimus, ut cor & pulmones sub ea, quam simul efficiunt cavitate, & quasi fornice, tuta ab omni compressione conquiescant, crescant, & actiones, quibus tum opus est, vitales exercent. In costarum interim extremitatibus nulla prorsus adhuc comparet articulatio, sed rudi isti cartilagini, unde
postea

*De ossibus infantis cap. 4.

postea spina cum toto suo choragio est efformanda, quasi negligenter affiguntur.

Tertio mense veluti segnitiei suæ poenitens natura tantâ festinatione summam costam, quæ secundo mense adhuc mera erat cartilago, in osseam induit substantiam, ut jam neque latitudine, neque soliditate ulli cedat earum, quæ mense jam toto ante eam fuerunt osseæ; ima jam etiam exiguum ossificationis suæ dat signum, quamquam aliquando (quod non ordinarium est) ad quintum mensem maneat cartilaginosa.

A quarto ad nonum mensem non aliâ re variant, quàm magnitudine, & soliditate, quâ paulatim augentur & firmantur, capitulis, quibus uniendæ erant cum vertebris, usque ad ipsam natiuitatem in sua substantia cartilaginosa sine ullis ossificationis indiciis delitescantibus. De numero costarum, quem rarò duodecimum excedere, rariùs infra subsistere, Anatomici affirmant, hoc eorum suffragatur sententiæ, quod inter tot fœtus tantùm unum invenerim, qui non nisi undecim ab utroque latere exhibebat costas, quod, quia tam rarò occurrit, servandum mihi illud sceleton putavi, quò possim hanc etiam curiosis oculis ostendere varietatem.

Figura costarum ita in arcum flexa, ut fornicem, de qua supra, pectoralem efficiat, satis nota & descripta est aliis, sed altera costarum incurvatio, quâ sex superiores extremitatibus suis sursum, medio sui deorsum vergunt, sex aliæ contra

convexitate mediâ sursum, extremitatibus deorsum tendunt, nescio quomodo aliorum fugerit diligentiam; nobis certè accurata fœtuum suggestit indagatio: nam in his, quàm in adultis hæc arcuositatis diversitas multò est notabilior; imò paulatim cum ætate ita minuitur, ut in quibusdam vix appareat. Si qui hanc incurvationem in sceletis suis non animadvertant, sciant eam se costas coquendo, & à spina dorsi solvendo immutasse. Quisquis enim eas in naturali suo situ reliquerit, eam poterit liquidò animadvertere.

C A P U T X V.

Sternum.

CUM in sterni ossificatione nusquam natura ipsa sibi constet, non mirum est, autores ita variare, ut nemo non alteri contradicat. Cùm enim cuique eorum unus tantùm alterve fœtus, quòd ex scriptis eorum patet, obtigerit, & aliter hic, alter ille subjectum suum constitutum repererit, quisque ordinariè putavit fieri, quod in suo factum esse comperiebat: ego prius quod in meis omnibus constanter reperi dicam, tum recensebo, quàm vario natura ludo aliis illuserit.

Nullus mihi unquam oblatus est fœtus, qui mense quarto ostenderit ullum in sterno ossiculum, quod, quamvis tempus non ita definiat, tamen indicasse videtur Eustachius, dum ait,

Pue-

Puerorum sternum in prima generatione totum cartilagineum est, & prorsus continuum, nullaque lineâ distinctum.

Reliquo ad nativitatem tempore ordinariè dicuntur ossicula esse septem: Fallopius & Bartholinus octo statuunt: ego in quinque pueris novem mensium, quorum sceleta penes me sunt, non inveni, nisi quatuor, ad summum sex, nunquam plura, sed pauciora sæpe. Aliquando mense quinto duo inveni. Sexto jam quatuor, jam quinque; aliquando unum (quod fortè etiam * Bartholino occurrit, qui de sterno ita pronunciat *in infantibus totum cartilagineum est, præter os illius primum*) fuit etiam; quòd nullum reperim. Octavo mense major adhuc est varietas, à ternario enim numero usque ad sextum, etiam medios fuit videre in variis fœtibus, ut nihil liceat certi nobis statuere, cùm natura nullam hîc servet regulam. In magnitudine autem, ordine, & situ tam diversimode evagatur rerum illa creatrix, ut hîc ostentare videatur libertatis suæ nullis astrictæ legibus privilegium. Nec enim semper à summo capit initium, sed interdum in medio primum emicat ossiculum: nec quæ superiora majora sunt semper, vidi quippe, ubi magnitudine inferiora excederent. In situ verò ne quidem hanc accipit legem, ut sub altero ponatur alterum, & rectam perpendicularemque horizonti constituent inter se lineam, sed sæpiuscule quædam evagantur ad latera tam ex-

* *In Anat. reform. libello 4, cap. 18.*

traordinariè, ut lineam quandam inter se faciant horizonti parallelam.

Non est itaque, cur in eo se torqueant Anatomici, ut certam pronuntient sententiam, nisi eam, nihil hîc esse certâ lege definitum, nisi fortè fallere velint, ut & ipsi falsi fuerunt, putantes, ut dixi, id, quod quisque in oblatis sibi fœtibus invenit, esse legem naturæ stabilem. Laudo hîc * Eyssonii prudentiam, qui cùm in unico fœtu suo fortè nullum invenisset ossiculum, maluit aliorum laudare sententias, quàm astruere suam.

* *De ossibus Infant. cap. 4.*

C A P U T XVI.

Clavicula.

UT in tota corporis humani fabrica mira apparet naturæ architectæ, seu naturantis, ut Theologi loquuntur, prudentia; ita mirari eam maximè licet in geminis illis ossibus, quæ claviculæ nominantur. Nullum enim os citius, quàm hoc toto corpore perficitur, adeo ut sex primis à conceptione hebdomadibus, tota sint ossæ, ut meritò hæc ego vocare possim ossa πρωτογενέα. Intererat autem hominis quamprimum hæc perfici; cùm enim supremo ossi sterni per arthrodiam synarthrosæ, & acetabulo humeri eadem articulatione jungantur, sintque scapulæ, & sternum initio prorsus cartilaginea, opus erat forti aliquo fulcimento, ne hæc collapsa cor-
culum

culum opprimerent, quam eandem etiam ob causam usque ad mensem tertium crassiora sunt omnibus ossibus, neque incipiunt ante mensem quartum ab artuum ossibus superari. Id etiam in iis consideratione dignum, quod à principio formam & figuram tam perfectè referant, quam cernere est in ætate provec̄tis.

C A P U T XVII.

Scapulæ.

Scapulæ partes, quod omnibus constat, sunt basis, spina, cervix, processus coracoïdes, seu anchoriformis, & processus summus humerus dictus. De singulis quomodo in fœtu se habeant dicendum, ac primùm de tota scapulæ massa, quæ secundo mense adhuc informis quædam ac rotunda cartilago est, puncto albo in medio notata, quod indicat ossificationis principium, definit hæc cartilago sine ullo distinctionis indicio in partem angustiore, longiusculam albam lineam in medio ostentantem, quæ postea in os humeri à scapula distinctum efformatur. Tertio mense jam formam habet suam, & spinam, ita perfectè osseam, ut exiguâ cartilagine circumdetur superiùs, cui adhæret summus humerus, qui adhuc est omnino cartilagineus, uti & processus coracoïdes, & cervix, imò & basis adhuc plus mediâ sui parte cartilaginea est. Quæ vel ideo mihi annotanda videntur accuratiùs, ut dirimi pos-

possit lis, quam * Eyssonius intentat Riolano & Coitero : dum eos coarguit erroris, quòd cervicem dixerint cartilagineam. Facilè enim virorum istorum partes agam, si dixerò Eyssonii fœtum, quem unicum secandum habuit, trimestri fuisse majorem. Mirum autem dictu, & citra fidem videatur, quàm cito, quantisque progressibus natura in fœtum ossibus augendis & perficiendis, post tertium præcipuè mensem, procedat. Quarto enim mense cervix, quæ tertio tota, & basis, quæ plus mediâ sui parte erat cartilago, jam hæc ita est ossificata, ut tantum angusto limbo cingatur cartilaginoso, & cervix media sit ossea. Riolanus ergo & Coiterus verè de cervice pronuntiarunt, eam totam esse cartilaginem, ante quartum nimirum mensem; Eyssonius autem etiam verè dixit se eam invenisse osseâ substantiâ præditam, sed non rectè tamen eos de anteriore tempore loquentes reprehendit, aut corrigit; nec enim rectè infertur ex uno tempore ad aliud consequentia, in fœtu præsertim, ubi omnia mutantur ferè in horas. Ut autem ad basim redeam, limbus ille cartilaginosus angustior, qui eam adhuc quarto mense cingit, quinto ac reliquis deinceps paulatim minuitur; inferiùs tamen ubi in acumen desinit, multò tardius acquirit ossis firmitatem, quòd ea pars longiùs abest à centro circuli, quem ossificando natura conficit. Jam processus gemini quid? sunt ii ad nonum usque

* De ossib. infantis cap. 4.

usque mensem adhuc magnam partem cartilaginei, uti acetabulum, & ei infertum capitulum ossis humeri, quæ ne natiuitate quidem firmitatem ossis acquirunt; hinc recenter nato in attolendo brachio difficultas. De fissura autem illa, seu interstitio hiante inter coracoidem, & basis partem quæ ei subjacet, quid dicam? de qua, nescio, an quis loquatur; ego verò non aliud habeo dicere, nisi quòd ante mensem quintum non apparet ejus vestigium, postea paulatim magis magisque excavatur, ut nono mense semilunarem figuram exhibeat, quæ deinde istam, quam in adultis videmus, acquirit formam.

CAPUT XVIII.

Artus superiores.

QUOD in scapulæ descriptione annotavimus, eam secundo mense nullâ adhuc articulatione ab osse humeri distingui, hîc animadvertendum multò etiam magis in ossibus artuum superiorum, necdum enim tum ab humero cubitus, neque ab hoc radius vel articulatione, vel separatione per medium distinguitur, sed una eademque omnium cartilago est, in cujus parte superiore longiuscula alba linea unica, quâ humerus; inferiore autem binæ juxta se invicem collocatæ conspiciuntur, quibus cubitus & radius in os formari incipiunt. Hoc loco, quod non paucis ossibus commune est, quia in hisce insigniter apparet, admonebo; ea nimirum dum crescunt & firmantur in media sui parte, ubi prima se produnt subalbida ossificationis vestigia, esse interiùs cava quidem, sed cavitatem illam repleti medullâ, & circumdari parietibus firmis, hoc est ossea substantia hac in parte, quàm in ceteris duriore; extremitates autem, ubi parietes minùs sunt firmi, spongiosâ quâdam replentur materiâ, quæ potius dici possit osseam imitari substantiam, quàm ipsa ossis vel induisse naturam, vel habere consistentiam.

Carpus, metacarpus, & digitorum, ut loquuntur, phalanges una sunt cartilago, quæ

con-

contra ac de cubito & radio dicebamus, quinquefariam in totidem digitos fissa est, in quorum extremitate, si quis conspiciat, aut lynceis utatur oculis, puncta quædam alba possit conspiciere, unde substantia ossea suæ sumet firmitatis principia.

Tertio mense artuum superiorum cartilago, uti dicebam unica, ostendit quasi dubio sigillo sibi impressam articulationem. Cubitus & radius ita discessionem fecerunt ab invicem, ut non amplius uni inhæreant cartilagini, sed quodque suâ circumdetur, & distinguatur superficie. In carpo se produnt puncta quædam subrubra singula centrum suæ ossificationis indicantia. Metacarpus, & digitorum ordines jam tum ostentant distincta sua ossicula in longitudinem extensa.

Menfibus tribus sequentibus nihil variat sed tantum auget paulatim, quæ jam inchoata sunt, natura parens.

Septimo & octavo mense apparent obscure quidem, sed apparent, nono autem clarè & perspicuè videntur omnes sinus, tubercula, trochleares appendices utriusque epiphyfes, humeri, cubiti, item & radii, octo cartilaginum carpi, articulationum metacarpi, & digitorum æquè distinctè jam in cartilaginibus foetuum, quàm in ossibus postea seniorum. Unde cautè legendus

* Coiterus, & qui ex eo descripsit † Riolanus, ubi dicit. *Carpi ossa, dum foetus nascitur, ex una*

* De ossibus infantis cap. 10. † Enchir. lib. I. cap. 29.

cartilagine conflantur, postea fiunt ossea, & à se mutuo distinguuntur: si namque verbis his indicare velit confusam unam cartilaginem, quæ nondum præbeat rerum, quas jam attulimus, conformationem, fallitur, uti etiam * Eyssonius dum ait, Inferior verò cubiti cartilago nullum processûs styloïdis, aliorumque præbet indicium. Nos enim, ut verbis ejus utar, operoso hæc indagavimus molimine, & asserimus, jam tum à mense quarto apparere vestigia earum distinctionum, quæ ipse nono mense vel esse negat, vel an sint dubitat. Quare ea omnia, quæ isto capite vel obliquè, vel directè in dubium vocare videntur hanc in cartilagine distinctionem, unâ omnia delemus spongiâ, quòd nihil tam minutum sit eorum, quæ postea in ossibus formatis existunt, quod septimo mense se non prodat, & nono clarè videatur in cartilaginibus. Ea potiùs animadvertenda diversitas, quod os humeri in fœtibus, & recenter natis sit rectum & teres, in senioribus autem fiat, contortum, & curvum.

* *De ossib. infantis cap. 4.*

C A P U T XIX.

Artus inferiores.

OS femoris duobus primis mensibus cum osse tibiæ mediâ cartilagine continuatur, nullo adhuc apparente in ea articulationis vestigio. Circa os tibiæ verò non tantùm admiratus sum, sed ferè obstupui, quòd in duobus istius ætatis, quæ, quantâ potui, examinavi diligentîâ, nullum invenerim focilis minoris, sive suræ vestigium: non esse, mihi religio est asserere, quòd non facilè in animum inducam meum naturam tantæ & tam notabilis partis nullum jam duobus mensibus fabricatam esse rudimentum. Sed quid faciam? mordicus adhuc illi adhæreo proposito nihil affirmandi, nisi quod clarè oculis ipse meis perspexerim: si quis posthac me vel diligentior, vel felicior partem invenerit, & ostendere possit, debebimus illi cum gratiarum actione hujus dubii nostri solutionem; non sine aliquo gnævæ industriæ ejus encomio.

In pedum tarso, metatarso, & digitis cùm eandem natura fervet rationem, quàm in carpo, metacarpo, & manuum digitis, nec nos orationem variabimus, toti enim sunt cartilaginei, apparentibus tantùm hinc inde quibusdam punctulis, quæ ossificationis rudia sunt exordia.

Tertio mense, unde unde prodierit, jam apparet sura, sive focile minus, osseum quidem æ-

què ac tibia , hac tamen tenuius aliquantò & brevius. Metatarsus autem ita obscure ossificari incipit, ut fatearis videre te quippiam, quod tu nec osseam induisse, nec cartilagineam exuisse substantiam dicere audeas. Neque de patella sit ne hoc tempore; an non, patet, si autem sit, est uti.

Quarto mense apparet, & etiam longo post nativitatem tempore permanet tota cartilaginea. Quid tarsus, quid metatarsus? hujus ossicula mirum in modum aucta sunt, illius verò punctula dubia, jam se rubore quodam produnt, & ossificationis variæ centra (ut & alii ante nos locuti fuêre) ostendunt. At in digitorum pedis fabricatione singulare quoddam, & prorsus diversum ab eo, quem in manuum digitis secuta est, ordine, videtur naturæ eos effigiantis machinamentum. Hoc enim mense de quo agimus quarto, singulorum articuli inferiores jam punctis distinguuntur, quemadmodum & summi, mediis adhuc nihil, quod ossificationis minimam notam indicet, præ se ferentibus.

Quinto & sexto mense primus à pollice jam gaudet puncto articuli medii, & tanquam si dignitatis quendam in eo fervent ordinem septimo & octavo etiam secundus, tertiusque, nono denique minimus minimum tandem ostendere audet in medio suo articulo ossificationis indicium.

Ungues, quòd ossa non sint, sed peculiaris quedam substantia, & ad excrementa referantur

tur ut plurimum, nullo jure hîc sui mentionem postulent, quamvis jam inde à mense tertio formati apparent: atque hæc de articulorum in digitis successiva ossificatione dicta sint: ut autem redeamus, unde nos hæc contemplatio abduxit.

Quinto, sexto, septimo, & octavo mense au-
gescunt gradatim omnia, quæ quarto compa-
ruere: septimus ossis calcanei principiis, octa-
vus ossificatione astragali, & calcanei insignis
est, nec non articulationibus quibusdam appa-
rentibus in cartilagine; quibusdam, inquam,
non enim articulatio in omni cartilagine per-
fectè ante nonum mensem delineata est.

F I N I S.

Inspecturo tabulas hasce

A D M O N I T I O.

QUò tabulis majore cum fructu utatur Lector, dum earum inter legendum fieri desiderat spectator, hoc ante omnia animadvertat. In Osteogenia nos capitibus singulis, de uno aliquo osse, vel officulis aliquot ad id pertinentibus agere, atque examinare quomodo sese per singulos menses habeant; has autem tabulas anatomicas singulas ostendere omnia ossa, quemadmodum uno aliquo mense constituta sunt. Dum ergo inter legendum quis avet haurire aliquam ex tabularum inspectione claritatem, notet de quo mense Osteogenia loquatur, inspiciatque tabulam, quæ istius mensis depingit fœtum, ibique reperiet talem ossis depictam constitutionem, qualem Osteogenia describit.

Alterum, quod videbatur operæ pretium admonuisse; quòd cum loquamur aliquando de minutulis ossis alicujus partibus, non permittit figura, ut litteras indices ipso, quo res exhibetur, loco adscriberemus, quippe totam rem demonstrandam obumbraturas: lineam itaque extra figuram protraximus, cujus apici littera appicta est, quæque exortu suo locum petitum denotet.

Tabula

Tabula xxxii. foetum duorum mensium, & prima in eo ossificationis principia ostendit; quem figurâ expressimus paulo, quàm natura ipsum dat, majore; quamvis enim distinctissimè omnia apparent in eo, quod servo, ad fidem extorquendam, sceleto; non potuissent tamen in pictura ita clarè videri, nisi nonnihil magnitudini indulgissem.

- A. *Tota capitis moles cartilaginea.*
 b. *Par tertium maxillæ superioris ossificationis rude præbens principium.*
 B. *Maxilla inferior tota ossea, in medio jam nunc distinctissimè distincta.*

- C. C. *Claviculae binæ, ossium omnium primogenita.*
 d. d. d. d. *Summa & ima costa cartilagineæ, cum reliquæ omnes jam sunt osseæ.*
- E. E. *Manus totæ cartilagineæ, fissæ in quinque digitorum ordines, in quibus apparent quasi puncta quædam ossificationis principia.*
- F. F. *Cartilago ossis innominati, in qua apparent puncta ossificationis bina ossis ilii strictè dicti.*
- G. G. *Focile majus: cui nullum adest, neque cartilaginis, neque osseum focilis minoris indicium.*
- H. H. *Pedes toti cartilaginei: uti dictum est de manibus.*

Tabula xxxiii. fœtum trium mensium exhibet.

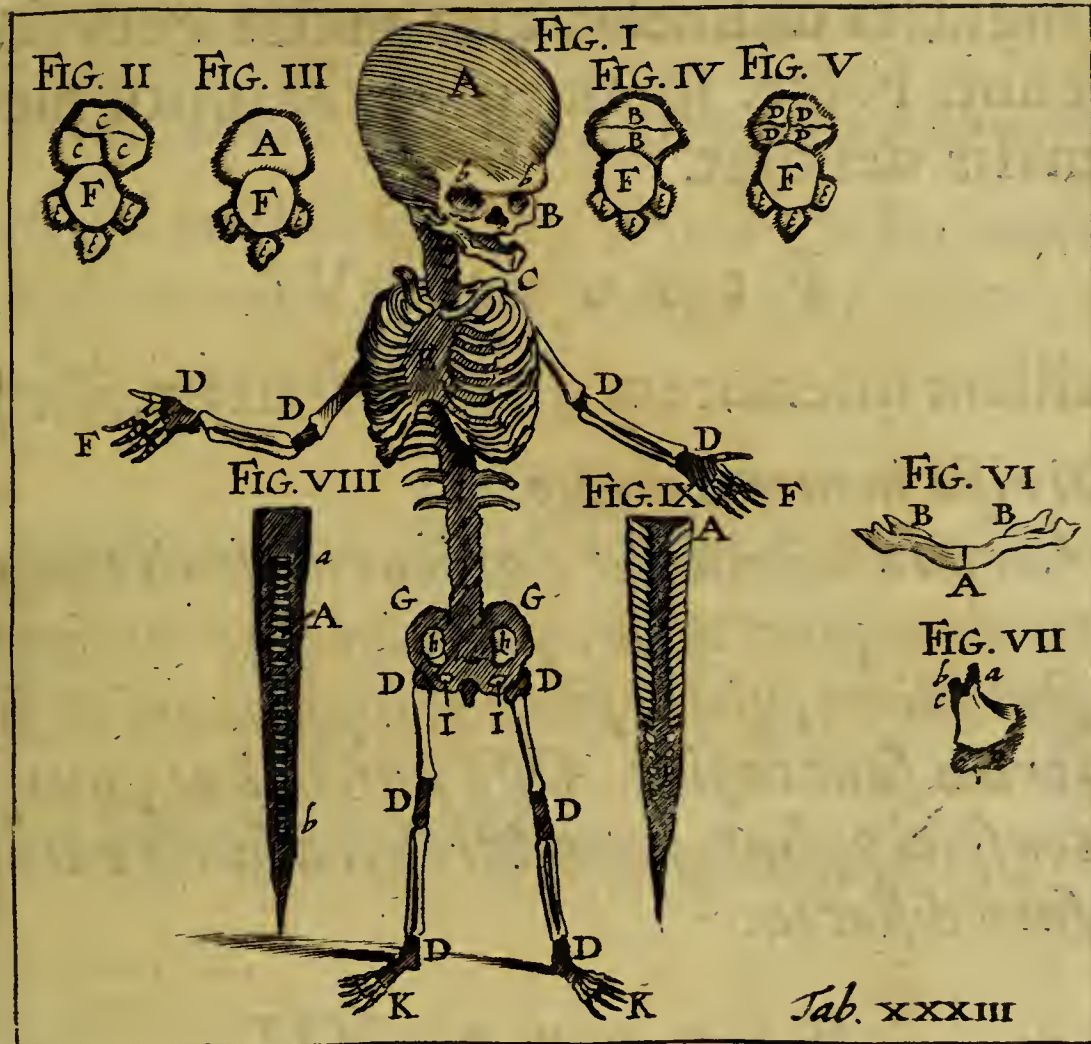
FIGURA I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Capitis tota capacitas adhuc maxima ex parte cartilaginosa.*
- b. b. *Ossificationis initium supra orbitam oculorum.*
- B. *Maxilla superior magna ex parte jam ossea.*
- C. *Divisio maxillæ inferioris ad menti medium.*
- D. D. & c. *Articulationes omnes majores cartilagineæ: minores in manibus & pedibus ipsæ suâ nigredine sunt conspicuæ.*
- E. *Sternum totum cartilagosum.*
- F. F. *Metacarpi, & digitorum distincta ossicula in longitudinem extensa.*

G. G.

G. G. Ossis innominati cartilago, in qua nihil adhuc osseum præter h. h. ossis ilii strictè dicti principia, jam nunc ossea.

I. I. Duo foramina in cartilagine ossis innominati circa locum ubi ossa pubis & coxendicis formabuntur.

K. K. Articulationes pedum ut quarto mense apparent, sed obscuriùs.

FIGURA II. III. IV. V.

Ostendunt ossis magni triangularis in osse occipitis varietatem. Quandoque enim constat osse unico, ut fig. III. litt. A. Quandoque

duobus, ut fig. iv. litt. B. B. Quandoque tribus, ut fig. ii. lit. C. C. C. Quandoque quatuor, ut fig. v. litt. D. D. D. D. Ceterum in omnibus e. e. e. &c. ostendunt officula ab hoc triangulari distincta, quæ postea cum eo coalescunt. F. &c. foramen pro transitu medullæ spinalis denotat.

F I G U R A VI.

Maxillam inferiorem quadripartitam ostendit.

- A. *Divisio in menti medio.*
 B. B. *Cornua κορυφῶν dicta, quibus muscoli temporalis tendo implantatur, quæ usque ad tertium mensuræ ossium suturâ suâ à reliqua maxilla separatorum sunt capita. Ossa autem hæc, quo melius conspici possint, non nihil extra situm naturalem sunt distorta.*

F I G U R A VII.

Scapula.

Scapulæ summus humerus a. Processus coracoïdes b. Cervix c. toti cartilaginei. Basis item D. multum adhuc habet cartilaginis.

F I G U R A VIII.

Vertebrarum partem internam exhibet.

- A. *Sextæ dorsi vertebræ notabile ossificationis punctum: unde sursum versum minuendo paulatim ascen-*

- ascenditur usque ad quintam colli vertebram a.*
 b. *Tertia ossis sacri vertebra; quò usque ossificatio hoc mense minuendo descendit.*

FIGURA IX.

Vertebrarum partem externam ostendit.

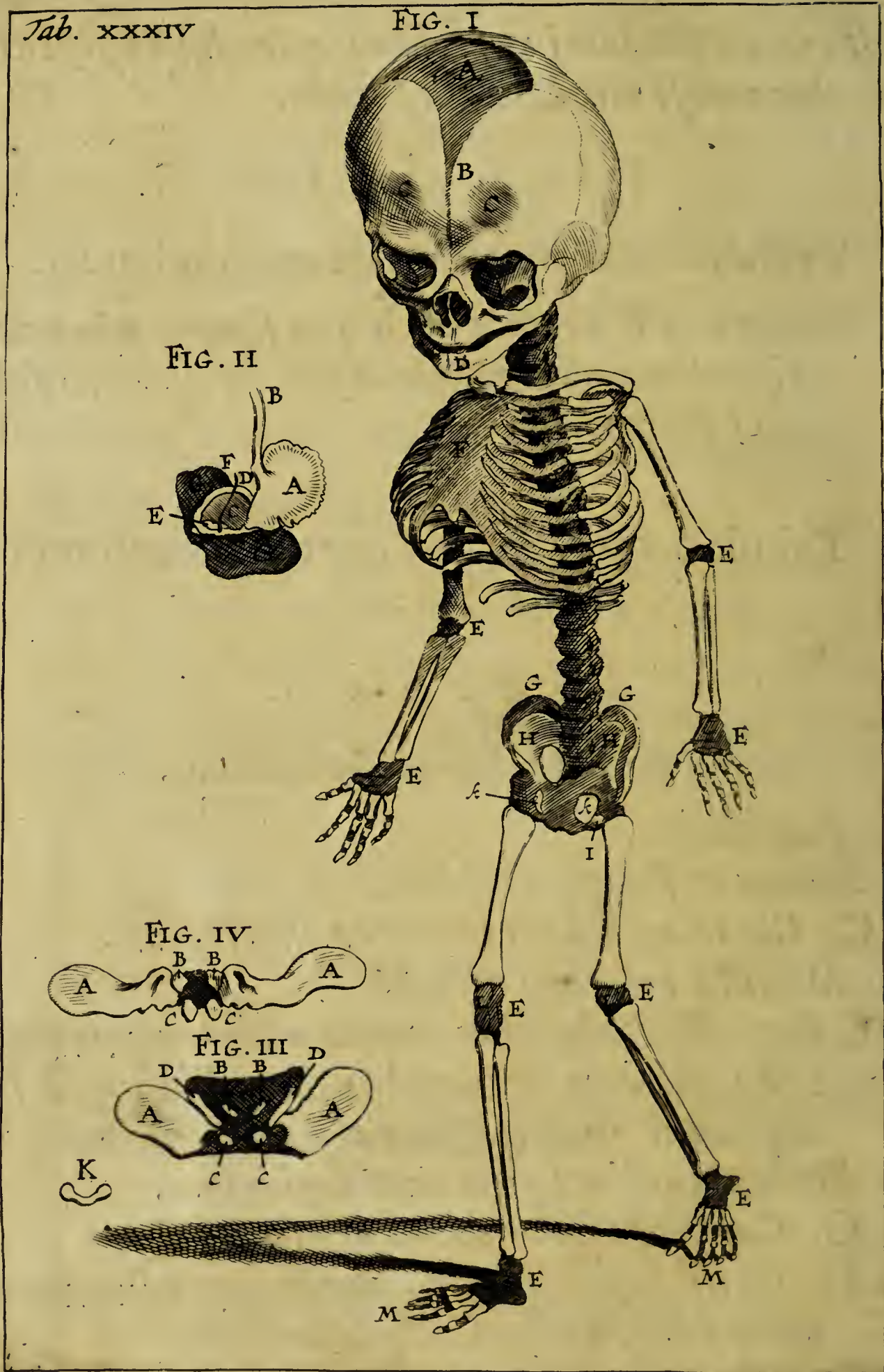
- A. *Summa colli vertebra, à qua semper minuendo ossificationem hoc mense descendit natura usque ad os sacrum.*

Tabula xxxiv. foetum quatuor mensium exhibet.

FIGURA I.

Totius est foetus delineatio.

- A. *Fontanella.*
 B. *Sutura os frontis dividens.*
 C. C. *Cartilagositas in centro ossis frontis.*
 D. *Maxillæ inferioris divisio.*
 E. E. & c. *Articulationes omnes majores cartilagineæ: minores in manibus & pedibus ipsæ sua nigredine sunt conspicuæ.*
 F. *Sternum adhuc totum cartilagosum.*
 G. G. *Cartilago circumdans os ilii.*
 H. H. *Os ilii strictè dictum, ab osse coxendicis (pubis enim adhuc nullum est) distinctum.*
 I. *Os coxendicis à parte sinistra; dextrum enim ut ostendatur, delineatio non permittit.*

k. k. Foramina magna in osse pubis & cartilagine coxendicis.

L. L. Patella cartilaginea obscure à cetera articulationis cartilagine distincta.

M. M. Articulationes digitorum pedis; mediæ nullum adhuc apparet indicium.

F I G U R A II.

Os temporum.

A. Os squamosum.

B. Processus zygomaticus.

C. Tympani membrana in situ naturali.

D. Circulus osseus tympani membranam ambiens.

E. Ossis petrosi exigua lineola jam ossea.

F. Processus styloides adhuc cartilagineus, distinctus tamen à reliqua cartilagine, in situ suo naturali.

G. G. Cartilaginositas magna ossis petrosi.

F I G U R A III.

Os sphenoides à parte interiore, ut octo ejus officula appareant.

A. A. Primum par: processus pterygoidei.

B. B. Secundum par: principia eorum processuum, qui deinde maxillam superiorem tangunt.

C. C. Tertium par: principia ossis, quæ sellam equinam postea constituent, nunc officula distincta, caput

caput majoris aciculæ æquantia. Quæ celerrimè in formam figuræ appositæ K. coalescunt.

D. D. Quartum par: principia ossis, quæ nervi visorii transmittentur, nunc ossificatæ binæ lineolæ.

Ceterum os sphenoides hoc mense nihil est, nisi continua cartilago, quæ octo jam assignatis punctis diversis in locis ossificatur.

F I G U R A I V.

Os sphenoides parte exteriori.

A. A. Par primum.

B. B. Par secundum.

C. C. Par tertium.

Par quartum nervis visoriis destinatum, hîc non apparet.

Tabula xxxv. fœtum quinque mensium exhibet.

F I G U R A I.

Totius est fœtus delineatio.

A. Fontanella.

B. Sutura os frontis dividens.

C. C. Cartilaginositas in centro partium ossis frontis.

D. Maxilla inferioris divisio.

d. d. d. &c. Alveoli dentium.

E. E. &c. Articulationes majores omnes cartilagineæ:

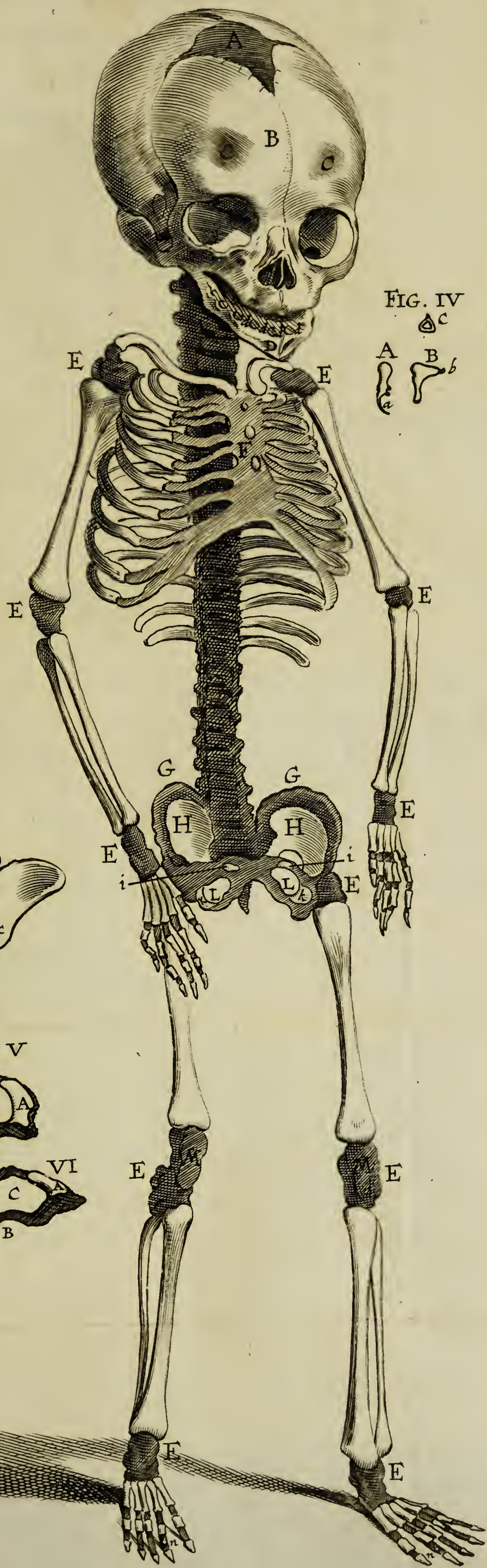

FIG. IV

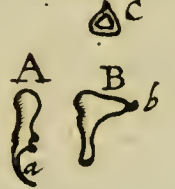

FIG. III

FIG. II

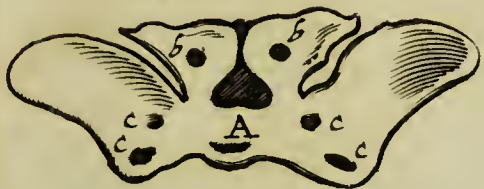
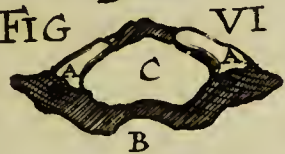

FIG. V

FIG. VI

Small, faint handwritten text or a label, possibly a name or a number, located between the two sketches.

neæ : minores in manibus & pedibus nigredine ipsæ suâ sunt conspicuæ.

- F. *Ossicula sterni.*
 G. G. *Cartilago circumdans os ilii.*
 H. H. *Os ilium strictè dictum, à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
 i. i. *Os pubis distinctum à duobus aliis.*
 k. k. *Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
 L. L. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
 M. M. *Patella cartilaginea.*
 n. n. *Punctum in primi à pollice pedis digiti medio articulo apparens.*

FIGURA II.

Os sphenoides exhibet foetus quinque mensium, jam in unum coalitum.

- A. *Cartilago major circa cellam equinam.*
 b. b. *Foramina pro transitu nervorum opticorum.*
 c. c. c. c. *Foramina pro transitu nervorum.*

FIGURA III.

Tria in osse petroso ossicula ostendit.

- A. *Os squamosum.*
 B. *Processus zygomaticus.*
 C. *Membrana tympani.*
 D. *Circulus osseus tympano circumdatus.*
 e. e. e. *Tria petrosi ossis distincta ossicula.*
 E. *Reliquum ossis petrosi cartilagineum.*

FIGURA IV.

Officula auditûs ostendit.

- A. *Malleus processu suo longiusculo a, cui tympani membrana adhæret, adhuc cartilagosus.*
- B. *Incus processu suo b. adhuc cartilagosus.*
- C. *Stapes nondum suam isoscelis figuram adeptus.*

FIGURA V.

Epistropheus.

- A. A. *Gemini processus laterales epistrophei ossei.*
- B. *Corpus, jam apparens osseum.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

FIGURA VI.

Atlas.

- A. A. *Gemini processus laterales atlantis ossei.*
- B. *Ubi corpus formabitur adhuc mera est cartilago.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

FIG. I

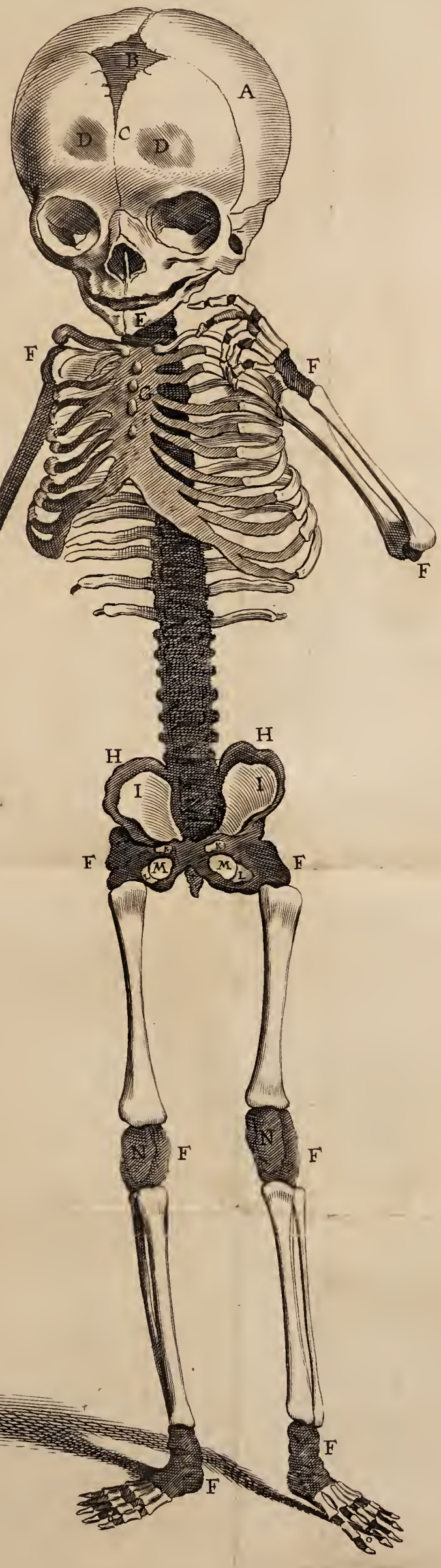

FIG. II

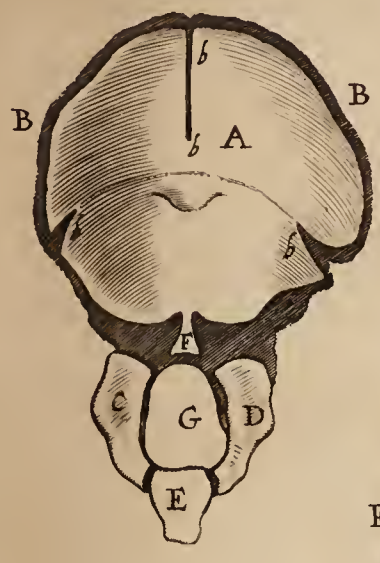
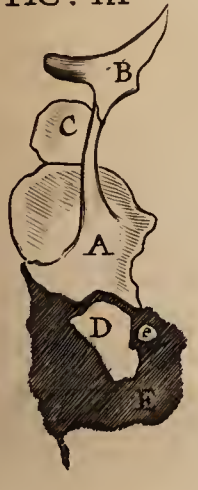

FIG. III

Tabula xxxvi. fœtum sex mensium exhibet, nec præcedentem vincit, nec à sequentibus vincitur tantis incrementis, quantis minores sese invicem gradatim superaverunt.

FIGURA I.

Fœtûs totius est delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sutura os frontis dividens.*
- D.D. *Cartilagositas in centro partium ossis frontis adhuc apparens.*
- E. *Maxillæ inferioris divisio.*
- F.F.F. &c. *Articulationes majores omnes cartilagineæ: minores in manibus & pedibus suâ ipsæ nigredine satis sunt conspicuæ.*
- G. *Ossicula sterni.*
- H.H. *Cartilago circumdans os ilii.*
- I.I. *Os ilii strictè dictum, à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
- K.K. *Os pubis distinctum à duobus aliis.*
- L.L. *Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
- M.M. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
- N.N. *Patella cartilaginea.*
- o.o. *Punctum osseum in primi à pollice pedis digiti articulo medio apparens.*

F I G U R A II.

Os occipitis.

- A. *Prima pars ossis occipitis, magnum scilicet os triangulare, hîc quatuor suturis irregularibus b. b. b. b. præditum.*
- B. B. *Cartilago circumdans os occipitis.*
- C. *Secunda pars ossis occipitis.*
- D. *Tertia pars ossis occipitis.*
- E. *Quarta pars ossis occipitis.*
- F. *Officulum triangulare, quod jam inde à quarto mense prodire incepit.*
- G. *Foramen, per quod transit medulla spinalis.*

F I G U R A III.

Bina in osse petroso officula ostendit.

- A. *Os squamosum.*
- B. *Os primum maxilla superioris.*
- C. *Processûs pterygoidei portio.*
- D. *Ossis petrosi pars, quæ jam ex duabus coaluit.*
- e. *Tertium ossis petrosi officulum.*
- E. *Ossis petrosi circumferentia cartilaginea.*

Tabula xxxvii. fœtum septem mensium exhibit, paulo quàm eo tempore solent esse majorem, prodierat enim cum fratre suo gemello vivus in lucem.

FIGURA I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
- B. *Fontanella.*
- C. *Sutura, os frontis dividens.*
- D. *Os temporum.*
- E. *Maxillæ inferioris divisio.*
- F. F. &c. *Articulationes majores omnes cartilagineæ, minores in manibus & pedibus sua ipsæ nigredine satis conspicuæ.*
- G. *Ossicula sterni.*
- H. H. *Cartilago circumdans os ilii.*
- I. I. *Os ilium strictè dictum. à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
- K. K. *Os pubis distinctum à duobus aliis.*
- L. L. *Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.*
- M. M. *Foramina magna in osse pubis & coxendicis.*
- N. N. *Patella cartilaginea.*
- O. O. *Os astragali.*
- P. *Os calcanei, quod in dextro videri non potest.*
- q. q. q. *Puncta in primi, secundi & tertii à pollice digiti medio articulo apparentia.*

F I G U R A II.

Quæ primò tria, deinde bina fuerunt in petroso officula, jam in unum coaluisse, ostendit.

- A. *Os squamosum.*
- B. *Processus zygomaticus.*
- C. *Ossis petrosi substantia, ex tribus jam sæpe dictis in unum coalita.*
- D. *Ossis petrosi circumferentia adhuc cartilaginea.*

F I G U R A III.

Officula auditûs proponit.

- A. *Malleus.*
- a. *Mallei processus major adhuc cartilaginis quippiam in fine ostentans.*
- B. *Incus.*
- b. *Incudis processus in fine cartilaginosus.*
- C. *Stapes.*

F I G U R A IV.

Atlas.

- A. A. *Gemini processus laterales atlantis ossei.*
- B. *Punctum osseum hoc mense apparens, unde corpus paulatim formabitur.*
- C. *Foramen pro transitu spinalis medullæ.*

FIGURA V.

Epistropheus.

- A. A. Gemini processus laterales epistrophei ossei.
- B. Corpus.
- C. Principium ossificationis in dente.
- D. Foramen pro transitu spinalis medullæ.

FIGURA VI.

Scapula.

- A. A. Gemini processus summus humerus & coracoides adhuc plurimâ sui parte sunt, & usque ad nonum mensem manent cartilaginei.
- B. Limbus cartilagineus angustus basin circumdans.
- C. Fissura quædam semilunaris inter coracoidem & basin, quæ mense quinto se incipit ostendere.

Tabula xxxviii. fœtum octo mensium
ostendit.

FIGURA I.

Totius est fœtus delineatio.

- A. Os syncipitis.
 B. Fontanella.
 C. Sinus longitudinalis per duram matrem conspicuus.
 D. Sutura, os frontis in duas partes dividens.
 E. Os temporum.
 F. Maxilla inferioris divisio.
 H. H. H. &c. Articulationes majores adhuc omnes
 cartilagineæ: minores in manibus & pedibus
 suâ ipse nigredine satis sunt conspicuæ.
 I. Osicula sterni.
 K. L. Cartilago circumdans os ilii.
 L. L. Os ilium strictè dictum, à duobus aliis ossis
 innominati ossibus distinctum.
 M. M. Os pubis distinctum ab aliis duobus.
 N. N. Os coxendicis distinctum ab osse pubis & ilii.
 O. O. Foramina magna in osse pubis & coxendicis.
 P. P. Patella tota cartilaginea.
 Q. Os astragali cartilagine undique cinctum.
 R. Os calcanei.
 f. f. f. Puncta in primi, secundi, & tertii à pollice
 digiti medio articulo apparentia.

FIG. II

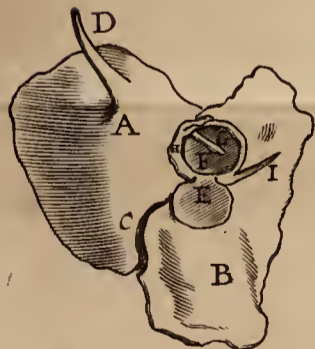

FIGURA II.

Membranam tympani membranæ obtensam, & processum styloideum cartilagineum ostendit.

- A. *Os squamosum in fœtu à petroso distinctum.*
- B. *Os petrosum.*
- C. *Cartilago hæc ossa distinguens.*
- D. *Processus zygomaticus.*
- E. *Membrana, quæ tympano incubuerat, reflexa, & loco suo mota, ut melius conspici possit.*
- F. *Tympanum in suo situ.*
- G. *Processus malleoli osseus per tympanum, cui adheret, conspicuus.*
- H. *Circulus cui tympani membrana annectitur osseus.*
- I. *Processus styloides cartilagineus, qui circulo naturaliter incumbit, à loco suo nonnihil remotus, ut appareat.*

Tabula xxxix. fœtum novem mensium delineat.

FIGURA I.

Totius est fœtûs delineatio.

- A. *Os syncipitis.*
 B. *Fontanella.*
 C. *Sinus longitudinalis per ipsas membranas conspicuus.*
 D. *Sutura, os frontis in duas partes dividens.*
 E. *Os temporum.*
 F.F.F. *Extuberantiæ in maxilla superiore.*
 G. *Divisio maxillæ inferioris.*
 H.H. &c. *Articulationes majores adhuc omnes cartilagineæ, minores in manibus & pedibus suâ ipsæ nigredine satis sunt conspicuæ.*
 k.k. k.k.k.k. &c. *Sex costæ sursum reflexæ.*
 l.l.l.l.l.l. &c. *Sex costæ deorsum reflexæ.*
 M.M. *Cartilago circumdans os ilii.*
 N.N. *Os ilii à nobis passim dictum, quod Bartholino ilion, aliis aliter, vulgò plurativo numero os ilium ab ilibus nominatur, etiamnum à duobus aliis ossis innominati ossibus distinctum.*
 O.O. *Os pubis in fœtu distinctum ab aliis duobus.*
 P.P. *Os coxendicis in fœtu ab aliis duobus distinctum.*
 Q. *Foraminum magnorum in osse pubis & coxendicis alterum, alterum enim, ut pingeretur, non permittebat perspectivæ ratio.*
 R.R. *Patella, adhuc tota cartilaginea.*

S. *Os*

FIG. I

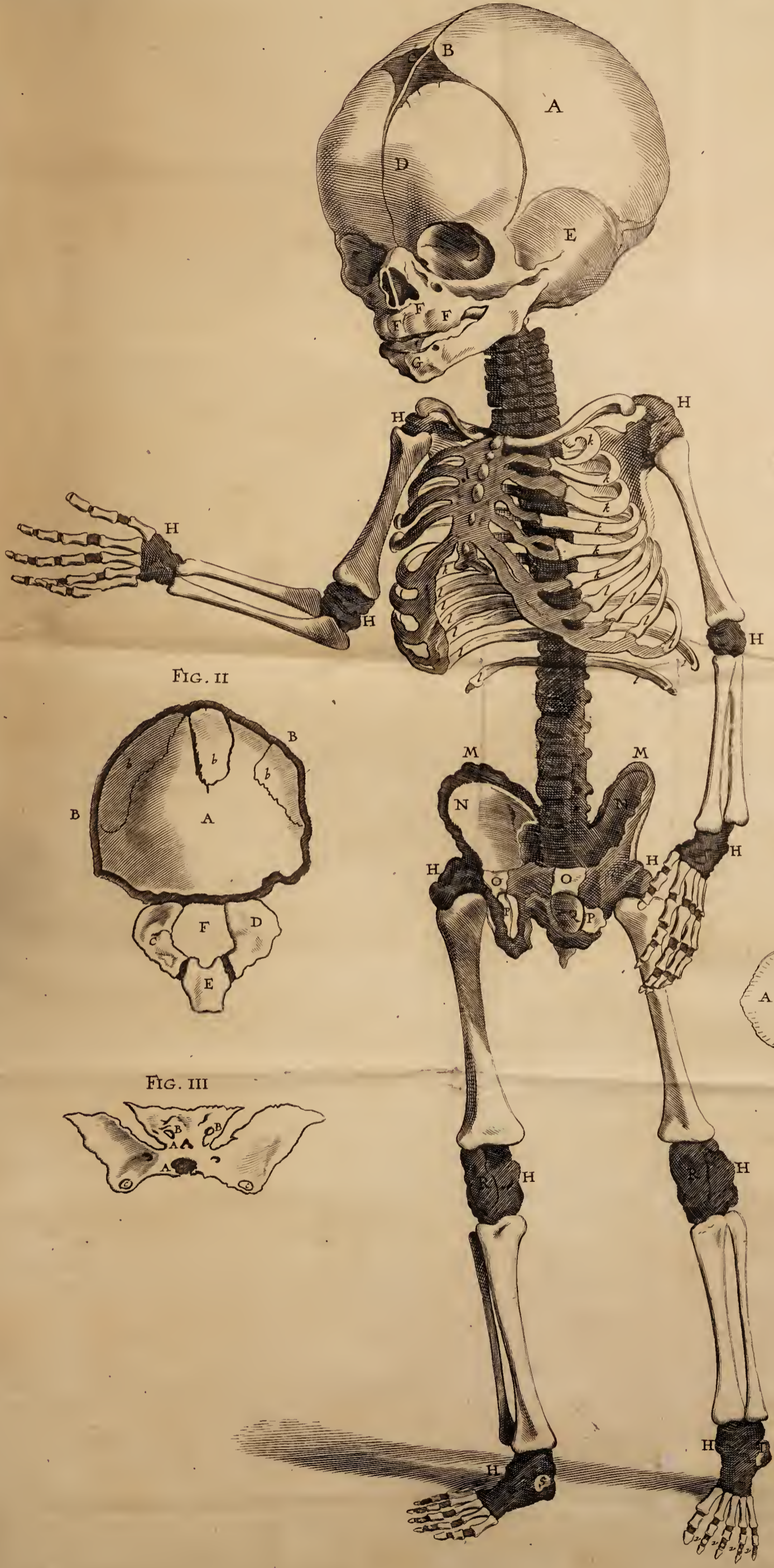

FIG. V

FIG. II

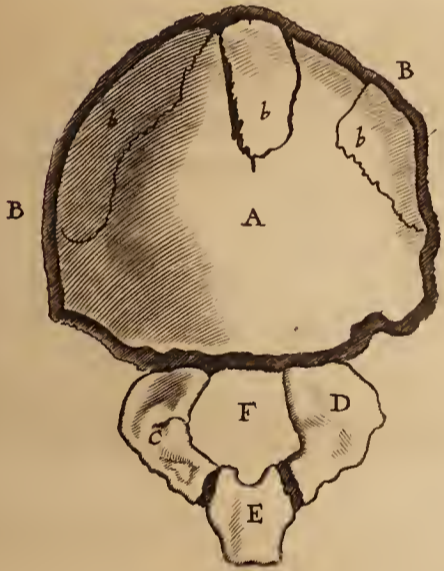
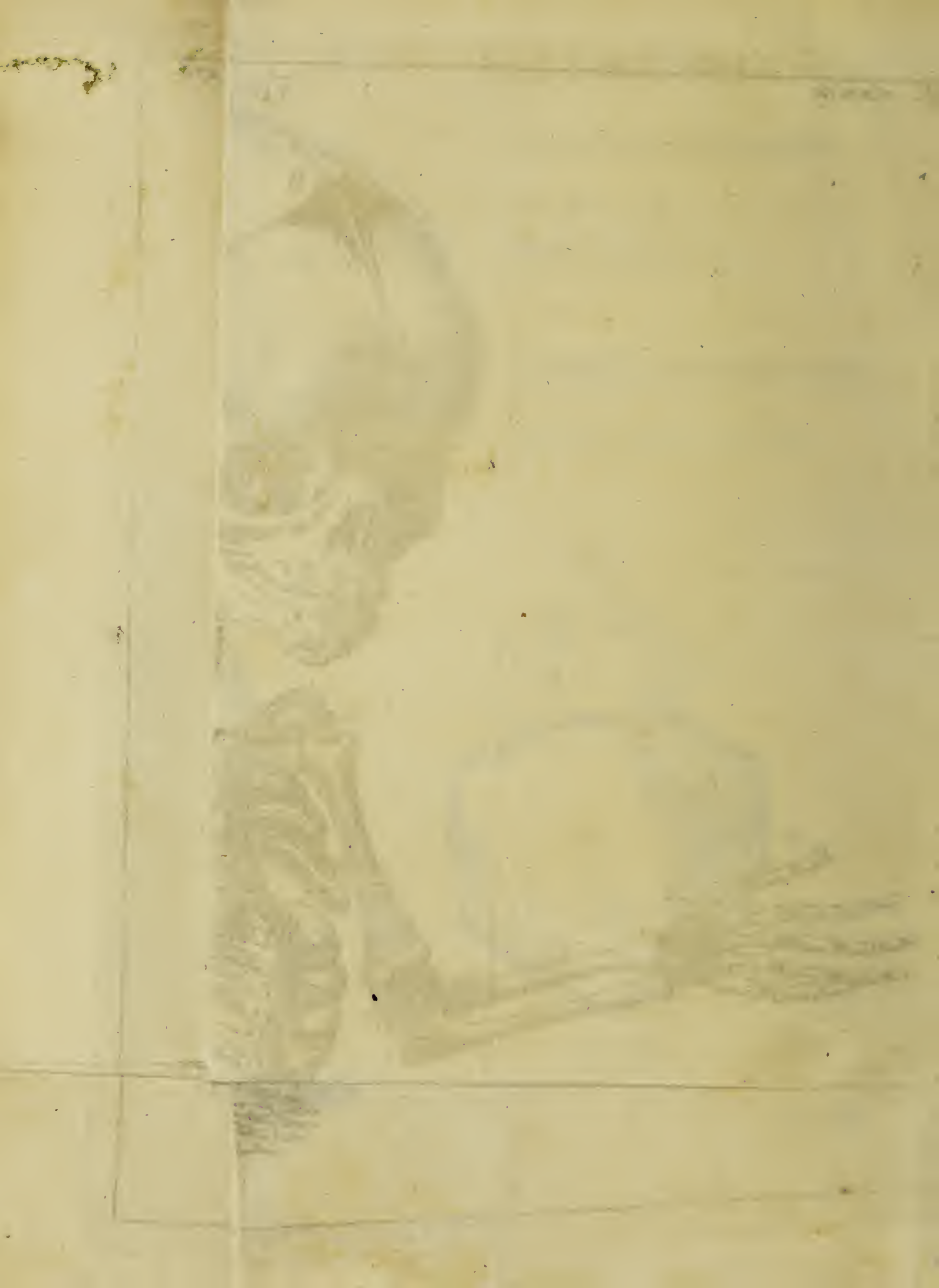

FIG. IV

FIG. III

S. *Os astragali.*

T. *Os calcanei, cartilagine undique cinctum.*

v. v. v. v. *Puncta ossificata in medio articulo, quæ etiam in dextro pede sunt conspicua,*

FIGURA II.

Os occipitis foetus novem mensium exhibet.

H. *Prima pars ossis occipitis, magnum scilicet os triangulare, hîc in quatuor partes b. b. b. divisum.*

B. B. *Cartilago circumdans os occipitis.*

C. *Secunda pars ossis occipitis.*

D. *Tertia pars ossis occipitis.*

E. *Quarta pars ossis occipitis.*

F. *Foramen, per quod transit medulla spinalis.*

FIGURA III.

Os sphenoides exhibet foetus novem mensium, jam in os unum coalitum.

H. A. *Partes ad sellam equinam adhuc cartilagineæ.*

B. B. *Foramina nervis opticis transitum præbentia.*

C. C. *Foramina pro ramo quarti paris nervorum.*

FIGURA IV.

Os temporum interiore suâ parte conspicuum dat.

A. *Os squamosum in foetu à petroso distinctum.*

B. *Os petrosum.*

C. *Foramen pro nervo auditorio.*

D. *Foramen juxta id, quod nervum auditorium transmittit.*

E. *Processus zygomaticus.*

F I G U R A V.

Vertebram in foetu novem mensium tribus ossibus constantem depingit.

A. *Prima pars corpus dicta.*

B.B. *Bini processus laterales.*

C. *Foramen, per quod spinalis medulla transit.*

F I N I S.

THEODORI KERCKRINGII
DOCTORIS MEDICI
ANTHROPOGENIÆ
ICHNOGRAPHIA.

S I V E

Conformatio foetus ab ovo usque ad ossificatio-
nis principia, in supplementum Osteo-
geniæ foetuum.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud Vid. & Fil. CORN. BOUTESTEYN.
MDCCLXXVII.

A D

LECTOREM.

NEc propter te coepi, nec propter te desinam, exclamat vir quidam sanctitatis studiosus, dum inter frequentia bonorum operum exercitia stimulos subrepere sentiebat vanæ cujusdam, ut illi vocant, gloriolæ. Fieri vix poterit, ut dum ego scriptis meis speculativis docere quosdam, practicis prodesse pluribus conor, me non impetant hinc inde ex obscuris antris stimulis invidiæ hominum nigro isto veneno infectorum catervæ. Quod jam infrunitum quendam anonymum factitasse inaudio, qui satis magnas nequitiaæ suæ dat poenas, quod cum plures viros probos laceggerit, ipse se prodere non audeat,

N n 2 deat,

deat, nec gloriari de malitia sua, qui maximus istiusmodi farinae hominibus solet existere nequitiae suae fructus. Is ergo à me hoc responsi habeat: nec propter gloriosam coepi, nec propter invidiam desinam; sciatque me eam generositate animi semper contempturum eum, & ei similes, ut nunquam à me sit habiturus responsum, ringatur, & crepet hac miserâ passione suâ, quam ego nunquam in eo imminutam velim, & in me semper obiectum ejus accrescere: & accrevit Zoile post ultimam Osteogeniae editionem hoc auctario; quod nec tu aliunde sumptum, nec ullus sibi unquam visum poterit affirmare. Edo hoc eodem tempore breves quosdam in *Basilii Valentini Currum Triumphalem Antimonii* commentarios, quibus eos visum fuit legere, si iisdem Chymiae

de-

delectentur studiis, non inutiles: multum enim in iis declaro aures habentibus. Sed de his non est jam dicendi locus, ideo tantum adfero

— *rumpantur ut ilia Codro,*

vel Zoilo, quisquis ille sit, volupe enim mihi est, illi suggerere materiam, in quam theoninos suos dentes confringat. Satis hoc verborum est cum nigris istis animabus: tu candide Lector, cui & hanc appendicem dedicatam volo, eam, si in præcedentibus placui, perlege, eâque fruiere: si displicui, ignosce, & cognosce, an pauca hæc propter nunquam auditam novitatem suam possint detergere, quod ex illis cepisti fastidium. Osteogeniam dederam: hic ea habes, quæ Osteoge-

niam præcedunt , id est , humani foetus formationem ab ipso ovo. Ex ovo enim , ut mox videbis , prodiit hoc divinæ mentis , & rationis capax animal , quod hominem vocamus. Tu ovo mecum prognatus eodem , & propterea fraterno amore dilecte Lector vale , & nostra benignè interpretando , mutuum amorem ostende.

P R O O E M I V M.

Non diu te morabor, Lector, nec opusculo huic, quod oculis magis paratur, quàm auribus, ambitiosè addam verborum pompam. Paucis ergo hæc habe.

Osteogeniam dederam anno superiore, in qua formationem ossium humani corporis à mense circiter secundo post conceptionem, usque ad tempus, quo in lucem editur infans, accuratius, puto, declaravi, quàm ullus antehac id facere conatus est. Duo videbantur restare ad omnimodam scientiæ ossificationis perfectionem: quæ forma sit humani corporis, antequam ossium induere occipiat firmitatem: tum etiam quomodo post natiuitatem ea, quæ nondum ad debitum corpori nostro robur pervenerant, paulatim duritiem suam, & magnitudinem acquirant. Quorum posterius, cum per varias ætatis humanæ flexiones circumducere debeat sermonem, justi tractatus videtur impleturum magnitudinem; quod, an aliquando sim aggressurus, nondum adducor, ut certo constituam.

Alterum vero, quod in corporis nostri quasi prima elementa inquirat, quodque brevius quidem tractatu, sed à cognitione nostra remotius est, hic appendicis ad Osteogeniam nomine subjungo. In tenui, ut vides, labor est, sed quàm arduus ille fue-

fuerit in hoc tenui, frustra dixerim apud non expertos. Si cui libuerit eadem, quæ hic propono in subiecto aliquo examinare, atque suis usurpare, aliorum oculis exhibere conetur: tum sciet, quantæ mihi fuerit molestiæ, qui non per aliena vestigia incessem, sed primus hanc sciderim glaciem, indagando in hominis formationem ab ipso, imo ante ipsum conceptionis, tempus, in quo eadem utar methodo, quâ in Osteogenia sum usus; ut nempe res à me oculis usurpata exponam, illasque cælo exsculptas unicuique contemplandas proponam, & si quis scire magis, quàm credere desiderat, easdem ipsas, quas descripsi, quas cultro anatomico detexi, immortalitate donatas domi servem, ut eas, cum usus fuerit, oculis Philanatomicorum subjiciam. Breve enim esse oportet Anatomiam, quæ monstret, non disputet. Sit ergo appendix

T H E O D O R I
K E R C K R I N G I I
A N T H R O P O G E N I Æ
I C H N O G R A P H I A.

C A P U T I.

Ovum humanum.

A est hominum curiositas, ut in rerum admirabilium prima principia studio quodam naturali diligentius inquirent: nihil autem, quod sciam, sub sole animali isto, quod rationis est particeps, quod præteritorum meminit, præsentia dijudicat, futura prospicit, omnibus vel angitur, & cruciatur, vel gaudet, atque exultat, magis est admirandum: sequitur ergo jucundissimam fore in ejus principia inquisitionem. Quis autem crederet, nisi culter anatomicus id detexisset, in ovo hominum non minùs, quàm avium prima reperiri incunabula? ex ovo enim homo producitur. Non credis? ecce tibi illa *figurâ primâ*, prout nobis sæpiùs oblata fuerunt, expressa. Reperiuntur autem ea in testiculis feminarum, non tantum earum, quæ per conjugii usum fœcundæ sunt; sed etiam virginum, non secùs ac fit in gallinis, quæ ova ponunt, etiam-

fi galli ignorent consuetudinem. Sunt autem ova hæc pisi viridis magnitudine, intra istam latitudinem, quæ pisorum determinat quantitatem, variantia. Intus latet humor, qui, sicut aliorum ovorum albumen & vitellus, dum coquitur, indurescit: sapore prædita sunt peregrino & ingrato: pelliculâ, vel pelliculis extrinsecus circumdantur, quæ postquam in uterum prolapsa sunt, brevi tempore extenduntur, & in amnion, chorionque commutantur. Atque ideo dubitabam, pelliculâne, an pelliculis circumdaretur ovum humanum, quod geminas inde efformari intelligam, & tamen geminas esse ob tenuitatem non videam: nihil enim hîc affirmare decrevi, quod culter arte directus non detexerit. Ante me hæc ova animadvertisse videtur Fallopii sedulitas, qui in observationibus suis anatomicis dicit. *Vidi quidem in ipsis, testibus nimirum mulierum, de his enim est sermo, quasdam veluti vesicas aquâ, vel humore aqueo, aliàs luteo, aliàs verò limpido turgentes.* Cui autem ova hæc in generatione sint usui, ex modo, quo conceptio fit, & à doctissimo illo Anatomico Thoma Wartono in Adenographia cap. xxxiii. describitur, facilè intelligetur. Semen enim virile per tubas cæcas Fallopianas circumductum, pervenit ad testes, & ibi cum ovo, eodem modo, ac in ceteris oviparis, mirâ quidem, & hæctenus non explicatâ, sed verâ tamen ratione conjungitur; atque ovum ita
 fœ-

fœcundatum per vas ejaculatorium ad uterum transit, & intra spatium duorum vel trium dierum ad magnitudinem cerefi nigri majoris excrescit; contra atque existimat, non ideo minoris à me æstimatus Harvæus, qui in libro de generatione putat, in cavitate uteri post coitum proliferum per aliquot dies nihil deprehendi. Tam conjugatæ autem, quàm virgines hæc ova sæpissimè excernunt, insensibiliter quidem, quia non advertunt, nec quicquam de iis suspiciantur: sed, quod mihi ex relatione quarundam constat, sentiunt, dum reflectunt: cùm autem excreta sunt, paulò, quàm hîc depinximus, sunt majora, nec, quia mollia sunt, & laxa, rotunditatem suam servant, & si manu tractentur ac diducantur, membrana manum sequitur: unde patet ea non semen, aut quid simile esse, sed ipsa hæc, de quibus loquimur, ova: & hæc excretio potissimum instante purgatione menstruâ, aut aliàs stimulante libidine accidit.

C A P. II.

Fœtus trium, aut summum quatuor dierum.

UT in cognitionem venirem fœtus triduanus, aut summum quatruiduanus, qui figurâ secundâ exprimitur, eventus quidem occasionem dedit, qui multorum annorum spatio vix cuiquam etiam maximè cupienti obtingeret. Femina

quædam tertio , aut quarto à menstrua purgatione die subito extinguitur. Ego ad dissectionem ejus , ut de causa mortis inquirerem , magis admissus , quàm vocatus , inter secandum reperio in utero molem rotundam , magnitudine eâ , quæ est cerasi nigri acidi majoris. Rogo virum , an postquam stiterat purgatio , uxorem cognoverit : illo annuente rem meam ago , & rogo , ut domum auferre mecum liceat globulum illum in utero repertum ; corpus uxoris non ideo minùs integrum sepulturæ mandandum. Itaque statim fœtum tantillum Anatomix cultro subjicio , ac invenio jam tum sedulam , ac nunquam otiosam naturam spatio illo exiguo trium , aut quatuor dierum formam aliquam in rudimentum hominis effinxisse , in quo caput clarè à corporis mole distinctum , in capite quasi per nebulam annotata organorum puncta conspiceres ; corporis autem reliqui rudis adhuc indigestaque erat moles , uti eam vides hic eâdem , quâ est magnitudine , depictam. Esse autem hunc tam paucorum dierum fœtum , præter ipsum rei , quam narraui , eventum , probat secundus , & tertius , & ceteri , qui deinceps ordine suo subsequuntur , singuli præ se ferentes temporis , à quo concepti sunt , magnitudine suâ notam expressam. Videsis ergo capite sequenti ad quantam dierum quindecim spacio humanum corpusculum excrescat molem.

C A P. III.

Quindecim dierum fœtus.

CRedi vix potest, quàm celeri passu natura, quando incepit, pergat ad distinctam membrorum conformationem. Vix quindecim diebus conceptus erat fœtus, quem *figurâ tertiâ* habes depictum, & jam in capite apparent oculorum, nasi, oris & aurium distinctiones: corpus in brachia, pedesque divisum est. quæ hîc, sicuti oblata mihi fuerunt, exhibeo. Nullam ausus fui tentare carnis, ossiumque, aut potiùs cartilagineum, quæ postea in ossa formantur, à reliqua carnis mole separationem: teneriora erant enim adhuc omnia, quàm ut ferre possent eam cultri anatomici severitatem; quare nihil hîc facio aliud, quàm subjicere oculis tenellulum hunc, uti mihi traditus fuit, embryonem. Tu eum perlege oculis, qui tibi voce qualibet explicabunt clariùs, quî provida mater natura fœtum suum augeat, formetque: non ergo te verbis morabor, ut tantò diutiùs aspectui ejus possis immorari.

C A P. IV.

Fœtus trium hebdomadarum.

E Xhibet *quarta figura*, quem natura trium spatio hebdomadarum formavit, hominem car-

tilagineum. Non dubitavi jam tentare separationem materiæ, quæ carni & cuti formandæ præparabatur, & ejus, quæ ossium exspectat duritiem: & successit, quemadmodum hîc figurâ cælo expressâ, domi meæ ipsum (si sic nominare licet) demonstrat sceleton. Nihil adhuc in eo est osseum, & tamen apparent omnia ossium rudimenta, cartilaginibus veluti rudi carbone delineata. Contemplare mi caput illud, futurum cerebri totiusque humanæ sapientiæ domicilium; nihil est, nisi membrana quædam vento seu spiritibus inflata: habent brachia, habent manus figuram suam, & ipsam digitorum distinctionem: in crate ista cartilaginea jam dinumerare potes, quot inde exsurgent costæ, cor, pulmonesque defensuræ, & ventris efformaturæ cavitatem: digitos ipsos distinguis, non minus in pedibus, quàm eos discretos vidisti in manibus. Si quem cimelia ejusmodi sibi comparandi subeat cupido, sciat hæc vix capilli implere spissitudinem; proinde curiosâ manu, & enchèresi quadam opus esse, quæ, si figurâ exprimi posset, eam tibi, Lector curiose, communicarem; sed hæc in praxi ostendi potest, verbis autem vel figuris exprimi non potest.

C A P. V.

Mensis unius fœtus.

Mensem crescendo explevit, qui *figuram quintam* constituit embryo, siquidem non potius dicendus est animatus infans, qui formam perfectam induit hominis, & jam multis in partibus ossium ostentat firmitatem. Percurre mecum, si placet, à capite ad calcem machinam hanc tantam cælo exhibitam, quantam natura formavit. Stat jam mole quodammodo suâ, & maxilla tam superior, quàm inferior puncta præ se fert ossea: claviculæ formatæ sunt, & costæ omnes punctulis suis osseis distinctæ, primâ exceptâ & ultimâ, quæ ne mense quidem secundo quidquam ostentant osseum, uti in Osteogenia notavimus: brachia dissecta sunt in humerum, & utrumque cubitum: adest femur, & crura sua habent focilia; quod de minori in Osteogenia mense secundo me nondum animadvertisse professus sum. Id, quod inde factum, jam à posteriore colligo, quòd inter anatomizandum imprudens tenerum illud focilis alterius rudimentum corruperim. Dixi autem ibi me illud non vidisse; non esse, non dixi: observans illam, quam ipse fancivi, regulam; nihil in Anatomia viam ad lapsum facere magis lubricam, quàm argumentationem ab auctoritate negata. Quid videris, & inveneris, affirma; adde,

de, si lubet, quod hoc aut illud ab aliis positum non inveneris: sed cave idcirco inferre illud, vel non esse, vel perperam ab aliis positum esse. Præsertim hîc, ubi in capillaribus istis cartilaginibus multa fugere possint oculorum aciem, multa, quæ verè extiterunt inter operandum corrumpi: quemadmodum vel nostro hîc patet exemplo: quod jam positivè nos affirmare permittit; utraque focilia distincta pariter formari ab ipso principio; quandoquidem statim post mensem ita clarè appareant, ut artificiosâ manu à carnis mole separata, possint oculis distingui. Inspice porro figuram, in qua, quidquid albicat, jam est osseum. Possem hîc evagari latiùs, & eam movere quæstionem, unde sua ossibus oriatur soliditas? & curiosiùs è Chymia adferre doctrinam artis illius certissimæ quasi fundamentalem; spiritum esse in macrocosmo acidulum, universalem, quo non tantum ossa, sed etiam metalla, omniaque mineralia in terra, omnia ligna in campo suam acquirant soliditatem, qui omnia penetrat, omnia figit, & pater est omnis duritiei & firmitatis, quem sale fixo admixtum, duplicem suum Mercurium toties appellitant Philosophi, non speculativi illi, cum quibus verba commutandi hic non est animus, sed Practici, & veri Chymici, qui illo ad sanitatem & divitias acquirendas utuntur felicissimè. Agnovisse hunc, vel saltem subodoratus fuisse videtur Sennertus,

tus , qui agens de Catocho seu Catalepsi eum , rejectis aliorum qualitatibus , putat esse causam subitæ istius congelationis , quâ membra obri-
gescunt in illo affectu. Sed nolo Anatomiam , quæ oculorum demonstratione nititur , ac pro-
inde scientiam profitetur certissimam , revoca-
re ad Philosophicas quæstiones , quas illi in u-
tramque partem ventilando , & subtiliter du-
bitando incertas magis reddunt , & intricatas :
acquiescamus potius oculari fœtus nostri qua-
tuor hebdomadarum contemplationi.

C A P. VI.

Sex hebdomadarum fœtus.

Qui fœtus ossa inter se comparabit, non sine admiratione videbit, priorem semper a sequenti tantillo temporis spatio dupla proportione superari: hic autem quamvis eadem illâ proportione magnitudinis cedat fœtui duorum mensium, qui in osteogenia proponitur, haud multum tamen superari videtur ossificationis specificatione. Vix enim quicquam in illo assumpsit ossis naturam, quod hîc adhuc totum sit cartilagineum, aucta quidem est in illo, uti partium quantitas, ita ossificationis magnitudo; sed nihil ibi assumpsit naturam ossis, quod eam hic non inchoaverat. Quod autem præcipue in sesquimestri hoc fœtu animadversione dignum est, maxillam tangit inferiorem, quam separatim exsculpendam curavimus, constat enim ea hoc tempore sex distinctis ossiculis, quæ postea post nativitatem in unum coalescunt. Jam ubi aspexeris claviculam, admiratusque fueris eam ab hoc ipso tempore tam magnam, & tam firmam esse, ut nimirum cordi suum fabricet domicilium, in quo tuto conquiescat, indeque operationes vitales per totum corpus diffundat; lauda microcosmi tam admirabilis Architectum,

tectum, & abi. Restitas? & quasi dubitans, etiam petis, unde constabit hæc incrementa, ut a nobis assignata sunt, ita per statâ fieri tempora; cum sæpius videamus abortus ædi quatuor aut plurium mensium, qui non attingunt magnitudinem a nobis temporibus suis assignatam. Dubio huic jam capite secundo feci satis ex collata inter se omnium proportione.

Qui hanc non capit demonstrationem, frustra auribus ejus, quibus id probes ad ravim inclamaveris rationes; neque operæ prætium est istiusmodi hominibus clariorem lucernam accendere, qui hanc non videt, in ipso sole cæcutiet. Rationem tamen dubitandi ita solvo.

Fœtus, qui ante maturum gravidationis tempus prodeunt, sæpe diutius delituerunt in utero, vitâ quâ ibi vivitur vel omnino destituti, vel ita debiles, ut non attraxerint sufficiens alimentum, atque ideo factum est, ut non sint assecuti temporis istius, quo eduntur, magnitudinem.

F I N I S.

Explicatio figuræ I. II. III. IV. V. VI.

F I G U R A I.

Ova humana exhibet bina diversæ magnitudinis.

F I G U R A II.

Embryonem trium, ut summum quatuor a conceptione dierum ostendit.

- A. *Membranarum Chorii & amnii adhuc rudium faciem interiore oculis proponit, in quibus nulla adhuc hepatis uterini vestigia.*
- B. *Embryo, in quo capitis quidem a corpore distinctio, sed non alia membrorum apparet delineatio.*

F I G U R A III.

Embryonem quatuordecim dierum spectandum proponit.

- A. *Hepar uterinum, per quod venulae & arteriae disperguntur.*
- BBBB. *Chorion quadrifariam dissectum.*
- CCCC. *Amnion quadrifariam dissectum.*
- D. *Funiculus propagationis.*

E. *Em-*

Fig. 1.

Fig. 11.

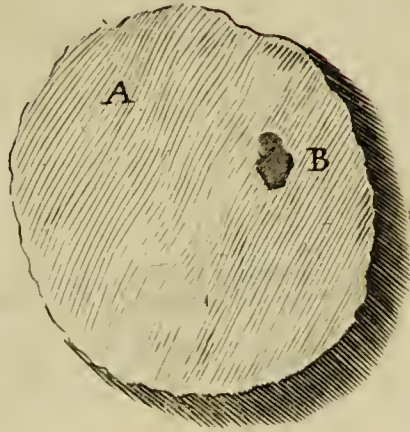

Fig. 111.

Fig. v1.

Fig. v.

Fig. 1v.

E. Embryo quatuordecim circiter dierum jam distinctior, & membra certa aliqua conformatione distincta apparent.

FIGURA IV.

Sceleton cartilagineum fœtus trium septimanarum spectandum oculis subjicit.

FIGURA V.

Fœtum unius mensis depingit.

- A. Tota capitis moles cartilaginea, ostentans puncta cartilaginea in utraque maxilla.
- b. Claviculæ jam nunc totæ osseæ.
- cc. Puncta ossificationis scapularum.
- dd. Lineæ albæ ossificationem humeri designantes.
- ee. Lineæ albæ ossificationem cubiti & radii ostendentes.
- FF. Punctula hæc albæ in omnibus costis exceptâ primâ & ultimâ, ossificationem in iis inceptam notant.
- gg. Ossa femoris, etiam quod in iis sit osseum demonstrat.
- h. h. Focile majus & minus, utrumque clare conspicuum & jam (uti secundis his curis notavimus) osseam substantiam induens.

FIGURA VI.

Fœtum sex hebdomadarum exhibet.

*Non differt à figurâ duorum mensium, quam osteo-
genia dedit; nisi magnitudine, & quod, ut
antea monuimus, facile minus hic appareat,
quod ibi nondum inveneramus.*

*A. Separatim ostendit maxillam inferiorem in sex
ossicula distinctam.*

F I N I S.

